

Fordypningsemnebloggen

Proessorientert skriving i moderne form

Trude Marie Syversen Granum

Veileder

Anne M. Løvland

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

Del 1

Forord.....	4

Innledning

Bakgrunn for valg av masterprosjekt og problemstillinger.....	5
Det empiriske prosjektet.....	7
Oppbygging og innhold.....	9

Teoretiske innfallsvinkler

Historisk blikk på skriving	11
Fra Fadervår til Facebook – en oppsummering.....	13

Skriving i dag	15

Flere teoretiske perspektiver i mitt prosjekt:

Skriving og skriveformål.....	16
Proessorientert skriveopplæring før og nå.....	18
Sammensatte tekster i LK06.....	20
Digital kompetanse - den femte grunnleggende ferdigheten.....	21

Skriving i alle fag i skolen	21
Et kognitivt perspektiv på skriving og læring.....	22

Proessorientert skriving	23

Den amerikanske reformpedagogen og morsmålsdidaktikerne.....	24
Fasene i proessorientert skriveopplæring.....	25

Sammensatte tekster	27

En tekst er mer enn bare skrift.....	28
Multimodalitet og tekstbegrepet i videre forstand.....	29
Det multimodale samspillet.....	30

Digital kompetanse	32

Digital kompetanse i Læreplanen.....	32
Digitale verktøy i undervisningen.....	33
Læringsplattformen Itslearning.....	34

Blogg – en moderne verktøy for skriving	35

Norsklæreren – en blogger?.....	36
Bruk av blogg i mitt prosjekt.....	37

Metodiske innfallsvinkler

Kvalitativ metode	38
Problemstillingen og den kvalitative metoden.....	38
Kvalitativ metode fremfor kvantitativ metode.....	39
Forskeren som forskningsinstrument i en kvalitativ studie.....	40
Kvalitativ klasseromsforskning.....	41
Bloggprosjektet og min metode	42
Pilotprosjektet.....	42
Hovedprosjektet - Fordypningsemnebloggen.....	43
De fem blogginnleggene.....	44
En oppsummering av eksemplene fra bloggprosjektet.....	52
Aksjonsforskning som kvalitativ forskningsmetode	52
Retninger innen aksjonsforskning og mitt prosjekt	53

Del 2

Analysen

Skrivemåten endret seg da eleven begynte å blogge	55
Funnene i bloggmaterialiet.....	55
Perspektivene	57
Skrivefunksjoner.....	58
Skrivehandlingene og formål med skrivingen.....	58
Skriving og læring.....	63
Tradisjonell metode møter ny metode.....	64
Involveringsmulighet.....	65
Veilederfunksjonen.....	66
Et viktig pedagogisk grep.....	68
En oppsummering.....	69
Bruk av modaliteter.....	69
De sammensatte tekstene.....	69
Bilde (stillbilde) og skrift.....	70
Lydopptak (tale og skrift).....	71
Analysedokument (skrift og skrift/ link).....	72

Personlig tekst og bilde/symbol.....	75
Videopptak (tale og levende bilde).....	77
Informasjonskompetanse.....	79
Informasjonskompetanse i praksis og i mitt prosjekt.....	79
En helt nødvendig kompetanse i Fordypningsemnebloggen.....	80
Bruk av digitale verktøy og nivådifferensiering.....	81
Å bruke digitale ferdigheter.....	81
Nivådifferensieringen.....	83
Læringsplattformen og skriveopplæringen.....	84
Veilederens rolle og nivådifferensiering.....	85
Oppsummering og vurdering av perspektivene.....	85

Konklusjon

Refleksjoner om prosjektet.....	87
Fordypningsemnebloggen som FoU – arbeid.....	88
Svar på problemstillingene.....	89
Hvordan kommuniserer elever i Vg3 i et strukturert bloggarbeid?.....	89
På hvilken måte skiller tekstene seg fra mer tradisjonelle tekster de produserer?.....	89
Hvordan opplever elevene den multimodale tekstskapinga gjennom arbeidet med bloggen?.....	90
Blogg i fremtiden.....	91

Litteraturliste.....	92

Vedlegg:

- Vedlegg 1 Pilotprosjektet.....	94
- Vedlegg 2 Hovedprosjektet.....	97
- Vedlegg 3 Samtykkeerklæring.....	98
- Vedlegg 4 Hverandrevurdering.....	99
- Vedlegg 5 Spørreundersøkelsen.....	103
- Vedlegg 6 Eksempel på logg.....	114
- Vedlegg 7 Elevbloggene (1-7, side 115 – 187).....	115

Del 1

Forord

Jeg har jobbet som norsklærer i to skoleslag, i ungdomskolen og i videregående skole. Ved den videregående skolen jeg jobber i dag, har vi lagt om skriveopplæringen en god del de siste 3 årene. Da en av mine kollegaer skrev en didaktisk masteroppgave i norsk, resulterte det i et nytt skriveopplegg ved skolen. Oppgaven heter *Elevmedvirkning i vurdering av skriftlige tekster på Vg1 nivå – Å sette halen på eselet i blinde* (Strømholm 2012). Skriveopplegget går i korte trekk ut på at vi ser på skriveopplæringen som en prosess, med underveisvurdering og respons i flere runder. Dette er ikke nye tanker eller noen ny metode, men ved vår skole har vi satt det hele i et nytt system, for å lære elevene en ny sjanger gjennom å skrive øvingstekster.

Elevene følger en plan vi har utarbeidet for skriveopplæringen i Vg1 og i Vg2, på studiespesialiserende utdanningsprogram. De trener steg for steg på hver sjanger og enkelte deler i forskjellige tekster. Et eksempel på det kan være at de skriver ulike innledninger til en artikkel. Deretter får de respons, skriver om igjen og leverer til slutt en øvingstekst som blir vurdert og godkjent. I etterkant har de en prøve hvor de skriver en tekst i den sjangeren de har øvd på. Dette arbeidet vurderes med karakter. Denne prosessorienterte skrivingen har ført til bedre sjangerkunnskap og mer tekstforståelse hos elevene ved skolen vår.

Masteroppgaven til Strømholm har vært en inspirasjonskilde og igangsetter for mitt arbeid med elevtekster. Resultatet hennes er også interessant som sammenlikningsgrunnlag i forhold til skriveopplæringen i mitt prosjekt, men jeg ønsket å ta skriveopplegget et steg videre. Jeg har i denne oppgaven undersøkt hvordan tekstkvaliteten endrer seg og om skriveren kommuniserer på en annen måte, gjennom et omfattende bloggarbeid. Dette prosjektet ble gjennomført skoleåret 2013/2014 i samarbeid med min kollega, Strømholm og to tredjeklasser ved vår skole. Jeg vil også takke kollegaen min for motivasjon og støtte, både under og etter prosjektet *Fordypningsemnebloggen*.

Jeg vil også rette en stor takk til veilederen min, Anne M. Løvland som har hatt tro på prosjektet hele veien. Hun har inspirert meg til å jobbe videre med bloggprosjektet og gitt meg gode råd da jeg trengte det. Det har vært en stor fordel at hun selv har erfaring med bloggskrivning i undervisning og mye kunnskap sammensatte tekster.

Innledning

Bakgrunn for valg av masterprosjekt og problemstillinger

For noen år tilbake ble jeg interessert i blogging og begynte å følge enkelte bloggere som skrev om temaer som jeg er opptatt av. Det var for eksempel temaer som litteratur og språk, og emner innenfor skole og undervisning. Jeg leste også bøker om blogging og artikler om bruk av fagblogg. I denne sammenhengen dukket dette spørsmålet opp for første gang: Bør norsklæreren blogge? Siden jeg er norsklærer og svært interessert i pedagogisk IKT, ble dette spørsmålet aktuelt for meg. Etter en stund bestemte jeg meg for å prøve å finne et svar på det. Bloggen kunne bli en personlig arena med mine tanker og følelser om livet som lærer, eller en fagblogg om litteratur og språk, som jeg kunne bruke i undervisningen. Bloggen kunne også fungere som en delingsarena eller et forum for å nå ut til andre lærere. Jeg valgte det siste og opprettet en fagblogg som heter *Språkpedagogen* på Blogspot.com. Den beste måten å lære om blogg på var å begynne å skrive en selv, for å se om det var hensiktsmessig å bruke den i jobben min. Blogginnleggene ble til skritt for skritt, og jeg ble en blogger.

Språkpedagogen var en fagblogg som tok for seg alt som har med språk å gjøre, hvordan vi kommuniserer i dag på sosiale medier og hvilken litteratur vi leser. Med bloggen ville jeg teste ut hvordan denne skrivearenaen egnet seg for min egen skriveutvikling og til faglig formidling. Etter en stund som «blogger», begynte jeg å vurdere om jeg kunne bruke blogg i skriveopplæringen sammen med elevene, og jeg fikk noen ideer om hvordan jeg kunne gjøre det. Det er «magert» med litteratur og undervisningsopplegg om emnet, og derfor så jeg muligheten til å utvikle undervisningsmetoder for pedagogisk bruk av blogg. I *norskboka.no* av Leif Harboe hentet jeg inspirasjon gjennom både introduksjonsvideoer og oppskrifter til pedagogiske undervisningsopplegg. Det fokuset han har i sin instruksjonsbok er at han hele tiden snakker om hensiktsmessig bruk av digitale verktøy og sosiale medier i undervisningen. Det ble også et viktig fokus for meg i arbeidet videre.

Det dukker stadig opp nye ideer om bruk av sosiale medier i skolen, men det finnes lite forskningsbaserte undervisningsopplegg om hvordan vi kan bruke dem i praksis. Den erfaringen jeg har nå, har jeg fått gjennom deling og samarbeid med andre, og ved å delta på kurs om bruk av digitale verktøy i vurdering for læring og i egen undervisningspraksis. Det finnes noen artikler eller blogger om pedagogiske undervisningsforslag på Internett. Et

eksempel er å bruke Facebook til nynorskskriving. Liv Marie Schou forteller i en artikkel i Aftenposten (Aftenposten 26/8 - 2015) om hvordan hun brukte Facebook som et supplement til læringsplattformen for å motivere elevene til skriving. Eksperimentet til Schou «Skriv nynorsk på Facebook!» gikk ut på at eleven fikk «være på Face» (som de selv kaller det) i timene, men alt de kommuniserte skriftlig, skulle skje på nynorsk. Dette var et vellykket prosjekt, og derfor opprettet de en egen fagside i norsk som de brukte til å snakke sammen om norskfaglige temaer, på nynorsk. De oppnådde en toveiskommunikasjon og en forbedring av nynorsken som ble svært hensiktsmessig. Schou oppfordrer lærere til å møte elevene der de er og la dem skrive der det er naturlig for dem for å oppnå ekte skriveglede. Om Facebook er den rette veien å gå, kan diskuteres.

Denne ideen inspirerte meg mye, og jeg støtter Schou i det hun hevder, etter de erfaringene jeg selv har gjort. Jeg valgte å bruke blogg og prosessorientert skriving i mitt prosjekt og mener at jeg oppnådde den sammen iveren og skrivegleden som Schou beskriver. I forbindelse med produksjon av blogg har det vært interessant å se på kommunikasjon og tekstskaping med nye øyne. I planleggingen av bloggprosjektet er den nye måten å skrive tekster på spennende. Elever skriver daglig på sosiale medier, og blogg er etter hvert en kjent sjanger for dem. Jeg ser på dette feltet som svært aktuelt og veldig spennende, og ut ifra det har jeg kommet fram til disse problemstillingene:

Hvordan kommuniserer elever på Vg3 gjennom et strukturert bloggarbeid?

På hvilken måte skiller tekstene seg fra mer tradisjonelle tekster de produserer?

Hvordan opplever elevene den multimodale tekstskapinga gjennom arbeid med bloggene?

Kommunikasjon med andre er som oftest målet når man uttrykker seg gjennom å produsere en tekst. Vi har noe vi vil formidle og et tema/emne vi skriver om. Jeg har mye erfaring med elevers tekstskaping i videregående skole og et stort sammenlikningsgrunnlag gjennom mange år. De tekstene elevene skriver til norskeksamen i videregående er svært tradisjonelle etter min mening. Det å trekke inn det multimodale i tekstproduksjonen er helt i tråd med kompetansemålene for faget, og det utvikler elevenes kreative evner mye. Her kan bloggtekstene være en nyttig skrivearena. Kanskje vil det å skrive blogg gjøre at elevene

skriver på en annen måte enn i mer tradisjonelle tekster. Etter min erfaring med bloggskrivning oppdaget jeg selv en ny motivasjon og nøyaktighet i forhold til at tekstene mine skulle publiseres. Denne motivasjonsfaktoren så jeg igjen i elevtekstene, og det kommer jeg tilbake til i analysen min.

Det empiriske prosjektet

I den videregående skolen brukes flere forskjellige metoder i skriveopplæringen. Gjennom mange reformer av læreplanen, har formålet med skriving endret seg en god del (Se den historiske oversikten på side 11). Fokuset de siste ti årene har vært produksjon av sammensatte tekster og sjangerlære, og før det var prosessorientert skriving med mappevurdering og responskriving en populær metode.

Gjennom mange år som norsklærer har jeg prøvd ut ulike skriveøvelser og arbeidsformer for å hjelpe elevene til å bli bedre skrivere. Det prosjektet jeg skal presentere her, er å bruke blogg som skrivearena for fordypningsemnet i Vg3 på studieforbereende utdanningsprogram. L13 sier at eleven skal ha et større litterært eller språklig fordypningsemne i norsk i løpet av tredje klasse og det er en omfattende og krevende oppgave for elevene som går over lang tid.

Vanligvis skriver elevene en fagrapport i etterkant av det litterære fordypningsemnet. I min klasse introduserte jeg noe som andre kolleger synes var svært utradisjonelt. Elevene skulle blogge om litteraturen, analysen og prosessen, istedenfor å skrive fagrapport. Skrivingen skulle være prosessorientert, og resultatet skulle bli en fagblogg uten personlig innhold, men gjerne med en personlig stil. Tekstene de produserte skulle være sammensatte tekster om fagstoffet, og disse skulle produseres ved hjelp av digitale verktøy på læringsplattformen Itslearning.

Den prosessorientert metoden var spennende å bruke i bloggprosjektet som jeg kaller *Fordypningsemnebloggen*, særlig fordi det ble en ny og annerledes måte å skrive på. Skriveprosessen varte i over 4 måneder på høsten i Vg3 og ble avsluttet med en muntlig fremføring før jul. På bloggen måtte elevene bruke digitale verktøy i produksjonen av blogginnleggene, og da fikk jeg trukket inn flere kompetansemål fra læreplanen som for eksempel:

- *bruke retoriske og digitale ferdigheter til å produsere og framføre sammensatte tekster*

- *bruke kilder på en kritisk og etterprøvable måte og beherske digital kildehenvisning*
- *gjennomføre en selvvalgt og utforskende fordypningsoppgave med språklig, litterært eller annet norskfaglig emne, og velge kommunikasjonsverktøy ut fra faglige behov*

(L13 20/4 - 2016)

Da vi satte i gang prosjektet i norsklassen, visste elevene at de skulle blogge både om prosessen og det faglige innholdet i oppgaven. Klassen bestod av 25 elever, 8 gutter og 17 jenter. Elevene hadde i forkant funnet litteraturen de skulle lese, eller filmene de skulle se. Deretter skulle de lage en presentasjon og en problemstilling og til slutt analysere og svare på problemstillingen. Det første blogginnlegget skulle være en presentasjon av litteraturen/filmene de hadde valgt og elevenes foreløpige problemstillinger. Jeg ønsket at elevene skulle få utvikle seg og bli mer bevisste skrivere gjennom dette undervisningsopplegget. De skulle få øve på å uttrykke seg i forskjellige kommunikasjonssituasjoner og jobbe med bedre koherens, (sammenheng) i tekstene. Elevene skulle også få et bevisst forhold til multimodale tekster på grunnlag av å produsere og analysere dem. Samtidig skulle de lære å bruke ulike modaliteter som skrift, lyd, stillbilde, video osv.

Jeg vil se nærmere på hva som skjedde i skriveprosessen med blant annet språket og henvendelsen til leserne. I gjennomføringen av en lang skriveprosess og publisering på bloggen kunne elevene kommunisere på en ny måte. De skulle få uttrykke seg gjennom bloggen og skrive fagtekster på en ny arena. Elevene skulle også være med på evalueringen av prosjektet og kommentere hvordan det hadde gått. Til det laget jeg en spørreundersøkelse i Itslearning, og den svarte de på i etterkant av prosjektet. Her ble det viktig for meg å sammenlikne læringsprosessen i dette prosjektet med de erfaringene de hadde fra før.

Dette skriveprosjektet kunne bli spennende, men også tidkrevende og utfordrende. Når jeg hevder det, mener jeg at det krever mer av både læreren og eleven. Det kan føre til mer engasjement og bedre innhold i teksten sammenliknet med for eksempel tradisjonelle stiloppgaver. En slik prosess kan også føre til at elevene produserer mye mer tekst og læreren kommer mye tettere på elevenes skriveutvikling. Det jeg her kaller tradisjonelle stiloppgaver er de tekstene som består av kun skrift. Disse tekstene produserer elevene gjennom hele året i Vg3, fordi det er en øvelse til eksamensoppgaven de får i norsk skriftlig til våren. Når jeg bruker begrepet tekst videre i denne oppgaven, utvider jeg tekstbegrepet og mener heretter sammensatt tekst.

Vi skulle også bruke *logg* i læringsplattformen Itslearning, der elevene og jeg skulle kommunisere med hverandre og gi respons underveis. I tillegg hadde elevene muligheten til å snakke med hverandre gjennom et verktøy som heter *Diskusjon*. Etter å ha lest blogginnleggene til hverandre, skulle de gjennomføre en hverandre – vurdering der. Her kunne de skrive hva de synes var bra og hva medeleven kunne forbedre, og dermed lære av hverandre. Denne måten å gi respons på hadde elevene som nevnt trent på i 2 år, slik at dette var en kjent arbeidsmetode for dem.

Elevene fikk også tillatelse til å skrive i kommentarfeltet på bloggen, slik som det er vanlig å gjøre på en blogg, men der skulle det kun stå positive kommentarer, fordi det ble stående på nettsidene i etterkant. Disse kommentarene kunne virke støttende og oppmuntrende for elevene i videre skriving.

Jeg har gjennomført opplegget to år på rad, og den andre gangen samarbeidet jeg med en annen lærer og klassen hennes. Det første året (2012 -13) gjennomførte jeg et pilotprosjekt som i starten var tenkt å være et opplegg for å styrke digital kompetanse hos elevene mine. Det ble mer ut av det enn jeg hadde forventet, og alle erfaringene videreførte jeg til hovedprosjektet *Fordypningsemnebloggen* i 2013. Underveis drøftet jeg resultatene med den andre læreren og gjorde flere evalueringer. Vi justerte opplegget sammen, og dette har siden resultert i et nytt undervisningsopplegg. Undervisningsopplegget som vi endte opp med er i sin helhet gjengitt i vedlegg 2.

Oppbygging og innhold

Denne oppgaven er delt opp i fire hoveddeler: Teori, metode, analyse og konklusjon. I det følgende vil jeg kort presentere hva hvert kapittel tar for seg. I teoridelen presenterer jeg skriving som tema i læreplanene fra 1800 – tallet frem til i dag. Deretter går jeg inn på skriving i alle fag og hva som ligger i det etter revidert læreplan 2013. Jeg legger mye vekt på LK06 (Kunnskapsløftet) med fokus på sammensatte tekster, men også L97 med fokus på prosessorientert skriving fordi dette er mest relevant i mitt prosjekt. Jeg vil forsøke å trekke linjen fra skriving før og helt frem til hva skriving er i dag og henviser til L13. Etter at skriftlige ferdigheter ble en av de generelle ferdighetene i LK06, er skriving i alle fag blitt styrket som tanke og har nå en viktigere rolle enn tidligere. Vi snakker om skriving for læring i alle fag, og det vil si at alle fag er mer ansvarliggjort i forhold til skriveopplæringen.

Termen *sammensatte tekster* ble introdusert LK06, og produksjon og analyse av sammensatte tekster fikk en sentral plass i norskfaget. Dette er begrunnet med at sammensatte eller multimodale tekster er vår tids kommunikasjonsform. I norsk skole er arbeid med multimodale tekster en obligatorisk og omfattende del av morsmålsfaget (Løvland 2010 i Viden om Læsning nr.7). Jeg vil forklare nærmere hva multimodalitet vi si i delkapitlet om sammensatte tekster.

Jeg skal presentere læringsplattformen Itslearning som jeg har brukt i mitt prosjekt. Her vil jeg forklare hvilke muligheter en slik plattform har for undervisningen og hvordan den åpner opp for å utvikle elevens digitale kompetanse. Jeg har brukt bloggverktøyet i Itslearning og testet ut det meste selv, og på det grunnlaget vil jeg begrunne og drøfte bruk av digitale verktøy i undervisningen. I det videre vil jeg forklare hva blogg er og se nærmere på bruk av fagblogg i mitt prosjekt. Til slutt i kapitlet om digital kompetanse, vil jeg kommentere og vise ulike metoder, utfordringer og utviklingsmuligheter som finnes i forhold til de teksttypene elevene har produsert.

I metodekapitlet presenterer jeg kvalitativ metode er og bruker aksjonsforskning som er et eksempel på en slik metode. Jeg skal forklare metoden med eksempler fra prosjektet mitt, og vise hva det går ut på og hvordan metoden kan gjennomføres. Jeg trekker også inn begrepet Forsknings – og utviklingsarbeid (FoU – arbeid) i skolen fordi jeg ser på mitt prosjekt som et eksempel på det. Gjennom teorien om kvalitativ metode, aksjonsforskning og FoU - arbeid vil jeg til slutt se på hvilke styrker og svakheter metoden kan ha, og har hatt i mitt prosjekt.

I analysedelen studerer jeg bloggmaterialiet (empirien min) nærmere etter å ha beskrevet det i metodekapitlet. Materialet er digitalt, og derfor vil jeg forsøke å beskrive så godt jeg kan med eksempler og skjermdumper fra bloggen. Jeg deler funnene mine inn i ulike **perspektiver** som velger å kalle dem (Bloggmaterialiet er kopiert fra Itslearning og er lagt med som vedlegg 7 i denne oppgaven). Jeg vil presentere de ulike perspektivene mer utdypende i analysen og sammenlikne materialet mitt med mer tradisjonell tekstskaping og tradisjonelt arbeid med fordypningsemnet. I analysen vil jeg ha spesielt fokus på kommunikasjon og hvordan eleven opplevde å blogge. Jeg vil drøfte hva bruk av digitale verktøy får å si for resultatene. I avslutningen vil jeg kort oppsummere og komme med en konklusjon. Jeg vil forsøke å vise hvordan funnene er representative i forhold til problemstillingene mine og drøfte ulike svar. Jeg vil også reflektere rundt prosjektet som metode i skriveopplæringen og vurdere hvordan IKT som pedagogisk grep kan bli konstruktivt med tanke på nivå-differensiering.

Teoretiske innfallsvinkler

Et historisk blikk på skriving

I boka «Fra Fadervår til Facebook» av Dagrun Skjelbred, skisserer forfatteren hvordan faget **skrivning** har endret seg i læreplanene for norskfaget (Skjelbred 2010), fra slutten av 1800-tallet frem til i dag. Det kan være interessant å gå tilbake i tid og se på skriveopplæringens utvikling i Norge og sammenlikne det med og forstå hvordan og hvorfor skriveopplæringen er slik den er i dag. Oversikten under gir et grunnlag for å se utviklingen og viser hva som har endret seg, i takt med hvordan samfunnet har endret seg:

1834 – Vi får en undervisningsplan i norsk skole som for første gang omtaler skriving som eget fag

1877 – Ny undervisningsplan med omfattende omtale av skriveopplæring, som gir råd om opplæringsmateriell, bokstavprogresjon og sittestilling. Elevene skal skrive avskrift, diktat og utenat lærte fortellinger, for deretter å lære å formulere egne brev; *om Gjenstande og Anliggende som er dem (barna) vel bekjendte* (Skjelbred 2010: 121).

1922 – I Normalplanen som kom dette året var målet at elevene skulle lære *skriftlig å framstille tankene sine i naturlig og riktig form og uten grove ortografiske feil* (Normalplanen 1922:48 i Skjelbred 2010:121).

1939 – Normalplanen: Norskopplæringen har som mål å lære barna *å skrive greitt, naturlig og noenlunde språkriktig (og med noenlunde riktige skilletegn) om emner som hører til alderstrinnets erfaring og kunnskapsområde* (Normalplanen 139:48). På alle trinn kan elevene skrive det som ble kalt fristil, dvs. tekster ut i fra interesser og erfaringer. Skriveopplæringen tar utgangspunkt i eleven og tekstkulturen barnet skal forberedes til.

1974 – Vi får Mønsterplanen 74: Her var målet for skriveopplæringen vidt formulert og delt i tre hovedemner: Fri skriftlig framstilling, rettskriving og retting. Sitat: *God skriftlig framstilling preges av fantasi, originalitet, ekthet og klarhet* (M74:96). Her ser vi at fokuset endrer seg og minner om det vi i dag kaller kreativ skriving.

1987 – I Mønsterplanen - 87 handler to av norskfagets hovedemner om skriving direkte: «Skriftforming» og «Skriftlig bruk av språket». Sjangerarbeid og vekten på skriving som kommunikasjon fremheves i denne planen. Undervisningen skal *hjelp elevene til å mestre*

regler og normer for språket og til å mestre praktiske og sakpregede språkfunksjoner i arbeids- samfunns og kulturliv (M87:139f).

1997 – L97: Her videreføres tankene fra M87 om skrivepedagogikk, og i tillegg blir den prosessorienterte skriveopplæringen innført i planverket på denne måten:

«Skrijving går òg ut på omarbeiding og omskriving. Tekstar blir til i prosess og samspel. Elevane må få nytte godt av individuelle tilbakemeldingar i skrijvinga. Dei må oppmuntrast til å reagere på prestasjonane til kvarandre og gjere seg nytte av råd frå andre i si eiga skrijving. Å samtale om eigne tekstar og om tekstane til andre er med på å utvikle eit språk om språket. Elevane blir fortrulege med byggjeklossane i språket og med korleis dei er bygde saman. Slik blir arbeidet med grammatikk sett inn i ein lærerik samanheng» (L97:114)

(Skjelbred 2010:123)

2006 – Kunnskapsløftet (LK06) innfører skrijving og lesing som to av de fem grunnleggende ferdighetene i den generelle delen. Det skal være skrijving i alle fag, og fokuset er enda sterkere på skrijving for å lære: *Å skrive er ein måte å lære på (LK06)*. Norskfaget tildeles samtidig et særlig ansvar for elevens språklige utvikling, og dette minner om allmueskolens sentrale mål om å gjøre elevene skriftspråkkyndige etter behov som samfunnet hadde.

(Skjelbred 2010: 164)

Skjelbred skriver at det kan være på sin plass å vise til begrepet literacy som Kjell Lars Berge oversetter direkte til norsk som skriftkyndighet (Berge 2005), men begrepet literacy brukes også på norsk, fordi det rommer mer enn bare å tilegne seg skrevet verbal tekst:

Det handler om å få tilgang til alle kulturens tekster i vid forstand, om å bli kompetent til å ta seg fram i det tekstlandskapet som omgir oss, velge, vurdere, men også selv kunne sette sammen, produsere og gjenbruke tekster, og slik få mulighet til å delta og påvirke den tekstkulturen vi lever i. (Skjelbred 2010:13).

LK06 er av enkelte blitt kalt en literacyreform.

Skrijving har både en kommunikativ og kognitiv side, og en sosial og individuell side. Disse sidene har som vi ser i den historiske oversikten, blitt vektlagt på ulike måter i de forskjellige læreplanene. Jeg trekker frem noen eksempler som er relevante i denne sammenhengen. I M87 er det lagt mest vekt på det kommunikative – elevene skal skrive for å meddele et budskap til andre, mens i L97 kommer det kognitive og individuelle aspektet tydeligere frem. Her blir skrijving en måte å strukturere tanker på og få økt innsikt og forståelse til

problemløsning. Skjelbred skriver om viktigheten av metakognitiv bevissthet og arbeid med lesestrategier, for å knytte skriving mer aktivt til lesing og læring (Skjelbred 2010:124), og dette er eksplisitt uttrykt i L97 og LK06:

Skrijving er en måte å utvikle og strukturere ideer og tanker på, men også en kommunikasjonsform og metode for å lære (LK06:43 i Skjelbred 2010:124).

Allerede i 1939 er man inne på tanken om at eleven skal forberedes til den tekstkulturen som er i tiden, og hvis vi ser på det som kommer i den reviderte læreplanen under, gjelder denne tanken også i dag.

2013 – Revidert læreplan i norskfaget

I denne planen er kompetanseområdene i norskfaget redusert til muntlig, skriftlig og språk og kultur. Sammensatte tekster som i L06 var et eget område, er flettet inn i hvert av disse områdene med egne tilpassede kompetansemål. Det som gjelder fortsatt, er at eleven skal jobbe i prosess når han skriver, mens fokus på sjangerlære er blitt mindre viktig. Å skrive i alle fag er gjeldene og kan åpne opp for mer tverrfaglighet. Digital kompetanse spiller også i denne planen en viktig rolle i læreprosessen. I den reviderte læreplanen er betegnelsen «å kunne bruke digitale verktøy» endret til «digitale ferdigheter» (L13 2/5 - 2016).

Fra Fadervår til Facebook – en oppsummering

Hva er de viktigste historiske trekkene å merke seg for å klargjøre og sammenlikne skriving i læreplanen, med forholdene vi har i dag? De tre hovedområdene: skriftforming, rettskrivingsopplæring og tekstutforming er blitt vektlagt på ulike måter. Skriftformingen i allmueskolens første tid og at rettskriving og tekstutforming, etter *Lov om Folkeskolen paa landet* (Skjelbred 2010:160) i 1889, ble en del av norskfaget, er eksempler på dette. Det er tre utviklingstrekk i opplæringen som er tydelige når det gjelder didaktisk tenkning og metodisk tilrettelegging: Først formelle sider ved skriving, deretter lærerens rolle i tekstproduksjonen og til sist hvilke typer tekster elevene skal skrive i skolen. Dette er sider ved skriving som vi er opptatt av i dag også, men fokuset ligger mest på hva slags typer tekster elevene skal produsere (Skjelbred, 2010:161)

En annen side ved skriveopplæringen er lærerens rolle i arbeidet med prosessorientert skriving på 80-tallet. Læreren skulle gi råd og veilede underveis i skriveprosessen, ikke påpeke eller «arrestere» feil i etterkant. I følge Skjelbred har læreren som språklig veileder i

skriveprosessen vært et ideal fra lang tid tilbake. Med metoden prosessorientert skriving blir rollen enda tydeligere definert og satt i en tydeligere sammenheng. Dette utdyper jeg i kapitlet om prosessorientert skriving lenger ut i denne oppgaven.

Gjennom utvikling av skriveopplæringen har det vært varierende grad av arbeid med sjangrer. I Latinskolen og den såkalte lærde skole, var sjangeropplæring helt sentralt i forhold til lesing av «mønstertekster» og «kopiering» av de gode tekstene (Skjelbred 2010). I en periode var fokuset på elevenes frie skriftlige framstilling, men med M87 og L97 kom sjangeropplæring for alvor inn i skriveopplæringen. I dag skal elevene kunne uttrykke seg i et bredt utvalg sjangrer, både skjønnlitterære og sakprosasjangrer. Samtidig er det bestemt i revidert læreplan (L13) at elevene ikke skal bindes/styres til å skrive en bestemt sjanger i norskoppgavene. De skal velge selv hva slags type kreativ eller resonnerende tekst de skal skrive, i forhold til det temaet de skal skrive om. Undervisningen blir likevel preget av sjangerlære, fordi elevene må være godt forberedt til norskeksamen i videregående opplæring, og diskusjonen om hvordan norskeksamen skal være pågår fortsatt.

Noen faktorer som er interessante å trekke inn i denne sammenhengen er kompetansemålene, elevsynet og lærerrollen som har endret seg i tråd med samfunnsutviklingen. Og vi kan se at undervisningsmetodene for læring videreutvikles i takt med behovene. Skriving har vært og er en viktig faktor i forhold til læring og utvikling i utdanningsløpet. Vi ser her at fokuset har forandret seg mye etter behov og kunnskapsutvikling gjennom tidene.

Skjelbred hevder at ringen er sluttet (Skjelbred 2010:164). I dag skriver elevene kanskje mer enn noen gang, særlig gjennom sosiale medier, og det er ikke tilfeldig at hun kaller boka *Fra Fadervår til Facebook*. Hun skriver at det er ulike behov for ulike typer skriftlig kompetanse til enhver tidsepoke i samfunnet. Endringene følger samfunnsutviklingen etter behov og hensiktsmessige skrivesituasjoner. I boka går det fra konfirmanter som måtte følge den første konfirmasjonsundervisningen i kirken og pugge Fadervår, til at dagens ungdom har skriving i alle fag og skriving gjennom sosiale medier, for eksempel på Facebook.

Med lesing og skriving som to av de fem grunnleggende ferdighetene i L13, har disse ferdighetene fått høyere status og mer fokus i undervisningen. Det blir interessant å se etter hvert, hva slags skrivekompetanse elevene egentlig trenger, i grunnskolen, i den videregående skolen, i samfunnet og i de sosiale mediene.

Skriving i dag

Vi ser i den historiske oversikten hvordan læreplanene endrer seg i takt med hvordan tiden og samfunnet endrer seg. I dagens skole er skriveopplæringen også påvirket av samfunnets utvikling og kulturendringer. Det har ført til hensiktsmessig utvikling og perspektivendring, og med perspektivendring mener jeg hva man synes er viktig i skriveopplæringen i forhold til innhold og bruksområdet. Det skolen var opptatt av på 1800-tallet (Fadervår, salmer konfirmasjonsundervisning osv.), fikk konsekvenser for hvilke tekster elevene skulle lese, og hva og hvorfor de skulle lære å skrive. Slik er det også i dag når elevene skal lese og skrive, for å kommunisere på alle mulige arenaer i forskjellige kontekster i det mediale samfunnet (f.eks. Itslearning, Facebook).

Det mange skoler som praktiserer skriveopplæring der elevene fremdeles skriver det vi kan kalle en tradisjonell skolestil. Ved vår skole gjør vi også det, men jobber med deler av prosessorientert skiving, der det kan passe i norskfaget. Det er store forskjeller fra skole til skole og fra lærer til lærer i hvordan skriveopplæringen blir fulgt opp, og vi jobber alle mot samme eksamen. Derfor må vi forberede elevene på det som kommer der på en best mulig måte. Om det er å jobbe med prosessorientert skiving kan diskuteres. Mange lærere synes det er for omfattende å jobbe på denne måten og at det tar for mye tid fra norskundervisningen, mens andre ser at elevene blir bedre skrivere av å bruke metoden.

Skriving i alle fag fikk som sagt særlig fokus i LK06, og det har blitt viktig å se på skiving som en del av innlæring i faget. Hvordan vi jobber med ulike sjangre i forhold til ulike fag er interessant. I for eksempel samfunnsfag skal elevene skrive en fagartikkel, med utgreiing og drøfting i forhold til et samfunnsfaglig tema. Hvis de har prøve i et tema de har lært noe om, kan de skrive en fagartikkel og bruke sakprosa som sjanger på denne prøven.

Etter LK06 har arbeid med å lese og skrive sammensatte tekster fått stor plass i norskundervisningen. Som jeg tidligere nevnte er sammensatte tekster fjernet som hovedområde i revidert læreplan 2013, og de tre som står igjen nå heter *Muntlig kommunikasjon*, *Skriftlig kommunikasjon* og *Språk, kultur og litteratur* (L13).

Sammensatte tekster er integrert i alle tre hovedområdene, og under har jeg plukket ut de kompetansemålene som sier noe om sammensatte tekster i hvert område. De to første målene er integrert i oppgaven elevene skulle løse gjennom Fordypningsemnebloggen:

Muntlig kommunikasjon:

- bruke retoriske og digitale ferdigheter til å produsere og framføre sammensatte tekster

Skriftlig kommunikasjon:

- skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster

Språk, Litteratur og kultur:

- tolke og vurdere komplekse sammensatte tekster (L13)

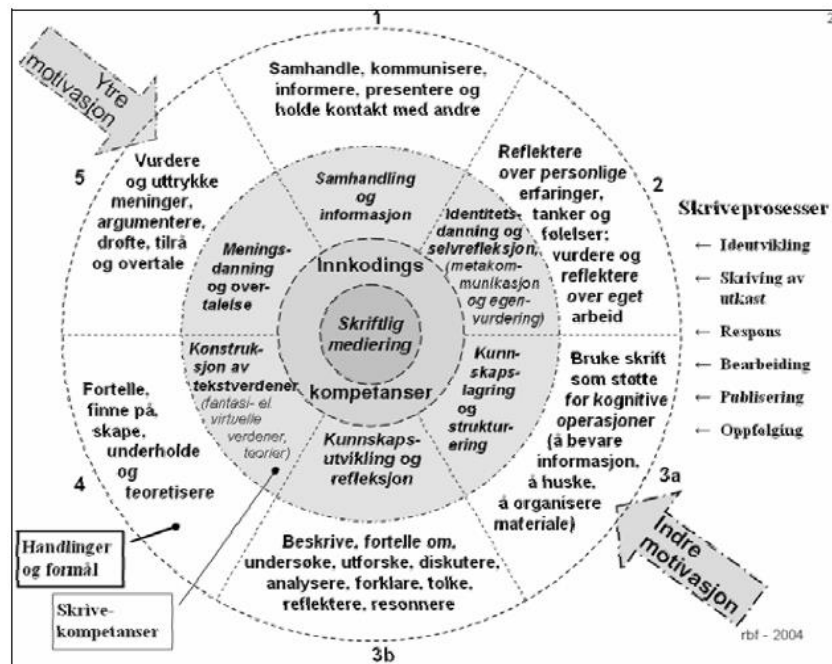
Flere teoretiske perspektiver i mitt prosjekt

Skriving og skriveformål

I den historiske oversikten kan vi se at Kunnskapsløftet (LK06) innfører skrijving og lesing som to av de fem grunnleggende ferdighetene i den generelle delen. Dette førte til mer fokus på skrijving av sakprosaetekster som for eksempel artikkel og drøftingsoppgaver. Det at skrijving er en grunnleggende ferdighet gjør at den blir mer integrert i alle fag i skolen. Dette fører videre til endringer i forhold til den tradisjonelle teksten med tanke på fagskriving.

Elevene skal skrive om temaer fra alle fag og skal bruke fagbegreper innenfor hvert fag, dvs. skrive mer fagspesifikt. *Skriving i dag er ikke berre skrijving på papir, men i aukande grad skrijving av digitale tekstar* (Kress 2003, i Lorentzen & Smidt 2008:14). Rutt Lorentzen sier at det å skrive i alle fag betyr å skrive i en utvidet betydning. Tekster er ikke bare skriftlig tekst og elever må lære å kombinere skrift og visuell framstilling. Siden digitale verktøy er blitt en grunnleggende ferdighet, kan vi si at en hovedaktivitet blir skrijving kombinert med andre semiotiske ressurser (Lorentzen 2008).

I artikkelen til Jon Smidt «Skriving og skriveformål – barn og unges veier til ulike fag» introduserer han «skrivehjulet». Han sier *at skrijving er en språklig og sosial virksomhet som foregår i ulike sammenhenger, styrt av nedarvede uttryksmåter, handlingsmønster og tenkesett* (Lorentzen & Smidt 2008:23). Hjulet kan brukes til å analysere skrijving og *skille mellom alt vi bruker skrijving til på en systematisk måte og være til hjelp for å etablere fokus i en skriveoppgave* (Smidt 2008:25). Under ser vi en modell av skrivekompetanshjulet:

(Lesesenteret 5/4 – 2016)

Denne modellen kan brukes som en hjelp til planlegging og utvikling av skriving. Smidt snakker også om et utvidet tekstbegrep hvor skriftlige tekster ikke bare er verbale. Barn møter skrift og bilder i tidlig alder og arbeider multimodalt med f.eks. tegninger som sine første tekster. I andre fag som naturfag eller samfunnsfag møter elever bilder, figurer og grafer og dette er en viktig del av tekstkulturen. Smidt hevder at vi har bruk for et utvidet tekstbegrep med blick for sammensatte tekster, mer enn noen sinne i *dagens mangfoldige mediesamfunn* (Smidt 2008:24)

Jeg har valgt å ta med denne modellen her for å forklare begrepene skrivefunksjoner, skrivehandlinger og skriveformål i forhold til resultatene i mitt prosjekt. Dette kommer jeg tilbake til i analysen, der jeg drøfter perspektivet «Skrivefunksjoner». Smidt deler som vi kan se inn i seks grunnfunksjoner som ligger til grunn for formålet med skriving (se i modellen). Under har jeg satt det opp i en liste med begrepene fra modellen over, og jeg vil gå nærmere inn på å forklare hvorfor jeg synes de er relevante i mitt prosjekt:

Samhandling og informasjon

Identitetsdanning og selvrefleksjon

Kunnskapslagring og strukturering

Kunnskapsutvikling og refleksjon

Konstruksjons av tekstverdener

Meningsdanning og overtalelse

Fordypningsemnebloggen egner seg godt som fagskriving, og jeg vil reflektere rundt det i forhold til grunnfunksjonene over. Vanligvis dreier fordypningsemnet seg om et større prosjekt i norskfaget med selvvalgt tema og muntlig fremføring. Grunnfunksjonene er like relevante om eleven skriver i en blogg eller om de skriver en tradisjonell fagtekst. Læreplanen sier at fordypningsoppgaven i norsk går ut på å *gjennomføre en selvvalgt og utforskende fordypningsoppgave med språklig, litterært eller annet norskfaglig emne, og velge kommunikasjonsverktøy ut fra faglige behov* (L13). Som vi ser er dette en faglig krevende oppgave, og eleven skal arbeide selvstendig og ta flere valg.

I mitt prosjekt skulle de som sagt blogge om prosessen og om et emne. De skrev om det de gjorde og det de lærte, og de avsluttet med en muntlig framføring på tradisjonelt vis. Norskfaglige emner kan være utrolig mye forskjellig, og i mitt prosjekt skrev elevene om et tema, en forfatter/regissør eller om bøker/film. I oppgaveformuleringen blir elevene bedt om å lese den litteraturen(primærlitteraturen) og studere temaet de jobber med ved hjelp av sekundærlitteratur. Deretter skal elevene svare på problemstillinger ved hjelp av en tekstanalyse og vurdering av primærlitteraturen sin. Fagskriving om fordypningsemnet krever et presist språk, fagbegreper, mottakerbevissthet, kunnskap om analyse og kildebruk. Dette er også viktig i forhold til en fagblogg. Alle de seks grunnfunksjonene i skrivehjulet er viktige for mitt prosjekt, og jeg vil vise eksempler og drøfte hvordan i analysekapitlet.

Proessorientert skriveopplæring (POS) - før og nå

Det neste perspektivet jeg vil gå inn på er proessorientert skriveopplæring. På 70 – tallet var ikke proessorientert skriveopplæring et kjent begrep i skolen. Lærerne drev med skriveundervisning, mer enn opplæring i skriveopplæring. Proessorientert skriveopplæring (POS) er en metode som kom til Norge på 80 – tallet med morsmåls lærere fra USA og Storbritannia. Gjennom det som kalles *kreativ skriveopplæring* var grunnen lagt, utprøvd og utviklet i disse landene, og denne

skrivepedagogikken fikk mye fokus. Det samme tiåret fikk en ny mønsterplan, M87. M87 satte eleven i sentrum for undervisningen på en annen måte enn før, og den bygde på et kommunikativt språksyn. Språket var en tekst, ikke isolerte setninger (IKT – utdanning 15/6 - 2015).

De siste 30 årene har skriveopplæringen i Norge hentet inspirasjon og erfaring fra amerikansk og engelsk skriveforskning. Det er fordi skriveopplæringen har likhetstrekk og kan sammenliknes med forhold i disse landene. I norsk skole i dag er det mange som deler opp skriving i faser og lar elevene jobbe prosessorientert. Vi bruker ulike skrivestrategier og skrivesituasjoner, og dette gjelder både i grunnskole, videregående skole og på universitetsnivå. Dette utdyper jeg i delkapitlet om hva prosessorientert skriving er.

Når vi driver med skriving ved vår skole i dag er vi opptatt av gode skrivesituasjoner og veiledning underveis i prosessen. Vi ønsker å lære elevene å bruke språket aktivt, med mottakerbevissthet, og at de skal lære å bruke de ulike skrivemønstrene som er blitt «vedtatt» i samfunnet, dvs. sjangerlære (Norsk Nettskole 2/4 - 2016). Disse sidene ved opplæringen er helt sentrale i prosessorientert skriving, og arven etter metoden blir på ulike måter tatt vare på i norsk skole. Noen skoler driver mer stadig tradisjonell skriveopplæring uten å trekke inn metoden fordi det blir for mye arbeid. På vår skole brukes deler av metoden, dvs. særlig de delene som er hensiktsmessige i ulike sammenhenger, uten å være for tidkrevende.

Da elevene mine tredjeklasse skulle skrive fordypningsemneblogg, hadde de trent på å skrive ulike sjangre i prosess de to første årene på videregående. De hadde lært seg å jobbe med deler av teksten før de skrev ferdig produktet. De hadde øvd på å gi respons og alle hadde trening i å få tilbakemelding av lærer og medelev. Jeg så at jeg kunne bygge videre på det og at prosessorientert metode var hensiktsmessig. Siden dette er et omfattende arbeid fordi som strekker seg over lang tid, fikk vi muligheten til å jobbe med prosess – skriving. Formålet med bloggen var å bruke en skriftlig produksjon av sammensatte tekster om et norskfaglige emne, til å svare på elevenes problemstillinger. Jeg valgte å kalle den sammensatte teksten for en fordypningsemneblogg, et moderne skriveprodukt, i det digitale og mediale samfunnet.

Sammensatte tekster i LK06

Sammensatte tekster eller multimodale tekster er et forholdvis nytt og spennende fagfelt og vår tids kommunikasjonsform (Løvland: 2010). Som vi ser av den historiske oversikten, kom

begrepet inn med Kunnskapsløftet 06, og det kan begrunnes med at det er få tekster i dag som etter definisjonen ikke er multimodale. Arbeid med sammensatte tekster i skolen handler om å lese og å produsere tekster som er satt sammen av ulike elementer/modaliteter som kommuniserer sammen.

Multimodalitet er kommunikasjon gjennom kombinasjoner av ulike uttrykksformer som verbalspråk, lyd og bilder. Tekstene har trekk ved seg som oppstår ved hjelp av samspillet mellom disse uttrykksmåtene. Multimodale tekster kan kommunisere på en annen måte, med f.eks. et sterkere uttrykk og et tydeligere budskap, hvis informasjonskoplingen er god. Grunnen til det er at tekstene kan spille på ulike sider ved elementene/modalitetene og appellere til følelser og flere sider hos oss samtidig (NDLA 2/4 – 2016). De multimodale tekstene kan i mange tilfeller være mer hensiktsmessige og mer tydelige enn ren skrift, og konteksten (sammenhengen) er helt avgjørende for kommunikasjonen.

Blogg er et eksempel på en multimodal tekst, og i dag kjenner de aller fleste til personlige *rosabloggere* og ulike typer livsstilbloggere. Det bloggen (weblog) egentlig oppstod som er ikke like kjent for alle. Ida Jackson er en av dem som kom tidlig i gang med blogging. Hun har skrevet en bok som heter *Hvordan ta over verden uten å gå ut av huset*. Den handler om å blogge og å kommunisere med verden der ute gjennom «nettet». Boka er morsom, og hun setter dette med blogging litt på spissen, mens hun samtidig inviterer leseren til å bruke Internett mer aktivt i hverdagen. Blogg skulle opprinnelig være et forum for faglig diskusjon og debatter, og det var det de første bloggerne var opptatt av (Jackson 2010). I dag kan vi se at dette er en stor skrivearena for unge mennesker, men også for andre som skriver om mat, interiør og barna sine. De som blogger om barna sine kaller seg mammabloggere.

Fordypningsemnebloggen i mitt prosjekt ble elevenes verktøy i skriveprosessen, og læringsplattformen Itslearning og bloggverktøyet fungerte som skrivearena. I prosessen ble det tekstproduksjon, kreativ skriving og kommunikasjon ved hjelp av digitale verktøy. Elevene måtte bruke sin digitale kompetanse for å produsere blogginnlegg som var enten en kombinasjon av tekst og bilde, tekst og tale, eller videoopptak med levende bilder og tale.

Digital kompetanse – den femte grunnleggende ferdigheten

Den grunnleggende ferdigheten, digital kompetanse, er vektlagt i skriving og kommunikasjon i flere fag. Det er også interessant å se på i forhold til hva som er bevart av den tradisjonelle skriveopplæringen og hva det har å si for tekstproduksjon i dag.

I læreplanen i dag (L13) er digital kompetanse en av de fem grunnleggende ferdighetene i den generelle delen. Digital kompetanse vil si hvordan du mestrer bruk av digitale verktøy og hvordan du kan ta i bruk digitale ferdigheter for læring. I slike prosesser er hensiktsmessig IKT et stikkord, og vi kan se hvordan dette henger sammen med tekstbegrepet og digital kompetanse (Løvland 2010).

Digitale verktøy i skolen kan åpne opp for mer variasjon og kreativitet i skriveprosessen og mer interaktiv kommunikasjon. Jeg vil her komme med et eksempel på det. I noen skrivesituasjoner kan enkelte verktøy være mer hensiktsmessig å bruke enn andre. Hvis man skal samskrive i et dokument, kan man gjøre det i Google Doc eller på NDLA (Norsk Digital Læringsarena). Samskrive vi si at flere aktører kan skrive og redigere i samme dokument, gjerne i et gruppearbeid. Vi bruker læringsplattformen Itslearning ved vår skole. Den har flere samskrivearenaer, som for eksempel diskusjon og logg, som elevene kan bruke til samarbeid med læreren og andre elever. Læringsplattformen gjør det også mulig å lage lyd-, bilde- og tekstpresentasjoner, fordi slike digitale verktøy ligger inne i systemet.

I tillegg til diskusjon og logg i Itslearning er det også et verktøy som heter «blogg». Bloggen kan brukes både som mappevurdering og dokumentasjon av skriveprosessen, og den fungerer godt som hensiktsmessig bruk av IKT i undervisningen (Jfr. Harboe 2010). Ved å bruke bloggen slik jeg gjorde, fikk elevene store utfordringer i forhold til digital kompetanse. De fikk prøve seg i å produsere multimodale tekster ved hjelp av video- og lydopptak, Tekst og bilde – sammensetning. Gjennom å publisere for læreren og medelever gjennom læringsplattformen, fikk de et reelt publikum som skulle lese og forstå det de ville kommunisere. I det følgende vil jeg gå nærmere inn på de fire teoretiske perspektivene, skriveprosessen i alle fag, prosessorientert skriveopplæring, sammensatte tekster og digital kompetanse. Her utdyper jeg begreper og teorier som er aktuelle i denne masteroppgaven.

Skriving i alle fag i skolen

I læreplanen og i den historiske oversikten kan vi se at det å skrive har ulike funksjoner i dag, som det hadde før. Det at skrive ble en grunnleggende ferdighet med Kunnskapsløftet (LK06) har styrket selve faget skriveprosessen og stiller nye krav til alle fag i skolen. Norsk læreren har tradisjonelt sett hatt ansvar for lese- og skriveopplæring, men etter innføringen av de grunnleggende ferdighetene med Kunnskapsløftet stiller det nye krav til hver enkelt faglærer.

Faglæreren må sørge for at: *Elevene kan få bruke skrivingen som et redskap for å lære, men de må også få eksplisitt opplæring i hvordan de kan skrive i hvert enkelt fag* (Udir. 2/5 – 2016). I avsnittet, *Prinsipper for god skriveopplæring* som dette sitatet er hentet fra, står det mer om språket i praktisk bruk og tverrfaglig opplæring, dvs. alle fag kan bidra i skriveopplæringen. Elevene skal forberedes på ulike skrivesituasjoner de kan møte seinere i livet, og det er det nødvendig å samarbeide om i skolen (Udir. 2/5 – 2016).

Et kognitivt perspektiv på skriving og læring

Å skrive for å lære og skriving i alle fag kom som sagt tydeligere inn i LK06, og prosess-skriving er en metodikk som egner seg godt i denne sammenhengen. Olga Dysthe skriver om noen forutsetninger for å gjennomføre metoden og hun hevder at vi må ha et felles pedagogisk grunnsyn om hva kunnskap og læring er. Det å bruke ulike læringsstrategier som fører til læring er viktig å kunne, og eleven lærer gjennom sosial interaksjon (samhandling).

Dysthe påpeker at elev – lærerrollen er endret og at ansvaret for læring er flyttet. Det vil si at ansvaret er annerledes fordelt, slik at undervisningen i klasserommet blir omstrukturert og læreren får nye oppgaver og utfordringer. Eleven og læreren har et tettere samarbeid i læringsprosessen, og eleven blir lært opp til å ta mer ansvar for sin egen utvikling. I læringsprosessen er det viktig at elevene får et bevisst forhold til hvilken rolle de ulike språkfunksjonene spiller, som for eksempel lytting, lesing, snakking og skriving. Videre sier Dysthe at skriving skjer som en kognitiv prosess og derfor skjer læring. Den interaktive prosessen fremmer læring på flere plan, og perspektivskifte om skriving i alle fag fører til at samspillet mellom tekster og skriving påvirker læring. Vi går fra produkt til prosess, der eleven lærer gjennom skrivingen:

Når ein skriv, går det føre seg ein slags dialog mellom ein sjølv og stoffet og mellom ein sjølv og lesar, og dette fremmar restrukturering av kunnskap (Dyste 97: 281)

Kan kreativ skriving åpne opp for bedre produkter? (Dysthe 99:78) Det mest fremtredende for eleven i prosessorientert skriveopplæring er at han/hun blir mer delaktig i sin egen skriveutvikling. Elevene får mer forståelse, større innsikt i hvordan de lærer og blir mer selvstendige i produksjonen av tekster. Tidligere drev skolen med skriveundervisning og

retting av elevens ferdige produkt, men i dag skal læreren fungere mer som støttespiller, rådgiver og veileder underveis i prosessen. De nye utfordringene for læreren kan være at arbeidet tar lenger tid, en må jobbe mer systematisk og strukturert, og ikke minst lære seg gode måter å gi tilbakemeldinger på. Dysthe skriver at læring skjer gjennom sosial interaksjon, dvs. sosial samhandling. Eleven skal lære ulike læringsstrategier for å tilegne seg kunnskap som de kan bruke i ulike oppgaver.

Gjennom prosessorientert skriving får eleven et mer bevisst forhold til hva språk er, og de forstår forholdet mellom tanke og språk og at disse er gjensidig avhengige av hverandre. Når språk og tanker påvirker hverandre gjensidig, innebærer det at vi utvikler nye tanker og kunnskap gjennom tekstproduksjon eller språklig utforming (Dysthe 99:32). Tradisjonelt har stilskriving vært preget av at læreren retter med rødpennen og stadfester hva eleven har fått til. Endringen der blir stor når eleven også skal veiledes underveis og får videre veiledning etter produktet er levert. Da blir det interaksjon mellom elev og lærer, og begge har ansvaret for fremdriften. En annen side ved det som blir viktig er forholdet mellom tanke og språk, og det som skjer når motivasjonen og forståelsen for skriving oppstår. Ideen/tanken og det som skjer i den kreative skrivingen, er altså det som skapes på nytt på grunnlag av det du har studert og lært. Motivasjonen blir bedre når du har et eierforhold til det du skal skrive om og er interessert i, og som Dysthe for eksempel sier: *Skriv om det du er oppteken av* (Dysthe 99:77).

Prossessorientert skriving

Språkforsker James Britton var leder av to store skriveprosjekt i England om kreativ skriving, og impulsene derfra satte sine spor i norske skoler på 70 tallet.) *Kreativ skriving* tar utgangspunkt i eleven selv som skal ha råderett over språket og bestemme når og hvordan det skal skrives. Elevene skal bli oppmuntret til å skrive personlige tekster og til å eksperimentere og leike med språket. Vi kan si at metoden ble en «populærmetode» i norske skoler, og de fleste skoleslag gikk ivrig i gang med å prøve den ut.

I Norge var Olga Dysthe og Torlaug Løkensgard foregangspersoner i dette arbeidet. De prøvde ut pedagogikken i klasserommet i samarbeid med andre klasseromsforskere og holdt kurs for lærere i metodearbeid. Disse kursene var populære og den nye pedagogikken spredte seg raskt rundt om i landet. I boka «Ord på nye spor» skriver Olga Dysthe om hvordan det

kom endringer inn i norsk skole i skriveopplæringen og synet på læring. Endringene var f.eks. elev/lærerrollen, hvor det ble vektlagt at eleven skulle ta mer aktivt del i sin egen skriveutvikling, og læreren skulle ta rollen som veileder, støttende og oppmuntrende. Det skulle være en interaksjon (samhandling) mellom elev/lærer og mellom elev/elev. Hva var det som presset frem disse endringene?

Den amerikanske reformpedagogen og morsmålsdidaktikerne

Proessorientert skriving er blitt omtalt som den nye skrivepedagogikken, og som jeg nevnte kom den som noe nytt på 80 –tallet med Mary K. Healey. Men mange av ideene og tankene som skriveopplæringen bygger på er velkjente fra den klassiske retorikken, fra John Dewey og reformpedagogikken, og fra morsmålsdidaktikere som Ruge, Storstein og Hertzberg som drev med forsøksarbeid på 70-tallet (Dysthe 99: 61).

Den amerikanske reformpedagogen John Dewey (1859 – 1952) regnes som «aktivitetsskolens» far. Han mente at eleven må stå i sentrum for det som skjer, også når han skriver. Elevene skulle selv oppdage de iboende ressursene de hadde og lære gjennom aktivitet. Læreren skulle hjelpe eleven med å utvikle iboende evner og ikke fylle eleven med kunnskap. Dewey hevdet at man i skolen forlangte at eleven skulle si noe, dvs. reprodusere, men ikke ha noe å si, dvs. tenke. Han hadde sterkt tro på at elevene måtte få utfolde seg fritt og at det var veien til læring.

I mellomkrigstiden fikk Deweys tanker og ideer innpass i Norge, og det er noen pedagoger som videreførte dette arbeidet i skolen. Herman Ruge var en av dem og i 1932 gav han ut en bok som het «Morsmålsundervisningen». I kapitlet om norsk stil er han opptatt av hva barn og unge skal skrive om. Han mente at eleven måtte få skrive ut fra sine egne erfaringer og på det grunnlaget kunne utvikle den kunnskapen de allerede hadde. Han var opptatt av begrepene kreativ og personlig skriving. Mottakerbevissthet var også svært viktig for Ruge. Når en elev fikk en skriveoppgave, skulle han alltid vite hvem og hva han skriver for.

Storstein, en av de andre pedagogene som arbeidet med dette, var opptatt av skoleavis, Han mente at skriftlig norsk ikke måtte bli stiløvinger men reell kommunikasjon om viktige og aktuelle emner. *Løysinga ligg i å lage avis* (Dysthe 99: 69) mente han. Den siste jeg vil nevne i denne sammenhengen er Hertzberg som mente at elevene skulle få skrive om personlige opplevelser eller erfaringer, og samtidig bygge på det de hadde lest eller kjente fra arbeidet

sitt. Skrivningen skulle bygge på tankelivet til eleven, slik som Dysthe også mener at eleven bør skrive om det han eller hun er opptatt av (Dysthe 99).

Ideene til Ruge, Storstein og Hertzberg fikk ikke særlig gjennomslag blant flertallet av lærerne i Norge. Selv om de var til inspirasjon og forbilder for en del reformpedagoger, mener Dysthe at vi ikke finner varige spor etter deres pedagogikk når det gjelder skriveopplæringen. De viser tankene og ideene morsmåslærerne hadde tenkt i forhold til prosessorientert skrivning. Forskningen på 70 - tallet hadde også hatt fokus på den individuelle skriveren, og kritikken av den tradisjonelle skriveopplæringa før dette var for eksempel hva slags tekster elevene skulle produsere. I Storbritannia kritiserte Britton og Emig skrivearbeidet i skolen for å være for ensidig (Dysthe 99:46). Innvendinger til den tradisjonelle skriveopplæringen var blant annet at den var for isolert og repeterende, og dette var fellestrekk mellom amerikansk/engelsk og norsk skrivepedagogikk (Dysthe 99:44). Kritikken var videre at det var for mye informativ skrivning og for lite personlig, kreativ og skjønnlitterær skrivning, og på 80 - tallet ble det forholdet mellom skriver og leser mer interessant.

I Norge var det fokus på skjønnlitterære tekster i grunnskolen, mens det i den videregående skolen fremdeles var dominert av informativ skrivning. Dette kunne hindre elevene i å tenke kritisk og selvstendig mente Britton, og han sa at det bør legges mer vekt på ekspressiv skrivning dvs. skrivning der eleven gir uttrykk for følelser, tanker og refleksjoner. Emig kritiserer også skolestilsjangeren for å være for ensidig og mener at læreren ofte er en for dårlig rollemodell. Han må selv være en aktiv skriver for å bli bedre. Denne tanken hadde jeg med meg da jeg lærte meg å skrive blogg og opprettet min egen, før jeg startet prosjektet mitt.

Fasene i prosessorientert skrivning

I boka til Dysthe får vi en innføring i hva metodikken går ut på og eksempler fra prosessorientert skrivearbeid i klasserommet. Metoden ble ifølge henne (1999) presentert for første gang i 1985/86, da Mary K Healey holdt en serie kurs for norske lærere om den nye skrivepedagogikken. Det ble stor interesse for at skrivearbeidet skulle være en prosess, med undervisning og veiledning i alle faser. Fasene går fra ide – førutkast – respons – bearbeiding og til å levere ny tekst (Norsk Nettskole 2/4 - 2016). Jeg skal forklare mer inngående hvordan prosessen foregår steg for steg, men først et sitat fra Dysthe om prosessen som metodikk for målet og læring:

For det første er skriving alltid ein læringsstrategi, fordi ein gjer eit stoff til sitt eige gjennom ein skriveprosess. Verdien av skriving som utforsknings- og tenkeprosess står såleis sentralt – anten målet er ein ferdig tekst som skal lesast for andre, eller det er å få innsikt i eit fagemne. Sjølv tenkinga gjennom språket er det viktige. For det andre kan ein nytte mange av dei same praktisk – metodiske grepa til begge desse undervisningsformåla. Det gjeld til dømes arbeidsmåtar som idèmyldring, friskriving og responsgiving. For det tredje er det viktig å leggje eit sams språksyn til grunn for arbeidet i morsmålsfaget og andre fag (Dysthe 1999: 19).

I dette sitatet blir det pekt på alle de sidene ved prosessorientert skriving som jeg tok med i planleggingen av prosjektet. Jeg var opptatt av at eleven skulle gjøre fagstoffet til sitt eget gjennom skriving og læring av et nytt fagemne. Arbeidsmåtene jeg ønsket å prøve ut i praksis vi jeg skissere slik:

Dysthe bruker begrepene: Førskriving - Hva du skal skrive om og til hvem. For at en elev skal komme i gang med skriving, må eleven ha noe å skrive om og noen å skrive til/for. Det bør være helt klart for eleven hva produktet skal bli til og hva hensikten med teksten skal være.

Skriving av første utkast - Hvordan skal du formulere deg og sette ord på det du vil si? Eleven må bli motivert, men motivasjonen kan komme med en gang og eleven skriver i vei, eller den kommer underveis, fordi her er elevene nokså ulike. Det som kan skape høy motivasjon er å skrive om noe du er engasjert i, kan mye om og/ eller vil finne mere ut om.

Omarbeiding - Lærerens bearbeiding og tilbakemelding om hva som kan forbedres og hva som skal rettes skjer i denne fasen. Tilslutt kan man se på formelle sider ved produktet De formelle feilene kan læreren gi tilbakemelding om direkte, mens han kan stille spørsmål til det eleven allerede har skrevet, f.eks. om noe er upresist eller for kort. Og da er meningen at eleven skal komme frem til forbedringene selv. Medelevers respons/ tilbakemelding – hverandrevurdering er en del av prosessen, og produktet ha da en reell mottaker. Til slutt gjør vi en evaluering av det ferdige produktet og ser hvor godt resultatet er og vurderer prosessen.

I *Ord på nye spor* er svært inngående forklart hvordan du kan arbeide med de ulike fasene og hvorfor du skal jobbe på denne måten. (Dysthe 1999:89). I dag forholder man seg mere til noen av fasene i metoden, enn det man gjorde da den var ny. Prosessorientert skriving ble sett

på som et stort og svært omfattende arbeid, og mange opplevde det som for tidkrevende og nesten umulig å gjennomføre. Jeg ser at vi kan bruke deler av metoden i forskjellige skrivesituasjoner og i arbeid med læring, uten å være bundet av å gjennomføre alle fasene for fasenes skyld. Det skal være hensiktsmessig og drive eleven fram, og prosessen kan brukes til å trene på skriving. Det å være så tett på elevens tekstproduksjon gir utallige muligheter både til å veilede om det formelle og om innholdet. Læreren får også innblikk i hvordan eleven tenker og strukturere teksten, og han/hun kan vurdere elevens evne til å ta til seg veiledning og kunnskap. Det er den ideen oppgaven min bygger på, og jeg tror et større skrivearbeid i prosess kan føre til mer interesse og forståelse for et tema, som igjen kan føre til mer skriveglede og læring i norskfaget.

I en skriveprosess er det spennende å se på om skriving og læring utgjør en forskjell i forhold til læringseffekten. Når eleven skriver en tradisjonell tekst, f.eks. en skjønnlitterær analyse av en tekst, skal det ende opp med en karakter og en vurdering som viser eleven oppnådde. I en skriveprosess får eleven velge mere selv hva hun/han skal skrive om, får respons underveis og rettleiding på hva produktet skal inneholde. Jeg tror eleven sitter igjen med mer forståelse av og kunnskap om sin egen tekst, og å skrive for å lære blir mer meningsfylt.

Sammensatte tekster

I norsk skole er arbeid med sammensatte tekster en obligatorisk og omfattende del av morsmålsfaget. Sammensatte tekster er et ungt begrep som ble introdusert i Kunnskapsløftet (LK06). Multimodale tekster var fagtermen i et førsteutkast som ble sendt til høring, men Kunnskapsløftet endte opp med å bruke sammensatte tekster som gjeldene navn for et av hovedområdene i norskfaget. I denne oppgaven bruker jeg termene sammensatt og multimodal om det samme. De andre hovedområdene i norskfaget var skriftlige ferdigheter, muntlige ferdigheter og språk og kultur. Etter revideringen av Læreplanen 2013 er begrepet sammensatte tekster som nevnt tidligere «flettet» inn i alle de tre andre hovedområdene. Grunnen til det er at det er like relevant for alle hovedområdene når det er snakk om noen form for tekstskaping. På side 16 kan du se hvilke kompetansemål det står om sammensatte tekster i hvert hovedområde.

En tekst er mer enn bare skrift

I boka «På mange måtar» av Anne Løvland drøfter hun ulike måter å se tekst på og forklarer hva hun mener med et utvidet tekstbegrep og multimodalitet. I følge Løvland er tekst som noe mer enn bare bokstaver/ skrift og det verbalspråklige. Det ståstedet har også jeg i forhold til begrepet tekst i denne oppgave. Et interessant perspektiv er om alle tekster er sammensatte, idet de blir lest eller kommunisert i en eller annen setting eller kontekst.

I samfunnet i dag møter vi sammensatte tekster overalt, for eksempel gjennom levende medier som internett, radio og tv, men også gjennom mer tradisjonelle tekster som aviser og reklameplakater. Vi får presentert nyheter, underholdning og kunnskap multimodalt.

Multimodalt vil si at uttrykkene eller tekstene er satt sammen av flere komponenter eller såkalte modaliteter/måter for å skape en mening. De kan også å ha en annen påvirkning enn tidligere, som f.eks. at kommunikasjonen kan gå raskere, være tydeligere og påvirke sterkere. De opptrer i andre former gjennom nettet og gjennom bruk av digitale medier. Vi får inntrykk, opplevelser og forståelse gjennom det multimodale samfunnet, og Løvland stiller spørsmålet om det i det hele tatt finnes tekster i dag som ikke er sammensatte, såkalte monomodale tekster (Løvland 2010).

Jeg skal gå nærmere inn på og forklare hva en sammensatte tekst er og vise med noen med eksempler. Noe som er viktig i denne sammenhengen er hvordan vi skal forholde oss til sammensatte tekster som vi møter i ulike situasjoner og kontekster i dag. Et annet spennende felt er hvordan sammenhengen er mellom digital kompetanse og utarbeiding av sammensatte tekster, og hvordan det kan være avgjørende for hvor godt teksten kommuniserer. Det siste er svært aktuelt i bloggprosjektet mitt.

Multimodalitet og tekstbegrepet i videre forstand

I følge boka til Løvland kan en tekst være trykte bokstaver og ord, altså skrift, satt sammen i et system, men hun utvider tekstbegrepet til å være noe mer enn det. Innenfor kommunikasjon – og tekstteori definerer man tekst som noe som er satt sammen av språklige tegn, altså skrift eller tale. Disse språklige tegnene kan kombineres med tegn fra andre tegnsystem (2007 Løvland: 11) Løvland presiserer at vi bør skille mellom tekster som kommuniserer gjennom et tegnsystem og tekster som kombinerer ulike system, men når blir da en tekst sammensatt eller multimodal? Multimodale tekster er vårt tids kommunikasjonsform, og når vi kombinerer

verbalspråk, lyd og bilder på ulike måter, får vi multimodale tekster. Oppsummert kan det defineres slik:

Multimodale tekster kombinerer enheter som skaper mening på forskjellig måte. Det kan for eksempel handle om kombinasjonen av ord som vi forstår fordi vi kjenner det verbalspråklige systemet og fotografi som vi forstår fordi det likner på noe virkelig.

(Løvland 2010 i *Viden om Læsning* nr. 7:1)

Eksempler på modaliteter kan være bilde, skrift, lyd, musikk, tale, kroppsspråk, ikon, tale, farger osv. Når teksten blir sammensatt har den flere muligheter til å åpne opp for forståelse, kommunikasjon og inntrykk. Jeg vil si at den sammensatte teksten spiller på en måte på «flere strenger» samtidig. De spiller sammen og skaper en rytme og et nytt uttrykk i det samspillet, og kommunikasjonen er på en annen måte enn kun skrift. Vi kan se på et eksempel for å illustrere hva jeg mener. Et reklameinnslag på tv er helt avhengig av alle modalitetene og hvordan disse spiller sammen for å påvirke publikum og øke salgstallene til produktet. Med levende bilder, tekst til bildene, kommentarer og musikk, skaper det et helhetlig inntrykk og spiller på ulike følelser, som videre gir seeren/leseren en helhetlig opplevelse av teksten. Den viktigste informasjonen blir vektlagt og et brudd i rytmen kan opptre som et virkemiddel. Det er noe vi legger merke til fordi vi ikke venter det. Komposisjonen og ulike virkemidler i teksten påvirker hvordan dette fungerer i forhold til kommunikasjon. Jo bedre teksten henger sammen, desto bedre fungerer den i forhold et formål. De ulike enheten kan skape mening både sammen og alene ut fra leserens forståelse og erfaring. Med andre ord: Avsenderen greier å selge produktet, og kommunikasjonen er vellykket når budskapet når fram. Vi kan bli påvirket til å kjøpe produktet, eller fortelle andre om produktet fordi vi har blitt påvirket og overbevist av reklamen.

Det neste eksemplet jeg vil trekke inn er muntlige tekster. Enkelte tekster vil egne seg bedre enn andre tekster til å være sammensatte, og noen tekster tenker vi kanskje ikke på som sammensatte som f.eks. et kåseri eller en tale. Et kåseri er først skrift, men blir en muntlig tekst som skal leses eller fremføres med tonefall, kroppsspråk og tale. Når det skjer blir teksten sammensatt av flere modaliteter, tale i en situasjon eller kontekst med forventninger til det som kommer. Her er modalitetene avhengige av hverandre, særlig hva som skjer i fremføringen av virkemidlene påvirker kommunikasjonen. I eksemplet med reklamefilmen er det ofte tre modaliteter som spiller sammen, bilde, lyd og skrift, og alt er nøye planlagt for at komponentene skal spille sammen. I en tale eller fremføringen av et kåseri på radio, spiller

andre modaliteter som stemmebruk/stemme kvalitet, kroppsspråk og respons en rolle for å skape best kommunikasjon og inntrykk, og ikke alt er planlagt.

Det multimodale samspillet

Løvland forklarer at det innen semiotisk teori er etablert en egen multimodalitetsteori med begreper som kan brukes til å analysere og forstå samspillet mellom kultur, situasjon og multimodale uttrykk. Hun tar utgangspunkt i denne teorien og introduserer og drøfter hva man mener med multimodalitet og hva som gjør tekster multimodale.

Hun skriver at en multimodal tekst er en tekst som skaper mening gjennom å kombinere ulike modaliteter. Tekster kan deles inn i antall modaliteter, eller vi kan snakke om hvilke modaliteter som er virksomme i teksten. Det er fordi en modalitet kan variere ut fra kommunikasjonssituasjon og kulturell kontekst. Noe som er meningsskapende i en kontekst, trenger ikke å være det i en annen. Vi kan se hva som er meningsbærende i den aktuelle situasjonen.

Theo van Leeuwen har skissert fire prinsipper for hvordan man kan etablere samspill og kohesjon (sammenheng) i multimodale tekster: «Rythm, Composition, Information linking and Dialogue» (Løvland 2010). I den artikkelen jeg referer til, *Multimodalitet og multimodale tekster* har Løvland oversatt begrepene til norsk. Rytmsk samspill og komposisjon er viktig i det multimodale samspillet. Når en multimodal tekst strekker seg ut i tid, etableres et rytmisk samspill mellom modalitetene. Den må på en måte være en slags rød tråd i den sammensatte teksten for at rytmen skal være sammenhengende. Rytmen kan vise hva teksten legger mest vekt på, og et brudd i rytmen kan skape oppmerksomhet og fremheve noe viktig som jeg nevnte i eksemplet mitt. Når det gjelder komposisjon i en multimodal tekst nevner Løvland eksempler som romlig organisering, nærhet, avstand, størrelse, farger osv. Vi kan se på hvilken informasjonsverdi de ulike elementene har og hvilken lese måte som er hensiktsmessig. Dette skaper et samspill i teksten som etableres gjennom *informasjonskopling* og *dialogisk relasjon*. Dialogisk relasjon kan oppstå mellom modaliteter slik at det skjer en interaksjon i teksten dvs. initiativ og respons på samme måte som i en samtale (Løvland 2010). Informasjonskopling og komposisjon er mest aktuelle i min oppgave, og det kommer jeg tilbake til i analysen. Informasjonskopling og den kohesjonen den kan skape er ikke relatert til tid eller rom, men til meningen modalitetene kan danne. Samspillet mellom disse uttrykksmåtene fremhever gjerne deler av meningspotensialet. Resultatene av

informasjonskoplingen kan være utdyping av det betydningspotensialet i de enkelte modalitetene eller det kan oppstå en utvidelse av det totale meningsinnholdet når modalitetene kobles. (Løvland 2010)

Vi er omgitt av sammensatte tekster i samfunnet, og vi møter det i sosiale medier, i jobbsammenheng og i skolen. Grunnen til at vi lager så mange sammensatte tekster i dag, er at de ulike uttrykksformene har flere funksjoner. Ulike uttrykksformer kompletterer hverandre, og vi kan bruke ulike uttrykksmåter slik at det fungerer bedre. I sitatet under kommer Løvland også med et eksempel på hvilke modaliteter som kan appellere til følelsene våre:

Fotografier og musikk er ofte velegnede til å engasjere følelsene våre, mens skriftspråket ofte har andre funksjoner i samspillet med bilder og lyd (Løvland 2010:31).

De ulike modalitetene jeg nevnte innledningsvis er alle enheter som kan fungere ulikt og uttrykke noe forskjellig i enhver kontekst eller situasjon. En modalitet kan fungere tradisjonelt og som forventet, men det kanskje er uoppdagede affordanser. Er det for eksempel slik at når en skreven tekst blir lest, enten høyt eller en leser den for seg selv. Da går den fra å være skrift til sammensatt tekst. Her tar jeg med en definisjon på hva modal affordans er for å forklare at modaliteter kan opptre ulikt i forskjellige situasjoner:

Grensene for kva ein kan og ikkje kan uttrykkje gjennom ein modalitet. Affordansen kan skuldast eigenskapar ved modaliteten, men kan også vere uttrykk for vanetenking og tradisjonell bruk av modaliteten. Ein modalitet kan ha affordansar som enno ikkje er oppdaga (2007 Løvland: 146)

Det multimodale samspillet i sammensatte tekster kommer til uttrykk på ulike måter. Det er særlig to hovedformer for samspill. Funksjonell spesialisering som går ut på at de ulike modalitetene spesialiserer seg for ulike formål, mens den andre, multimodal kohesjon, er ulike former for sammenheng som oppstår mellom modalitetene. Videre sier hun at vi må definere modalitetene i en multimodal tekst og hvordan det kan være et redskap for videre analyse av teksten. Det er analysen av det multimodale samspillet som er det mest interessante og det finnes to hovedtyper. Den første typen er at modalitetene i en tekst formidler hovedsakelig den samme informasjonen, men på forskjellig vis – Dette kaller Løvland **multimodal redundans**. Den andre typen er at de ulike modalitetene har spesialiserte oppgaver og funksjoner i en kommunikasjonshandling. Gunter Kress kaller denne typen for **funksjonell spesialisering**.

Jeg har i dette kapitlet tatt for meg sammensatte tekster og multimodalitetsteorien. Begreper fra denne teorien bruker jeg i analysen av blogginnleggene til eleven mine og ser på modalitetenes samspill. Det er de to prinsippene komposisjon og informasjonskopling fra denne teorien som er mest relevante å gå inn på i denne oppgaven.

Digital kompetanse

I den videregående skolen i Norge, har det blitt satset mer enn i de fleste land på IKT og utvikling av digital kompetanse. De fleste elevene har egen pc eller «nettbrett» til undervisningen, og disse er finansiert av statlige penger. *Mulighetene ligger der helt åpne, og utfordringene er mange både for elevene og lærerne.* (Harboe 2012:9). For å få læringsutbytte av disse hjelpemidlene må eleven utvikle digitale kompetanse. Digital kompetanse vil jeg nå definere og forklare, og jeg starter med hva læreplanene sier om denne kompetansen.

Digital kompetanse i læreplanen

Informasjon og kommunikasjonsteknologi (IKT) i skolen er et fagfelt på fremmarsj og kanskje noe av det mest spennende innen skoleutvikling. I Kunnskapsløftet (LK06) ble digitale ferdigheter innført som en av de fem grunnleggende ferdighetene i den generelle delen i læreplanen. Det medførte at det stilles krav til lærernes digitale kompetanse og ferdigheter. De må ha kjennskap til læringsteorier og bruk av IKT i undervisningssituasjoner og skaffe seg innsikt i nettvett. Klasseledelse og vurdering må justeres i forhold til bruk av IKT, og som oftest er situasjonen slik at læreren tilegner seg det meste av IKT kompetansen selv. Det er foreløpig svært varierende grad av IKT - kunnskaper hos lærere og det kommer an på hvilken interesse læreren har for feltet. Den grunnleggende ferdigheten som tidligere het «Å kunne bruke digitale verktøy» (LK06) er endret til «digitale ferdigheter» i den reviderte Læreplanen (L13). I Rammeverket for grunnleggende ferdigheter står det:

Digitale ferdigheter vil si å kunne bruke digitale verktøy, medier og ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver, innhente og behandle informasjon, skape digitale produkter og kommunisere. Digitale ferdigheter innebærer også å utvikle digital dømmekraft gjennom å tilegne seg kunnskap og gode strategier for nettbruk" (L13).

I *norskboka.no* hevder Leif Harboe at digital kompetanse handler om langt mer enn tekniske ferdigheter for både eleven og i læreren. De må utvikle en evne til å velge rett digitalt verktøy og evne til kritisk vurdering og evne til bruk av analoge og digitale kilder. Ferdigheter i å håndtere store informasjonsmengder må øves opp, og for norskfaget sin del må man tenke nytt og finne gode måter å integrere digitale og analoge verktøy. Læreren må kunne analysere, fortolke og vurdere kritisk de anvendte formene for tekstuttrykk, analoge så vel som digitale. (Harboe 2010)

Digital kompetanse handler dessuten i høy grad om å lære seg en grunnleggende forståelse for hvordan man kan bruke andres tekster, bilder, musikk osv. i eget arbeid uten å krenke «rettighetshaverne» (artikkelforfatteren, komponisten, filmskaperen osv.) (Harboe 2010:28)

I forhold til kildekritikk som jeg tar for meg i perspektivet Informasjonskompetanse på side 79 i analysen, er nettopp dette noe man må være klar over når man bruker kilder innebygd i sine egne tekster, for å lage nye uttrykk.

Digitale verktøy i undervisningen

I bloggprosjekt mitt brukte jeg digitale verktøy som egner seg godt i læringsprosessen i forhold til skriving og produksjon av nye tekster. Digitale verktøy er noe som brukes daglig i skolesammenheng og er blitt et nyttig redskap for elevene. Det er større muligheter for kreativitet og en mer effektiv produksjon ved hjelp av digitale verktøy, men også flere utfordringer. Både læreren og elevene og alt som skal skje i klasserommet må være nøye planlagt gjennomtenkt i forhold til målet. Først må elevene lære hva digitale verktøy er, for deretter å lære å bruke dem. Ved å jobbe prosessorientert kan elevene lære steg for steg å bruke digitale verktøy og utvikle sin digitale kompetanse. Fokuset mitt har vært skriving, og ved å bruke digitale verktøy i bloggen, kunne de lære mer om produksjonen av sammensatte tekster.

Leif Harboe bruker uttrykket «hensiktsmessig bruk av IKT i undervisningen», og det var dette begrepet jeg festet meg ved, første gangen jeg hørte det. I boka «norskboka.no – Digitale verktøy i norskfaget» har han laget en håndbok for norsklærere i grunnskolen og videregående, med tips, ideer og inspirasjon til hvordan du kan bruke digitale verktøy i undervisningen. I starten av boka påpeker han at bruk av digitale verktøy regnes som en av basisferdighetene ved siden av det å lese, skrive og regne etter Kunnskapsløftet (Harboe 2010:11). Disse basisferdighetene er bundet tett sammen og er helt nødvendige på den måten

at de har overføringsverdi i forhold til læring. Harboe har også noen delkapitler i håndboka om digital skriving og retting, kildebruk og om digitale organiseringsverktøy. Disse emnene bli det for stort å gå inn på i denne oppgaven, men de er svært relevante i arbeidet videre med å utvikle elevenes digitale kompetanse.

Læringsplattformen Itslearning

På hjemmesiden til Itslearning kan vi lese at læringsplattformen er laget av lærere og for lærer, og at den er spesielt utformet for undervisningssektoren. På 1990 - tallet var det noen dataingeniører i Bergen som begynte å undre seg over hvorfor ikke digitale verktøy og web-verktøy ble brukt til undervisning. Derfor utviklet de den første versjonen av Itslearning i 1999, og den ble umiddelbart en suksess. Itslearning omtaler seg selv i dag som et av verdens raskest voksende teknologiselskaper, med over 4 millioner brukere i verden. De sier dette om seg selv: *Vårt mål er å levere den beste læringsplattformen med tilhørende tjenester verden over, samt å være en ledende innovativ organisasjon innen utdanningssektoren.* (8/3 – 2016, Itslearning). Itslearning reklamerer videre med at de kan brukes på alle nivåer innen utdanning. Plattformen skal bidra til å gjøre undervisningen og opplæringen mer inspirerende og givende for elever og lærere.

Ved vår skole bruker vi Itslearning som læringsplattform og alle elevene ved skolen har egen pc. Vi bruker plattformen daglig og elevene er pliktige til å følge med på beskjeder og oppgaver de får digitalt. Itslearning er en kommunikasjonsplattform for både elever, lærere og skoleledelsen. Her blir det gitt beskjeder, lekser og innleveringer, og alle fag har sitt eget område hvor det publiseres fagstoff. Vi kan også gjennomføre prøver, tester og undersøkelser i Itslearning og i den sammenhengen har plattformen egne vurderingsverktøy. Disse vurderingsverktøyene kan ha ulike mappenivåer, slik at all dokumentasjon lagres digitalt.

I boka «Mapper som pedagogisk verktøy» skriver Helga Otnes en artikkel om bruk av digitale mapper som heter *Arkivskuff eller en læringsarena*. Hun lister opp en rekke stikkord om hva en digital mappe er, og jeg har sammenfattet det slik: Digitale mapper lagres og organiseres digitalt, man slipper papirmasser og permer. De er et læringsredskap og en læringsarena som bygger på de samme pedagogiske prinsipp som ikke - digitale mapper. Mappene egner seg godt til prosessarbeid, refleksjon og elevmedvirkning. I læringsprosesser og dokumentasjon kan de benytte seg av mediespesifikke virkemidler, dvs. multimodalitet, interaktivitet og

hypertekstualitet. De er mer eller mindre åpne og tilgjengelige for andre, selv om det også kan være fordeler med lukkede mapper. Lukkede mapper vil si at det er begrenset hvem som har innsyn i mappene (Dysthe,Engelsen m. fl.2003).

Fagbloggen elevene skrev i mitt prosjekt, ble læringsarena og en interaktiv og moderne skrivearena hvor de kunne utnytte digitale ressurser med de digitale ferdighetene de har. Barn og unge som vokser opp i dag, har en stor fordel når det gjelder å forstå og bruke det digitale vi har rundt oss hele tiden. I det følgende er det med dette utgangspunktet jeg skal gjøre rede for hva blogg er og hvordan jeg har brukt det i mitt prosjekt.

Blogg – et moderne verktøy for skriving

En blogg er en digital tjeneste som kan brukes til å publisere tekst(skrift), bilder(stillbilder) og video (levende bilder og lyd). Vanligvis har de en nettadresse, som f.eks. som min blogg Sprakpedagogen.blogspot.com, og det er enkelt både å etablere en blogg og publisere på den. Infrastrukturen på bloggene er gratis og bloggen er vanligvis åpen for alle. En konsekvens av det kan være at man blir ekstra forsiktig med hva man skriver på bloggen og blir nøye med fremstillingen i det offentlige rom.

Det er skrevet noen bøker og artikler om bruk av blogger i utdanningssektoren, og de fleste er positive til hva blogger bidrar med (Krokan 2012:78). Bloggverktøyet jeg har brukt i Itslearning har innstillingen som gjør at bloggene kan være åpne på nettet, men også lukket. Hvis de er lukket kan du selv bestemme hvem bloggen skal være tilgjengelig for. Det passet best til prosjektet mitt, og det fikk elevene til å senke skuldrene i forhold til at det er en terskel å publisere på nettet. Fagbloggen skulle brukes internt og pedagogisk, og adressen til elevenes blogger ble ikke offentliggjort, og dvs. at kun jeg og noen medelever som fikk tilgang til bloggen.

Bør norsklærere blogge?

Det som førte meg videre inn i denne digitale produksjonsverden i forhold til elevens skriveutvikling var spørsmålet til Harboe, om norsklærere bør blogge selv. Jeg tok stilling til det med å bli en skrivende lærer gjennom min egen blogg «Språkpedagogen», en fagblogg om litteratur, språk og andre norskfaglige emner.

I kapitlet om bruk av blogg i undervisningen har Harboe flere argumenter for at norsklæreren bør blogge. Han ser på det som en mulighet for løpende dialog mellom elev og lærer, i tillegg til den muntlige dialogen. Dessuten kan du videreutvikle og vedlikeholde skriveferdigheter og digitale kompetanse, og samtidig ha et sted å reflektere rundt egen undervisningspraksis (Harboe 2010:105). Harboe mener også at det er fordeler for elevene å blogge i norskfaget. En blogg er et publiseringsmedium som gir eleven muligheten til å skrive for et bredere publikum, ikke bare for læreren. Eleven kan publisere flere utkast eller skisser og få kommentarer på arbeidet underveis, og tekstproduksjonen vil for mange av den grunn øke. Bloggen kan personliggjøres, men også være en ren fagblogg uten særlig personlig preg. Man kan bruke blogger i forbindelse med prosjekter mellom elever og de er dialogiske. Bloggen er et digitalt medium som kan inkorporere skrift, bilde/ videoopptak og lyd. Harboe mener at bloggskrivning bidrar til digital kompetanse og kan fungere som logg og oppsummering av emner. Den kan gi et bredere vurderingsgrunnlag og supplere mer tradisjonelle tekster (Harboe 2010:100)

På NDLA står det at blogg først og fremst skal brukes som verktøy når eleven skriver fagrelatert og saklig. Under har jeg klippet inn noen punkter som denne læringsarenaen hevder at bloggskrivning kan gi:

Det å skrive blogg gir

- digital kompetanse
- innblikk i sammensatte tekster
- skrivetrening
- refleksjonstrening
- muligheter for diskusjon og tilbakemeldinger

Det at elevene skriver blogg, kan også gi fordeler for lærerne:

- Den stille eleven kan komme mer på banen.
- Blogging gir skrivekompetanse.
- Det kan fungere som vurderingsgrunnlag.
- Bloggen kan inngå i mappevurdering.
- Bloggen kan fungere som dokumentasjon på skolearbeid. (NDLA 5/4 -2016)

Dette er på lik linje med det Harboe hevder om at vi kan drive mappevurdering i moderne form. I prosjektet mitt fungerte bloggskrivningen og de sammensatte tekstene akkurat på denne måten, og det ga flere vurderingsmuligheter. Vi ser her at de også mener blogg er et verktøy til å jobbe prosessorientert med skriving og til utvikle eleven sin digitale kompetanse.

Noen innvendinger til dette kan være at en ny generasjon forholder seg annerledes til nettet som publiseringsarena. De må kunne bestemme tilganger på bloggen, og om de skal være åpne eller lukkede på nettet. Etter min mening bør bloggen i norskfaget være en fagblogg uten personlige tekster. En personlig blogg kan eleven ha i tillegg til fagbloggen. Læreren skal være veileder i utformingen av innleggene og bør være varsom med å be eleven om å endre for mye. Hvis en elev har dysleksi eller skrivevansker, må ikke dette blottlegges, og eleven kan for eksempel ta med elementer i bloggen som kan kompensere for det skriftlige. Harboe mener at læreren kan lese korrektur, og istedenfor å be eleven slette innlegget, kan han redigere og publisere på nytt (Harboe 2010).

Bruk av blogg i mitt prosjekt

Leif Harboe kommer med ulike forslag til bruk av hensiktsmessig IKT og konkrete undervisningsopplegg han foreslår for norsklæreren. Han mener det er en endring av norsklærerens rolle i faget. Dette la jeg til grunn for hvordan jeg utarbeidet mitt undervisningsopplegg. Jeg har fokusert på hvordan bruk av digitale verktøy kan være hensiktsmessig i prosessen og på bloggene. Harboe skriver også om bruk av blogg, og han har laget et forslag til vurderingskriterier for bruk av IKT i norskfaget. Disse brukte jeg i Fordypningsemnebloggen da jeg skulle vurdere prosjektene. Jeg synes det har vært spennende å se hvilke muligheter åpnes det for og hvilke utfordringer som har dukket opp med å bruke blogg. Med muligheter tenker jeg spesielt i forhold til å produsere sammensatte tekster, og utfordringene kom med hvordan disse tekstene kommuniserte. Dette vil jeg komme tilbake til og drøfte i analysekapitlet, men først vil jeg beskrive og forklare hvordan jeg gjennomførte prosjektet, i metodedelen.

Metodiske innfallsvinkler

Kvalitativ metode

I dette kapitlet vil jeg først forklare hva kvalitativ metode er og deretter vise på hvilken måte jeg har brukt kvalitativ metode i mitt prosjekt. Kvalitativ metode er en metode innenfor samfunnsvitenskap og humaniora. Der studeres og fortolkes verden, oppfatninger, verdier og normer. Forskningsprosessen forgår som regel slik at forskeren har et tema eller emne han/hun er interessert i, og problemstillingen blir formulert i forhold til det. Forskingen kan være deduktiv som bygger på resultat av kunnskap, eller den kan være induktiv som er basert på iakttagelser og generelle forestillinger. I forskningsprosessen jobber forskeren med innsamling av data og behandling av data, for deretter å utarbeide en forskningsrapport til slutt. Dette kan kalles en kumulativ forskning som kort forklart betyr at den kan føre til økt forståelse for et problem (UiO 22/3 - 2016).

Problemstillingen og den kvalitative metoden

I mine problemstillinger ønsker jeg som sagt å finne svar på følgende spørsmål: Hvordan kommuniserer elever på vg3 gjennom et strukturert bloggerarbeid? På hvilken måte skiller tekstene seg fra mer tradisjonell tekstskaping i skolen, og hvordan opplever elevene den multimodale tekstskapinga gjennom arbeid med bloggene? I norskfaget i videregående skole er dette problemstillinger som er relevante. Med relevant mener jeg at skolen, klassen og de eleven som har vært med i studien er interesserte i utviklingen av den digitale kompetansen, og at denne skriveopplæringen kan åpne opp for det. Dette kommer jeg tilbake til i analysen.

Jeg ønsker å sette fokus på kommunikasjonen og tekstproduksjonen på bloggene og det multimodale perspektivet med denne studien. Dette er emner vi jobber med i skolen daglig, og utfordringene i klasserommet er mange. Jeg har forsøkt å ha et kvalitativt forskerblick i studien, og det å forske på egen praksis kan være både utviklende og oppklarende, men også svært krevende fordi jeg selv har vært en del av det. Sitatet som følger støtter den måten jeg har tenkt og hvordan jeg har gjort arbeidet:

Kvalitativ metode utforsker menneskelige prosesser eller problemer knyttet til hverdagshandlinger (Creswell, 1998; Denzin&Lincoln, 1994/2000), og livet i klasserommet

kan være en arena å rette oppmerksomheten mot ved hjelp av et kvalitativt forskerblikk.

(Postholm og Moen 2009:9).

Kvalitativ metode fremfor kvantitativ metode

Jeg valgte kvalitativ metode fremfor kvantitativ metode på grunnlag av det sitatet i forrige avsnitt sier noe om. Det er livet i klasserommet og hverdagshandlinger i norskfaget det handler om, og gjennom dette bloggprosjektet mener jeg at jeg kan finne svar på spørsmålene mine. Ved kvalitativ metode er innholdet mer vesentlig enn hyppighet, og metoden går ut på å karakterisere, vurdere og drøfte det man finner i innsamlingsmaterialet. Karakterisere vil si å drive med dybdeboring i materialet og skape nærhet og fleksibilitet. Når man forsker på egen praksis, vil nærhet og fleksibilitet bli en naturlig del av prosessen, men også gi noen utfordringer. Dette kommer jeg tilbake til i analysen, der jeg drøfter involveringsmulighet.

I boka «Kvalitativ metode» av May Britt Postholm, skisserer hun fremgangsmåten i metoden *fra gryende problemstilling til ferdig forskningstekst* (Postholm 2010:11). Boka er delt i tre deler, med historisk tilbakeblikk på kvalitativ metode og en generell innføring i del 1. Vi finner teksteksempler fra de ulike metodene innenfor kvalitativ metode i del 2, og i del 3 skriver hun om vedlegg i forskningsprosessen. Alle disse tre delene er viktige for en kvalitativ forskningsmetode, og denne strukturen bruker jeg i min oppgave. Postholm introduserer tre kvalitative tilnæringer som forskeren kan ta i bruk for å studere problemstillinger. Disse heter den fenomenologiske tilnærmingen, den etnografiske tilnærmingen og kasusstudien. Kasusstudien er den tilnærmingen som passer best til min oppgave, og derfor vil jeg å gå nærmere i på den her.

Hensikten med en kasusstudie er å forstå og beskrive det sentrale i skrivearbeidet, både som prosess og metode for læring. I min oppgave vil jeg studere bloggtekstene og aktørenes utvikling i forhold til bruk av IKT i klasserommet og hjemme. Jeg vil også vise at det er mer relevant å bruke dybdeboring fremfor hyppighet i analysematerialet. Jeg trekker inn et sitat fra boka til Postholm som sier noe om dette:

Kvalitativ forskning innebærer å utforske menneskelige prosesser eller problemer i en virkelig setting. I kvalitativ forskning skal forskeren være åpen for hva deltakerne gjør og sier, og videre løfte deres perspektiv frem (Postholm 2010:9)

Dette sitatet sier hvor viktig relasjonen og kommunikasjonen mellom forskeren og forskningsdeltakerne er. Du må observere det informantene gjør og samtale med dem om hva som skjer. Jeg som lærer er hovedinformant, og den andre læreren og elevene kan kalles objektene for undersøkelsen eller informantene jeg har i min studie. Jeg er klar over at vi i en kvalitativ undersøkelse må se på variabler i utvalget, dvs. de ulike egenskapene enhetene/objektene kan ha, og at objektene kan ha ulike verdier i forhold til variabler. Før jeg startet hadde jeg for eksempel disse hypotesene om at jenter skriver mer enn gutter og at gutter interesserer seg mer for digitale verktøy. Dette kommer jeg også tilbake til i analysekapitlet der jeg kommenterer forskjeller og likheter mellom kjønn, i forhold til nivåddifferensiering og bruk av digitale verktøy. Spørreundersøkelsen (vedlegg 5) jeg hadde etter prosjektet var ferdig, gav meg mange innfallsvinkler og svar på hvordan eleven hadde opplevd å jobbe med et strukturert bloggarbeid

Forskeren som forskningsinstrument i en kvalitativ studie

I kvalitative studier må forskerens rolle avklares i forhold til forskningsdeltakerne. I dette tilfellet er det samarbeidslæreren og elevene i de to klassene som deltok. Vi kan si at *kvalitativ forskning på praksis innebærer et nært samarbeid mellom forsker(e) og forskningsdeltaker(e)* (Cuba og Lincoln 1988 i Postholm 2010:22), og det er forståelig for å oppnå et godt resultat. Postholm snakker om læreren som et instrument i forskningen, og hun skriver at lærere som studerer sin egen praksis, har erfaring, kompetanse og innsikt i det praksisfeltet det skal bli forsket på. Det er en forforståelse av hva som er utfordringer og problemer, og Postholm sier videre at for å være objektiv må læreren forstå sin egen subjektivitet i denne sammenheng. Her et sitat om det: *Den prosessen som innebærer å bli klar over sin egen subjektivitet, kan være drevet av objektivitetsprinsippet* (Postholm2010:127). Objektivitetsprinsippet vil si at forskeren prøver å legge til side sin subjektivitet, sin forforståelse og er så objektiv som mulig i forskningsarbeidet. Han eller hun bør møte forskningsfeltet på en så ren og upåvirket måte som mulig hevder Postholm.

Jeg har forsøkt å presentere min subjektive og individuelle teori, ut ifra mine opplevelser og erfaringer. Problemstillingene mine er den subjektive oppfatningen jeg hadde før jeg startet prosjektet, og det styrte hvordan jeg planla gjennomføringen. Det er tydelig forklart i innledningen og teorikapitlet hvilket teoretisk ståsted og utgangspunkt jeg hadde før jeg gikk i gang med oppgaven. Siden jeg forsker på min egen praksis har det vært nødvendig å beskrive

bakgrunnen min som lærer, og ifølge Postholm er det viktig for å vise leseren hvorfor forskeren har valgt akkurat dette feltet å forske på. Det å presentere de teoretiske perspektivene for leseren, vil føre til at leseren forstår forskerens betraktninger, i lys av hans eller hennes ståsted. (Postholm 2010). Når jeg har sett på resultatene i prosjektet har jeg forsøkt å tenke på objektivitetsprinsippet i drøftingen, selv om analysen min er preget av subjektive betraktninger

Kvalitativ klasseromsforskning

Tradisjonell kvalitativ klasseromsforskning har til hensikt å skape en forskningstekst som skal inspirere og initiere til refleksjon, drøfting og diskusjon, slik at praksisfeltet stadig kan utvikle seg til å bli bedre (Gudmundsdottir 1997, 2001, i Postholm og Moen 2009). Inspirere og initiere kan her bety at den som leser teksten får interesse for eller lyst til å ta initiativ til å gjøre det samme eller noe liknende i sitt klasserom. Denne masteroppgaven er et forsøk på å skape en slik tekst. Jeg har med dette utgangspunktet gjennomført et forskningsprosjekt som kan føre til utvikling, særlig i forhold til skriving og bruk av digitale verktøy i skolen.

Jeg mener skriveprosesser og utarbeiding av tekster digitalt kan utvikle elevenes skrivekompetanse og åpne opp for kommunikasjon på flere måter. Elevene blir bedre til å skrive når de skriver mer og oftere, og det digitale er med på å motivere dem og hjelpe dem til å skrive mer formelt riktig. I dag er det helt naturlig for en elev å skrive tekstene sine digitalt, men noe som kan gå tapt er håndskrift og læring gjennom å skrive for hånd. Det er en helt annen diskusjon jeg ikke kommer inn på her. Jeg vil fokusere klasseromsforskning som kan inspirere til og utvikle nye ideer med tanke på undervisning. Dette gjelder både for læreren og for elevene som forsker på og deltar i egen praksis. I neste avsnitt vil jeg fortelle om utgangspunktet klassen og jeg hadde før vi startet prosjektet.

Klassen og jeg hadde en nær relasjon før vi begynte prosjektarbeidet, og den hadde vi utviklet fordi jeg hadde vært norsklærer og kontaktlærer for dem i over to år. Dette var en stor fordel for meg i møte med hver enkelt elev sin skrivekompetanse, og ikke minst ståsted når det gjaldt digital kompetanse. Vi hadde et trygt tillitsforhold, og jeg var opptatt av å involverer dem i planleggingen av prosjektet. Flere norskkolleger fikk tilbud om å gjennomføre det samme bloggopplegget, og det var en av de andre lærerne som valgte å bli med. Hun samarbeidet med meg om opplegget og var svært støttende, og hun kom med nye innspill til forbedringer og endringer. Siden denne læreren har vært og er svært engasjert i

skriveopplæringen ved skolen vår, kunne vi sammen jobbe mot å få til endring i vurderingsformen og undervisningen til fordypningsemnet. Dette «fruktbare» samarbeidet endte opp med gjennomføringen av det hovedprosjektet, Fordypningsemnebloggen (se vedlegg 2).

Bloggprosjektet og min metode

I det følgende vil jeg beskrive konkret hva jeg har gjort og begynner med å presentere pilotprosjektet som var det første steget på veien. Deretter presenterer jeg hovedprosjektet og viser eksempler fra bloggene, for å forklare hvordan det så ut på bloggen. I pilotprosjektet forklarer jeg mer om bloggverktøy og hvordan vi gikk fram. Det er hensiktsmessig for å vise progresjonen og hvordan det ledet fram til hovedprosjektet, Fordypningsemnebloggen. I beskrivelsen av hovedprosjektet vil jeg gå nærmere inn på rammene, deltakerne, produksjonen av de sammensatte tekstene. Jeg vil kommentere skriveprosessen og gjøre rede for hvilke digitale verktøy vi brukte.

Pilotprosjektet

I 2013 gjennomførte jeg et prosessorientert skriveprosjekt med klassen som jeg kalte *Fordypningsemneblogg*. Klassen var en «normalklasse» i videregående med 25 elever bestående av 6 gutter og 19 jenter. Elevene jobbet med en skriveprosess i forbindelse med fordypningsemnet i norsk og publiserte ulike blogginnlegg i forhold til innholdet i oppgavene. De skrev innlegg om problemstillingen sin og presenterte primærlitteraturen på bloggen. Det vil si bøker om forfattere eller regissører og/eller filmer. Primærlitteraturen hadde eleven valgt i forhold til tema de skulle belyse i fordypningen, og de skulle svare på problemstillingen med en konklusjon. Samtidig som elevene leste og skrev, fikk de undervisning i bruk av digitale verktøy og produksjon av sammensatte tekster. De skrev også logg underveis, hvor de beskrev hva de gjorde og kunne stille spørsmål. Alt dette foregikk gjennom læringsplattformen Itslearning. Elevene evaluerte skriveprosjektet sitt til slutt, og det hele ble avrundet med en muntlig fremføring.

Hovedmålet var å få elevene til å lære seg å bruke Itslearning og digitale verktøy i en læringsprosess, og da helst utvikle sin digitale kompetanse. Dette var først en ide som jeg fikk satt ut i praksis, og det skulle vise seg å bli spiren til noe større. Pilotprosjektet kalte jeg «Steg

for steg og bruk av digitale verktøy – vurdering for læring», og i vedlegget kan du se mer detaljert hvilke innlegg elevene lagde og hvordan de ble vurdert (se vedlegg 1).

Da jeg gjennomførte prosjektet for andre gang, høsten 2013, hadde jeg som mål å gjøre noe mer ut av skriving i forhold til fordypningsemnet. Det var fordi jeg så at oppgaven innebefattet flere kompetansemål i norskfaget. Jeg så hvor godt de sammensatte tekstene elevene lagde egnet seg for vurdering og analyse, og det åpnet opp muligheter for å bruke flere modaliteter i innleggene. Underveis har jeg vurdert prosjektet opp mot tradisjonelle skriveoppgaver og tradisjonell skriveopplæring, og etter erfaring mener jeg at vi høstet store gevinster her når det gjaldt skriving. Det perspektivet har ligget bak i hele prosessen, og derfor sammenlikninger jeg de multimodale bloggtekstene med tradisjonelle skriveopplæringen i slutten av denne oppgaven.

Hovedprosjektet - Fordypningsemnebloggen

I dette prosjektet la jeg om skriveoppgavene til elevene og de fikk prøve seg på fagskriving i prosess. Jeg bestemte at de skulle kommunisere med meg i en logg og produsere sammensatte tekster i en blogg, ved hjelp av digitale verktøy i Itslearning. Enhver oppgave elevene fikk i forhold til fordypningsemnet skulle løses skriftlig og digitalt, og fagtekstene skulle publiseres som innlegg på bloggen. Blogginnleggene skulle legges til grunn for å vurdere skriftlig kompetanse med karakter. Fordypningsemneoppgaven starter allerede i 2. klasse ved vår skole, hvor vi presenterer oppgaven for elevene og oppfordrer dem til å komme i gang med valg av tema eller emne i løpet av sommerferien. I starten av 3.klasse setter elevene i gang med å lese litteratur og lage problemstillinger, og vi jobber med oppgaven hele høsten.

Jeg begynte prosjektet på tradisjonelt vis, men introduserte logg og blogg i første undervisningsøkt. Da begynte elevene å formulere spørsmål til meg i loggen på Itslearning, og fikk respons og veiledning for å komme fram til den beste problemstillingen. De samarbeidet med hverandre i grupper og da brukte vi et diskusjonsforum på læringsplattformen som jeg kaller hverandre - vurdering (se eksempel i vedlegg 3:99). Her leste elevene de foreløpige problemstillingene til hverandre og kommenterte eller stilte veiledningsspørsmål. Det samme gjorde vi lærerne. Og med denne metodikken jobbet vi oss fremover for hvert innlegg. Under kan du se en oversikt over de fem innleggene elevene mine skulle produsere:

- Skrift + bilde – presentasjon av emne og problemstilling
- Lydopptak – handlingsreferat/ sammendrag
- Skrift – analysen i kortform, med vedlegg
- Personlig tekst – reflektere og filosofere dagen før dagen
- Videoopptak – Konklusjonen – Svare på problemstillingen din

Fordypningsemnerapporten ble til en fagblogg, slik det fremgår i beskrivelsen (Vedlegg 2). Det som følger er eksempler fra bloggmaterialiet 2014, og heretter kaller jeg disse elevene for elev 1, 2, 3 osv. Jeg kommenterer og forklarer til hvert innlegg. De eksemplene jeg viser har jeg valgt å klippe inn ved å ta en skjermdump. Skjermdump betyr et bilde av skjermen, og her vil det si et bilde av innlegget i elevbloggen på Itslearning. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det hadde vært bedre å se bloggen, slik den virkelig så ut på Itslearning. Det lar seg dessverre ikke gjøre i denne oppgaven, og derfor vil jeg forsøke å beskrive utsnittene grundig.

De fem blogginnleggene

Innlegg 1 skulle være en presentasjon av primærlitteraturen og problemstillingen som en sammensatt tekst. Modalitetene de skulle bruke her var skrift og bilde. Jeg fikk inn et førsteutkast til veiledning, elevene kunne jobbe med mine innspill til forbedringer eller endringer. Etter noen runder med respons, publiserte de første blogginnlegg. Det kunne f.eks. se sånn ut:

- Skrift + bilde – presentasjon av emne og problemstilling – Elev 1

Blogginlegg 1

Særemne: Blogginlegg 1

Til mitt særemnet har jeg valgt å ta for meg J.R.R Tolkien og hans Midgard. I forbindelse med dette har jeg valgt å lese boken *Hobbiten* og se filmtrilogien av boken *Ringenes Herre*, regissert av Peter Jackson. Jeg har valgt dette fordi jeg syns denne verdenen er helt fantastisk og enestående. Tolkien har skapt et fullstendig univers, med utallige vesener, interessant karakterer og opptil flere språk, og dette er noe som fanger meg.

John Ronald Reuel Tolkien, 24 år gammel:

.....

Kart over Midgard:

Den foreløpige problemstillingen min er «Hvor fikk Tolkien ideene sine fra?» Som sagt har Tolkien skapt mange vesener, steder og til og med laget egne språk til denne fiksjonelle verdenen. Jeg ønsker å finne ut hvor han fikk ideene sine fra, hvem det var som inspirerte han og hva det var som inspirerte han. Jeg vil også se på paralleller mellom Tolkiens fiksjonelle verden, og hvordan verden var på hans tid.

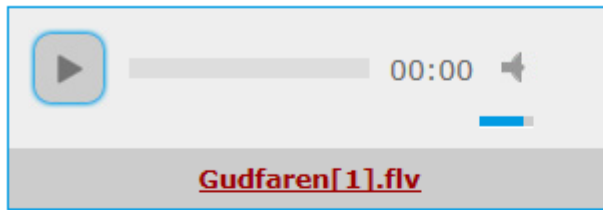
Kommentar:

Det første blogginnlegget er hentet fra elev 1 som skrev om J.R.R. Tolkien. Han har valgt å ha med to store bilder og skrift, for å presentere forfatteren. Han har tatt med et portrett av Tolkien og et kart for å vise den verden forfatteren skriver om, og dette har med problemstillingen å gjøre. Han kommenterer det første bildet, mens det andre bildet som er en illustrasjonen av Tolkiens verden, blir koblet til problemstillingen hans. De fleste eleven valgte å presentere primærlitteraturen sin med bilde av forfatteren, bokomslaget eller filmcoveret, noe som er helt forventet ut fra det oppgaven ba om.

Innlegg 2 skulle være handlingsreferat fra primærlitteraturen bok eller film, og der skulle den sammensatte teksten leveres sånn:

- Lydopptak – handlingsreferat/ sammendrag – elev 2

Gudfaren

Gudfaren er en drama/krim film fra 1972 regissert av Francis Ford Coppola. Handlingen er lagt til New York på sent 40-tallet og handler om mafiafamilien Corleone.

Lederen i Corleone-familien er Vito Corleone, faren i familien, også kjent som Gudfaren. I begynnelsen av filmen er det et bryllup for datteren til Vito, Connie. Denne dagen kommer også mange av dem som Vito har hjulpet gjennom mange år, og mange kommer da fordi de trenger mer hjelp. Familien Corleone driver med mye ulovlig virksomhet, men har mange senatorer, politimenn og andre høyere ledere i lomma som hjelper han ved å «ikke se» på hva Vito driver med. En dag blir Vito skutt fordi han ikke vil begynne med narkotika og det blir da krig mellom de fem store mafia-familiene. Mens faren ligger på sykehus tar eldste sønnen over, men han vil bare gå til krig og tenker ikke fornuftig, han blir da drept ved et bakhold og Michael, yngste sønnen som egentlig skulle bli advokat, må ta over. Michael tar ansvar og dreper Sollozzo og en politimann og må flykte til Sicilia. Der møter han en dame, men hun blir drept av en bilbombe, og Michael forstår at han ikke lenger er trygg på Sicilia, han drar derfor hjem for å fullføre det han begynte på. Filmen slutter i dåpen til nevøen til Michael samtidig som en parallellhandling skjer der alle overhodene for de fem familiene blir drept av Michaels menn.

Kommentar:

Elevene hadde på forhånd skrevet et manus til alle handlingsreferatene, og deretter skulle de lese inn på lydfil/ fortelle hva bøkene/ filmene handlet om. De hadde trent på å lese høyt for hverandre og var godt forberedt før de spilte dette inn. De fleste satt hjemme og tok opptak for å slippe forstyrrelser og da kunne være mer fri til å lese med innlevelse og bruke stemmen godt. De kunne legge på musikk eller andre lydeffekter, men det viste seg å være nokså krevende å få til med redigering. Over ser vi et eksempel på manus fra elev 2 som hadde fordypningsemne om filmregissører og samfunnskritiske filmer. Han fortalte kort om regissøren, og deretter leste han inn et handlingsreferat fra hver film han hadde sett, i dette blogginnlegget.

Innlegg 3 skulle være en skisse av analysen, og her var det valgfritt hvordan elevene skulle publiseres det. Noen publiserte hele analysen på bloggen som et Word-dokument, mens andre la ved en lenke til dokumentet og kommenterte på bloggen. Elev 3 gjorde det siste, og hun hadde laget en skisse til foredraget sitt og analysen. Det ga meg som lærer muligheten til å sette meg godt inn i det som skulle komme på den muntlige fremføringen. Dette ble også en sammensatt tekst i og med at hun valgte å ta med et bilde av forfatteren, legge ved lenken og kommentere med skrift.

Her er et eksempel og kopien av innholdet i linken er å finne i vedlegg 5:

- Skrift – analysen i kortform, med vedlegg – elev 3

Analyse

Det vanskeligste med særemnet hittil, har faktisk vært å legge til denne linken her:

[Særemne stikkord.docx](#)

Her er oppgaven min i stikkordsform. Jeg vil selvsagt snakke litt mer utfyllende under fremføringen!

Legger også ved et svært sjarmerende bilde av Kalvø. Svar på hva han sitter under, mottas gjerne i kommentarfeltet...

25. november 2013 19:26:14

[2 Kommentarer](#)

Kommentar: Elev 3 valgte å legge ved et Word – dokument og kommenterte det på bloggen og satte det sammen med et bilde av Are Kalvø. Han bruker humor i bøkene sine, og denne eleven spilte også på humor gjennom hele oppgaven

I innlegg 4 valgte jeg å gi elevene en friskrivingsoppgave som jeg kalte personlig tekst. Det skulle være betraktninger før eller etter fremføringen. Noen elever valgte det siste, og det var også greit siden det ble en personlig refleksjonstekst om hele prosessen og hvordan fremføringen gikk.

- Personlig tekst – reflektere og filosofere dagen før dagen

Kommentar: Elev 4 skrev sin personlige tekst om dagen før den muntlige framføringen og hadde klippet inn et bilde av seg selv. Hun skriver svært muntlig her i denne teksten, noe som skilte seg ut fra de andre tekstene hun hadde skrevet. F.eks. analysen som er svært saklig (vedlegg 7). Det er fint å se at de kunne skrive friere om hvordan de opplevde læringsprosessen og om hva de tenkte rundt framføringen. Noen valgte å skrive en slik refleksjonstekst i etterkant, og da skrev de om hvordan fremføringen gikk. Jeg synes dette innlegget var representativ som et mer personlig innlegg på bloggen, og elev 4 er kreativ og velger å sette inn et stemningsfullt bilde av seg selv, smilende og full av entusiasme. Bildet harmonerer godt med den energiske teksten hun skriver her.

Da var dagen her...

Gud som tiden har flydd. Plutselig var dagen her. I morgen i andre time skjer det - da skal jeg fremføre særemnet mitt! Særemnet jeg har jobbet ekstremt hardt med, og som jeg har brukt mye tid på. Er jeg nervøs? JA! Selvsagt er jeg nervøs! Jeg håper jo Trude ser alt det hardet arbeidet jeg har lagt i dette særemne, men det er ikke bare hennes jobb å se det - det er også min jobb å vise det... Dette har vært en kjempe spennende opplevelse, og jeg har lært MASSE! Jeg visste allerede før sommerferien hva temaet mitt skulle være, og jeg er ganske stolt over at jeg har klart å realisere de ideene jeg hadde så tidlig i prosessen. Jeg håper at presentasjonen min er spennende, interessant, opplysende og inspirerende, og jeg håper at de som ser på lærer mye nytt. Det har i alle fall jeg gjort.

Selv om jeg er veldig nervøs, håper jeg at jeg kan engasjere publikummet og vise dem hvor morsomt jeg har hatt det med dette prosjektet. Jeg håper at mine medelever får lyst til å lese de bøkene eller se filmen, eller se andre filmer/lese andre bøker som har med temaet å gjøre. Det er et veldig trist tema, men det er også et VIKTIG tema. I neste innlegg legger jeg inn en disposisjon - altså et oppsett som viser i grove trekk hva fremføringen min kommer til å omhandle.

Så kryss fingrene for meg, og ønsk meg lykke til!!! Jeg ønsker alle dere andre som også snart skal ha særemne MASSE LYKKE TIL! Jeg gleder meg veldig til å høre foredragene deres! :D

Tusen takk for oppmerksomheten - det har vært en glede å blogge for dere!!

Innlegg 5 skulle være svar på problemstillingen eller en konklusjon ved hjelp av videoopptak. Jeg valgte å bruke videoopptak mest på grunn av at dette verktøyet finnes i Itslearning og fordi jeg ville teste det ut. Her skulle elevene være ferdige med oppgaven sin og helst fremføringen, slik at de kunne konkludere i forhold til hele prosessen.

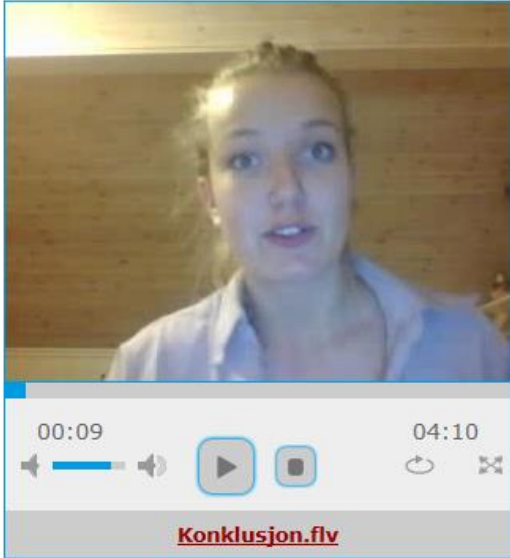
- Videoopptak – Konklusjonen – Svare på problemstillingen din

Du er her: Særemne Norsk

Særemne Norsk

Særemne Norsk

Konklusjon og avslutning

Da har jeg prøvd meg på en liten videoblogg, så ja..

Kommentar: Her er elev 5 ferdig med fremføringen og vurderer hele prosessen. Hun svarer på problemstillingen og sier hva hun har lært. Vi kommer veldig tett på hennes oppgave og hva hun har kommet frem til. Her kunne eleven formidle gjennom å fortelle, reflektere og vurderer det materialet hun hadde funnet. Dette opptaket er på 4 minutter og inneholder først en introduksjon av hva hun skulle gjøre, hvordan hun gjorde det og hva hun er kommet frem til. Det ble en oppsummering og konklusjon i et annet format enn skrift, dvs. videoopptak, og her ble det en helt annen formidling av konklusjonen enn om det var bare skrift. Dette opptaket kan åpne for en ny vurderingsform. Eleven og læreren kan se opptaket og vurdere sammen om dette er et grundig svar på problemstillingen og om det er fortalt med troverdighet. Jeg diskuterte dette med elevene etter jeg hadde sett videoopptakene og kommer tilbake til resultatene i analysen, der jeg drøfter perspektivet om bruk av modaliteter.

En oppsummering av eksemplene fra bloggprosjektet

Her har jeg kun presentert fem blogginnlegg som eksempler fra datamaterialet. De er representative for hvordan dette så ut og illustrere tydelig det jeg forklarer. Gjennom innsamlingen av data, synes jeg det var interessant å se i hvilken grad engasjementet endret seg hos elevene. Dette var mye mer merkbart i tekstene, enn når de skriver «vanlige» stiloppgaver/tekster. Et tydelig tegn var at de skrev lengre tekster, innholdet var mer gjennomtenkt og språket var formelt sett bedre. Elevbloggene hadde store variasjoner og var kreative og nyskapende. Dette kom særlig fram fordi blogginnleggene var mer enn bare skrift, dvs. tekster med flere modaliteter. Tekstene ble mer interessante å lese på grunn av elevens bevissthet om at de skrev til flere jevnaldrende lesere og ikke bare læreren sin. De skulle formidle det fagstoffet de hadde fordypet seg i og gjort til sitt eget, og dermed ble det svært hensiktsmessig å dele den nye kunnskapen hver elev hadde ervervet seg og blitt trygg på. De sidene ved blogging som jeg trekker frem her, vil jeg drøfte i analysen.

Slik det står i prosjektbeskrivelsen på side 7, har jeg tatt et utvalg elever fra en tredje klasse i videregående med i denne analysen. Utvalget er bloggeksempler fra 3 gutter og 4 jenter. Analyse materialet ligger lagret på Itslearning i bloggen til hver elev, og de som har tilgang er læreren i faget og elevene i gruppa. I dag ligger disse bloggene i et digitalt arkiv i Itslearning, og jeg har lagt ved bloggene som Word – dokumenter i denne masteroppgaven (vedlegg 7).

Aksjonsforskning som kvalitativ forskningsmetode

Til slutt i dette kapitlet vil jeg trekke inn forsknings – og utviklingsarbeid i skolen er (FoU – arbeid) og reflektere om bloggprosjektet som aksjonsforskning. Jeg vil komme in på hvordan dette gir muligheter for utvikling i norskfaget og til å endre en praksis i skolen.

Uttrykket aksjonsforskning ble første gangen brukt av forskeren Kurt Lewin, og i boka «Forsknings- og utviklingsarbeid i skolen», forklarer forfatterne at de bruker begrepet aksjonsforskning og forsknings- og utviklingsarbeid, FoU –arbeid synonymt. Siden denne boka er en av mine viktigste kilder for metodekapitlet, vil jeg også bruke begrepene slik i denne oppgaven. Jeg velger å trekke inn et sitat før jeg går videre:

Aksjonsforskning handler om å endre praksisen, om å utvikle forståelsen av praksisen, og videre om å endre situasjonen som handlingen eller praksisen foregår i (Postholm og Moen 2009:32).

Lewin hevder at aksjonsforskning består av planlegging, handling, observasjon og refleksjon. Dette kjenner jeg meg godt igjen i, siden prosjektet mitt hadde samme forløp. Lewin vektlegger også at de involverte skal tas med i alle faser, slik at det blir en «demokratisk impuls». Skal endringene komme «nedenfra» og «innenfra» (Postholm og Moen 2009:33), må praktikerne identifisere seg med arbeidet og lede an i prosessen som finner sted, mener Lewin. I mitt arbeid var samarbeidet mellom meg, «forskeren» og elevene, «praktikerne» så tett at vi til tider stilte på lik linje med å bidra inn i arbeidet. For eksempel fikk de evaluere sin egen skriving på bloggen etter hvert innlegg de publiserte. Problemstillingene mine styrte arbeidet en vei og begrenset elevene noe i hvor mye de kunne påvirke planleggingen og innholdet. I forhold til tema og det jeg ville finne ut, opererte de etter hvert mer som informanter enn involverte i forskningen, men de var hele tiden klar over hva de var med på.

Retninger innen aksjonsforskning og mitt prosjekt

Det finnes ulike retninger innenfor aksjonsforskning, og Levin snakker om at aksjonsforskning og aksjonslæring gir en interaktiv aksjonsforskning. Det er en endring på gang i forskning som skjer i klasserommet, og aksjonsforskeren, læreren eller en utenfor klasserommet, får en viktigere og klarere rolle. Læreren blir en viktig brikke og vil spille en stor rolle som en deltagende eller observerende klasseromsforsker. Hvem er det som tar initiativet til slikt arbeid kan være avgjørende for mange faktorer. Noen ganger er det skolen og andre ganger læreren eller lærerteamet ved en skole, og kan påvirke resultatet. Interaktiv aksjonsforskning betyr å forske på egen praksis. Vi kan se at samtidens klasseromsforskning eller skoleforskning er i endring. (Postholm & Moen 2010).

Det er mange muligheter og utfordringer for forskeren og forskningsdeltakerne. I mitt prosjekt har det vært mine elever (25 elever), og en kollega og hennes klasse (27 elever) som har vært forskningsdeltakere. De har vært med i prosessen helt fra planleggingen og har vært mye involvert i så og si alle faser i aksjonsforskningsprosessen. Dette er det ifølge Lewin svært viktig å vektlegge, fordi engasjementet må komme «innenfra» og «nedenfra» som forklart tidligere. Videre står det at forskeren bør innta en aktiv medlemskapsrolle, og ta ansvar for gruppen slik at den kan utvikle sin egen praksis gjennom sentrale aktiviteter. Forskeren trenger ikke å identifisere seg som et fullverdig medlem av gruppen (Postholm 2003)

Noe Lewin også poengterer som viktig, er å se på læring gjennom den interaktive aksjonsforskningsprosessen, og det skal jeg vise og begrunne med analyse materialet. Med det

mener jeg at det kan forklare hvorfor jeg endte opp med de perspektivene jeg gjorde og hva de kan si om læringsutbytte. Da jeg bestemte meg for å forske på egen praksis valgte jeg å bruke vår egen læringsarena, Itslearning, for å utvikle elevenes skrivekompetanse og digitale kompetanse. Dette ble et krevende delmål i en så stor oppgave.

Interaktiv aksjonsforskningsarbeid kan være spire til utviklingsarbeid i skolen, og det kan opprettes refleksjonsgrupper på tvers av skoler. Dermed kan aksjonsforskningen være med og utvikle skoler i nettverk. Forskeren har et ansvar for å skrive en forskningstekst som skal være tilgjengelig for andre enn den lokale forskningskonteksten, slik at den kan fungere som tankereditak akkurat som i tradisjonell kvalitativ forskning. Interaktiv aksjonsforskning legger til rette for endring og utvikling underveis og i etterkant av forskningsarbeidet, gjør at metoden den får stor nytteverdi (Postholm 2003).

I analysen i neste kapittel vil jeg se nærmere på resultatene, dvs. elevbloggene, og vurdere og analysere dem. Jeg vil drøfte resultatene i forhold til de tre problemstillingene mine og har da valgt å strukturere analysematerialet inn i fem perspektiver: *Skrivefunksjoner*, *Involveringsmulighet*, *Modalitet*, *Informasjonskompetanse* og *Nivådifferensiering og bruk av digitale verktøy*. Disse perspektivene vil jeg vise med eksempler og drøfte i forhold til teorien. De fire teoretiske perspektivene jeg presenterte i starten av denne oppgaven, om skriving og læring, prosessorientert metode, sammensatte tekster og digital kompetanse, ligger til grunn for de nye perspektivene. Gjennom de nye perspektivene jeg har kommet frem til, vil jeg forsøke å finne svar på problemstillingene mine.

Analysen

Skrivemåten endret seg da eleven begynte å blogge

Jeg vil i denne analysen se på hvordan skrivemåten endret seg da fordypningsemnet ble en blogg, men også fordi elevenes motivasjon og interesse for å skrive sammensatte tekster endret seg betraktelig. Som jeg tidligere forklarte har elevene vanligvis skrevet en kort rapport om fordypningsemnet i norsk, i etterkant av prosjektet. Denne rapporten har vært obligatorisk gjennom mange år og elevene har ikke vist særlig motivasjon for å skrive rapporten. Det kan komme av at de har følt seg helt ferdige med oppgaven på det tidspunktet. Da de skrev om fordypningsemnet underveis i bloggen, drev de på en måte hele prosjektet fremover med skrivingen. Mange opplevde dette som en svært meningsfull skriveoppgave, og resultatene ble mer interessante og gjennomtenkte tekster. Disse tekstene vil jeg analysere og vurdere, for deretter å drøfte dem i forhold til teorien jeg har tatt for meg i teorikapitlet.

I følge Olga Dysthe og hennes bok om prosessorientert skriveopplæring, er det viktig at eleven har noe på hjertet når de skriver og vet hvorfor de skriver (Dysthe 2010). Jeg synes det kommer tydelig frem i resultatene mine at elevene har hatt noe på hjertet, og at de fikk et mer bevisste forhold til hva de kan bruke skrivingen til. Elevene i de klassene som deltok i prosjektet ble engasjerte og viste ny skriveglede. De visste på forhånd at fordypningsemnet er en stor og viktig oppgave i norsk, og at den muntlige fremføringen teller mye for den endelige karakteren. Bloggen skulle vurderes som skriftlig kompetanse, og derfor jobbet de i grundig med innholdet og var opptatt av å få et presist og korrekt språk. Det som kjennetegner tekstene er at de henger godt sammen med tema og skaper mening, både språklig og innholdsmessig. Disse umiddelbare observasjonene skrev jeg ned underveis fordi jeg visste at de kunne forklare resultatene. I det videre kaller jeg disse observasjonene for funn i bloggmaterialiet, og det er det jeg vil ta utgangspunkt i når jeg starter denne analysen.

Funnene i bloggmaterialiet

Først vil jeg presentere en liste med de viktigste funnene jeg har etter å ha studert resultatene i elevbloggene. Disse bygger som nevnt på observasjon, samtaler og vurdering av elevenes tekster, men også på svarene i spørreundersøkelsen vi hadde i etterkant (vedlegg 5). De elevbloggene jeg har presentert som eksempler i metodekapitlet, er utdrag fra de 7 bloggene jeg har valgt ut og lagt ved bak i denne oppgaven (vedlegg 7). Alle elevbloggene i klassen er

lagt til grunn for studien, og det er ut fra disse jeg har registrert funnene. Jeg har valgt å kalle tre av dem for hovedfunn fordi de er mest relevante i forhold til mine problemstillinger. De er markert under med uthevet skrift:

- **Elevene viser høy motivasjon for å skrive**
- De bruker både muntlig og skriftlig stil på bloggen
- Sammensatte tekster blir bedre og mer hensiktsmessige
- Bloggen er en ny sjanger hvor unge skriver og leser om alt i dag
- **Blogging er en fordel for skriveprosesser, hvor man kan gå tilbake og endre på tekstene etter respons**
- Elevene mine bruker blogger som kilder i fordypningsemnet
- **Leserhenvendelsen er mye mer bevisst hos skriveren – hvem skriver jeg for/til? Elevene noe på hjertet**
- Sammenliknet med «vanlige» stiloppgaver tenker den som publiserer mer på presentasjonen/ innledningen enn tidligere
- Språket er formelt sett bedre, og eleven skriver mer presist

I det som følger vil jeg vise med eksempler fra loggen og bloggen hvordan funnene kom fram i løpet av prosessen og hvordan sluttresultatet ble. Da jeg spurte elevene om hvordan dette undervisningsopplegget hadde vært, i forhold til tradisjonell undervisning og skriving, svarte 73% av 22 elever: *Dette har engasjert meg og jeg har lært mye* (Vedlegg 5:113). Det er sjelden elevene kommer med en så tydelig tilbakemelding om at et undervisningsopplegg har vært bra. Derfor har dette og flere sitater fra arbeidet med bloggskrivningen gitt meg ny inspirasjon og motivasjon for å jobbe som norsklærer. En av elevene svarte dette om hvordan det hadde vært å skrive på bloggen om fordypningsemnet:

- *Det var utrolig gøy!
Hadde ingen tekniske problemer, og det var veldig positivt at vi fikk bestemte datoer for å publisere innlegg - noe som hjalp meg veldig mye med å klare å holde meg disiplinert, slik at jeg klarte å komme i gang med selve oppgaven!
Samtidig var det veldig gøy å ha hverandre - vurderingen, noe som gjorde at de andre på gruppen var flinke til å kommentere på bloggen - og dette var både lærerikt og hyggelig!* (Vedlegg 5:105)

Et slikt svar er gledelig å lese etter å ha gjennomført et så stort prosjekt, og du føler som lærer at du har gjort noe riktig. Det var også noen elever som svarte at bloggopplegget var vanskelig, stressende og krevende, som denne eleven med tekniske utfordringer:

- *Det var veldig stressende til tider, men gikk forholdsvis greit når fristene ble flyttet. Så funket ikke video og lydopptak hos meg, så det ble da ekstra mye skriving (vedlegg 5:105).*

Dette var også viktige tilbakemeldinger meg for meg da jeg skulle evaluere prosjektet, og jeg vil nok legge enda bedre til rette for å unngå tekniske problemer i et nytt prosjekt. Jeg vil komme tilbake til denne utfordringen, der jeg drøfter bruk av digitale verktøy i perspektivene i det som følger.

Perspektivene

Hensikten med denne studien er som sagt å drøfte skriving ved bruk av blogg og hvordan elevene kommuniserer gjennom bloggarbeidet. De perspektivene jeg har kommet frem til er som jeg nevnte tidligere *Skrivefunksjoner, Involveringsmulighet, Bruk av modaliteter, Informasjonskompetanse og Bruk av digitale verktøy og nivåddifferensiering*. Jeg legger mest vekt på de tre første perspektivene fordi jeg synes disse kan gi svar på problemstillingene mine. De to siste perspektivene tar for meg som relevante temaer, men ser på dem som litt på siden av mine problemstillinger. Jeg ser på studien min som aksjonsforskning, slik jeg beskrev den i forrige kapittel, og derfor velger jeg også å bruke det begrepet videre i denne sammenhengen. Kort sammenfattet har jeg knyttet teorien min opp til det praktiske jeg utførte i prosjektet, og perspektivene forklarer jeg under.

Skrivefunksjoner viser seg å være svært interessant i forhold til et utvidet tekstbegrep og skriving i alle fag fra L13. Det at vi ser på tekst som noe mer enn bare skrift, henger nøye sammen med de skrivefunksjonene vi har bruk for i hverdagen. Dette er noe vi lærere må være bevisste på når vi jobber med skriveopplæring. Vi bør også involvere oss mer i elevenes skriveprosesser og lage oppgaver som åpner opp for *Involveringsmulighet*. Denne involveringen er interessant å drøfte i forhold til hvordan elevene trente på prosessorientert skriving i prosjektet og kommuniserte på flere arenaer. Tekstene elevene skulle skrive og publisere på bloggen var som sagt digitale og sammensatte, med minst to modaliteter i hvert

innlegg. Det er grunnen til at *Bruk av modaliteter* er det tredje perspektivet jeg vil gå inn på. Med flere illustrasjoner vil jeg først vise og analysere bloggeksempelene, for deretter å drøfte hvordan elevene brukte modaliteter i innleggene sine.

De to siste perspektivene er som jeg nevnte relevante i forhold til fordypningsemnet. Siden elevene må bruke kilder og referanser på rett måte i denne oppgaven, er perspektivet *Informasjonskompetanse* interessant å drøfte. Jeg vil forklare kort hva kompetansen innebærer og deretter kommentere hvordan dette er viktig for å lykkes i et slikt prosjekt. Til slutt er perspektivet *Bruk av digitale verktøy og nivådifferensiering* en erfaring jeg synes ble en bonus i opplegget. Her vil jeg diskutere fordeler og ulemper med å bruke digitale verktøy i undervisningen. Jeg har oppdaget flere pedagogiske muligheter ved dette prosjektet, enn jeg hadde tenkt på før jeg startet. For eksempel greide alle å produsere tekster på bloggen, og de ble slik jeg ser det gode innholdsmessig og skriftlig. Flere lyktes med å produsere tekster ut fra sitt faglige nivå. Flere sier at de opplevde mestring og fikk mer motivasjon for å skrive, og jeg avrunder denne innledningen med et sitat fra en elev som sier:

- *Det var annerledes, og jeg følte at man kunne "slappe" mer av når man skrev der. Da blir det ikke så stivt, sånn det blir når man skal levere en rapport (vedlegg 5:106).*

Skrivefunksjoner

Jeg vil her gå inn på perspektivet skrivefunksjoner og se på hvilke elevene mine brukte. Videre vil jeg drøfte hvilke skriveformål de hadde med skrivehandlingene på bloggen. Jeg har jobbet med et utvidet tekstbegrep helt ifra starten av prosjektet med fokus på sammensatte tekster, men jeg har også vært opptatt av skriving for læring. Her er jeg tilbake ved noe som ble gjeldene i resultatet: «*Den skrivande vegen til kunnskap*» (Liberg i Smidt 2008: 21). Dette sitatet er sentralt for det jeg mener er noe av det viktigste med skriveprosjektet mitt. Hvordan tilegner elevene seg kunnskap gjennom skrivingen og ved bruk av skrivefunksjoner? I kapitlet «Skriving i dag» på side 15, tar jeg opp hvordan L13 utfordrer med skriving og læring i alle fag og utvikling av digital ferdigheter. Det kommer jeg tilbake til i slutten av dette kapitlet.

Skrivehandlingene og formål med skrivingen

Det er flere skrivehandlingene og formål som ble tydelige i mitt prosjekt, og jeg vil undersøke det i forhold til de seks grunnfunksjonene i «Skrivekompetansehjulet» (s 17). Hvordan kan

elevtekstene være representative i forhold til disse funksjonene, og hvordan styrer skrivefunksjoner elevenes skriving? For å kunne svare på dette, vil jeg begynne med å vise et eksempel. I dette blogginnlegget skulle elevene lage en presentasjon av tema, forfatter og litteratur og presentere den foreløpige problemstillingen sin:

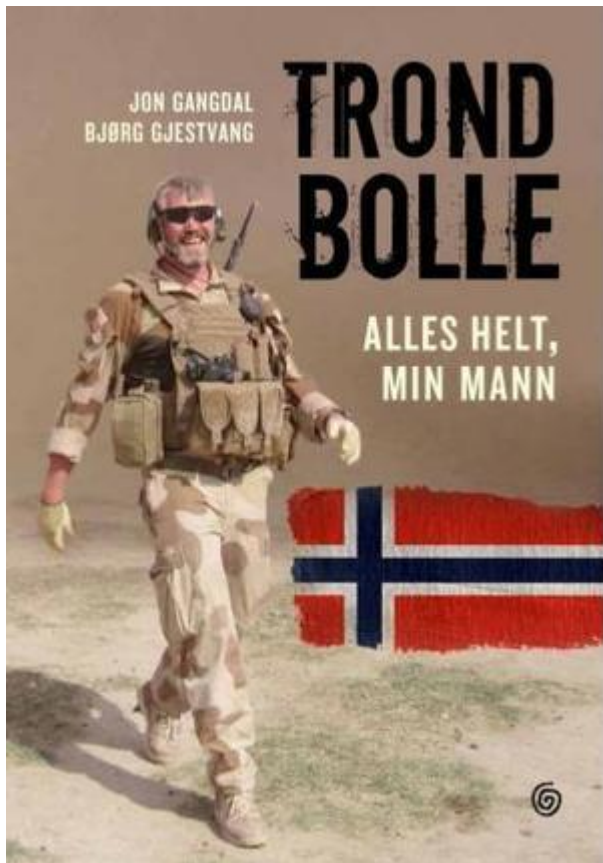
Innlegg 1

Jeg har nå lest fire bøker, og ut ifra de fire bøkene og en artikkel fra Aftenposten skal jeg komme frem til en problemstilling under mitt tema "Norges spesialstyrker i Afghanistan". Jeg har lest disse bøkene:

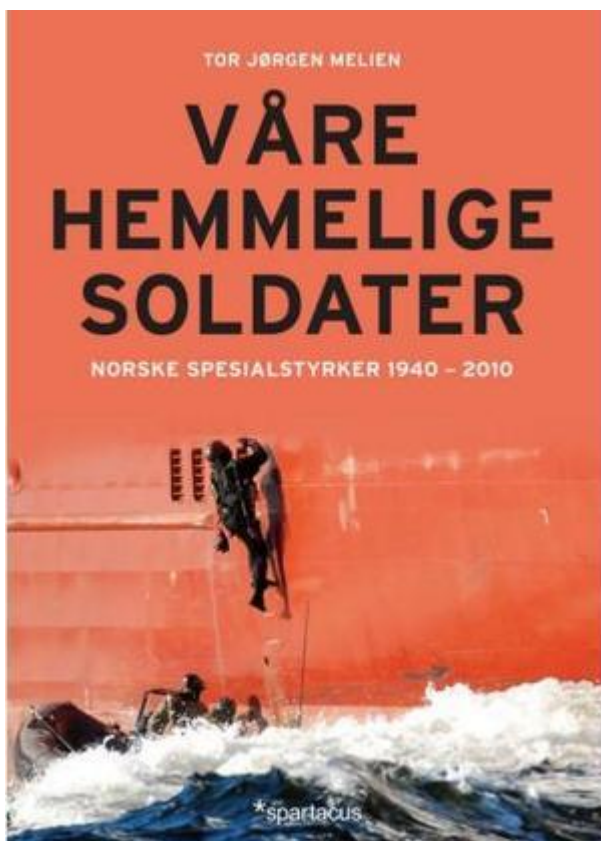
"Brødre i blodet" - Emil Johansen

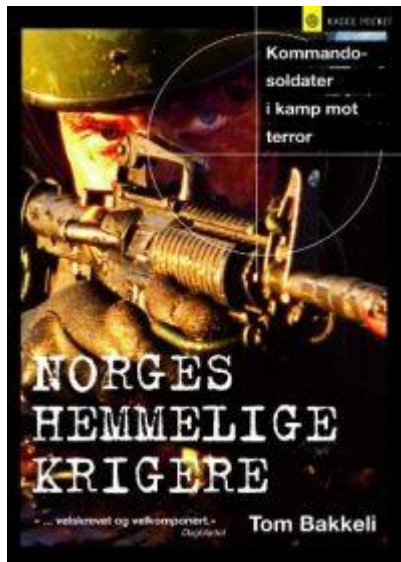
Trond Bolle, Alles helt, min mann - Bjørq Vestvang og Jon Gangdal

Våre hemmelige soldater - Tor Jørgen Melien

Norges hemmelige krigere - Tom Bakkeli

Kort handler bøkene (Bilde 1 og 2) om personer som har bidratt for Norge i Afghanistan, og deres opplevelser. Bok 3 og 4 omhandler Norges spesialstyrker, deres opptak, trening, hverdag i krig og fredstid. Alt som omhandler spesialstyrkene i form av både skildringer og faktatekst.

Mitt store spørsmål så langt er; Hva har Norge igjen for sitt bidrag i Afghanistan, og var det verdt det?

Ut ifra dette vil jeg arbeide videre og se på bøkene i en helhet. Hvordan påvirker bøkene? Har de en intensjon? Hva er funksjonene til disse bøkene?

Det er et spennende arbeid, og man lærer utrolig mye man eller aldri tenker over. Bøkene er skrevet på forskjellige måter, og gir informasjon på forskjellige måter og om forskjellige ting innenfor militærverdenen.

Avslutter innlegget med et beskrivende bilde fra norske bidrag i Afghanistan:

Dette bildet beskriver godt hvordan norske soldater ser ut i Afghanistan. De har våpen og pansrede biler. Til gjengjeld utfører de utrolig risikofylte oppdrag. De vet aldri helt hvor fienden er eller åssen de angriper.

21. oktober 2013 09:00:49 [1 Kommentar](#)

(Elev 7, vedlegg 7)

Denne eleven hadde stor interesse for krigen i Afghanistan og at norske soldater ble sendt dit. Han hadde lest alle bøkene han presenterer her sommeren før prosjektet startet. Det han velger å gjøre her er å sette opp temaet med bilder av bøkene og et bilde av soldatene i Afghanistan. Bildene er ganske store og har fått mye plass i bloggen hans. Eleven problematiserer hva han skal skrive om og finne ut. Han begynner rett på med problemstillingen og viser litteraturen sin med bilder og skrift etterpå, med en kort kommentar til hvert bilde.

I denne oppgaven vil han sånn jeg ser det være innom alle de seks grunnfunksjonene slik: han innhenter informasjon og må reflektere over den. Deretter må han strukturere stoffet han har funnet og innholdet i bøkene han har lest. Når han blogger om det, vil jeg si at han konstruerer en ny tekstverden som gir mening. I dette innlegget er formålet først og fremst å strukturere kunnskap og undersøke noe (3a og 3b i skrivehjulet til Smidt, s 17 - om hva skrivingen skal brukes til). Eleven presenterer temaet og det han skal finne ut, og her ytrer han sine egne

meninger. Det interessante med dette er at han bruker den skrivende veien til kunnskap som Olga Dysthe snakker om, og skriveformålet henger sammen med skrivehandlingen. Eleven skal sette seg inn i nytt stoff og lære ny kunnskap. Gjennom det første blogginnlegget, må eleven skrive om det han har valgt som primærlitteratur og det han skal finne ut om temaet. Vi kan si at skrivehandlingen blir styrt av skriveformålet. I dette eksemplet bruker eleven bilder og bildetekst for å illustrere det han forteller. Han er tydelig på hva dette handler om og viser særlig med det siste bildet, hva formålet med teksten er. Det er bevisste valg fra eleven, og de gjør sterkt inntrykk i forhold til et alvorlig tema som krig er. Eleven kunne skrevet mer til hvert bilde for å fortelle hva vi ser og tolket innholdet, men problemstillingene hans er på dette tidspunktet ikke helt ferdige. De er foreløpige som etter oppgavelyden helt greit, og i fremføringen hadde eleven en grundigere tolkning av bildene og en ferdig problemstilling.

Skriving og læring

Vi kan oppleve og erfare mer enn bare informasjon når vi leser, og det mener jeg vi kan gjennom skriving også. I skolen er det akseptert at lesing har ulike funksjoner som det å få oss til å føle og forstå, bli underholdt og erfare. Det har ikke vært tradisjon for å tenke det om skriving i skolesammenheng, men i disse elevtekstene ble det aktuelt. En skriveoppgave eller elevtekst har en innholdsdimensjon, en ekspressiv dimensjon og en handlingsdimensjon. Den som ytrer seg posisjonerer seg språklig i forhold til verden, seg selv og mottaker eller formål (Smidt 2008:29). Smidt sier videre at skriveoppgaver også posisjonerer elever når de skal skrive en tekst. Denne skriveoppgaven gjør at eleven *posisjonerer seg språklig i forhold til verden, seg sjøl og mottakere eller formål* (Smidt 2008:29), og det ble veldig tydelig i denne elevbloggen.

For å svare på spørsmålene innledningsvis synes jeg elevtekstene er representative i forhold til flere funksjoner i skrivekompetanseskjemaet. Hensikten med å bruke dette skjemaet er å vise hva skriving brukes til og å forstå hva skribenten forholder seg til. Både i eksemplet til elev 1 på side 44 og eksemplet til elev 7 på side 59, kan vi finne relevante bilder og relevant informasjon i forhold til tema og problemstilling. Jeg mener at alle de seks grunnfunksjonene påvirker elevens skriving fordi de har et formål med det de skal uttrykke, gjennom sine skrivehandlinger. Det er viktig for å holde kontakt med andre, uttrykke egne meninger, strukturere og undersøke kunnskap (Smidt 2010), og det mener jeg eleven min gjør her.

Elevene jobbet generelt godt med innlegg 1 og forstod skriveformålet. Når det gjelder skrivefunksjonene var det litt variabelt hvor mye hver enkelt i klassen tenkte på det. Jeg merket for eksempel veldig forskjell på hvor entusiastisk eleven var, eller hvor mekanisk innlegget ble. Den entusiastiske eleven skapte forventning hos leseren og hadde en tanke bak bilde og skrift, mens noen skrev kun det de måtte og tok med et bilde uten å ha et formål med det. Det er det jeg mener med mekanisk. På den ene siden er det forståelig at det er krevende å lage en god sammensatt tekst, mens på den andre siden synes jeg det er en utfordring at elevene ikke er mer engasjerte i fordypningsemnet sitt og jobber mer med tekstene. De som jobbet grundig med innleggene sine, fikk bedre resultat og synes de lærte mye, og noen andre sa de burde jobbet mer med det. I vurderingen av egeninnsats svarte 40,9% elevene at de hadde jobbet godt med prosjektet og var fornøyd med resultatet. 22,7% svarte at de burde søkt mer veiledning og jobbet bedre, og 13,6% sa de kom for seint i gang med prosessen og ble ikke helt fornøyd med oppgaven (vedlegg7).

Tradisjonell metode møter ny metode

Jeg mener at dette prosjektet representerer noen nytt innen digital skriveproduksjon i skolesammenheng. I forhold til min oppgave ble de fleste elevene mer engasjerte og bevisste skriver under hele prosessen. Mange ganger når de skriver tradisjonelle stiloppgaver, har de kun som mål å få en god karakter, ikke skrive en innholdsrik og god tekst. Det virker som det er bare noe de gjør, uten et spesielt skriveformål, slik som det eksemplet jeg forklarte over. Vi lærerne diskuterte underveis om bloggen kunne erstatte andre skriveoppgaver eller mer tradisjonelle stiloppgaver, og det kunne de helt klar ha gjort. Da elevene jobbet med skrivning på denne måten, produserte de mer skriftlig enn tidligere og så en meningsfull hensikt med å skrive for å lære seg fagstoffet. Vi diskuterte i norskseksjonen om den ene stiloppgaven de hadde samme periode kunne erstattes av bloggen, men vi ble ikke enige om det. Derfor endte det med at jeg vurderte bloggen som en av de skriftlige prøvene i min klasse. Hvis jeg skal gjøre dette prosjektet igjen, vil det være ønskelig å gjennomføre på samme måte. Vi må ha flere slike digitale tekstproduksjoner, for at elever skal lære seg å bruke digitale verktøy og utvikle sin forståelse av sammensatte tekster. I den digitale verden endrer alt seg så fort, og det kan hende at blogg blir erstattet av andre «sjangre» vi kan bruke i skolen. En utfordring for læreren blir å holde seg oppdatert og tenke nytt i skriveopplæringen, og undervisningen bør legges til rette for involvering.

Involveringsmulighet

Pedagogisk sett er involveringsmulighet noe en lærer alltid er på jakt etter i forhold til elever, og i denne sammenhengen tenker jeg først og fremst på muligheten læreren har til å sette seg inn i elevteksten og veilede. Når elever jobber med oppgaver på skolen eller hjemme, er det en utfordring å være den støttende og veiledende læreren til enhver tid. Det er viktig å vise vilje og interesse for det eleven holder på med. Hvis en lærer gjennomfører et så grundig undervisningsopplegg som likner på det jeg har gjort, kan han/hun få unike muligheter til å påvirke elevens læringsprosess. Selv om dette er krevende, blir prosessen fulgt tettere opp og kan derfor bli mer konstruktiv. Elevene kan også erfare å bli mer involverte i sin egen skriving, enn det de har erfart tidligere. I dette prosjektet vil jeg hevde at de i tillegg ble mer involverte i medelevenes oppgaver. For å illustrere det har jeg tatt med et eksempel fra hverandre – vurderingen som jeg kommenterer under. Slik så det ut på Itslearning:

 [Svar med sitat](#)

 [Rediger](#)

 [Slett](#)

Nå har jeg lest bloggen din, Ina, og jeg synes den er veldig bra! Liker godt at du henvender deg til oss som om du skulle vært en erfaren blogger, og vi dine daglige lesere. Du skriver litt om egne tanker/følelser og bruker bloggen som en slags dagbok - helt knall 😊! I tillegg var lydopptakene (da også sammendragene) kjempebra - stå på! 😊

lagt inn 13.11.2013 19:06

 [Svar med sitat](#)

 [Rediger](#)

 [Slett](#)

Hei, Linn! Da har jeg lest innleggene dine på bloggen, og må si at jeg er veldig nysgjerrig på hva som kommer videre. Jeg synes temaet du har valgt er utrolig viktig og svært sentralt for hvordan dagens samfunn dessverre er, så jeg gleder meg til å

høre mer av det du har jobbet med :) Du har god flyt i språket ditt, så det er lett å lese. Veldig positivt!

sist oppdatert 14.11.2013 21:52

 Svar med sitat

 Rediger

 Slett

Eleven skrev:

“

Nå har jeg lest bloggen din, Ina, og jeg synes den er veldig bra! Liker godt at du henvender deg til oss som om du skulle vært en erfaren blogger, og vi dine daglige lesere. Du skriver litt om egne tanker/følelser og bruker bloggen som en slags dagbok - helt knall 😊!

I tillegg var lydopptakene (da også sammendragene) kjempebra - stå på! 😊

”

Tusen takk for det 😊 Godt at du liker det jeg har skrevet så langt!

Elevene var i grupper med tre elever som leste bloggene til hverandre. Hverandre - vurderingen skulle være støttende og oppmuntrende, og i dette eksempelet står det mest positive kommentarer. Når elever jobber med respons, er det vanskelig for dem å presisere hva som gjør tekster bra, eller hva som kan bli bedre. Hvis jeg skulle gjort dette igjen, ville jeg bedt elevene være enda mer presise på hva som gjør teksten bra og gi dem formuleringer som kan bli brukt i konstruktive tilbakemeldinger. Kommentarene om hvordan eleven henvender seg som en erfaren blogger, og at språket flyter godt og er lett å lese, sier lite. De kunne for eksempel vært presisert med eksempler.

Veilederfunksjonen

En viktig funksjon å se på her er veilederfunksjonen læreren (jeg) har hatt, og hvordan responsen ble gitt av elevene og læreren. Dette hadde jeg i bakhodet da jeg planla prosjektet, og jeg var på en måte «på jakt» etter gode veiledningssituasjoner. De ulike veiledningssituasjonene vi har i norskfaget er muntlig veiledning i møte med eleven og skriftlig veiledning. Dette skriver jeg om i metodekapitlet. Tidligere har veiledningen til fordypningsemnet for det meste skjedd i klasserommet, og med læreren som går rundt og

snakker med hver elev. For eksempel når elevene jobber med å formulere problemstillingene sine, snakker vi med hverandre i timene. De kan også få skriftlige tilbakemeldinger og bruke mail til spørsmål. Det er ganske vanlig at læreren må spørre elevene flere ganger for å kunne veilede dem, og det er store forskjeller på hvem som tar kontakt og ikke. Ved å bruke loggskrivning og blogg «tvang» det seg frem en nødvendig veiledningsmulighet og kommunikasjon mellom elevene og meg. Da vi brukte logg som hjelpemiddel i starten av oppgaven, oppdaget jeg en helt ny måte å veilede på. Jeg involverte meg mer i elevenes oppgaver, fikk god tid til å snakke med hver enkelt, både de som lurte på noe umiddelbart og de som trengte mer tid til å tenke. De som trengte mer tid, kunne komme med spørsmål i loggen som jeg leste i etterkant av timen. Jeg fikk også anledning til å tenke meg om i forhold til problemstillingene og sette meg inn i hver enkelt sitt tema på en mye grundigere måte. Loggskrivning involverer både læreren og elevene mer i oppgaven de skal løse. Samarbeidet ble etter min mening bedre og tettere, selv om det var svært tidkrevende. Det at elevene må formulere det de tenker skriftlig, kan føre til økt forståelse av et tema eller et problem.

En annen viktig faktor er at kommunikasjonen i loggen er avgjørende for hvordan læreren kan drive eleven videre med tilbakemeldingen. Det viste seg at noen brukte denne arenaen flittigere enn andre, og det ga ulike utslag på resultatene. Involveringen i klassen var også variabel og de som hadde mye kontakt og stilte gode spørsmål, fikk mest ut av det og dermed bedre resultater. Det samme gjelder i forhold til elevenes hverandre – vurderingen som i eksemplet over. De som brukte den hensiktsmessig, dro nytte av råd og tips fra medlever og fikk oppklart feil eller uklarheter underveis. I vedlegg 6 kan du se et eksempel på hvordan jeg kunne veilede eleven i loggen, stille spørsmål og komme med forslag til videre arbeid.

Siden elevene ved skolen vår har jobbet med prosessorientert skriveopplæring i fra første og andre klasse, er tredjeklassinger trent i å få respons på tekstene sine. Etter responsen går de tilbake og redigerer en gang til før de leverer på nytt. Det kan i noen tilfeller skje en tredje gang, særlig hvis det fortsatt er mange formelle feil. Jeg ser at selv om har trent på å lese tekstene til hverandre og gi respons fungerer ikke det for alle. Elever er like forskjellige som de er ellers, og noen forstår ikke helt hva de skal gjøre. Mens noen ser nytten av å skrive i prosess og få veiledning, opplever andre det som svært vanskelig og slitsomt å skrive teksten en gang til. For eksempel kunne elevene inspirere hverandre med idéer fra bloggene de leste, og noen dro nytte av det, mens andre ikke var interesserte. Flere greide å vurdere innholdet på bloggene og i kommentarfeltet skrev de kun positive kommentarer. I diskusjonsgruppene

(hverandre - vurderingen) derimot kunne de komme med råd videre og spørsmål til eleven de var på gruppe med.

I en blogg har elevene muligheten til å gå tilbake til teksten og redigere og forandre, etter å ha sett det på trykk eller hørt på en lydfil. De fleste skrev tekstene på nytt, leste inn lydfilen igjen og tok nye videoopptak, etter responsen de hadde fått. De fleste jobbet iherdig med bloggen helt til de var fornøyde med innlegget, men jeg så også at noen ikke gjorde forbedringer eller forandringer etter responsen. Dette er egentlig helt normalt i skolesammenheng fordi evnen og viljen eleven har til å forbedre seg, ikke alltid er tilstede.

Et viktig pedagogisk grep

Til sist her vil jeg drøfte et viktig pedagogisk grep ved bruk av digitale verktøy. I produksjonen av de sammensatte tekstene fikk elevene presentert fagstoffet sitt gjennom skrive på sosiale medier. Bloggene publiseres, leses av andre og kan kommenteres, men en viktig avgrensning vi gjorde, var å ikke publisere elevens blogg åpent på Internett. Bloggene ble kun publisert internt i Itslearning. Det at du kan styre innstillingene og bestemme det, er en stor fordel med læringsplattformens bloggverktøy. Jeg vet at en del elever vegret seg for å skrive blogg og syntes dette var et vanskelig medium. Likevel prøvde også de så godt de kunne og forholdt seg til planen og tidsfristene. Det var en egen frist til hvert innlegg, og motivasjonen for å publisere innen tiden var stor. Nesten alle tok denne oppgaven mer seriøst enn andre oppgaver jeg hadde gitt til klassen før. Jeg tror at det å lese hverandres blogger gjorde publiseringen innen tidsfristen mer forpliktende.

Jeg kan også oppleve høy motivasjon hos elever når de for eksempel holder presentasjoner for klassen eller leser stilene til hverandre. Det flere sier i spørreundersøkelsen er at de fikk mye faglig utbytte av denne måten å jobbe på. Jeg tror grunnen til det er at vi jobbet med prosjektet i en prosess over lang tid, og at elevene ble mer involverte fra start til slutt. Alle som deltok i prosessen ble mer kompetente til å vurdere og kommentere hverandre, selv om det var variabelt hva de publiserte. Ordet publisere gjør at det høres mer ordentlig ut, og bloggerne (her elevene), fikk en bedre forståelse av formålet med skrivingen. Det sitter en mottaker i andre enden som skal lese og forstå det du blogger om.

En kort oppsummering

Responsen og involveringen har hele tiden vært knyttet til å drive prosjektarbeidet frem, og med det mener jeg at eleven kunne lære noe nytt av denne prosessorienterte oppgaven. Med oppgave mener jeg fra hvert blogginnlegg til den ferdige Fordypningsemnebloggen. Jeg har vært inne på hvordan det å blogge påvirker tekstproduksjonen, og på hvilken måte læreren skaffer seg en ny mulighet til å bli mer involvert i elevens skrivearbeid. Elevene har også en unik mulighet til å engasjere seg i medelevers skriving og lære av hverandre i skriveopplæringen. Det samarbeidet fikk de bruk for da de skulle skrive sammensatte tekster og bruke ulike modaliteter.

Bruk av modaliteter

Det neste perspektivet jeg vil gå inn på er bruk av modaliteter, siden de fem blogginnleggene skulle være sammensatte tekster. I bloggen kunne elevene velge nokså fritt i forhold til utforming, men innleggene skulle bestå de modalitetene som ble styrt av verktøyene i Itslearning. Hvilke oppgaver eleven fikk og hva slags modaliteter innleggene skulle ha gjør jeg rede for i metodekapitlet på side 43 og utover. Her vil jeg illustrere, analysere og vurdere disse ulike modalitetene og drøfte hvordan tekstene kommuniserte.

I boka *Å skrive i alle fag* av Smidt er det et kapittel som heter *Mål og mening i samansette tekster* (Smidt 2009). Her drøfter forfatterne Lorentzen og Aasen dette i forhold til lærerplanen og skriver om hvilke utfordringer og muligheter sammensatte tekster har. De spørsmålene har jeg tatt for meg i avsnittet om multimodalitet i teorikapitlet, og med denne innfallsvinkelen vil jeg her analysere blogggenes *mål og mening* (Smidt 2008:65). Jeg vil først beskrive hva bloggen gav av muligheter for modalitet i tekstproduksjonen og vise det med eksempler fra tekstene. Fra multimodalitetsteorien har vi to prinsipper som jeg vil trekke inn her. Det ene er komposisjon i forhold til alle de sammensatte tekstene, og det andre er informasjonskopling, og da spesielt med eksemplet bilde og skrift.

De sammensatte tekstene

De sammensatte tekstene skulle være hensiktsmessige i forhold til det de skulle presentere og nøye planlagte i forhold til hvilke virkemidler de skulle inneholde. Selv om oppgaven sa at de skulle bestå av minst to modaliteter hver gang, kunne de bruke flere. Hvis de gjorde det,

skulle det være en begrunnelse for hvorfor de brukte tilleggsmodaliteter i innlegget. For å forklare hva jeg mener ser vi på et eksempel: Da elevene skulle lese inn lydfiler av handlingsreferatene til bøkene eller filmene sine, antok jeg at det ville fungere godt. Det ville være et innhold som de kunne fortelle om med innlevelse og fortellerstemme. Ved å bruke passe tempo og lydstyrke, kunne de lese rolig fra manus. Det gikk også an å ta flere opptak hvis det var nødvendig. Resultatene kan jeg kun fortelle om her fordi det var en lydfil, men det viste seg å bli et godt resultat for de fleste. Mange av elevene sa de hadde spilt inn flere ganger til de var fornøyde, og før de publiserte. For meg som lærer ble dette en god variasjon i vurderingen, og jeg fikk en ny leseropplevelse ved å høre handlingsreferatene lest inn. Teorien sier at multimodale tekster er satt sammen av enheter som skaper mening, og det vil jeg undersøke i det følgende. Etter å ha presentert alle modalitetene med eksempler og vurdert komposisjon og informasjonskopling i teksten, drøfter jeg hvordan de ulike blogginnleggene fungerte til sitt formål.

Bilde (stillbilde) og skrift

I det første blogginnlegget bilde og skrift, gjelder prinsippet informasjonskopling. Der jeg presenterte eksemplet til elev 1 på side 46 i metodekapitlet, ser vi at bildet forankrer teksten og teksten avløser bildet. Han skriver om bøkene til Tolkien og viser med en illustrasjon hvilken verden bøkene foregår i. Eksemplet fra elev 7 på 59 presenterer bøkene sine om norske soldater i Afghanistan og kommenterer kort til hvert bilde. Disse to bloggeksempelene er representative for hvordan de fleste valgte å løse oppgaven digitalt. De klippet inn et bilde av bokomslaget eller filmcoveret og skrev til bildet hva det illustrerte. Her måtte de bruke digitale ferdigheter for å hente og bruke informasjonen og bildene, og deretter redigere det slik at det så greit ut på bloggen. For noen var det første gangen gjorde en slik operasjon, og de fleste blogginnleggene kommuniserte med mer enn bare skrift. Bildet forsterker inntrykket og vi får assosiasjoner til det vi har lest eller sett tidligere. Med forklaringene i skrift blir informasjonskoplingen mer fullstendig. Disse kommentarene fra undersøkelsen om hva elevene var mest fornøyde med det i blogginnlegg 1, reflekterer elevenes forståelse av oppgaven:

- *Jeg var mest fornøyd med det første, fordi jeg her fikk en god presentasjon av stoffet og var i gang. Dette fikk jeg levert i tide, og var ivrig ved fortsettelsen.*
- *Jeg tror jeg er mest fornøyd med det første blogginnlegget. Jeg tror at det at det var det første innlegget gjorde at jeg jobbet litt mer med det enn de andre. Jeg leste*

kanskje gjennom en gang mer enn de andre innleggene. Jeg gjorde selvfølgelig de andre innleggene nøye også, men når man gjør det for første gang er man litt mer redd for å feile og jeg tror det er grunnen til at det ble best.

- *Jeg var mest fornøyd med det første blogginnlegget fordi jeg følte at jeg mestret å skrive blogginnlegg. Jeg hadde problemer med å få lagt inn lydfil og videoinnlegg. Disse ble jeg mindre fornøyd med. (Vedlegg 5:108)*

Før jeg går videre vil jeg trekke frem et eksempel til, fra elevblogg 3 som skrev om temaet «Barnemishandling». Hun bruker virkelige bilder av personene når hun skriver om offeret, overgriperen og omsorgspersonene (Se vedlegg 7, side 144-147). Dette gjør inntrykk fordi vi får et ansikt å forholde oss til og kjenner på sterke følelser som medlidenhet og sinne. Hun har brukt bildene med hensikt, vil påvirke og få oss til å kjenne på fortvilelsen. Hvis vi ser på bildene uten skrift, er personene helt vanlige mennesker, og i det hun setter bildene sammen med titlene mishandler og offer, kommuniserer teksten sterkere og spiller på følelser. Det betydningspotensialet (modal affordans) bildet får her kommuniserer og representerer noe mer enn bare skrift kan formidle. Det får en funksjonell tyngde i den sammensatte teksten og formålet til eleven er å påvirke leserne. Løvland sier at en god multimodal tekst kombinerer modaliteter slik, at teksten fungerer optimalt, i forhold til målet tekstskaperen kan ha med teksten i ulike situasjoner (Løvland 2010). I denne situasjonen fungerer etter min mening den multimodale teksten optimalt.

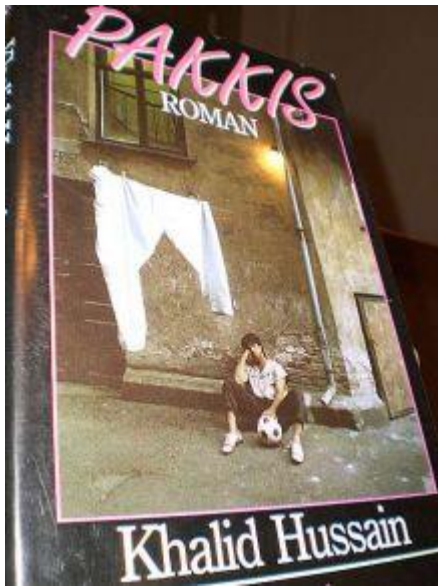
Lydopptak (tale og skrift)

Neste oppgave var lydopptak, og noen elever har mye kompetanse på feltet, mens andre aldri har prøvd et redigeringsprogram. Oppgaven var for alle, men tekniske ferdigheter er en stor fordel når man jobber med modaliteter som lyd og bilde, selv om lydopptak i Itslearning er enkelt å bruke. Handlingsreferatet under er et manus som beskriver hvordan en lydfil kunne høres ut. Elevene hadde skrevet manuset ferdig og lest det for hverandre, før de leste det inn på bloggen. De kunne bestemme om de skulle legge på andre effekter som f.eks. musikk, men var det kun noen få som gjorde. Her er et utsnitt fra elevblogg 6 (vedlegg 7):

Handlingsreferat

Her kommer handlingsreferatet av de bøkene jeg leser. Jeg vil gjerne få frem at takket være de bøkene jeg har lest, har jeg fått et nytt syn på både innvandrere og nordmenn. Dette var utrolig lærerike bøker, og jeg har derfor anbefalt disse bøkene til både nære og bekjente!

Pakkis

Pakkis er skrevet av Khalid Hussain. Boka omhandler Sajjad, en pakistansk gutt på 15 år som vi følger i løpet av noen år. Sajjad og familien kom til Norge da Sajjad var 4 år gammel. Han startet i barnehagen med norske gutter og jenter, og språket kom av seg selv ganske så fort. Urdu, som er morsmålet hans, vet han ikke hvordan skrives, og klarer så vidt å snakke det. Han går i olabukse, t-skjorte og har venner som er både norske og innvandrere. Han gjør det bra på skolen og har en lærer som er opptatt av at rasisme er galt. Uansett hvor norsk Sajjad føler seg, og høres ut, ser flertallet likevel på han som en pakistaner, en gutt som *ikke* er *norsk*. Sajjad har likevel et annet liv innenfor de fire husveggene til familien. Her er både far og mor veldig opptatt av at Sajjad kun skal ha pakistanske venner, kle seg som en muslim og be i moskeen. Sajjad sliter med en kulturkonflikt, og vet ikke hvilket land og kultur som er hans hjem. Det norske samfunnet behandler han som en pakistaner og familien behandler han som en pakistaner, men han føler seg norsk? En dag sier faren til Sajjad at han må dra til Pakistan gifte seg med ei jente fra Pakistan. Sajjad nekter. Familien blir rasende, men forstår Sajjad til slutt. Sajjad unngikk å måtte dra tilbake til Pakistan, men er fortsatt usikker på om Norge er riktig land for han å være. Han omtaler Norge som sitt fengsel.

Denne eleven sa hun hadde skrevet manuset flere ganger, og hun var svært godt forberedt.

Hun leste inn med en rolig fortellerstemme, og i dette tilfellet løste eleven det på en god måte.

Hun hadde skrevet et handlingsreferat til hver bok hun hadde lest og brukte ca. 3-4 minutter på hvert opptak. Det viste seg å være en passe lengde å høre på, uten at det ble for langsomt.

De modale elementene her er skrift og tale/lyd sammen, og det skaper et helhetlig inntrykk.

Når det fungerer så bra som det gjorde her, blir det på en måte en personlig og variert tekst.

Stemmen formidler godt, og leseren eller tilhøreren blir underholdt. Det som kan være en utfordring er at manuset ikke er godt nok skrevet, og eleven hører det gjerne selv når han leser det inn. Da er det en fordel at elevene kan gå tilbake og spille det inn på nytt. Selv om ikke alle gjorde det, ble lydfilene gjennomarbeidet og noen av de beste tekstene elevene skrev.

Under kan du lese to kommentarer fra undersøkelsen om dette innlegget. Den første eleven er

mest fornøyd og forklarer hvorfor, mens den andre eleven begrunner hvorfor han/hun er mindre fornøyd med dette innlegget:

- *Jeg er trolig mest fornøyd med mitt andre blogginnlegg som var sammendrag av bøkene jeg leste. Jeg jobbet godt med de - var opptatt av å ikke få det for langt, få med det viktigste og klare å gjøre det til et spennende sammendrag - slik at andre kanskje vil synes det virker interessant (vedlegg 5: 107).*
- *Lyddopptaket. Det skulle være et sammendrag av min primærlitteratur. Det endte med å bli kjempelangt og tungt, og sannsynligvis utrolig kjedelig for de som måtte høre på det. Men det hjalp meg også å finne ut jeg ikke trengte begge bøkene jeg hadde valgt og at jeg dermed droppet den ene (vedlegg 5:109).*

Den siste kommentaren sier noe om akkurat det jeg skrev over. Eleven hører selv at det ikke blir bra nok, for det blir for langt og kjedelig å høre på. Eleven burde gått tilbake til innlegget, skrevet manus på nytt, og lest inn en gang til. I stedet for droppet han/hun den ene boka og gjorde ingen endringer i lyddopptaket. Dette er en utfordring i mange undervisningssituasjoner, for det er ikke alle elever som evner eller vil ta til seg veiledning. Derfor blir resultatet stående som det er. Derimot i den første kommentaren viser eleven at han/hun er opptatt av å få med det viktigste og gjøre det spennende for leseren, noe som var blogginnleggets intensjon.

Analysedokument (skrift og skrift/link)

Det tredje innlegget var analysedokumentet. Det skulle være en skisse av hele fremføringen klippet inn på bloggen slik som eksemplet under, eller en lenke til et Word – dokument, limt inn på bloggen som vist på side 49. Dette innlegget var det veldig mange som var fornøyd med i spørreundersøkelsen, og jeg synes det er interessant å se på hvorfor. Noen mente at de jobbet så godt med det blogginnlegget, at la det grunnlaget for hele fremføringen. Jeg har tatt med et eksempel her for å illustrere:

Disposisjon: Barnemishandling

Problemstilling

Hvordan oppleves mishandling for offeret, mishandleren og tilskueren?

Innledning og presentasjon av emnet – *Barnemishandling som tema*

- Generelt om barnemishandling
- Hvorfor valgte jeg dette temaet

Kort presentasjon av bøkene/filmen

- *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*

- *Aurore*
- *Du kjenner meg ikke*

Underspørsmål

1. Hva er grunnen til at barn, som blir mishandlet, ikke sier ifra?
2. Hvilke faktorer får mishandlerne til å mishandle?
3. Hvordan kan man, som tilskuer, velge å overse mishandling?
4. Hvilke konsekvenser kan mishandling få for et menneske?

Svar på problemstilling

- Offeret (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)
- Mishandleren (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)
- Tilskuerne (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)

Hva skjer etterpå?

- Konsekvenser i bøkene/filmen og i virkeligheten

Avrunding

Hvilket budskap ville jeg nå frem til dere med via denne presentasjonen?

Kilder

- <http://snl.no/barnemishandling>
- <http://www.familieprat.no/parent/1.2278511>
- <http://snl.no/barnemishandling>
- <http://www.familieprat.no/parent/1.2278511>
- <http://www.klikk.no/foreldre/article838690.ece>
- http://www.nkvts.no/tema/Sider/Barnsomopplevervoldihjemmet_Kunnskapsstatus.aspx
- <http://www.sykepleien.no/nyhet/1200950/vager-a-tenke-mishandling>
- <http://www.dagbladet.no/2009/08/08/nyheter/innenriks/mishandling/christoffer/7567488/>
- David Klass (oversatt av Fartein Døvlø Jonassen), 2003, *Du kjenner meg ikke*, N.W. DAMM & SØN AS
- Jon Gangdal, 2010, *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*, Kagge Forlag AS
- Luc Dionne og André Mathieu (skrev romanen med samme navn), *Aurore*, 2005, Cinémaginaire Inc.
- <http://www.psychologytoday.com/blog/child-myths/200910/child-abuse-why-do-they-do-it>
- <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=10100784>
- <http://www.imdb.com/title/tt0430895/>
- Jon Gangdal – telefonintervju 21.11.13 kl. 18.40 (jon@gangdal.com)

4. desember 2013 22:26:55 [Legg til kommentar](#)

(Elevlogg 4, vedlegg 7)

Denne skissen er svært grundig, og den muntlige fremføringen var på et over middels nivå. Eleven hadde lagt ned mye arbeid under hele prosessen og funnet mange kilder. Hun hadde

for eksempel å intervjuet en av forfatterne på telefon. Disse innleggene varierte fra å være enkle stikkordslister til helt fullstendige analysemanus, og begge deler fungerte greit. Her er noen begrunnelser fra elever som var mest fornøyd med dette innlegget:

- *Jeg var mest fornøyd med analysedelen min. Dette blogginnlegget hadde jeg jobbet lenge med og jeg hadde lagt veldig mye arbeid i det. Det var selve skjelettet i fordypningsemnet mitt. Etter å ha lagt mye arbeid i en god analyse til bloggen, var det veldig lett for meg å lage en god presentasjon basert på problemstillingen min. Jeg hadde liksom allerede funnet alle svarene.*
- *Jeg var mest fornøyd med innlegget om analysen min. Der fikk jeg vist hvor mye jeg hadde jobbet med fordypningsemnet. Dette var et veldig grundig blogginnlegg i forhold til de andre som kanskje var mer overfladisk. Husker også at dette innlegget var det mest stressende og som jeg la veldig mye tid og arbeid ned i. spennende var det også i og med at jeg baserte framføringa mi på analysen.*
- *Jeg var kanskje mest fornøyd med analysedelen, fordi det var der jeg fikk vist hva jeg virkelig hadde jobbet med. Hvis noen hadde litt problemer med å skjønne temaet mitt eller problemstillingen jeg hadde satt, fikk de kanskje på dette innlegget en mer forståelse rundt oppgaven min (Spørreundersøkelsen vedlegg 5:107 - 109).*

I disse tre begrunnelsene vil jeg trekke frem det jeg synes er interessant. Den ene eleven sammenlikner skissen med selve skjelettet til fordypningsoppgaven. Den andre sier at dette blogginnlegget ble så grundig at hele fremføringen kunne baseres på analysedokumentet. Den tredje eleven sier noe om at her ble det klarhet i temaet og at det ble mer forståelig hva oppgaven dreide seg om. Ut fra det de sier her tror jeg innlegget var oppklarende for eleven selv, og at de gjennom arbeidet kom frem til en konklusjon og svar på problemstillingene sine. De som ikke gjorde dette innlegget grundig, manglet gjerne oversikt og egen refleksjon i fremføringen. De greide bare delvis å bruke fagstoffet til å begrunne problemstillingene sine godt nok. Da eleven jobbet med analysedokumentet gikk det mot slutten av oppgaven og mange var stresset. Det tror jeg kan være grunnen til at noen ikke tok seg tid til å bearbeide det innlegget flere ganger eller be om veiledning i forhold til strukturen.

Personlig tekst og bilde/ symbol

Da elevene var klare til fremføringen skrev de et blogginnlegg som skulle være en personlig tekst med tanker om prosessen og resultatet. Her fikk eleven skrive mer muntlig og personlig om følelsene og opplevelsene sine. Jeg har vist et eksempel på en personlig tekst på side 50 i

metodekapitlet, og den eleven uttrykte seg svært direkte. Hun limte inn et bilde av seg selv, og det gjorde teksten svært personlig. I bildet uttrykker hun en entusiasme og glede, og det står i forhold til den måten hun skriver på. Hun er begeistret for oppgaven og gleder seg til fremføringen. Hun har tommelen opp og tror dette blir bra.

Det andre eksemplet jeg har tatt med her er en elev som skrev om temaet innvandring. Hun velger å ta med et bilde som kan virke symbolsk i forhold til temaet. Til slutt setter hun inn en figur med mikrofon for å illustrere det som skal skje – den muntlige fremføringen:

Forventninger

- *Ja, da var det ikke lenge igjen før selve framføringen!!* -

Torsdag 5 desember er jeg siste mann ut av tre med fremføringen min. Det skal bli fantastisk deilig å endelig bli ferdig. Å endelig kunne vise halve klassen og lærer hva jeg har jobbet med i en lang stund, og hvordan resultatet har blitt. Jeg gleder meg. Men jeg må innrømme at jeg gruer meg litt også. Jeg er ikke spesielt glad i muntlige fremføringer, men jeg skal fokusere på hvor godt det blir å bli ferdig, og hvor gøy det blir å vise klassen hva oppgaven min har gått ut på.

Temaet mitt: *innvandring til Norge*

Jeg har opplevd tiden som at den har flydd av sted! Plutselig var det skolestart etter en avslappende sommerferie - Trude begynte å prate om et fordypningsemne som har lugget gjemt bak i underbevisstheten - og vips var vi i desember og vi har allerede startet med fremføringer! For min del var det vanskelig å komme i gang fordi jeg slet med å velge både bøker og tema. Jeg skulle ønske jeg hadde tatt det mer på alvor i sommerferien, slik at jeg i hvert fall hadde bestemt meg for bøker og tema da - dette vil jeg virkelig anbefale til alle neste kull! Slik at det hadde vært lettere å komme i gang når skolen startet igjen. Da jeg endelig bestemte meg for tema, fant jeg to bøker med en gang og startet å lese straks! Dette gikk fint, og jeg syntes det var både spennende og gøy. Men mitt neste hinder ble min tredje bok. Det skulle vise seg at det var vanskelig å finne en tredje bok som stemte overens med tema og helst den problemstillingen jeg hadde sett for meg. Jeg erfarte derfor at det er

lurt å finne tre bøker (eller filmer) til temaet slik at man vet at man har alt klart! Men jeg fant heldigvis en bok som kunne passe, og fikk tak i den til slutt!

Oppgaven har vært veldig lærerik og krevende - men det har også vært gøy! Jeg skulle ønske vi kunne ha fått enda litt bedre informasjon i form av hjelp med problemstilling og hvordan spesielt analysen og oppgaven skal bli bygd opp. Ellers har det vært veldig bra med at lærer har gitt mye mulighet til veiledningstimer. Det samme med bloggprosjektet - det har vært veldig gøy! Men det skal nok bli godt å bli ferdig også nå. :-) Jeg gru-gleder meg til min egen framføring, og er veldig spent på hvordan de andre sine fremføringer vil bli!

Ønsk meg lykke til med fremføring! :-)

- Elevens navn

2. desember 2013 10:01:45 [3 Kommentarer](#)

(Elev 6, vedlegg 7)

Jeg synes begge disse eksemplene fungerer godt som personlige tekster, både språklig og med bilde – eller symbolvalg. Det er en tanke bak, og det er informativt, men også funksjonelt. I denne oppgaven skulle elevene få senke skuldrene med friskriving, slik at det ble en pause fra det faglige. Her kunne de skrive om følelser og tanker uten å bli vurdert, og det synes jeg ble bra fordi elevene var ærlige og skrev rett ut om hva de mente. I eksemplet over kommer eleven både med en vurdering av det som har vært bra med prosjektet, men sier også noe om hva som kunne vært annerledes. Dette ser jeg på som viktige innspill til meg som lærer.

Videoopptak (tale og levende bilde)

Det siste blogginnlegget skulle være et video - opptak, og på side 51 i metodekapitlet kan du se en skjermdump av hvordan det kunne se ut. Stillbildet er eleven som snakker og jeg må velge her å beskrive hvordan det foregikk. I dette innlegget skulle elevene oppsummere og

svare på problemstillingene sine. De var da blitt så trygge på fagstoffet at de kunne snakke fritt. Derfor hadde fleste lært seg manuset utenat, slik at de ikke var så bundet av det. Det var likevel varierende grad av opplesning og fri tale, og de som var frie kunne se direkte inn i kameraet og snakke til den som ser på. Her var kunne elevene ta opptakene så mange ganger de ville. Noen filmet også hverandre, for at det skulle bli best mulig. Igjen så jeg at det var svært variabelt hvor mye arbeid de jobbet med det. Resultatet ble alt fra at noen fikk det til med en gang, til andre som ikke fikk det til i det hele tatt. Jeg tatt med to sitater fra undersøkelsen som sier noe om det siste:

- *Jeg var egentlig like fornøyd med alle innleggene. Var i tillegg en av de som ikke fikk til videoblogg på grunn av tekniske problemer (vedlegg 5:108).*
- *Jeg var mindre fornøyd med et av videoinnleggene dette var fordi jeg synes det var rart å sitte å snakke foran et kamera og innlegget ble derfor ikke så veldig bra (vedlegg 5:109).*

Video - opptak var det flest elever som var misfornøyd med, og jeg tror hovedgrunnen til det var at de møtte en del tekniske problemer. Det blir en utfordring å bruke verktøyene i Itslearning, når de ikke fungerer som de skal. De som fikk det til, skrev at de kunne utdype det de ikke hadde fått tydelig frem under fremføringen. Noen sa at de kunne gjøre noe det de hadde fått tilbakemeldinger om. Enkelte syntes det var gøy å videoblogge, mens andre ble frustrerte over at det var vanskelig å være naturlig foran et kamera. Stemmebruk og blikk-kontakt var vesentlig for helhetsinntrykket, og hvis de f.eks. kremtet, hostet eller klødde seg i hodet, måtte de ta opptaket på nytt. Noen valgte å ikke gjøre det, og gav på en måte opp litt i forhold til dette blogginnlegget. Dermed ble det et dårlig innlegg, eller ikke noe femte innlegg i det hele tatt for de elevene.

En oppsummering og en kort vurdering av modalitetene

Det er ikke sånn at alt blir nytt, bedre eller annerledes i en moderne og digital oppgave, men i samspillet mellom blogg som medium og innholdet i fordypningsemnet, blir formidlingen ny og interessant. De fem blogginnleggene og de ulike modalitetene som jeg har jeg beskrevet her viser hvordan de ulike modalitetene kunne spille sammen på bloggen og kommunisere. Elevene hadde ikke så mange valg når det gjaldt komposisjon fordi det ble styrt at bloggverktøyet i Itslearning, men i forhold til prinsippet om informasjonskopling ble de mer

bevisste. Selv om elevene fikk utfordringer synes jeg de lærte en del om hensikten med sammensatte tekster. Jeg synes det er god sammenheng i blogginnleggende med bilde og skrift og lyd og tale. Det var også det elevene fikk best til. De fikk forståelse for at slike bloggtekster kan brukes faglig og formidle på en annen måte, enn om de kun hadde brukt bare skrift som modalitet. Det siste jeg vil nevne er at elevene lærte å bruk digitale verktøy til noe hensiktsmessig og ble tryggere på å bruke Itslearning gjennom prosessen. De lærte mer om informasjonskompetanse og fikk utviklet sin digitale kompetanse, og det er de to siste perspektivene jeg skal gjøre rede for.

Informasjonskompetanse

De to siste perspektivene i denne analysen, er som jeg nevnte er de litt på siden av mine problemstillinger. Derfor presenterer jeg kort hva perspektivene går ut på, for deretter å knytte det opp til teorien i denne oppgaven. I teorikapitlet skriver jeg om digital kompetanse, og denne kompetansen er en forutsetning for at eleven skal utvikle sin informasjonskompetanse. Læreplanverket i Kunnskapsløftet sier at informasjonskompetanse er de *ferdigheter, kunnskaper, kreativitet og holdninger som alle trenger for å kunne bruke digitale medier for læring og mestring i kunnskapssamfunnet* (Smidt: 2008:137). Elevene må bli informasjonskompetente for å mestre dette, og de må vite når de trenger informasjon og hvordan de finner, og deretter vurdere og bruke den på en effektiv, lovlig og etisk måte. I følge Randi Tyse Eriksen er informasjonskompetanse på veg inn i skolen og har vært det en stund, og vi går fra det hun kaller faktakopiering til fagskriving (Tyse Eriksen i Smidt 2008). Dette vil jeg utdype med forklaringer i neste avsnitt.

Informasjonskompetanse i praksis og i mitt prosjekt

I artikkelen til Tyse Eriksen mener hun at elever ofte driver med faktakopiering istedenfor fagskriving, og grunnen til det er at vi har hatt tradisjon for det i norsk skole. Det som mange ganger skjer når elevene går i gang og «googler» et tema, er at de finner tekstbiter fra ulike kilder og kopiere disse inn i sin egen tekst, uten videre refleksjon eller meningsskapende søken (Tyse Eriksen i Smidt 2008). Det Tyse Eriksen påpeker her er jeg svært enig i, og det er min oppgave som lærer å være en *medkonstruktør i kunnskapsprosessen* (Tyse Eriksen i Smidt 2008:144). Jeg har forsøkt å være medkonstruktør i prosjektarbeidet mitt, ved å gi eleven en oppgave hvor de fikk trene seg i å bruke informasjonskompetanse i praksis. Skriveprosessen ble nyttig i forhold til innlæring av nytt fagstoff, men også i forhold til

hvordan de søker informasjon. Når et prosjektarbeid går over så lang tid, får elevene muligheten til å sette seg bedre inn i temaet enn ellers, og i denne oppgaven skulle de ha både primærlitteratur og sekundærlitteratur. De skulle vise at de brukte nyttige kilder og referanser både på bloggen og i fremføringen. Vi snakket i forkant om hvor viktig det er at alle fakta er korrekte og at elevene må kunne gjøre rede for kildene sine (L13).

Elevene skulle fungere som spesialister i fordypningsemne sitt og gjøre stoffet til sitt eget. Med det mener jeg at de skulle skrive fagtekster med egne meninger og egen refleksjon, og prøve å unngå ren faktakopiering. Begrepene primærlitteratur og sekundærlitteratur var nye for dem, og derfor måtte de lære hvordan de skulle bruke kildene. Det enkleste for eleven var å finne primærlitteratur som f.eks. bøker eller filmer, mens synes de synes det var krevende å finne, og ikke minst bruke sekundærlitteraturen på en hensiktsmessig måte. Dette førte til at mange flere søkte veiledning og informasjon for å finne riktig litteratur som skulle si noe om primærlitteraturen og temaet.

Jeg tror eleven opplevde å reflektere på en ny måte, nettopp fordi de skrev om det de fordypet seg i på bloggen. Her skrev om fagstoffet i norsk, og publikasjonene var egenproduserte tekster med bruk av referanser og kildehenvisninger. Disse kildehenvisningene gjorde de også rede for på slutten i den muntlige fremføringen. Grunnen til at jeg kan være så sikker på at tekstene var egenproduserte, er at Itslearning har en plagieringskontroll som kan gjenkjenne tekstpartier som har vært utgitt på Internett tidligere. De elevene som prøvde å levere fagstoff fra nettet, fikk ikke godkjent innlegget og måtte levere på nytt. Det var ytterst få som prøvde seg på dette, og jeg så at de fleste jobbet med korrekt gjengivelse av kilde og kildekritikk og reflekterte grundigere enn før. I samtale med noen av elevene kom det for eksempel frem at de hadde sjekket fakta med tre og fire kilder enkelte ganger, for å være helt sikre på at informasjonen var korrekt. Dette imponerte meg, men jeg hadde også elever som strevde med å finne primærlitteraturen selv og var lite selvstendige. Disse personene strevde pga. lite informasjonskompetanse og måtte ha mye hjelp til oppgaven. De tok heller ikke kontakt da de trengte veiledning, og det gjorde at resultatet ble svakt.

En helt nødvendig kompetanse i Fordypningsemnebloggen

Informasjonskompetanse var helt nødvendig i dette bloggprosjektet, og jeg vil oppsummere her med hvorfor jeg mener det. Elevene jobbet ekstra godt med å formidle og forklare, og for å greie det måtte de selv ha en god forståelse av det de problematiserte. Derfor oppstod

behovet for å søke flere kilder og diskutere med meg, for å lære og forstå. Når de fikk respons eller tilbakemeldinger og skrev på nytt, lærte de innholdet flere ganger og jeg rådet dem til å sjekke flere kilder. Det ble mer interessant for både elevene og læreren å jobbe på bloggen som er en interaktive skrivearenaen. I framtiden blir det enda viktigere å jobbe med hvordan elever kan skaffe seg informasjonskompetanse, og dette perspektivet er svært aktuelt i skolen i dag. Jeg har erfart at når det blir mål og mening for eleven å søke informasjon, gjennom flere kilder, gjør eleven det på en mer konstruktiv måte. Elevene forstår hvorfor de bør jobbe med å innhente informasjon fra flere kilder, og det skaper motivasjon for oppgaven. Vi må etter min mening trene på dette gjennom hele skoleløpet. Vi bør ha kildekritikk og referanseteknikk på agendaen, og ikke minst hjelpe dem til å utvikle sin digitale kompetanse. Dette sammen tror jeg er nøkkelen til at elever kan bli bedre informasjonssøkere.

Bruk av digitale verktøy og nivådifferensiering

Bruk av digitale verktøy og nivådifferensiering er det siste perspektivet jeg tar for meg i denne analysen. I teoridelen beskriver jeg hvordan vi kan jobbe med bruk av digitale verktøy og hjelpe elevene med å utvikle sin digital kompetanse. Her vil jeg forsøke å sette dette i sammenheng med nivådifferensiering. Nivådifferensiering er det samme som tilpasset opplæring som eleven har rett på etter opplæringsloven:

Tilpasset opplæring er et gjennomgående prinsipp i hele grunnopplæringen og er nedfelt i opplæringsloven § 1-3 (Udir 25/4 2016).

Med nivådifferensiering i denne oppgaven mener jeg hvordan det ble lagt til rette for hver elev, til å jobbe med prosjektet utfra sitt ståsted og nivå. Jeg visste en god del om skrivekompetansen til hver enkelt, siden jeg var norsklæreren deres og derfor kunne jeg tilrettelegge ut fra det. Før vi startet prosjektet gjennomførte jeg en kartleggingstest i klassen om bruk av Itslearning og snakket med dem om hva digitale ferdigheter er.

Å bruke digitale ferdigheter

I Læreplanen 2013 er digitale ferdigheter en av fem de grunnleggende ferdighetene, og der står det eksplisitt om hvordan og hva vi skal bruke digitale verktøy til i forhold til norskfaget:

Digitale ferdigheter i norsk er å bruke digitale verktøy, medier og ressurser for å innhente og behandle informasjon, skape og redigere ulike typer tekster og kommunisere med andre.

(Norsksidene 5/4 -2016)

I dette sitatet er det mange ferdigheter eleven skal ha, og mange på en gang. Hvordan han eller hun greier det avhenger egentlig at elevens digitale kompetanse. Å bruke blogg kan umiddelbart virke litt vanskelig og «skummelt», med tanke på forestillingen om at det er de flinke skriverne som skriver blogg. Det stemmer kanskje at de fleste bloggere liker å uttrykke seg skriftlig og er personer som har mye å skrive om. Det å vise elevene at alle kan blogge og bruke digitale verktøy for å uttrykke seg skriftlig, ble min oppgave. Jeg hadde en hypotese om at alle ville mestre det, og jeg tenkte særlig på at det kunne motivere til skriving. Hvis jeg ser på det første blogginnlegget, skrift og bilde, var det helt klart det innlegget de var mest fornøyde med. Dette var innledningen på bloggen og starten på hele fordypningsemnet, og jeg vil påpeke at siden alle mestret den første oppgaven, fikk de en god start på oppgaven. Her har jeg tatt med to elevuttalelser til om hvordan de syntes det var å blogge:

- *Jeg synes at jeg fikk mye igjen av å skrive blogg gjennom hele prosessen. Da på den måten at når jeg skulle lage fremføringen, så hadde jeg skrevet ned mye av det som skulle være med i presentasjonen.
I tillegg fikk man tilbakemelding og tips av medelever, noe som var både lærerikt og nyttig.*
- *Av og til hjelper det å få tips fra noen som er på samme "nivå" som deg selv, og ikke bære læreren. Jeg var også heldig med å komme på gruppe med noen jeg føler meg veldig trygge på, og derfor ble det ikke flaut osv. da vi blant annet skulle legge inn lydfil av oss selv. (Vedlegg 5:105)*

Disse uttalelsene sier hvordan elevene opplevde prosessen, og hvordan han/hun følte mestring og lærte noe. Eleven ser det som nyttig å skrive blogg i denne prosessen og synes det er lærerikt å få veiledning og tips av medelever som er på samme nivå. Fordelen med å skrive om temaet i prosessen, slik at stoffet blir gjennomarbeidet før presentasjonen, er det flere av elevene som trekker frem. Det neste de påpeker er trygghet i gruppa mellom de som skulle samarbeide, og det er et eksempel på tilrettelegging i forhold til hver enkelt elev. Jeg hadde bestemt gruppene og kjente elevene så godt at jeg visste hvem som burde jobbe sammen og ikke. Både elever med ulikt faglig nivå og forskjellige typer personer ble satt sammen, og jeg hadde bestemt at gode skrivere kunne fungere som rollemodeller for litt svakere skrivere.

Nivådifferentieringen

På den ene siden er det en stor fordel å bruke digitale verktøy når du mestrer det, mens på den andre siden kan det være et stort hinder hvis du ikke kan bruke det hensiktsmessig. I dette prosjektet var det noe som gikk ganske bra. Med det mener jeg at de fleste lærte for eksempel å sette inn bilder og ta lydopptak eller videopptak for første gang, og hvis de ikke greide det selv, fikk enten hjelp av meg eller en annen elev. Det vi ofte ser er at faglig svake elever kan ha gode digitale ferdigheter, og dermed lykkes bedre med oppgaven hvis de får bruke det. Det kan også være andre veien at faglig sterke elever ikke har god nok digital kompetanse til å få maksimalt ut av en slik oppgave. Alle hadde forskjellige forutsetninger, men greide de digitale operasjonene fint, og de tekniske utfordringene lå hos læringsplattformen Itslearning.

Jeg synes dette prosjektet la godt til rette for nivådifferentiering på den måten at de faglig sterke elevene fikk nok utfordringer, og de faglig svake elevene fikk bedre hjelp gjennom å jobbe prosessorientert. Det var også flere elever som vanligvis ligger på et middels nivå som viste mer vilje og innsats til å forbedre seg. Jeg var hele tiden tilgjengelig for elevene når det gjaldt faglige spørsmål eller drøftinger, også på loggen. Her er to positive elevuttalelser som bekrefter hvordan det var:

- *Loggen var en fin måte å kommunisere med lærer når jeg hadde forslag til problemstillingen (vedlegg 5:103)*
- *Loggen fungerte bra mtp kommunikasjon. I begynnelsen var jeg veldig usikker på valg av tema. Men etter litt rådgøring på loggen, ble jeg tryggere på valget mitt og kom fort i gang (vedlegg 5: 104).*

Kommunikasjonen på loggen førte til mer engasjement og til at vi sammen fant løsninger på de utfordringene og problemene som oppstod. Noen brukte ikke loggen mer enn en til to ganger, som var det obligatoriske, så disse elevene fikk lite utbytte av den. Alle hadde noen å diskutere med i verktøyet diskusjon på Itslearning (hverandre – vurderingen). Ved å jobbe skritt for skritt, tror jeg de faglig svake elevene følte seg mere ivaretatt og trygge på hva de skulle gjøre enn ellers. Dette var overkommelig for dem, og flere turte å be om hjelp til konkrete oppgaver.

De elevene som jobbet mer selvstendig fortalte meg at de fikk nok tid til refleksjon og fordypning, noe som gjenspeilet seg i den muntlige fremføringen. De hadde jobbet ekstra godt

med sekundærlitteraturen og forstod hvordan de skulle svare på problemstillingene sine. De følte også at de ble utfordret på en annen måte da de skulle publisere tekstene sine på bloggen. Nivåmessig ble problemstillingene svært forskjellige, og det er normalt i et fordypningsemnet i tredje klasse. Det samtlige elever greide denne gangen var å komme frem til en eller flere problemstillinger til temaet sitt, og selv om det var nivåforskjeller, mener jeg at det totalt sett ble et bedre resultat enn tidligere. Karaktermessig ble resultatet ganske som forventet, men jeg tror elevene lærte mer faglig av selve prosessen. Det blir en påstand som jeg ikke kan måle helt presist, men tilbakemeldingene i spørreundersøkelsen viser at 77,3 % av elevene mener de har lært mer og vært mer engasjerte enn ved mer tradisjonelle undervisningsopplegg (Vedlegg 5).

Hver elev har ulik digital kompetanse og det har ofte sammenheng med om elever er interessert i det eller ikke. Her kan vi noen ganger se forskjeller på kjønn, f.eks. at gutter spiller mer dataspill og kan være mer interesserte i det tekniske enn jenter, og det så jeg også i forhold til det tekniske på Fordypningsemnebloggen. I mitt prosjekt så jeg at flere gutter ble engasjerte i oppgaven og fant andre løsninger hvis det var noe som ikke virket i Itslearning. Et eksempel jeg vil trekke frem, var da noen fikk problemer med innspillingen av videoopptak. Da viste et par av guttene at vi kunne spilte det inn i et annet program, for deretter å lime det som en lenke i bloggen. Dette lærte de videre til meg og de andre elevene, og vi hadde funnet en løsning på problemet.

Læringsplattformen og skriveopplæringen

Det at elevene har egen pc ved vår skole gir oss muligheter og utfordringer i forhold til nivåddifferensiering. Pc 'en er et verktøy for alle, men som sagt alle har ulik grad av digital kompetanse. Læringsplattformen Itslearning med vurdering for læring, kan legge til rette for at mestrer og lærer ut fra sitt nivå. Fordelen blir at læreren kan komme inn på et tidligere tidspunkt og se og veilede slik at eleven kommer videre fra det nivået han er på. I bloggen som er en digital mappe på Itslearning, kan læreren både veilede og vurdere oppgaver elevene leverer inn digitalt.

Gjennom å bruke læringsplattformen så gjennomført, kom jeg tett på elevens prosess underveis, og dette hadde mye å si for resultatet. Læringsplattformen gir en unik mulighet til å følge opp alle typer elever. Med elevtyper mener jeg fra den mest usikre elevene som sliter med å komme i gang i det hele tatt, til den mest selvgående elevene som ikke lurert på så mye.

Ved at vi skrev i loggen og publiserte på bloggen, lagret alt seg i Itslearning i mappen til eleven. Det ga en oversiktlig helhet både for elevene og meg. Vi kan gå tilbake til mappen, finne tekstene og se på dem igjen. Tekstene kan rettes digitalt og fungere som skriving for læring i norskfaget. Ulempen med disse mappene er at det blir mange tekster for læreren å lese, men for eleven tror jeg det bare er en fordel å skrive mange tekster for å utvikle seg skriftlig. Det å begrense vurderingen noe, dvs. ikke vurdere alle tekstene, blir arbeidet mer overkommelig. I bloggprosjektet vurderte jeg kun innleggene de publiserte helt til slutt i prosessen, og med det bloggen i sin helhet som ferdig produkt.

Veilederens rolle og nivåddifferensiering

I samtale med medlæreren i prosjektet drøftet vi hvordan denne prosessen hadde vært konstruktiv i forhold til veiledning. Vi kom vi frem til at det å skrive logg gir både eleven og læreren mer oversikt over hvor vi er i prosessen. Læreren får bedre tid til å tenke på problemstillingen og kan skrive respons til eleven i etterkant. Vi kan også teste om eleven har forstått hva han/ hun skal gjøre ved å spørre dem flere ganger og oppklare eventuelle misforståelser. Det vi jobbet mye med var å formulere og forstå problemstillingene, og i den prosessen får veilederen innblikk i hvordan eleven tenker. Før dette bloggprosjektet synes jeg det har vært vanskelig å følge opp hver elev godt nok i fordypningsemnet, og noen elever «gjemmer» seg litt i denne prosessen. De jobber mye på egenhånd og skriver en del hjemme, og derfor er elevene ansvarlige for å søke veiledning når de trenger det. Det er alltid noen som vegrer seg eller ikke vil ha hjelp fra læreren. I dette prosjektet måtte alle ha veiledning og det hadde en god effekt på resultatene. Jeg siterer medlæreren min Strømholm som kom med et utsagn i en samtale vi hadde i etterkant av prosjektet:

Vi får tak i «middelhavsfarerne», de i gråsonen, og det blir tydelig om eleven gjør noe eller ikke, når vi jobber sånn. Tidligere opplevde jeg null kontroll og alt var basert på hva eleven fortalte.

Oppsummering og vurdering av perspektivene

Av de fem perspektivene jeg kom fram til, har jeg først sett på skrivefunksjoner og da med skriving for å lære som innfallsvinkel. Det ble tydelig for elevene hvorfor de skrev og hva de skulle skrive om i Fordypningsemnebloggen. Vi som lærere bør tenke mer på hva formålet med skriving er og hvilke skrivefunksjoner de skal bruke, når vi gir elevene skriveoppgaver.

Da kan elevene bli bevisste på at de lærer av å skrive. Ved å bruke prosessorientert skrivepedagogikk er det mange steg i prosessen som egner seg for involveringsmulighet. Det som er interessant er at læreren, men også elevene involverer seg mer i skriveprosessen, når man jobber på denne måten. Elevene kan lære av hverandre og læreren, og de kan veilede og bli veiledet. Bruk av modaliteter og det å skape sammensatte tekster som kommuniserer på bloggen var er en stor oppgave for elevene. Dette var kanskje det de synes var morsomst, men vanskeligst. De sa de var mest fornøyde med bilde og skrift innlegget, mens videoopptak var mer krevende. Disse tre første perspektivene ser jeg som de viktigste i mitt prosjekt, og derfor har jeg gått mer i dybden på disse.

De to siste, Informasjonskompetanse og Bruk av digitale verktøy og nivå-differensiering er nødvendige perspektiver fordi de fungerer som «hjelpemidler» i prosessen. De har noe å si for hvordan innleggene ble og hvordan elevene løste oppgaven. Jeg valgte å se på alle perspektivene i forhold til teorien og bloggprosjektet, for de er alle relevante i forhold til å finne svar på problemstillingene mine.

Konklusjon

Refleksjoner om prosjektet

Det har skjedd store forandringer fra «Fadervår til Facebook» når det gjelder skriveopplæring, og skrivning for læring er et sentralt tema i norskfaget i dag. Jeg har kalt dette prosjektet, *Fordypningsemnebloggen* for aksjonsforskning, og her vil jeg oppsummere hvorfor jeg mener det har vært det. Jeg har vist med prosjektet hvordan tradisjonell undervisningspraksis i dette tilfellet kan bli gjennomført på en ny måte, ved bruk av digitale verktøy. Når jeg ser tilbake på hvordan dette startet, blir jeg fornøyd når jeg leser elevenes positive og ærlige uttalelser i spørreundersøkelsen om hvordan dette egentlig gikk. Det at nesten 75% av eleven syntes dette var en *spennende og interessant* eller *grei og interessant oppgave* (vedlegg 5:103), sier meg at prosjektet var vellykket. De jobbet over lang tid med et moderne forsøk på skrivning for læring og utprøving av Itslearning. Derfor er slike positive elevuttalelser viktige bekræftelser for meg som prosjektets leder. Da jeg spurte elevene om hva de var mest fornøyd med i prosessen, svarte en av dem:

Jeg er mest fornøyd med hvordan fremføringen reflekterte hvor mye jeg har jobbet med fordypningsemnet. Jeg har aldri vært så trygg på eget arbeid og dermed ble fremførelsen en av mine beste :) (vedlegg 5:112).

Dette svaret bekrefter akkurat det jeg var ute etter. Jeg ville at elevene skulle se mening i det de gjorde, oppleve nytten av å jobbe med prosessorientert skrivning og bli fornøyde med resultatet sitt. Jeg ønsket at de skulle kommunisere på en ny måte om noe de hadde fordypet seg i, dvs. her et norskfaglig emne. Det at eleven over sier at fremføringen reflekterer hvor mye han/hun har jobbet med oppgaven, og at han/hun aldri har vært så trygg på eget arbeid, er en viktig tilbakemelding om prosjektet.

Det inspirerende er at flere umodne skrivere fikk dette bra til og skrev mye mer enn de pleier å gjøre i den skriftlige rapporten. De sa selv at de ble mer motiverte for å skrive fordi det skulle publiseres i en blogg, og fordi det var forskjellige multimodale tekster. Bruk av digitale verktøy er ofte en stor motivasjonsfaktor, spesielt for en del elever som for eksempel strever med skriftlig og muntlig kommunikasjon i skolesammenheng. I en tredjeklasse i videregående kan vi ha elever som aldri leser bøker, men ser en del filmer, og derfor er det flere som velger film som primærlitteratur i fordypningsemnet. Noen lurer alltid på hvor langt de må skrive fordi de vil bli fortrest mulig ferdig og ikke liker å skrive. Det jeg så tydelig i prosjektet var at

elevene visste hvorfor de skrev og hva de skulle skrive om. De hadde et klart mål med det produktet de skulle lage og publisere på bloggen, og flere sa at de for første gang lærte noe av å skrive.

En utfordring bloggprosjektet var at elevene måtte ha nettilgang, også hjemme fordi de skulle innom læringsplattformen jevnlig. De fleste har Internett hjemme i dag, men fortsatt er det noen få som ikke har det. Læringsplattformen gir oss lærerne en oversikt over når elevene har vært inne i faget og hva eleven har gjort der, så dette må fungere. Eventuelle utfordringer i forhold til nettilgang måtte vi løse med egne avtaler og tidsfrister. Det å publisere i bloggen ble sett på som en veldig enkel operasjon i forhold til å utarbeide innholdet i tekstene. Vi hadde både underveisvurderingen, dokumentasjonen og produktet på samme sted, i en digital mappe. Det at læringsplattformen er elevens og lærerens digitale arbeidsverktøy i skolen i dag, er det viktig å formidle til elevene. Ved vår skole er det her all kommunikasjon i fagene skal foregå, og i prosessen fikk jeg avdekket at noen har alt for lite kunnskap om de ulike funksjonene i Itslearning. Dette førte til at de gjennom prosjektet fikk opplæring i det, slik at det ikke skulle være hemmende i forhold til bloggskrivningen. En konklusjon må være at god grunnleggende opplæring i Itslearning for alle elever ved vår skole er helt nødvendig.

Fordypningsemnebloggen som FoU arbeid

Prosjektet mitt er et utviklingsarbeid i skolen og aksjonsforskning. Med aksjonsforskning mener jeg det slik jeg har beskrevet den i metodekapitlet. Målet har vært å drive med utviklingsarbeid i skolen. Her har jeg gjennomført utviklingsarbeidet med skriving i prosess, ved hjelp av digitale verktøy, og det kan være flere innvendinger og spørsmål til et så omfattende arbeid. Det kan ta for mye tid fra annen undervisning, man har ikke nok ressurser til det eller skolen mangler kompetanse i fagfeltet. Mange læreren vil nok tenke at det blir for mye å forholde seg i en slik skriveprosess og opplever at det blir merarbeid. Da jeg inviterte lærerne i norskseksjonen til å bli med i bloggprosjektet, endte det som sagt med at en valgte å prøve det i klassen sin. Hun ønsket å utvikle sin digitale kompetanse og fikk muligheten til det i gjennomføringen av prosjektet. Vi erfarte at arbeidet ble tidsbesparende og mer motiverende for oss som lærere. Dessuten fikk vi mer strukturert dokumentasjon og trakk inn flere kompetansemål enn tidligere. Elevene våre lærte mye om sammensatte tekster og bloggskrivning, og fikk etter vår mening tettere oppfølging av fordypningsemnet og bedre digitale ferdigheter. I det som følger sammenfatter jeg svarene på problemstillingene mine.

Svar på problemstillingene

Hvordan kommuniserer elever på Vg3 gjennom et strukturert bloggerarbeid?

I analysen har jeg vist, med eksempler fra elevbloggene hvordan elevene kommuniserer i dette bloggprosjektet. Det å gjennomføre et strukturert bloggerarbeid har vært inspirerende både for meg og elevene. De kommuniserte på en kreativ og variert måte og ble opptatt av å lage fine blogginnlegg med god leserhenvendelse. Elevene skrev på en annen måte da de skrev seg fremover mot et ferdig fordypningsemne. De brukte multimodalitet ved hjelp av digitale verktøy i Itslearning og kommuniserte fagstoffet sitt gjennom det. Det multimodale perspektivet fikk stor betydning for det eleven ønsket å kommunisere, og ved å velge riktige og forskjellige modaliteter varierte kommunikasjonen. Selv om oppgaven hadde en instruks, kunne elevene være kreative, både med bilder, skrift, tale og symboler. Dette synes jeg de aller fleste lyktes med.

Siden elevene brukte bloggen på læringsplattformen vi bruker hver dag, førte det til at det ble naturlig for dem å blogge. Flere av de som var skeptiske og usikre på det å publisere i bloggen, endret holdning til blogg som medium. De ble også tryggere på å formidle gjennom å bruke digitale verktøy som de mestret. Gjennom dette strukturerte bloggerarbeidet vil jeg si at elevene kommuniserte bedre faglig og med god kohesjon (sammenheng). Til sist vil jeg nevne at en blogg også er interaktivt, dvs. at du kan kommunisere med den som leser det du skriver, med å bruke kommentarfeltet.

På hvilken måte skiller tekstene seg fra mer tradisjonelle tekster de produserer?

Tekstene elevene produserte ble mer direkte og sammenhengende enn tradisjonelle tekster. Når elevene jobber med et norskfaglig emne over så lang tid, fordyper de seg mer enn ellers og gjør stoffet til sitt eget. Jeg mener at eleven tok dette et steg videre ved å blogge om fagstoffet i tillegg. Gjennom de perspektivene jeg tok for meg i analysekapitlet ser jeg at bevisstgjøring rundt skriving, og meningen med skrivingen, er utrolig viktig. Det å jobbe med prosessorientert skriving gjør noe med tekstens innhold. De blir bedre fordi elevene skriver flere ganger og forbedrer seg, og i fordypningsemnet førte det også til at de lærte fagstoffet grundigere. Dette hevder jeg på grunnlag av de elevuttalelsene jeg har trakk inn i analysen.

Jeg opplevde også at elevene ble mer bevisste på at det faktisk sitter en leser som skal forstå det de skriver. Den siden ved tekstproduksjon glemmer ofte elever og tenker at de skriver kun

for læreren. Her så eleven hensikten med å formidle budskapet, mer enn ellers. Grunnen til det tror jeg er at de leste bloggene til hverandre og kommenterte i diskusjonsgruppene.

Hvordan opplever elevene den multimodale tekstskapinga gjennom arbeid med bloggene?

Elevene som har deltatt i denne studien har fått et utvidet tekstbegrep gjennom bloggskrivning og produksjon av sammensatte tekster. De har lært om hvordan de kan kommunisere og lære fagstoffet gjennom en blogg. Noen resultater i bloggene er typiske i forhold til det jeg kunne forvente (som jeg nevner i analysen), mens andre er mer overraskende og innovative. Ut fra det elevene sa i undersøkelsen vil jeg påstå at de hadde stor motivasjon for arbeidet. De har lært mye om multimodalitet, og da særlig gjennom å produsere tekster selv og lese andres multimodale tekster på bloggen.

Noen opplevde dette som annerledes og gøy, mens andre synes dette var utfordrende og stressende. Det er flere faktorer som spiller inn, som for eksempel elevens digitale kompetanse, interesse for faget og forståelsen av det multimodale samspillet. Her kunne det vært interessant å analysere hvert enkelt blogginnlegg, for å se hvordan elevene tenkte på det samspillet i tekstskapinga. I denne oppgaven hadde jeg kun mulighet og plass til vise noen eksempler på det i analysekapitlet, og jeg drøftet der hvordan samspillet mellom modalitetene fungerte. Det store analysemateriale som ligger i elevbloggene kan det tenkes at jeg jobber videre med i en annen sammenheng.

Blogg i fremtiden

Itslearning fungerte svært godt i forhold til prosessen og utviklingsarbeidet, og selv om vi hadde noen tekniske utfordringer underveis, var plattformen funksjonell til prosjektet. Jeg synes denne interaktive måten å jobbe på som jeg har vist i denne masteroppgaven, er både nyskapende og spennende. Vurdering for læring er et av satsningsområdene til Itslearning og de har greid å inspirere meg til å bruke disse verktøyene videre i undervisningen.

I det siste har mediene fokusert på at bloggen er på vei ut. Den unge magasinredaktøren, Elise Bye Olsen skrev en artikkel på NRK – kultursidene forrige måned som hun kalte *Blogging blant unge er ut – halvert på ti år* (NRK 2/5 – 2016). Her skriver hun om hvordan interessen for blogging blant unge har falt, og at det er 40 åringer med sine mat – og barneblogger som

har tatt over. Professor i digital kultur, Jill Walker Rettberg, hevder i denne artikkelen at folk har sluttet å lese og kommentere blogger fordi bloggen er kommersialisert. Hun mener at andre kommersielle aktører som Facebook, Twitter og Instagram har tatt over.

Jeg tror bloggskrivning som verktøy eller metode, for innlæring av fagstoff, kan leve videre hvis den blir brukt i undervisning. Det kommer an på om bloggen blir erstattet av et annet medium, noe som er ganske sannsynlig. Uansett om bloggen overlever, blir det viktig for læreren å holde seg oppdatert på hvordan ungdommer ytrer seg. Det blir sagt at vi skriver mer enn noen sinne, og hvor vi ytrer oss, endrer seg med rekordfart i den digitale verden.

Litteratur

- Berge, K.L. (1988). *Skolestilen som genre. Med påtvungen penn.* Oslo: LNU/ Cappelen.
- Bratsberg, Øivind. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*, Oslo: Cappelen/Damm AS.
- Bjørvand og Tønnesen (2012). *Den andre leseopplæringa. Utvikling av lesekompetanse hos barn og unge*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Dysthe, Olga (1993). *Ord på nye spor*, Oslo: Det Norske Samlaget.
- Dysthe /Engelsen. (2003). *Mapper som pedagogiske reiskap*, Oslo: Abstrakt forlag
- Erstad, O.(2005). *Digital kompetanse i skolen*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Everett og Furseth. (2012) *Masteroppgaven*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Harboe, Leif. (2010). *norskboke.no*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Harboe, Leif (2012). *Grunnleggende digitale ferdigheter for lærere*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Jackson, Ida (2010 og 2011). *Sosiale medier. Hvordan ta over verden uten å gå ut av huset*, Oslo: Aschehoug og Co. (W Nygaard)
- Jewitt, Carey (2009). *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*, New York: Routledge
- Krokan, Arne (2012). *Smart læring. Hvordan IKT og sosiale medier endrer læring*, Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Læreplan for Kunnskapsløftet* (2006) (LK06). Kunnskapsdepartementet.
- Lorentzen og Smidt (2008). *Å skrive i alle fag*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Løvland, Anne (2011). *På jakt etter svar og forståing. Samansette fagtekstar i skulen*, Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Løvland, Anne (2007). *På mange måtar. Samansette tekstar i skolen*, Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Løvland, Anne (2010). *Multimodalitet og multimodale tekster i Viden om Læsning*, Tidsskrift nr.7. København: Nationalt Videncenter for Læsning
- Postholm, May Britt (2010). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*, 2.utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
- Postholm/Moen (2009). *Forsknings – og utviklingsarbeid i skolen. Metodebok for lærere, studenter og forskere*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Rustad, H.P. (2012). *Digital Litteratur. En innføring*. CAPPELEN DAMM AS
- Repstad, Pål (2007). *Mellom nærhet og distanse*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Skjelbred, Dagrun (2010). *Fra Fadervår til Facebook. Skolens lese - og skriveopplæring i et historisk perspektiv*, Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Strømholm, Anelin (2012). *Å sette halen på eselet i blinde. Elevmedvirkning i vurdering av skriftlige tekster på Vg1 nivå* (Masteroppgave), Oslo: UiO

Andre kilder

- Itslearning*. <http://www.itslearning.no/itslearning-historie#sthash.nAOCMwt5.dpuf> Lest 8/3 – 2015
- IKT – utdanning (2015). *Prossessorientert skrivepedagogikk*.
<http://www.alt.hist.no/~dagrunks/sorteres/iktutdanning/teoristoff/POSikt..htm> Lest 15/6-15
- Schou, Liv Marie. (2010) *Facebook i timen*. Aftenposten. Lest 24.06.15
<http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Facebook-i-timen-6268588.html>
- Udir. (2015). *Implementeringsfasen*. <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Bedre-laringsmiljo/Organisasjon-og-ledelse/Skolebasert-endrings--og-utviklingsarbeid-/Implementeringsfasen/?read=1> Lest 01.07.15
- Universitetet i Oslo (2016) *Kvalitativ metode*,
<http://www.uio.no/studier/emner/hf/imk/MEVIT1310/v04/undervisningsmateriale/m.luders.kval.met.fls.pdf> Lest 22/3 2016
- NDLA (2016) *Samansette tekstar*, <http://ndla.no/nn/node/24680> Lest 02.04.16
- Norsk Nettskole (2016) *Ressurssider - Prossessorientert skriving*. (Internett) Tilgjengelig fra:
<http://ressurssidene.pedit.no/web/PageND.aspx?id=99061> Lest 02.04.2016
- Lesesenteret (2016) *Skrivekompetansehjulet*. <http://skrivehjulet.lesesenteret.no> Lest 5/4 - 2016
- Norskisidene (2016) *Digitale verktøy og ressurser*.
<http://ressurssidene.pedit.no/web/PageND.aspx?id=99612> Lest 5/4 2016
- NDLA (2016) *Hvorfor blogge på skolen?* <http://ndla.no/nb/node/56961> Lest 5/4 - 2016
- Udir (2016) *Kompetansemål* <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/Kompetansemaal?arst=1858830314&kmsn=-1569321230> Lest 20/4 2016
- Udir. (2016). *Tilpasset opplæring*. <http://www.udir.no/Lareplaner/Veiledninger-til-lareplaner/Veiledning-i-lokalt-arbeid-med-lareplaner/5-Lokalt-arbeid-med-lareplaner-i-fag/Tilpasset-opplaring/> Lest 25/4 2016
- Udir (2016) *Endringer i rammeverket*. <http://www.udir.no/Lareplaner/Forsok-og-pagaende-arbeid/Lareplangrupper/Rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/> Lest 2/5 2016
- Udir (2016) *Prinsipper for god skriveopplæring*.
<http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/Skriving/Prinsipper-for-god-skriveopplaring/Prinsipper-for-god-skriveopplaring/Skrive-mye-i-alle-fag-pa-fagets-premisser-og-bruke-skriving-i-kunnskapstilegnelsen/> Lest 2/5 – 2016
- Udir (2016) *Læreplan i norsk - L13*. <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05> Lest 2/5 - 2016
- NRK (2016) *Blogging ut blant unge – halvert på ti år*. http://www.nrk.no/kultur/verdensyngste-sjefredaktor_-bloggen-dor-ut-1.12909505 Lest 2/5 - 2016
- Granum, Trude (2013 – 2015). *Språkpedagogen*. <http://trudemarie.blogspot.no/> Lest 2/5-2016

Vedlegg 1 - Pilotprosjektet

Fordypningsemnerapport / Blogg

Læreplanen sier at eleven skal kunne:

- **Presentere norskfaglige emner og problematisere det framlagte stoffet**
(Læreplanen - Muntlige tekster)
- **Bruke ulike medier for å tolke og presentere tekster fra ulike tider**
- **Sammenligne og vurdere tekster som overføres fra et medium til et annet**
-
- **Vurdere bruk av estetiske virkemidler i ulike medier**
(Læreplanen – Sammensatte tekster)
- **Begrunne egne lesevalg og formulere problemstillinger til tekstene**
(Læreplanen – skriftlige tekster)
- **Bruke bibliotekets sentrale databaser og andre faglige kilder, både tradisjonelle og elektroniske, i egne arbeider***
- **Gjennomføre arbeidet med en selvvalgt fordypningsoppgave og utforme den som en muntlig, skriftlig eller sammensatt tekst med språklig, litterært eller annet norskfaglig emne**
(Læreplanen – Språk og kultur)

Steg 1 - Opprette logg

Loggen skal være en kommunikasjonsarena mellom elev og lærer i hele perioden. Her kan elevene kan stille spørsmål, få kommentarer eller spørsmål tilbake (veiledning)

Elev	Lærer
Innlegg 1: Førsteutkast problemstilling	Opprette arbeidsmappe i faget og gi elevene en oppgave til første innlegg
Innlegg/ kommentar	Innlegg 1/kommentar
Innlegg/ kommentar	Innlegg 2/kommentar

Steg 2 – Opprette blogg

Oppgave 1: Presenter fordypningsemnet ditt

Oppgave 2: Handlingsreferat fra bøkene/ filmene

Oppgave 3: Endelig problemstilling – skisse av framføringen

Oppgave 4: Oppsummering

Elev	Lærer
Oppretter blogg i Its Learning	Demonstrerer hvordan man oppretter blogg og viser eksempler på innlegg. Lærer gir deretter oppgaver til blogginnlegg.
Innlegg 1 - skrift og bilde	Kommentar/ Underveisvurdering
Innlegg 2 – lydopptak	Kommentar/ Underveisvurdering
Innlegg 3 – videoopptak	Kommentar/ Underveisvurdering
Innlegg 4 – valgfritt	
Innlegg 5 – valgfritt	

Steg 3 – Vurdere

Vurderingskriterier:

- Innhold (kvalitet, kreativitet, refleksjon)
- Kvantitet (produsere det antall innlegg dere skal)
- Tidsfrister – alle innlegg skal publiseres innen de oppgitte tidsfristene (det er lov å gå tilbake og forbedre innlegget i etterkant)
- Tekstens kvalitet som sammensatt tekst
- Korrekt billedbruk (kilder)
- 100% korrekt ortografi (skriv gjerne teksten i et tekstbehandlingsprogram med rettefunksjon, med tanke på korrektur)
- Inngår som vurderingsgrunnlag i 1. termin

Leif Harboes vurderingskriterier – side 104 i «norskboka.no»

Elev	Lærer
Egenvurdering	Underveisvurdering
Vurdere andres blogginnlegg Hverandre –vurdering – vi bruker diskusjonsverktøyet	Vurdering av hele bloggen i perioden, med karakter – skriftlig

Steg 4 – Muntlig presentasjon av fordypningsemnet

Elev	Lærer
Eleven fremfører fordypningsemnet for halv klasse (ca 20 minutter, 40min for par)	Vurdering med karakter - muntlig

Steg 5 – Oppsummering

Elevens refleksjoner om prosessen	Lærers refleksjoner om prosessen
Undersøkelse om prosjektet	Lærer lager undersøkelsen og presenterer resultatet

Vedlegg 2 - Hovedprosjektet

Fordypningsemnet

Trinn 1: Logg

Alle skal levere tre logger til en bestemt frist. Loggene er ment som en tankeprosess rundt valg av emne og problemstilling. Her kan du skrive tankene dine og stille spørsmål om ting du lurer på angående fordypningsoppgaven. Læreren gir en kommentar til hvert logginlegg. Denne delen av fordypningsemnet vurderes kun hvis læreren er usikker på hvilken karakter hun skal gi til slutt. Hun ser ikke på språk og skrivefeil, men på om fristene er holdt og om eleven faktisk har klart å velge et emne innen fristen for siste logg. I hovedsak er loggene ment som hjelp til å finne et passende emne.

Trinn 2: Blogg

Alle skal lage fire blogginnlegg som skal leses av læreren + to medelever. Disse elevene skal gi tilbakemelding på hverandres innlegg. Her kan den enkelt få mange gode tips før fremføringen.

Innlegg 1: Skrift og bilde. Her skal du presentere emnet ditt og en foreløpig problemstilling som en sammensatt tekst. Det er viktig at dere bruker bildene til å illustrere det dere presenterer. Det skal være en tanke bak valget.

Innlegg 2: Lydopptak. Her skal du gi et sammendrag av primærlitteraturen (bok, film, intervjuer etc..). Hvis du har valgt filmadaptasjon, er det nok å gi et innholdsresymé av boka. Hvis du har valgt to ulike bøker, må du gi et resymé av begge. Hvis du har valgt en annen type oppgave, så spør læreren hvis du er usikker på hva du skal presentere i dette innlegget (det kan for eksempel være intervjuer, sakprosa-tekster eller reklame). En pekepinn kan være at du ikke skal tolke eller analysere noe i dette innlegget. Erfaring viser at det er lurt å ha et manus foran seg når du skal lage dette innlegget, men det trekker ned hvis du bare leser opp med monoton stemme. Det bør virke som om du snakker med innlevelse. **Frist: fredag 8/11**

Innlegg 3: Skrift. Her skal du presentere hele eller deler av analysen din (så langt du er kommet). Du bør ha kommet et stykke på vei. Slik får læreren - og medelevene - en mulighet til å gi deg tilbakemelding i prosessen. Du må skrive en skriftlig analyse selv om det skal være en muntlig presentasjon, ellers blir det vanskelig å gå i dybden og å huske alt. Dette innlegget blir en viktig del av manuset ditt. **Frist:**

Innlegg 4: Videoopptak. Her skal du gi en skisse av fremføringen. Du skal presisere den endelige problemstillingen du har jobbet med og presentere konklusjonen. I tillegg kan du komme med andre tanker rundt fremføringen. **Frist: Søndag 17. nov kl 16.00**

Denne delen av fordypningsoppgaven teller 1/3. Du får en egen karakter på bloggen som helhet. Se egne vurderingskriterier under.

Vedlegg 3 - Samtykkeerklæring

Samtykkeerklæring til bruk av elevblogger i en masteroppgave

Jeg samtykker herved med at min blogg i Itslearning om fordypningsemnet i norsk ved Ringerike videregående skole, 2013-2014, kan brukes som kilde i masteroppgaven til læreren min Trude Marie Syversen Granum.

Jeg samtykker til at Trude Granum klippe inn skjermbilder fra min blogg, så lenge personopplysninger er blitt fjernet.

Dato

Navn:

Vedlegg 4 – Hverandre - vurdering

Olerud, Vilde

[+ Svar med sitat](#)[✎ Rediger](#)[✖ Slett](#)

Hei!

Da har jeg hørt på lydfilene deres og lest sammendragene. Jeg gleder meg til å høre konklusjonene deres. Har lest eller sett alt ved Runi sin problemstilling og jeg har alltid hatt lyst til å se Ringenes Herre, så nå finner jeg ut om den er noe for meg. (:

Kom på at jeg har skrevet mine sammendrag litt etter notater og litt etter hukommelse, har prøvd å lese korrektur, men blir litt "blind" for min egen skriving. Bare å si ifra hvis det er noe som ikke henger heelt sammen.

lagt inn 11.11.2013 20:09

Ottersen, Runi Kjerland

[+ Svar med sitat](#)[✎ Rediger](#)[✖ Slett](#)

Hei hei!

Da har også jeg fått lest sammendragene deres. Synes begge har valgt veldig spennende temaer, og jeg er spent på å se hvordan dere vil gå frem for å løse problemstillingen deres.

Jeg fikk dessverre ikke spilt av lydfilene dine, Vilde, men leste sammendraget som jeg syntes var bra. Spent på å høre

hvordan lydfilen er, når jeg får det til å funke. Jeg lurer på om den siste setningen i sammendraget om gudfaren part 2 har blitt kuttet!?

Synes at måten du la frem handlingen på var veldig bra, Asgeir. Da på den måten at du viste veldig tydelig at du kunne handlingen godt og at du klarte å få frem forbindelsen mellom handlingen i hobbiten og ringenes herre.

Som Vilde nevnte, leser jeg meg også litt blind. Bare å si i fra hvis det er noe dere synes jeg kunne ha fortalt mer om o.l. Tar i mot tips og råd med takk!!

lagt inn 11.11.2013 21:48

Olerud, Vilde

[+ Svar med sitat](#)

[✎ Rediger](#)

[✖ Slett](#)

Jeg får spilt av lydfilene på pc'en min, så syns det er litt rart, men det klikker jo hele tida, så er jo ikke til å stole på..

Enig med det Runi sier at du har en god oversikt over Ringenes Herre, Asgeir. Bra du tok en så lang lydfil som du gjorde, for da får man med seg alt.

Har nå fullført resten av setningen til Gudfaren 2 :)

lagt inn 12.11.2013 08:42

[+ Svar med sitat](#)

[✎ Rediger](#)

[✖ Slett](#)

HVa syns dere om disse problemstillingene? Er de formulert godt nok og forstår dere hva jeg "leter" etter?

Olerud, Vilde

- Hvilke likhetstrekk er det mellom de fem "beste" filmene og hvordan er forholdet mellom førsteplassen og femteplassen?

- Hvilke likhetstrekk, i historien, er det mellom de fem "beste" filmene og er det noen likhetstrekk mellom livet til skuespillerne/regissørene mellom førsteplassen og femteplassen?

- Hvilke likhetstrekk, i historien, er det mellom de fem "beste" filmene? Og finnes det noen likheter, utenom dette, mellom førsteplassen og femteplassen?

Hvilken problemstilling er best av disse?

lagt inn 12.11.2013 08:53

Myge, Asgeir

[+ Svar med sitat](#)

[Rediger](#)

[Slett](#)

Da har jeg lest og hørt alle lydfilene deres! Syns det er veldig bra, og gleder meg til å høre hva dere kommer frem til! Har ikke lest noe av det Runi har om, så det er spennende å lære mer om det. Har sett alle filmene som du skal snakke om Vilde, og gleder meg veldig til å se hva du kommer frem til! :)

lagt inn 21.11.2013 13:12

Myge, Asgeir

[+ Svar med sitat](#)

[Rediger](#)

[Slett](#)

Syns for øvrig at den første problemstillingen du skrev opp Vilde, var den beste. Den er enkel, og jeg tror du kan få mest ut av den

lagt inn 21.11.2013 13:13

Olerud, Vilde

[+ Svar med sitat](#)
[✎ Rediger](#)
[✖ Slett](#)

Runi: Du har klart å holde en veldig oversiktlig struktur på bloggen og da spesielt analysen din. Det du har funnet ut har du lagt til i punkter, og det gjør at jeg får det med meg lettere.

Asgeir: Kommer ikke over hvor mye du kan, husker og har lært med det her. Du kunne prøvd å lagd litt avsnitt i sammendraget ditt, meen etter hva jeg har snakket med deg har jeg jo også skjønt at dette sammendraget ikke har så stor betydning for selve analysen.

Vet ikke hva mer jeg kan si jeg. Godt å være ferdig 😊

lagt inn 19.12.2013 10:26

Korriger inndataene.

Legg til svar

Granum, Trude Marie
Syversen

innSkriptStørrelseSett

Legg inn svar

Vedlegg 5 - Spørreundersøkelsen

Svarpersoner: 22

1. Flervalgsspørsmål

Prosent

Hva synes du om oppgaven "Fordypningsemne i norsk"?

Jeg synes det var en spennende og interessant oppgave	63,6%
Jeg synes det var en grei og nokså interessant oppgave	22,7%
Jeg synes det var vanskelig å finne motivasjon til å gå i gang	9,1%
Jeg synes oppgaven var vanskelig	0%
Ikke besvart	4,5%

Vis resultat

2. Ja/nei-spørsmål

Prosent

Hadde du klart for deg kompetansemålene og vurderingskriteriene?

Ja	54,5%
Nei	45,5%

3. Åpent spørsmål

Hvordan synes du loggen fungerte til å kommuniserer med læreren, f.eks. når du skulle komme frem til en problemstilling?

- Loggen var en fin måte å kommunisere med lærer når jeg hadde forslag til problemstillingen.
- Jeg brukte den ikke så mye, men de få gangene jeg brukte den funket det veldig bra.
- Det var en grei måte å få kontakt med læreren på, om det var noe man lurte på eller trengte spesielt hjelp til.
- Den var jo for såvidt veldig nyttig, men jeg hadde nok hatt mer utbytte av den om jeg hadde brukt den mer. Det var noen ganger jeg også glemte den litt bort, siden mappa var litt gjemt.
- Brukte loggen svært lite, i og med at vi hadde blogg. Når jeg lurte på ting angående problemstilling osv gikk jeg direkte til læreren istedenfor å bruke loggen
- Jeg brukte ikke loggen så mye fordi jeg skrev mitt fordypningsemne i ferien, men tror det kan være nyttig.
- Jeg synes det fungerte greit. Det var fint å ha loggen hvor jeg kunne skrive og stille spørsmål hvis det var noe jeg lurte på utenom norsktimene. Det eneste negative var at man kanskje ikke fikk så fort svar. Men likevel synes jeg det var bedre med en vanlig samtale med læreren. Syns det kunne bli litt vanskelig å legge frem problemstillingen og forklare på en god måte på loggen. Over en vanlig samtale er det enklere å kommunisere og forklare.
- Den syntes jeg fungerte ganske dårlig dessverre. Tanken bak var i seg selv god, og jeg fikk brukt den første gang da det var "obligatorisk" å skrive et innlegg med tankene

våre ang. fordypningsemnet. Men i etter tid glemte jeg bort både hvordan jeg fant frem til loggen og å skrive i den.

For meg, så ga dette dessverre ingen hjelp.

- Jeg syntes egentlig den ikke fungerte fordi jeg følte det ble litt lite kommunikasjon. Jeg hadde foretrekket å måtte gjøre det på melding eller kanskje muntlig.
- Jeg synes loggen fungerte bra ved at man hadde en direkte kontakt med læreren, og at man kunne stille spørsmål.
- Jeg brukte den egentlig lite, men kom fram til problemstilling på egenhånd
- Loggen fungerte bra, men jeg likte best å snakke personlig med læreren.
- Synes loggen fungerte ok, men brukte den lite
- Loggen var veldig bra, og jeg syntes den fungerte veldig bra! Den hjalp meg veldig godt i starten til å sortere tanker og ideer.
- Fungerte ok, men var vanskelig å huske at man hadde den, vanskelig å minne læreren på å sjekke loggen og vanskelig å huske på å sjekke svar fra læreren igjen.
- Jeg følte ikke at loggen var så bra å kommunisere med. Det var bedre å prate med læreren direkte.
- Loggen fungerte bra mtp kommunikasjon. I begynnelsen var jeg veldig usikker på valg av tema. Men etter litt rådføring på loggen, ble jeg tryggere på valget mitt og kom fort i gang.
- Jeg synes den var en smart metode for å ha kontroll over eget arbeid og samspill med læreren.
- Loggen fungerte helt greit, men jeg benyttet meg også av samtaler på skolen i tillegg til at jeg brukte melding. Hadde jeg vært flinkere til å "huske på" loggen hadde jeg nok brukt den mer, men synes det var enklere å sende en melding.
- Den fungerte veldig bra, det var jo nettopp pga loggen at jeg fant ut hva fordypningsemnet mitt skulle være - etter hjelp fra læreren.
-
- Jeg begynte med et annet tema enn det jeg avsluttet med. Dermed var det andre ting som stod i loggen enn det jeg faktisk virkelig hadde behov for til syvende og sist. Tanken bak loggen var god, men den hjalp meg ikke når jeg ikke fortsatte med samme tema, dessverre.

4. Åpent spørsmål

Hva synes du om å opprette en blogg og skrive om fordypningsemnet ditt der?

- Å skrive om fordypningsemnet igjennom en blogg var greit. Særs bedre enn å skrive rapporter, så blogg er veien å gå.
- Det at vi hadde frister til å publisere innlegg gjorde at vi måtte jobbe jevnt med oppgaven og det gjorde sikkert at mange kom i gang tidligere. Noe som kunne vært

gjort, men som hadde tatt mye tid er om vi kunne fått en tilbakemelding om blogginnleggene, spesielt analysen, før vi skulle legge det frem for klassen.

- Det var veldig stressende til tider, men gikk forholdsvis greit når fristene ble flyttet. Så funket ikke video og lydopptak hos meg, så det ble da ekstra mye skriving.
- Jeg synes egentlig det var en veldig fin vri med tanke på logg. Det var som du sa, at når man skrev den bloggen gjorde man dette over en lengre periode og det ble dermed ikke like mye stress på slutten. Det ville det nok kanskje blitt med en vanlig logg. Også bra at man var på små grupper slik at man fikk tilbakemelding fra medelever. Dette hjalp! Av og til hjelper det å få tips fra noen som er på samme "nivå" som deg selv, og ikke bære læreren. Jeg var også heldig med å komme på gruppe med noen jeg føler meg veldig trygge på, og derfor ble det ikke flaut osv. da vi blant annet skulle legge inn lydfil av oss selv.
- Synes det var helt greit. Det var en grei måte å skrive loggen på underveis og fristene gjorde at jeg ble tvunget til å faktisk starte med oppgaven og ikke bare gjøre det kvelden før. Litt tekniske problemer noen ganger
- Det syntes jeg var greit for da fikk man skrevet tankene sine rundt prosjektet og få en god oversikt.
- Jeg synes det var noe som fungerte veldig bra. Alle innleggene vi fikk frister på ble til syvende og sist "hele fremføringen". Da var det egentlig bare for oss å sette sammen de innleggene vi hadde skrevet til en fremføring. Når fordypningsoppgaven var ferdig, var det deilig å tenke på at vi ikke trengte å skrive noe rapport, for dette hadde vi gjort underveis.
- Det var utrolig gøy!
Hadde ingen tekniske problemer, og det var veldig positivt at vi fikk bestemte datoer for å publisere innlegg - noe som hjalp meg veldig mye med å klare å holde meg disiplinert, slik at jeg klarte å komme i gang med selve oppgaven!
Samtidig var det veldig gøy å ha hverandrevurderingen, noe som gjorde at de andre på gruppen var flinke til å kommentere på bloggen - og dette var både lærerikt og hyggelig!
- Jeg syntes det var bedre enn en stiv og kjedelig logg. Med bloggen kunne vi ha det litt gøy å gjøre ting annerledes og mer fritt. Jeg syntes ideen bak å ha blogg var veldig bra.
- Jeg synes at jeg fikk mye igjen av å skrive blogg gjennom hele prosessen. Da på den måten at når jeg skulle lage fremføringen, så hadde jeg skrevet ned mye av det som skulle være med i presentasjonen.
I tillegg fikk man tilbakemelding og tips av medelever, noe som var både lærerikt og nyttig.
- Det var litt rart i starten, men etterhvert gikk det greit. Å blogge om fordypningsemnet var en fin måte å reflektere over emnet på :)

- Det var faktisk veldig morsomt. Mye lettere enn det de andre klassene drev med. Å lage blogg var morsomt, ikke like stressende som å skrive 5-6 logger for hvert steg man gjorde med fordypningsemnet.
- Veldig bra å benytte moderne arbeidsmetoder i fordypningsemnet. Likte ideen om å opprette blogg! Fungerte bra :-)
- Jeg likte også bloggen, men klarte ikke å få like mye ut av den, fordi den ble litt for formell. Det var vanskelig å forholde seg til hvert innlegg, og å skjønne hvordan man skulle presentere det.
- Syns det var gøy og litt "kleint". Følte at man måtte følge de vanlige "bloggnormene" når man skulle skrive ett nytt innlegg.

Likte at man skrev innleggene etter hvert, så man slapp å skrive en stor, viktiglogg tilslutt.

Problemet mitt ligger kanskje litt i det at jeg tenker at blogg er useriøst og at man ikke trenger å tenke så mye på hvordan man skrev det egentlig, men så var jo skrivingen med på å påvirke karakteren, og ikke de typiske blogg-tingene, som man kanskje tenker.

- Det fungerte ganske bra. Men bør kanskje teste det tekniske i starten siden så mange hadde problemer.
- Det var godt å slippe å skrive rapport i etterkant av framføring. Men det beste med bloggen mener jeg var det presset man fikk underveis. Hvert innlegg hadde jo en frist, som gjorde at man ikke utsatte fordypningsemnet til siste liten, men heller gjennomførte hver "del" og dermed holdt prosessen i gang.
Negativt: tekniske problemer med gjennomføringen (video, osv.)
- Jeg synes det ble en liten stressfaktor, og jeg tror jeg kunne fokusert mer på selve presentasjonen dersom vi ikke hadde hatt bloggen. Tror ganske få brukte hverandrevurderingen før etter oppgaven var ferdig. Ellers synes jeg selve poenget med bloggen var en ganske morsom vri som vi ikke har gjort på skolen før.
- Jeg synes egentlig bloggen var litt stress til tider, men det kan ha noe med meg å gjøre. Prinsippet med bloggen er nok mye mer spennende enn å måtte skrive en rapport som jeg vet andre klasser fikk i oppgave. På bloggen uttrykker man seg også på en ny måte i forhold til en lengre innlevering osv. Alt i alt er nok blogg veldig positivt, jeg fikk bare ikke sett på det på den måten da vi drev på med fordypningsemnet.
- Det var annerledes, og jeg følte at man kunne "slappe" mer av når man skrev der. Da blir det ikke så stivt, sånn det blir når man skal levere en rapport.
-
- Det å opprette en blogg, var en ny opplevelse! Å gjøre noe annerledes fanger alltid oppmerksomheten, og dette var virkelig noe som var spennende.
Det eneste som var dumt, var de tekniske problemene som dukket opp underveis. Å ikke få spilt inn det jeg skulle, var ikke stas. Litt lyd ville gitt litt mer variasjon i

bloggen enn bare all den teksten. Derfor puttet jeg inn noen bilder, men det blir selvfølgelig ikke det samme..

Men dette er virkelig noe å ta med seg videre!

5. Matrisespørsmål

Kan du vurdere hvor fornøyd du var med i de ulike innleggene du laget ?

	Mest fornøyd	Fornøyd	Ikke helt fornøyd	Ikke fornøyd	Ikke besvart
Skrift + bilde	57,1%	42,9%	0%	0%	0%
Videoopptak	9,5%	33,3%	19%	28,6%	9,5%
Lydropptak	0%	61,9%	19%	14,3%	4,8%

6. Åpent spørsmål

Oppfølgingsspørsmål 1: Kan du si noe om det blogginnlegget du var mest fornøyd med og hvorfor?

- Jeg er mest fornøyd med "videoinnlegg", selv om det ikke var noe video i innlegget. Jeg følte jeg fikk brukt den kritikken jeg fikk etter fremføringen og formulert en sammenfattet oppsummering av saremnet.
- Jeg tror jeg er mest fornøyd med det første blogginnlegget. Jeg tror at det at det var det første innlegget gjorde at jeg jobbet litt mer med det enn de andre. Jeg leste kanskje gjennom en gang mer enn de andre innleggene. Jeg gjorde selvfølgelig de andre innleggene nøye også, men når man gjør det for første gang er man litt mer redd for å feile og jeg tror det er grunnen til at det ble best.
- Syntes kanskje at det siste innlegget mitt var det beste, for der fikk jeg med noe av det jeg ikke hadde med under foredraget mitt.
- Jeg var kanskje mest fornøyd med analysedelen, fordi det var der jeg fikk vist hva jeg virkelig hadde jobbet med. Hvis noen hadde litt problemer med å skjønne temaet mitt eller problemstillingen jeg hadde satt, fikk de kanskje på dette innlegget en mer forståelse rundt oppgaven min.
- Har vel egentlig ikke et innlegg jeg var mer fornøyd med enn andre. Men synes det første innlegget var ålreit, der fikk jeg presentere emnet mitt og begynte å tenke på problemstilling
- Jeg har ikke publisert analyseinnlegget enda, men det er nok det jeg er mest fornøyd med. Dette fordi her viser jeg at jeg har brukt primærkildene mine godt samtidig som jeg ar funnet sekundærkilder fra f. eks internett. Jeg syntes også det er et ryddig innlegg.
- Det må kanskje være analyse delen. Dette var det største blogginnlegget jeg skrev og jeg brukte mye tid på analysen.
- Jeg er trolig mest fornøyd med mitt andre blogginnlegg som var sammendrag av bøkene jeg leste. Jeg jobbet godt med de - var opptatt av å ikke få det for langt, få med

det viktigste og klare å gjøre det til et spennende sammendrag - slik at andre kanskje vil synes det virker interessant.

- Jeg fikk ikke noen av mediene til å fungere så det er vanskelig å si om jeg hadde blitt fornøyd med dem eller ikke. Jeg var fornøyd med utseende på bloggen og hvordan bildene gikk med selv om jeg ikke brukte særlig mye bilder.
- Jeg syntes at det var best når jeg hadde bilder som hadde realisjon til skriften.
- Det første blogginnlegget var jeg mest fornøyd med, grunnen til dette er fordi jeg synes jeg reflekterte godt rundt emnet i dette innlegget.
- Jeg var mest fornøyd med analysedelen min. Dette blogginnlegget hadde jeg jobbet lenge med og jeg hadde lagt veldig mye arbeid i det. Det var selve skjelettet i fordypningsemnet mitt. Etter å ha lagt mye arbeid i en god analyse til bloggen, var det veldig lett for meg å lage en god presentasjon basert på problemstillingen min. Jeg hadde liksom allerede funnet alle svarene.
- Jeg var mest fornøyd med det første blogginnlegget fordi jeg følte at jeg mestret å skrive blogginnlegg. Jeg hadde problemer med å få lagt inn lydfil og videoinnlegg. Disse ble jeg mindre fornøyd med.
- Jeg var mest fornøyd med det første, fordi jeg her fikk en god presentasjon av stoffet og var i gang. Dette fikk jeg levert i tide, og var ivrig ved fortsettelsen.
- Jeg syntes at analyseinnlegget mitt kanskje var det beste blogginnlegget. Med tanke på hva jeg faktisk sa i presentasjonen, burde det stått mye mer utfyllende i blogginnlegget, men jeg ville presentere det på en mest mulig oversiktlig og grei måte. Hva jeg selv ser når jeg leser blogger eller har lest disse fagbloggene er at jeg detter fort ut hvis det er mye tekst og det ikke er noe konkret sted hvor jeg kunne finne svaret på oppgaven.

Jeg likte dermed at man kunne lese problemstillingen min og så se hva jeg hadde funnet ut med en gang.

- Innlegg 1 fordi det var det innlegget jeg følte at jeg hadde med alt det jeg skulle
- Jeg var egentlig like fornøyd med alle innleggene. Var i tillegg en av de som ikke fikk til videoblogg på grunn av tekniske problemer.
Utover dette kan jeg si at jeg er veldig fornøyd med det første innlegget, der jeg fikk til en god introduksjon, og allerede der en tydelig problemstilling.
- Jeg var mest fornøyd med blogginnlegget mitt der jeg skulle ha med bilde. Der følte jeg at jeg fikk skrevet bra og hadde med relaterte bilder.
- Jeg var mest fornøyd med innlegget om analysen min. Der fikk jeg vist hvor mye jeg hadde jobbet med fordypningsemnet. Dette var et veldig grundig blogginnlegg i forhold til de andre som kanskje var mer overfladisk. Husker også at dette innlegget var det mest stressende og som jeg la veldig mye tid og arbeid ned i. Spennende var det også i og med at jeg baserte framføringa mi på analysen.

- Jeg synes det å videoblogge var helt supermorsomt!! Det dumme var jo at det ikke gikk an å sette videoen inn i bloggen, men skal prøve på en ny pc hjemme igjen.
-
- Innlegget jeg var mest fornøyd med, må bli sammendraget. Grunnen til dette, er at man kan skrive akkurat det man vil og komme med sammendraget på den måten man vil.

7. Åpent spørsmål

Oppfølgingsspørsmål 2. Kan du si noe om et innlegg som du var mindre fornøyd med og hvorfor?

- Analyseinnlegget. Jeg kunne gjerne skrevet mer, og også formulert meg bedre. Følte jeg allikevel fikk frem det viktigste.
- Jeg minst fornøyd med videoopptaket fordi jeg ikke fikk filmet meg selv. Jeg måtte ta lydopptak i stedet og det blir en annen opplevelse for leseren av bloggen å høre på et lydopptak enn å se en videoblogg.
- Det var generelt lyd og video opptakene, som jeg ikke ble fornøyd med. Dette funket ikke hos meg, så jeg måtte lage skriftlig innlegg på de to innleggene. Det gjorde at bloggen min bare ble bestående av skrift, så det var litt kjedelig at jeg ikke fikk til lyd og video. Så den biten irriterer meg veldig!
- Jeg vet ikke helt. Men jeg kunne kanskje hatt noen flere innlegg? Og det var litt dumt at jeg ikke fikk lagt ut videoen min, men samtidig så tror jeg at dette hadde blitt det innlegget jeg var minst fornøyd med.
- Lydopptaket. Det skulle være et sammendrag av min primærlitteratur. Det endte med å bli kjempelangt og tungt, og sannsynligvis utrolig kjedelig for de som måtte høre på det. Men det hjalp meg også å finne ut jeg ikke trengte begge bøkene jeg hadde valgt og at jeg dermed droppet den ene
- Jeg syntes innlegget med lydopptak var helt greit, men kunne ha gjort litt mer ut av det.
- Jeg klarer ikke helt å plukke ut et innlegg som jeg var mindre fornøyd med. Jeg føler at jeg alltid kunne gjort en bedre jobb på alle innleggene med tanke på rettskriving, bilder osv.
- Jeg fikk aldri lagd blogginnlegget med lydopptak, fordi jeg fikk det aldri til. Så hvis det kan telles, så er jeg minst fornøyd med det! Men av de jeg har fått publisert, så synes jeg kanskje at det første innlegget ble litt lite, og at det dermed muligens kunne ha blitt litt bedre.
- Var ikke fornøyd med tekniske feil.
- Jeg følte at videoopptaket ble litt rotete.
- Jeg var mindre fornøyd med et av video innleggende dette var fordi jeg synes det var rart å sitte å snakke foran et kamera og innlegget ble derfor ikke så veldig bra.

- Jeg fikk jo ikke til å poste lydfil... Det var litt kjedelig ettersom jeg faktisk hadde spilt inn lydfil, men jeg postet heller det jeg sa som tekst.
- Video- og lydinnleggene fordi jeg måtte gi til lærer via minnebrikke i stedet for å få postet på bloggen.
- Video innlegget er jeg minst fornøyd med, fordi jeg kun har tankene om det i hodet, men har ikke fått postet det. Jeg hadde nå mistet motivasjonen: tidspresset og følelsen av ikke noe fremgang gjorde norskfaget grusomt de gangene det var jobbing med fordypningsemnet mot slutten. Ene og alene skyldtes dette min egen skuffelse over arbeidet mitt.
- Lydinnlegget var kanskje det jeg syntes var vanskeligst og som jeg i ettertid er minst fornøyd med. Dette har noe med at det var vanskelig å lage sammendrag av primærlitteraturen min. Det viktigste var tatt med, og det var da vanskelig å utelate noe som egentlig var litt essensielt. Jeg kunne heller ikke korte det såpass ned at det ble "boka handler om en dame som forelsker seg i en mann", det ble alt for lite igjen. Det jeg da er minst fornøyd med er hvor dårlig jeg fant det balansepunktet mellom å fortelle alt for mye, og fortelle alt for lite.
- "Lydopptaket" ble bare tekst og ikke noe lydopptak.
- Jeg er mindre fornøyd med det siste innlegget, som skulle vært video. Grunnen er at de tekniske problemene stoppet meg fra å gjennomføre 100 % etter oppskriften.
- Jeg er ikke fornøyd med mitt lydklipp. Jeg vet jeg kunne gjort det bedre. Skrevet bedre setninger i "manuset" og formulert meg bedre når jeg snakket. Planla litt dårlig, så fikk dårlig tid til å lage dette innlegget. Har egentlig laget et nytt manus, men har rett og slett ikke hatt tid til å endre dette.
- Jeg var ikke veldig fornøyd med videoblogg-innlegget fordi det ble så mye tull. Det var vanskelig å få det bra. Jeg var hvert fall ikke fornøyd med resultatet av det. Jeg hadde snakket til kameraet i evig lang tid og ble endelig fornøyd, men så funket det plutselig ikke å lagre dette på bloggen, så følte det var litt bortkastet. Men jeg fikk heldigvis gjort noe alternativt til det jeg ble fornøyd med, og la ut et lydopptak av det i stedet. Ved siden av hadde jeg en dårlig videoblogg med omtrent det samme innholdet.
- Jeg var mindre fornøyd med lydopptaket fordi det ble ganske langt og kjedelig, på en video kan man gjøre noe morsomt for å underholde leseren - det var vanskeligere på lydopptak.
-
- Innlegget jeg var mest misfornøyd med, var innlegget hvor vi skulle videoblogge. Grunnen til dette, er fordi jeg hadde tekniske problemer, så jeg fikk ikke videoblogget i det hele tatt. Selvfølgelig fikk jeg skrevet noen ord, men ting blir ikke det samme skriftlig som muntlig.

8. Matrisespørsmål

Vi har gjennomført underveisvurdering (læreren) logg og hverandrevurdering (diskusjon om bloggen) og egenvurdering/ refleksjon rundt prosessen. Kan du gi din vurdering av dette under?

	Lærerikt og nyttig	Nyttig og god hjelp	Noe nyttig	Fikk ikke noe ut av det
Loggskrivning	19%	57,1%	14,3%	9,5%
Hverandrevurdering – bloggen	14,3%	19%	42,9%	23,8%
Egenvurdering	14,3%	47,6%	38,1%	0%

9. Åpent spørsmål

Du har gjennomført fremføringen av fordypningsemnet ditt og fått en vurdering. Kan du skrive noen setninger om hva du er mest fornøyd med.

- Jeg er mest fornøyd med måten jeg holdt selve foredraget. Følte jeg engasjerte klassen. Også veldig fornøyd med valg av bøker, tema og litteratur
- Jeg er mest fornøyd med selve fremførelsen. Jeg følte at jeg hadde god kontroll da jeg stod foran klassen. Jeg snakket rolig og fritt og holdt meg innenfor tidsrammene.
- Er mest fornøyd med fremføringen, at jeg i det hele tatt turte å holde et så langt foredrag for halve klassen. Var da litt kjipt at ikke fremføringen skulle telle så mye, samtidig som jeg forstår at innholdet i foredraget var det viktigste.
- Jeg er fornøyd med tilbakemeldingene jeg har fått i ettertid av de som så fremføringen min. Syntes også det var godt å høre at læreren syntes temaet mitt og problemstillingen var interessant.
- Litt vanskelig å si hva jeg er mest fornøyd med. Men jeg er jo generelt veldig fornøyd med at det gikk så mye bedre enn jeg hadde trodd, og at oppgaven min faktisk var såpass bra som den var
- Jeg har ikke gjennomført fremføringen enda så litt vanskelig å kommentere dette. Men jeg er mest fornøyd med analysen av bøkene i mitt særemne.
- Jeg er veldig fornøyd med resultatet av fremføringen min. Jeg hadde et tema som jeg selv synes var veldig spennende og interessant å jobbe med. Selve fremføringen var noe jeg gruet meg veldig til, og jeg er ikke spesielt glad i å stå foran andre å fremføre. Jeg er derfor mest fornøyd med hvordan jeg klarte å fremføre fordypningsoppgaven min. Ellers er jeg fornøyd med det arbeidet jeg har gjort underveis.
- Jeg kom sent i gang, men idet jeg startet har jeg vært veldig fornøyd med arbeidsinnsatsen min. Jeg jobbet ivrig og ofte for å prøve å få et så bra resultat som jeg kunne klare - og dette er jeg veldig fornøyd med!

Jeg er også veldig fornøyd med selve muntlige fremføringen. Jeg klarte heldigvis å ikke være bundet til manus - noe jeg fryktet!

- Jeg er mest fornøyd med at jeg fikk framført det jeg hadde på en god måte og at jeg fikk lagt fram det jeg hadde. Jeg var fornøyd at jeg husket det meste av manus selv om jeg ikke fikk med alt.
- Jeg føler at jeg klarer å være rolig når jeg skal ha fremføring, og at jeg snakker med høy og tydelig stemme (blir ikke særlig nervøs).
- Har ikke framført
- Jeg er fornøyd med egen presentasjon. Fordypningsemnet mitt er noe jeg virkelig er stolt av. Jeg jobbet hardt og fikk vurdering deretter. Jeg er glad for at jeg gjorde mitt beste og virkelig tok fordypningsemnet seriøst. Hvis ikke hadde jeg mest sannsynlig angret MYE etterpå...
- Jeg er fornøyd med å ha gjennomført, og fornøyd med selve fremførelsen.
- Jeg er mest fornøyd med å kunne jobbe selvstendig med et stoff, og kunne bruke tid på å fordype seg. Det er spennende, men utfordrende.
- Er mest fornøyd med at jeg klarte å snakke lite om det man kunne sagt unødvendig mye om. Når man har "studert" så lenge om intenst om noe, har man så utrolig mye kunnskap man kunne delt med de andre. Å klare å korte det ned til 20 minutter og si det som var mest nødvendig, tror jeg er det jeg er mest fornøyd med.
-
- Jeg er mest fornøyd med hvordan fremføringen reflekterte hvor mye jeg har jobbet med fordypningsemnet. Jeg har aldri vært så trygg på eget arbeid og dermed ble fremførelsen en av mine beste :)
I tillegg viste framføringen hvor "sugd" inn jeg ble i emnet jeg valgte.
- Jeg er mest fornøyd med selve oppgaven min og valg av tema. Jeg synes jeg har brukt mye tid og jobbet masse med mitt fordypningsemne. Jeg synes jeg taklet selve presentasjonen ganske greit også.
- Jeg er fornøyd med at jeg kom i havn med foredraget mitt og prosessen. Det var veldig slitsomt en periode, men jeg var veldig fornøyd etter jeg byttet fordypningsemne. Jeg valgte jo helt feil til å begynne med, men når jeg byttet var det ikke noe annet enn interessant å ha om det, bortsett fra at det da tok "plutselig" veldig mye tid og at noen skippertak var nødvendig for å få det i havn. Jeg er veldig fornøyd med framføringen, jeg følte meg trygg da, selvom jeg var nervøs til å begynne med.
- Jeg er mest fornøyd med at jeg klarte å holde meg under tiden! Og for at alt stoffet satt helt klistra til hjernen, så visste alt jeg skulle si - det var jeg litt redd for før fremføringen.
- Selve innholdet jeg hadde var det jeg var mest fornøyd med, og er det eneste jeg var fornøyd med.

- Jeg tror det må være bloggen jeg er mest fornøyd med. Grunnen er at jeg syntes det var morsomt med bloggen. Det å kunne gjøre noe annet enn skrivingen, er ålreit innimellom. Liksom få en avveksling fra den andre skrivingen og all lesingen, samtidig som man jobber med fordypningsemnet.

10. Flervalgsspørsmål**Prosent**

Din arbeidsinnsats: Er det noe du ville gjort annerledes, mer av eller forandret på i prosjektet?

Jeg har jobbet mye med prosjektet og er fornøyd med resultatet	40,9%
Jeg burde tatt meg bedre tid og jobbet mer med prosjektet	9,1%
Jeg burde søkt mer veiledning og jobbet bedre med stoffet	22,7%
Jeg kom litt for seint i gang med prosessen og derfor ble jeg ikke helt fornøyd	13,6%
Jeg synes det var vanskelig å lage en god problemstilling til oppgaven	13,6%

11. Flervalgsspørsmål**Prosent**

Hvordan synes du dette undervisningsopplegget har vært i forhold til tradisjonell undervisning og skriving?

Dette har engasjert meg og jeg har lært mye	77,3%
Dette har vært greit og egentlig på lik linje med tradisjonell undervisning	18,2%
Jeg liker best tradisjonell undervisning og skriftlig innleveringer på ark	4,5%

Vedlegg 6 - Eksempel på en logg

13. september 2013

Ny idé er å gå på IMDb, som er en stor film-nettside, og så ser jeg hvilke filmer som er på **Tekst**topplisten over beste filmer gjennom tidene, og så sammenligne de 3-5 første filmene og se om det er noen sammenheng mellom dem.

Kommentarer

Svar 2

Her har du en spennende oppgave. det høres litt mye ut, men jeg kan snakke med deg om hva du skal fokusere på - Jeg tenke med en gang: veldig interessant - Ok:-)

av [Granum, Trude Marie Syversen](#) 06.10.2013 18:19

Svar 2

Denne må jeg tenke litt på til fredag- ok

av [Granum, Trude Marie Syversen](#) 25.09.2013 10:14

Ingen tittel

Ved å f.eks. se på denne nettsiden her:

http://www.imdb.com/chart/top?ref_=nb_mv_3_chttp

Dette er en topp 250 liste over beste filmer som brukere av imdb.com har laget.

Det jeg tenkte gikk an var at jeg sammenlignet Frihetens regn, Gudfaren 1 og 2, Pulp Fiction og den gode, den onde og den grusomme. Så skal jeg sammenligne disse fem filmene med sjanger, mannlig/kvinnelig skuespillere, årstall de er laget i, spesial effekter, handling o.l.

Da denne listen er laget og stemt frem av brukere, som høyst sannsynlig er gutter pga. at det er gutter som bruker en slik nettside og som bruker tid på å stemme fram favoritter, kan jeg også vurdere topp 5 lista med en topp 5 liste fra evt. en kvinneside og en som er laget av profesjonelle filmanmeldere.

av [Elev 5](#) 23.09.2013 09:14

Svar 1

Fortell litt mer om denne ideen. Vær litt mer konkret. Jeg ble nysgjerrig?

av [Granum, Trude Marie Syversen](#) 22.09.2013 19:33

Vedlegg 7- Elevbloggene

Elevlogg 1

Du er her: Blog

- [Blog](#)

Blog

Videoblogg

19. desember 2013 15:12:01 [Legg til kommentar](#)

Endelig!

Ja, da er jeg endelig (så og si) ferdig med særemnet! Dagen har vært veldig nervepirrende og jeg var utrolig nervøs. Til tross for dette, så gikk jo presentasjonen overraskende bra, når jeg først kom i gang. Dette viser jo bare at når man virkelig legger arbeid i noe, og når man jobber med noe man liker, så gir det resultater.

Jeg er veldig fornøyd med arbeidet mitt, og generelt veldig fornøyd med perioden.

29. november 2013 20:31:37 [Legg til kommentar](#)

Blogginlegg 3: Analyse

Da er det på tide med blogginlegg nummer 3, analysen! Under ligger filen med analysen min sånn som den ser ut nå. For meg er analysen rett og slett hele oppgaven min, ettersom handlingsreferat osv ikke er relevant for min framføring. Det er ganske rotete nå, og egentlig bare et utkast som forhåpentligvis skal bli mye bedre til fremføring. Gleder meg til å høre hva dere mener 😊

[Særemne.docx](#)

22. november 2013 23:47:59 [Legg til kommentar](#)

Blogginlegg 2 Sammendrag

Blogginlegg 2 sammendrag.mp3

-14:58

Da er det på tide med et sammendrag av min primærlitteratur. Lydfilen over varer i ca 15 minutter, så smør deg med tålmodighet!

Her er stikkordene jeg brukte til Hobbiten:

Introduksjon: Bilbo, Hobbitene/ Besøk av dvergene og Gandalf

Trollene - Gandalf - orkene - Møte med Gollum (ringen)

Alvene

Smaug - hjemturen

Til Ringenes Herre har jeg et litt lengere manus som bare er skrevet av det jeg husker og som jeg mener er viktig for å få en generell oversikt over historien:

60 år etter hendelsenene i hobbiten er vi igjen tilbake i Hobbyssel og Lommekroken. Her møter vi en eldre Bilbo og hans nevø Frodo Lommeleunn. Frodo arver ringen til Bilbo, som viser seg å være mer enn bare en ring som gjør deg usynlig. Ringen er Maktens ring eller "Den ene ringen" smidd av den onde Sauron i dommedagsfjellet (som forøvrig også er det eneste stedet den kan ødelegges) Gandalf finner ut av dette og sender dermed Frodo vekk fra Hobbyssel, sammen med hobbitene Munti, Sam og Pippin. Når de kommer til det avtale møtepunktet er ikke Gandalf å finne, og de blir her kjent med en mann som heter Aragorn. Han leder dem Kløvendal, en alveby, hvor det holdes et møte om hva som skal gjøres med denne ringen. På møtet er både, dverger, alver og mennesker representert. Det blir avgjort at ringen må tas til Dommedagsfjellet og ødelegges der, ettersom det er det eneste stedet den kan ødelegges. Ledet av Gandalf, setter de fire hobbitene i gang reisen. De får følge av Aragorn, dvergen Gimli, alven Legolas og Boromir fra Gondor. De kaller seg "Ringens Brorskap" De drar til Morias gruver, hvor de møter en balrog, et elgammelt vesen. Balrogen drar med seg Gandalf ned i avgrunnen og må Brorskapet må fortsette uten han. Etter en stund kommer de frem til fossen Rauros, hvor gruppen blir splittet. En gruppe Uruk - hai sendt ut av trollmannen Sauromon for å finne ringen går til angrep på brorskapet. Etter å ha blitt trollbundet av ringens kraft i et forsøk på å stjele ringen fra Frodo, dør Boromir. Frodo og Sam stikker av, og blir forfulgt av Gollum (vesenet som hadde ringen før Bilbo), mens Munti og Pippin blir tatt av Uruk-hai flokken. Gimli, Legolas og Aragorn følger etter flokken og redde de 2 hobbitene.

Legolas, Aragorn og Gimli er fortsatt på jakt etter de Munti og Pippin når de møter en gammel kjenning, nemlig Gandalf. Gandalf leder de 3 til Edoras, hjemmet til kongen av Rohan, hvor han helbreder kongen fra Sauromons trolldom. Sauromon har forøvrig bygget opp en stor hær av Uruk Haier som han skal sende på Rohans folk. Folket trekker seg dermed tilbake til Helmsdjupet (eller Helms Deep) hvor et stort slag tar sted. Menneskene (ved litt hjelp av noen alver) vinner slaget. I mellomtiden har Munti og Pippin sammen med entene (trær som snakker og beveger seg) erobret Sauromons hjem Jarnagard og Sauromon er nå beseiret.

I mellomtiden har Gollum gått med på å vise Frodo og Sam veien til Dommedagsfjellet. Han tar dem med først med til porten, men der er det umulig å slippe gjennom. Han forteller deretter om en bakvei, og de bestemmer seg for å ta den. Ringen begynner å gjøre Frodo svært sliten og kritisk til Sam, og Gollum bruker dette til sin fordel. Han manipulerer Frodo til å forlate Sam og tar han med inn i Edderkoppasset, som ironisk nok er hjemmet til en stor edderkopp. Frodo sloss mot Gollum og kaster han ned i et dypt hull utenfor passet. Deretter blir Frodo stukket av edderkoppen, for så å bli tatt til fange av Saurons orker, som holder til i et vaktårn like ved. Sam redder Frodo, og de er nå inne i Mordor, Saurons rike.

I mellomtiden har Rohans styrker så vidt rukket å komme seg før de rir mot Minas Tirith, hovedstaden i Landet Gondor som grenser til Mordor. Gandalf har ridd i forveien sammen med Munti og de er nå i full kamp. Ting ser fortapt ut, helt til Rohans styrker kommer og man ser igjen lyset. Ikke lenge etter ankommer Aragorn, Legolas og Gimli, som har samlet en hær av det man fortalt kan kalle "spøkelseskrigere" som bare svarer til den sanne kongen av Gondor, nemlig Aragorn. Med hjelp fra disse krigerne blir Saurons hær overvunnet og "spøkelseskrigerne" får endelig fred. I tro om at Frodo og Sam er nære dommedagsfjellet, samler Rohan og

Gondor sine siste styrker og marsjerer mot Sauron for å trekke oppmerksomheten hans vekk fra fjellet, og vekk fra Frodo og Sam.

Dette fungerer flott, Frodo og Sam kommer seg endelig inn i fjellet og skal til å ødelegge ringen når Frodo blir angrepet av Gollum. Etter en liten kamp biter Gollum av Frodos finger og faller ned i flammene sammen med ringen. Ringen er nå ødelagt og Hobbitene returnerer til Hobbysse.

30. oktober 2013 14:37:15 [Legg til kommentar](#)

Blogginlegg 1

Særemne: Blogginlegg 1

Til mitt særemnet har jeg valgt å ta for meg J.R.R Tolkien og hans Midgard. I forbindelse med dette har jeg valgt å lese boken *Hobbitten* og se filmtrilogien av boken *Ringenes Herre*, regissert av Peter Jackson. Jeg har valgt dette fordi jeg synes denne verdenen er helt fantastisk og enestående. Tolkien har skapt et fullstendig univers, med utallige vesener, interessant karakterer og opptil flere språk, og dette er noe som fanger meg.

John Ronald Reuel Tolkien, 24 år gammel:

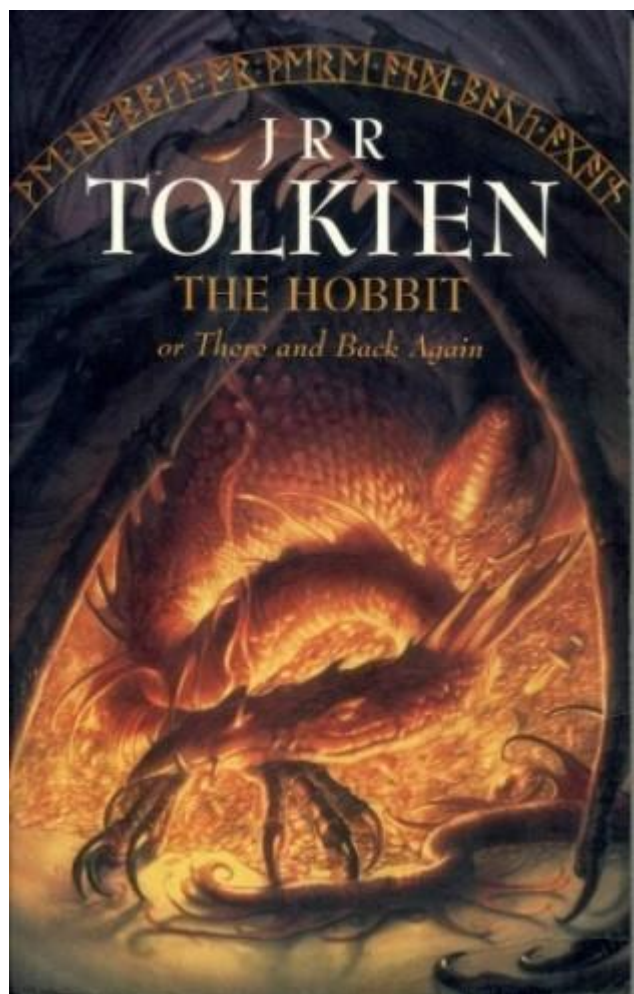

Kart over Midgard:

Den foreløpige problemstillingen min er «Hvor fikk Tolkien ideene sine fra?» Som sagt har Tolkien skapt mange vesener, steder og til og med laget egne språk til denne fiksjonelle verdenen. Jeg ønsker å finne ut hvor han fikk ideene sine fra, hvem det var som inspirerte han og hva det var som inspirerte han. Jeg vil også se på paralleller mellom Tolkiens fiksjonelle verden, og hvordan verden var på hans tid.

Bok cover til «Hobbiten» og film cover til «Ringenes Herre» trilogien:

21. oktober 2013 08:53:49 [1 Kommentar](#)

Elevlogg 2

Blog

Du er her: [Blog](#)

- [Blog](#)

Blog

starten på et manus

Innledning: Jeg skal snakke om Stanley Kubrick og noen av hans mest populære filmer. Jeg har avgrenset meg til fire filmer og det er følgende:

- Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb
- 2001: A Space Odyssey
- A Clockwork Orange
- Full Metal Jacket

Handlingsreferat fra filmene:

- *Dr. Strangelove* er en film som omhandler den kalde krigen. En høyt rangert militær offiser i det Amerikanske flyvåpenet blir gal. I ren impuls stenger han en av USA sine militærbaser som styrer bombefly med atomvåpen. Han beordrer flyverne til å bombe strategiske mål i Sovjetunionen. Som følge av dette innkalles det til et møte mellom USA sin president og Sovjetunionen sin utenriksminister hvor målet er å løse den knipen de har havnet i. Tilslutt klarer de å tilbakekalle de fleste flyene eller skyte dem ned, med unntak av ett fly som er skadet og flyr for lavt for radio. Fordi de ikke tilbakekalles klarer de å bomba målet sitt og dermed iverksetter Sovjet sin dommedagsmaskin.
- *2001: A Space Odyssey* starter med en handling som går millioner av år tilbake i tid med en ape stamme i Afrikas ørken. Stammen blir vitne til at en diger monolitt eller obelisk dukker opp foran dem fra intet. Etter min mening er dette en litt treg og visuell film med lite handling. Siden det meste er opp til seernes fantasi er det tolket av mange og senere skrevet i boken «2001 A Space Odyssey» at monolitten gir apene en form for intelligens og fantasi. Deretter ser vi det som kan beskrives som starten på menneskets evolusjon. Så hopper vi fram til år 1999 hvor vi møter astronauten Heywood R. Floyd som er på vei til månen. Det er nemlig funnet en mystisk monolitt på månen som sender signaler til Jupiter. Den tredje fasen av filmen utspiller seg mens romskipet Discovery er på vei mot Jupiter. Det er i denne fasen mesteparten av handlingen skjer. Discovery ledes av superdatamaskinen HAL 9000 som er i kontroll over alt på skipet, inkludert astronautene som ligger i dvale. Det er derimot to våkne astronauter om bord som kommer i konflikt med datamaskinen HAL 9000. Mesteparten av filmen etter dette er veldig vag og derfor svært vanskelig å gi noe meningsfullt referat av.
- I filmen *A Clockwork Orange* møter vi Alex, en ung mann som er mest interessert i klassisk musikk, sex og ekstrem vold sammen med gutte-gjengen sin. Starten av filmen går ut på at vi følger Alex i sitt noe sære liv helt til han blir fanget av politiet og rehabilitert på ekstreme måter. Etter denne behandlingen blir Alex ikke i stand til å utøve noen form for vold, selv ikke i selvforsvar. Han blir offer for sin tidligere guttegjeng og sine tidligere voldsofre. Tilslutt prøver han å ta selvmord men mislykkes. Filmen slutter med at Alex blir besøkt av innenriksministeren som skal rette opp sitt eget og partiets rykte etter behandlingen Alex ble utsatt for. Alex får da politisk makt og planlegger å videreføre sine systematiske og kaotiske manipuleringsmetoder på mer aksepterte og utspekulerte måter
- *Full Metal Jacket* er en militærfilm som handler om Vietnamkrigen og det amerikanske forsvaret. I den første delen følger vi rekrutter som skal trenes opp til og bli marinesoldater. Vi

følger først og fremst Private Joker eller J.T Davis og får innsikt i hvordan miljøet for marinesoldatene på rekrutt skolen er. I andre del følger vi Private Joker som journalist under Vietnamkrigen, der får man blant annet se slaget om Huế. Private Joker møter flere av vennene sine fra rekruttskolen og finner ut at han ikke fullt og helt er den soldaten han trente seg til å bli.

Generelt om Stanley Kubrick sitt kritiske perspektiv:

Stanley Kubrick hevdes å være samfunnskritisk i sine mest populære filmer. Spørsmålet er imidlertid hvilken samfunnskritikk det er snakk om. Snakker vi om en bestemt type kritikk som vi kan se i flere av hans verk som en gjennomgående rød tråd eller gir han uttrykk for ulike typer kritikk i de forskjellige filmene sine? Samfunnskritikk brukes her som en betegnelse for kritikk av politiske og militære systemer, samt teknologi og menneskelig atferd.

Kubrick fremstår som spesielt kritisk mot moderne militære institusjoner. Dette kommer klart frem i både Dr. Strangelove og Full Metal Jacket. For eksempel viser han dette i Dr. Strangelove der politisk og militær organisering, sammen med kraftfull militærteknologi, gjør at enkeltpersoner i ytterste konsekvens besitter nok makt til å kunne tilintetgjøre menneskeheten.

Stanley Kubrick sin kritiske ideologi er ikke like enkel å forstå, han har for eksempel blitt beskyldt for å operere med en fasisistisk undertone i enkelte filmer, spesielt i filmer som Full Metal Jacket og Clockwork Orange. I Clockwork Orange kommer dette bl.a. til uttrykk gjennom et menneskesyn der mennesket blir sett på som grunnleggende voldelig, korrupt og dårlig. Filmen og dens handling kan også tolkes slik at Kubrick er kritisk til både venstre og høyresiden sin politiske styringssystemer.

I filmen 2001: A Space Odyssey, var Kubrick forut for sin tid ved å være kritisk til menneskets voksende avhengighet av teknologi allerede i 1968. Dette er noe som har blit tatt opp mer en 30 år senere i filmer som Matrix og BladeRunner. Ikke bare viste han at vi kan være avhengig av teknologi, men også at vi kan menneskeliggjøre teknologien. Datamaskinen HAL9000, som innehar kunstig intelligens og er om bord i et romskip sammen med flere vitenskapsmenn, er menneskeliggjort på en tydelig måte i 2001. Et ekstremt eksempel på dette er når datamaskinen ender opp med å stå bak drapet av alle vitenskapsmennene i dvale ombord i romskipet med unntak av to våkene vitenskapsmenn fordi den har blit programert til og lyve om oppdraget deres. Filmen viser også at teknologien kan stå høyere eller oppfattes som av mer verdi enn mennesket. Dette kommer klarest til uttrykk i filmens siste scene som mange tolker dithen at mennesket har opopnådd sin oppgave i kosmoset og tilintetgjøres til fordel for en høyere rase.

Det som alle filmene imidlertid har til felles er at de kan plasseres i filmkategorien «politisk fiksjon», hvor hovedfokuset er på internasjonal politikk og/eller indre politiske systemer. I tillegg til dette er filmene i sin natur burlleske og inneholder således satire, svart humor og ironi. Sistnevnte gjør det ikke alltid enkelt å få klarhet i den underliggende samfunnskritikken i Kubrick sine filmer.

Stanley brukte også ofte en teknikk der han bevisst provoserte publikum for å få frem poenget sitt. Voldsscenen fra Full Metal Jacket og Clockwork Orange er eksempler på dette og kan tolkes som hån mot

de som fremstiller vold som noe heltmodig, særlig den volden som fremtrer i krigssituasjoner. I Full Metal Jacket er volden fremstilt som veldig irrasjonell, mens den i A Clock Work Orange brukes det for å fremstille det handlingsfrie mennesket. Disse to filmene er som antydnet veldig forskjellige. Full Metal Jacket fremstiller militærets kraft til å fjerne individets suverenitet og forskjellen mellom enkeltindivider. Det er også her Full Metal Jacket ligner på Dr. Strangelove, fordi soldater fremstilles som bønder på et sjakkbrett. Men Full Metal Jacket antyder at det er mer i krig en bare jævelskap og Kubrick selv har sagt at «av alle ting krig er, så er krig til tider nydelig».

I filmen A Clock Work Orange fremstilles individets rolle annerledes enn i Full Metal Jacket. Individets rett undertrykkes ikke, men overdrives til det ekstreme. Hovedrolleinnhaveren Alex fremstilles som et offer for et totalitært samfunn hvor staten kun representerer sine egne interesser. Dette gjelder også i måten staten håndterer samfunnsproblemet Alex på. Håndteringen blir så voldsom at det ikke lenger eksisterer noen prinsipiell forskjell på skurker og politi.

Med bakgrunn i presentasjonen så langt kan vi si at filmenes kritiske uttrykk står i kontrast til hverandre, selv om de fra et overordnet perspektiv tar opp de samme samfunnsrelaterte og politiske spørsmålene. Spesielt er dette tydelig når det kommer til spørsmålet om menneskets sanne natur. Kubrick sa selv: *«Mennesket er ikke en edel villmann, han er en alminnelig villmann. Han er irrasjonell, brutal, svak, dum og ute av stand til å være objektiv om noe der hans egne interesser er involvert. Jeg er interessert i den brutale og voldelige naturen til mennesket fordi dette gir et sant bilde av mennesket. Ethvert forsøk på å skape sosiale institusjoner basert på et falskt syn på menneskets natur er trolig dømt til å mislykkes.»*

Konklusjon:

Det jeg kan se gjennom de fire filmene til Kubrick som jeg har tatt for meg her er at han er samfunnskritisk, i den forstand at han retter kritikk mot dagens politiske styringssystemer, militære institusjoner, menneskets natur og teknologi. Er det så en rød tråd gjennom disse fire filmene? Det er ingen rød tråd når det gjelder den underliggende typen samfunnskritikk, men det er en rød tråd i spørsmålene han stiller. Det typiske er at han stiller spørsmål ved politiske styringssystemer, menneskets relasjon til teknologi, menneskets løsning av konflikter (jf. militære institusjoner) og menneskets grunnleggende vesen. Måten han besvarer disse spørsmålene varierer fra film til film, samt at det er variasjon i vektleggingen av de enkelte spørsmål i de forskjellige filmene.

Work in progress...

Kilder:

[Stanley Kubrick: Life in Pictures](#)

[Stanley Kubrick's Political and religious beliefs](#)

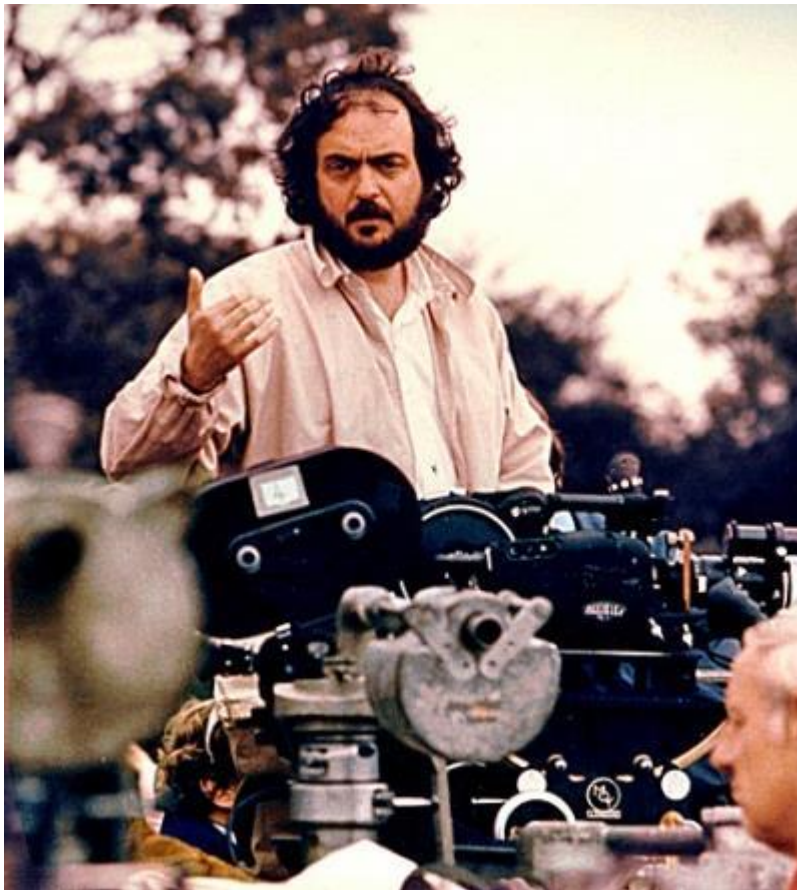
[Interpretations of 2001: A Space Odyssey](#)

[Stanley Kubrick: HYPERLINK "http://analysenaa.wordpress.com/2013/09/19/samfunnskritikeren-kubrick/"Samfunnskritikeren](http://analysenaa.wordpress.com/2013/09/19/samfunnskritikeren-kubrick/)

24. november 2013 16:49:50 [Legg til kommentar](#)

Lydfil

lydfil link

Hei, Øystein Magnus her. Jeg skal snakke om mitt særemne. Jeg vil si noe om hva jeg har valgt å fokusere på, gi et referat fra filmene jeg skal evaluere og hva som er problemstillingen min.

Det jeg har valgt er først og fremst å snakke om Stanley Kubrick og hans mest populære filmer. Jeg har avgrenset meg til fire filmer og det er følgende:

- Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb
- 2001: A Space Odyssey
- A Clockwork Orange
- Full Metal Jacket

Jeg har sett alle disse filmene og må si jeg er imponert over det filmtekniske og selve innholdet. I dag er alle disse film klassikere og de ligger inne på topp 100 listene på de største filmrangerings sidene.

Handlingsreferat:

- Dr. Strangelove er en film som omhandler den kalde krigen. En høyt rangert militær offiser i det Amerikanske flyvåpenet blir gal. I ren impuls stenger han en av USA sine militærbaser som styrer bombebefly med atomvåpen. Han beordrer flyverne til å bombe strategiske mål i Sovjetunionen. Som følge av dette innkalles det til et møte mellom USA sin president og Sovjetunionen sin utenriksminister hvor målet er å løse den knipen de har havnet i. Tilslutt klarer de å tilbakekalle de fleste flyene eller skyte dem ned, med unntak av ett fly som er skadet og flyr for lavt for radio. Fordi de ikke tilbakekalles klarer de å bomba målet sitt og dermed iverksetter Sovjet sin dommedagsmaskin.

- 2001: A Space Odyssey starter med en handling som går millioner av år tilbake i tid med en ape stamme i Afrikas ørken. Stammen blir vitne til at en diger monolitt eller obelisk dukker opp foran dem fra intet. Etter min mening er dette en litt treg og visuell film med lite handling. Siden det meste er opp til seernes fantasi er det tolket av mange og senere skrevet i boken «2001 A Space Odyssey» at monolitten gir apene en form for intelligens og fantasi. Deretter ser vi det som kan beskrives som starten på menneskets evolusjon. Så hopper vi fram til år 1999 hvor vi møter astronauten Heywood R. Floyd som er på vei til månen. Det er nemlig funnet en mystisk monolitt på månen som sender signaler til Jupiter. Den tredje fasen av filmen utspiller seg mens romskipet Discovery er på vei mot Jupiter. Det er i denne fasen mesteparten av handlingen skjer. Discovery ledes av superdatamaskinen HAL 9000 som er i kontroll over alt på skipet, inkludert astronautene som ligger i dvale. Det er derimot to våkne astronauter om bord som kommer i konflikt med datamaskinen HAL 9000. Mesteparten av filmen etter dette er veldig vag og derfor svært vanskelig å gi noe meningsfullt referat av.

- I filmen A Clockwork Orange møter vi Alex, en ung mann som er mest interessert i klassisk musikk, sex og ekstrem vold sammen med gutte-gjengen sin. Starten av filmen går ut på at vi følger Alex i sitt noe sære liv helt til han blir fanget av politiet og rehabilitert på ekstreme måter. Etter denne behandlingen blir Alex ikke i stand til å utøve noen form for vold, selv ikke i selvforsvar. Han blir offer for sin tidligere guttegjeng og sine tidligere voldsofre. Tilslutt prøver han å ta selvmord men mislykkes. Filmen slutter med at Alex blir besøkt av innenriksministeren som skal rette opp sitt eget og partiets rykte etter behandlingen Alex ble utsatt for. Alex får da politisk makt og planlegger å videreføre sine systematiske og kaotiske manipuleringsmetoder på mer aksepterte og utspekulerte måter.

- Full Metal Jacket er en militærfilm som handler om Vietnamkrigen og det amerikanske forsvaret. I den første delen følger vi rekrutter som skal trenes opp til og bli marinesoldater. Vi følger først og fremst Private Joker eller J.T Davis og får innsikt i hvordan miljøet for marinesoldatene på rekrutt skolen er. I andre del

følger vi Private Joker som journalist under Vietnamkrigen, der får man blant annet se slaget om Huế. Private Joker møter flere av vennene sine fra rekruttskolen og finner ut at han ikke fullt og helt er den soldaten han trente seg til å bli.

Min problemstilling til Stanley Kubrick sine filmer er som følgende:

Stanley Kubrick hevdes å være samfunnskritisk i sine mest populære filmer. Spørsmålet er imidlertid hvilken samfunnskritikk det er snakk om. Snakker vi om en type kritikk vi kan se i flere av hans verk som en gjennomgående rød tråd eller gir han uttrykk for ulike typer kritikk i de forskjellige filmene sine?

4. november 2013 22:20:17 [Legg til kommentar](#)

Særemne

Heldigvis for meg så var det ganske enkelt og velge tema til særemnet, det kokte ned til enten Quentin Tarantino eller Stanley Kubrick. Etersom Stanley Kubrick ikke er med oss lenger er det skrevet mye mer om hans liv og arbeid enn Quentin Tarantino noe jeg tror vil være en stor fordel for meg hvis jeg skal skrive noe om han som person.

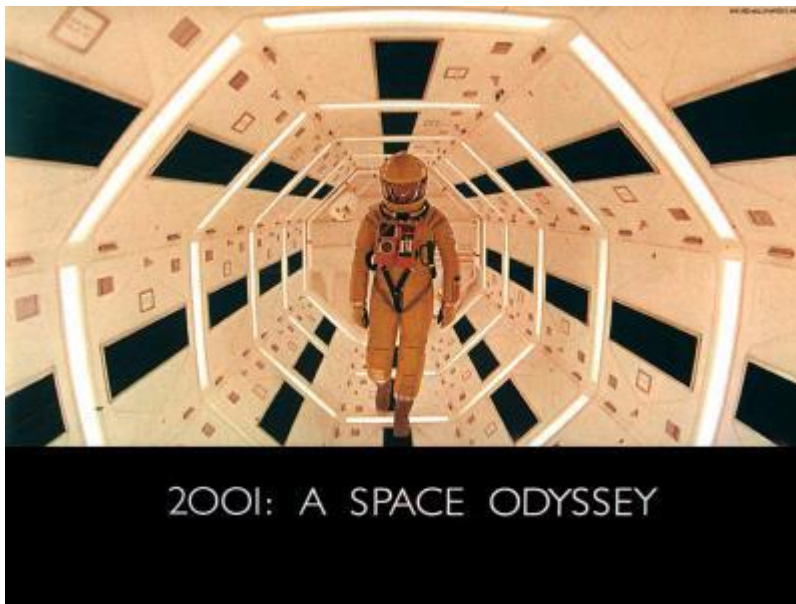
Av alle filmene han har laget har jeg bare sett de seneste verkene eller de «profesjonelle» filmene hans.

De jeg har sett er

Dr. Strangelove:

2001 A Space Odyssey:

A Clockwork Orange:

Full Metal Jacket:

Filmer jeg gjerne vil se som jeg ikke har sett enda er blant annet The Shining og Paths of Glory. Stanley Kubrick er jo også en utrolig interessant person, selv om vi ikke vet mye om hans privatliv fordi han var en veldig skjermet person vet vi mye om han som filmregissør. Blant annet så vet vi hvor utrolig perfektionist han var på detaljer, i svarthvitt filmen Dr. Strangelove nektet han og starte innspillingen i «the war room» før det runde bordet var grønt. Han ville at det skulle se ut som om supermaktene spilte et spill med poker når de diskuterte i krigsrommet. Før innspillingen av The Shining fikk han assistenten sin til og skrive «all work and no play makes jack a dull boy» igjen og igjen på skrivemaskinen i over to måneder.

Selv om jeg ikke har lage meg en problemstilling enda tror jeg det finnes mange artige problemstillinger man kan lage rundt han som person og filmene hans.

21. oktober 2013 21:11:28 [1 Kommentar](#)

Elevlogg 3

Du er her: [Blogg](#)

- [Blogg](#)

Blogg

Videoopptak - AVSLUTNING

Da var det på tide med en avslutning på dette prosjektet! Jeg har slitt litt med å få videoopptaket til å fungere, men nå håper jeg at dere får det opp 😊

(PS: Jeg fikk det ikke opp i Google Chrome, men det fungerte i Internet Explorer).

Denne skal nå gis bort i julegave. Én ting er i hvert fall sikkert: jeg trenger den ikke lenger!

20. desember 2013 14:39:56 [Legg til kommentar](#)

Ikke lenge igjen!

Nei, jeg snakker faktisk ikke om jula. Selv om den er rett rundt hjørnet den også. Men før jeg kan ta juleferie, må jeg gjennom framføringen, som er I MORGEN.

Jeg har ikke vært helt i form i dag, så jeg har ikke hatt den gunstigste oppladningen. Det er faktisk bare den det mangler på nå... Resten er spikret, så godt som mulig.

Dette er et prosjekt jeg har likt veldig godt. Jeg har fra starten av jobbet mot målet, og egentlig ikke nølt et sekund med oppgaven min underveis. Temaet mitt er jeg strålende fornøyd med, og ser i ettertid har jeg lært ekstremt mye på flere måter. Blant annet å disponere tid, komme meg gjennom alle bøkene, i tillegg til at jeg har lært masse under selve skriveprosessen. Jeg har også lært mye faglig av den gode mann Kalvø. Nå ser jeg på nyhetene, leser aviser og hører på fremmedhat, og tenker: "Sånn er det faktisk".

Fra før av var jeg litt i tvil om dette var et klokt valg, med tanke på at han skrev nynorsk. Men jeg må bare si det, én gang for alle: jeg elsker denne mannen! Han er

helt fantastisk, også i bokform. Det er helt klart at jeg vil fortsette å lese spalten hans i Aftenposten, i tillegg til at jeg nå følger han på Facebook og Twitter...

Siden jeg har vært mye syk i løpet av denne perioden, har jeg ikke fått jobbet så mye med prosjektet som det jeg skulle ønsket. Det gjorde jo også at jeg måtte flytte på fremføringsdatoen. Men jeg har heldigvis fått en ny dato, og jeg tror dette ordner seg allikevel. Det gjenstår bare å se i morgen!

Jeg håper dere ikke ender opp slik:...

12. desember 2013 20:58:53 [Legg til kommentar](#)

Analyse

Det vanskeligste med særemnet hittil, har faktisk vært å legge til denne linken her:

[Særemne stikkord.docx](#)

Her er oppgaven min i stikkordsform. Jeg vil selvsagt snakke litt mer utfyllende under fremføringen!

Legger også ved et svært sjarmerende bilde av Kalvø. Svar på hva han sitter under, mottas gjerne i kommentarfeltet...

25. november 2013 19:26:14 [2 Kommentarer](#)

Dette handler bøkene om!

Stemmen min var ikke i toppform for lydopptak, men jeg prøver allikevel! Manus er lagt inn under lydopptakene, så det blir enklere å følge med.

Men fjernkontrollen min får du aldri

(Denne boka er ingen A4-bok (ikke det at den er i A4-format heller)... Det står så fint på første side (egentlig side 3): «Både skjemt og alvor, der altså». Det synes jeg stemmer veldig. For de som ikke har skjemt i vokabularet, meg selv inkludert, betyr dette altså spøkefull tale. I kjent stil, tar Are Kalvø opp et seriøst tema på en veldig useriøs måte. Temaet i denne boka er media, og den er utformet som en TV-kveld i bokform bestående av hallodame, talkshows, nyheter, serier, reklamepauser og forbrukermagasin. Mye av boka er egentlig bare tegneserier, som Knut Nærum faktisk har laget, og da sier det seg selv at boka blir rimelig morsom. Ved å lese denne boka har jeg oppdaget opplagte ting i TV-bransjen som er blitt så vanlige at vi ikke engang legger merke til dem lenger.

Kapittel 1 handler om nyhetene – nyhetsreporterne som drar dit folk flykter fra, og blir sendt på kort varsel til de mest horrible steder. Videre handler det om gravende journalister som er på jakt etter den minste sak å skrive om. Nesten-katastrofer og

nesten-sex skandaler blir oppslag på førstesiden. Et eksempel: Gro Harlem Brundtland hadde en gang snakket med en utenlandsk topp-politiker som hadde vært utro. Videre skriver han om forskjellige mennesker som er blitt påkjørt og drept, der rettsmedisinere senere har funnet ut at alle de drepte har til felles at de spiste mat rett før de døde. «Matspisere i hele verden er redd for at det samme vil skje med dem».

Kapittel 2 heter «det forbukarvennlige kapitlet». Her tar han opp hvordan mediene forteller oss hvordan vi skal leve, hvordan vi skal sole oss, hvordan vi skal kjøpe pornoblad, hva et samleie er, osv. Kalvø mener at folk som ikke vet hva dette er, som regel er barn, og at forbrukerjournalistikk dermed har størst nytte for barn som ikke tør å kjøpe pornoblader.

Siste kapittel i boka er om underholdning på TV. Denne delen består for det meste av tegneserier der Kalvø og Nærum ironiserer rundt de mest kjente «sjangrene» i TV-underholdning: ungdomsserier, dramaserier fra NRK, såpeoperaer, talkshows, skjult kamera osv. De mest kjente virkemidlene i de forskjellige programmene blir tatt opp. Eksempel: såpeseriene har mange forskjellige karakterer som alle har noe til felles: folk havner i koma, utroskap osv. Siden denne delen som sagt er tegneserier, må de nesten oppleves på egenhånd for å forstå poengene.)

Bibelen 2

(Som det ligger i tittelen, er dette en fortsettelse på den litt mer kjente «Bibelen 1». Jesus kommer tilbake til jorda, nærmere bestemt Scandic Hotell Triaden i Lørenskog. Man følger Jesus gjennom de månedene han prøver å samle tilhørere rundt om i Norge. Han samler på kjent vis 12 disipler som skal hjelpe han. En av disiplene er Inge Birger Rijkaard fra kommunikasjonskonsernet MissionAndValuesStorytellers AS for å hjelpe han med kommunikasjon, siden religionspropaganda ikke utføres på samme måte i dag som i Jesu glansperiode.

Når det gjelder utformingen av boka, er dette gjort på samme måte som «eneren». Den består av evangelier og apostlenes gjerninger, fortalt av de som møtte han de som påstod de møtte han, de som intervjuet han og de som jobbet som medierådgiverne hans.)

Kunsten å vere neger

(Denne boka har jeg ikke fått ennå, så det blir litt vanskelig å gi et innholdsresymé av en bok jeg ikke har lest ordentlig. Jeg har "bestilt" den på biblioteket, så jeg regner med at den kommer snart. Kort kan jeg si at den handler om nordmenns syn på utlendinger, og er laget for å lære utlendinger hvordan de skal oppføre seg for å bli akseptert av «norske» nordmenn. Det fremmedkulturelle synet blir satt veldig på spissen, og man får på en måte en oppvekker i hvordan det står til med nordmenns holdninger og fordommer. Boka er også rettet mot de forskjellige landsdelene. For eksempel må du i Nord-Norge fortelle en grovis med etterfølgende klaps på låret for å bli likt.)

Håper stemmen min ikke var alt for ille å høre på, til tross for at den var litt "rusten", og at du faktisk fikk noe ut av dette. 😊

3. november 2013 13:50:00 [Legg til kommentar](#)

Mitt fordypningsemne!

Nå er du vel spent?!

Dette er mannen skal jeg tilbringe kvalitetstid med fremover:

Om du bruker noen små grå, skjønner du kanskje hvem det er...

Selveste Are Kalvø - Norges 58. morsomste mann. Han havner litt høyere opp på lista for min del. Denne forfatteren passer meg ypperlig, da han har god sans for humor og setter problemer i dagens samfunn på dagsordenen.

Bøkene jeg har valgt:

- *Kunsten å vere neger*

En bok som setter det fremmedkulturelle synet til Ola Nordmann på spissen, og gir en oppvekker i holdninger og fordommer. Kalvø prøver her å lære utlendinger hvordan de skal oppføre seg for å bli aksepterte av

innfødte nordmenn. Hva han egentlig mener, vil jeg komme til i analysen min. Vent i spenning!

- *Bibelen 2*

Jesus kommer tilbake på jorda 2000 år etter, og velger Scandic Hotell Triaden i Lørenskog som oppholdssted. Man leser om Jesus gjennom de månedene han prøver å samle tilhørere rundt om i Norge. I denne boka er det dagens mediasamfunn og kommunikasjonen oss i mellom, som får gjennomgå.

- *Men fjernkontrollen min får du aldri*

I denne boka vil Kalvø rette kritikk mot mediebransjen (jeg trekker noen paralleller mellom denne og "Bibelen 2"). Han ironiserer rundt ganske så opplagte ting innenfor TV-bransjen som er så vanlige at vi ikke lenger legger merke til dem.

Alle bøkene jeg har valgt dreier seg om samfunnsproblemer, selv om tittelen kanskje minner om noe helt annet. Grunnen til at det ble akkurat disse, er fordi jeg føler de var mest aktuelle med tanke på problemstillingen, som lyder som følgende: "Hvordan bruker forfatteren humor til å belyse problemer i det norske samfunnet?"

Jeg hadde egentlig planer om å lese den nyeste boken hans "Ny Grunnlov", men det viste seg at denne ikke var så lett å få tak i. Jeg har allikevel tro på at disse bøkene er minst like morsomme, og at dette blir et spennende prosjekt!

20. oktober 2013 22:01:23 [1 Kommentar](#)

Elevlogg 4

Du er her: [Blog](#)

- [Blog](#)

Blog

Siste blogginnlegg - VIDEOBLOGG

Hello!

Da var tiden kommet for siste blogginnlegg. Jeg har da laget en videoblogg der jeg tar for meg den endelige problemstillingen min, og et/flere svar på den. Håper jeg svarer godt nok, og håper det ikke er for kjedelig å høre på. Dette er da en videoblogg med svar på problemstilling, men også konklusjon på hele særeminnet mitt. Da gjenstår det bare å si: ENJOY :D

[Videoblogg - Konklusjon](#)

PS: Trykk på filen, velg å åpne den i Windows Media Player og trykk JA når varselvinduet spør om du vil kjøre filen selv om den kanskje ikke kommer fra pålitelig kilde (hehe).

Slang med et meget flatterende bilde av meg selv fra videobloggen slik at dere får en smakebit av hva dere kan se frem til!

Tusen takk for meg!!

-Caroline

18. desember 2013 21:41:21 [Legg til kommentar](#)

Disposisjon: Barnemishandling

Problemstilling

Hvordan oppleves mishandling for offeret, mishandleren og tilskueren?

Innledning og presentasjon av emnet – *Barnemishandling som tema*

- Generelt om barnemishandling
- Hvorfor valgte jeg dette temaet

Kort presentasjon av bøkene/filmen

- *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*
- *Aurore*
- *Du kjenner meg ikke*

Underspørsmål

1. Hva er grunnen til at barn, som blir mishandlet, ikke sier ifra?
2. Hvilke faktorer får mishandlerne til å mishandle?
3. Hvordan kan man, som tilskuer, velge å overse mishandling?

4. Hvilke konsekvenser kan mishandling få for et menneske?

Svar på problemstilling

- Offeret (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)
- Mishandleren (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)
- Tilskuerne (eksempler fra både statistikk/fakta og bøkene/filmen)

Hva skjer etterpå?

- Konsekvenser i bøkene/filmen og i virkeligheten

Avrundning

Hvilket budskap ville jeg nå frem til dere med via denne presentasjonen?

Kilder

- <http://snl.no/barnemishandling>
- <http://www.familieprat.no/parent/1.2278511>
- <http://snl.no/barnemishandling>
- <http://www.familieprat.no/parent/1.2278511>
- <http://www.klikk.no/foreldre/article838690.ece>
- http://www.nkvts.no/tema/Sider/Barnsomopplevervoldihjemmet_Kunnskapsstatus.aspx
- <http://www.sykepleien.no/nyhet/1200950/vager-a-tenke-mishandling>
- <http://www.dagbladet.no/2009/08/08/nyheter/innenriks/mishandling/christoffer/7567488/>
- David Klass (oversatt av Fartein Døvre Jonassen), 2003, *Du kjenner meg ikke*, N.W. DAMM & SØN AS
- Jon Gangdal, 2010, *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*, Kagge Forlag AS
- Luc Dionne og André Mathieu (skrev romanen med samme navn), *Aurore*, 2005, Cinémaginaire Inc.
- <http://www.psychologytoday.com/blog/child-myths/200910/child-abuse-why-do-they-do-it>
- <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=10100784>
- <http://www.imdb.com/title/tt0430895/>
- Jon Gangdal – telefonintervju 21.11.13 kl. 18.40 (jon@gangdal.com)

4. desember 2013 22:26:55 [Legg til kommentar](#)

Da var dagen her...

Gud som tiden har flydd. Plutselig var dagen her. I morgen i andre time skjer det - da skal jeg fremføre særemnet mitt! Særemnet jeg har jobbet ekstremt hardt med, og som jeg har brukt mye tid på. Er jeg nervøs? JA! Selvsagt er jeg nervøs! Jeg håper jo Trude ser alt det harde arbeidet jeg har lagt i dette særemnet, men det er ikke bare hennes jobb å se det - det er også min jobb å vise det... Dette har vært en kjempe spennende opplevelse, og jeg har lært MASSE! Jeg visste allerede før sommerferien hva temaet mitt skulle være, og jeg er ganske stolt over at jeg har klart å realisere de ideene jeg hadde så tidlig i prosessen. Jeg håper at presentasjonen min er spennende, interessant, opplysende og inspirerende, og jeg håper at de som ser på lærer mye nytt. Det har i alle fall jeg gjort.

Selv om jeg er veldig nervøs, håper jeg at jeg kan engasjere publikummet og vise dem hvor morsomt jeg har hatt det med dette prosjektet. Jeg håper at mine medelever får lyst til å lese de bøkene eller se filmen, eller se andre filmer/lese andre bøker som har med temaet å gjøre. Det er et veldig trist tema, men det er også et VIKTIG tema. I neste innlegg legger jeg inn en disposisjon - altså et oppsett som viser i grove trekk hva fremføringen min kommer til å omhandle.

Så kryss fingrene for meg, og ønsk meg lykke til!!! Jeg ønsker alle dere andre som også snart skal ha særemne MASSE LYKKE TIL! Jeg gleder meg veldig til å høre foredragene deres! :D

Tusen takk for oppmerksomheten - det har vært en glede å blogge for dere!!

Tommel opp fra meg!!!

4. desember 2013 22:24:45 [2 Kommentarer](#)

Hvordan oppleves mishandling for offeret, mishandleren og tilskueren?

Over ser du problemstillingen min. Jeg valgte dette som problemstilling fordi jeg følte at dette var noe jeg kunne finne gode svar på både ved hjelp av primær- og sekundærlitteraturen min. Siden de tre historiene jeg har valgt har tre forskjellige synspunkt, passet også dette veldig godt til denne problemstillingen. Den ene historien, romanen *Du kjenner meg ikke*, sees fra hovedpersonen Johns synspunkt. John er offeret i boken, og dermed har man dekket første del av problemstillingen med denne boka + fakta og statistikk på internett. Den andre historien, dokumentaren *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*, sees fra tilskuernes synspunkt. Dette er både ikke-nøytrale og nøytrale synspunkter som da også kommer godt med for å dekke det andre punktet i problemstillingen + fakta og statistikk fra internett. Den siste, og tredje historien, filmen *Aurore*, er derimot ikke bare sett fra mishandlernes synspunkt. Denne filmen er sett fra noe jeg kaller «utenfra-perspektiv». Det vil si at fortelleren av historien er allvitende, og vi får se hvordan mishandlingen oppleves fra både offeret, mishandlerne og tilskuerne. Dermed dekker to av historiene hvert sitt punkt i problemstillingen, mens den siste dekker grovt alle tre punktene.

For å svare best mulig på problemstillingen min valgte jeg å dele den i tre. Jeg vil da trekke ut punkter fra både bøkene/filmene som mulige svar, men jeg vil også trekke ut faktaopplysninger og statistikk fra internett. På denne måten kan jeg sammenlikne svarene, og få et best mulig slutt svar til problemstillingen min.

Offeret

Hvorfor sier ingen barn ifra hvis de blir mishandlet, og hvordan opplever egentlig barn mishandling? Barnemishandling er et forferdelig tema, og opplevelsen av å bli mishandlet må være helt forferdelig. Hjemme er et sted der barna skal føle seg trygge. Foreldre er mennesker som skal beskytte barna. Allikevel reagerer barn som har opplevd mishandling svært negativt til ordene «hjem» og «foreldre». Hvorfor det? Jo, nettopp fordi hjemme er det stedet der de kan føle seg minst trygge. Hjemme blir de sparket, slått, brent, avvist, stengt inne, slengt dritt til osv. Av hvem? Jo, av deres såkalte «beskyttere» - nemlig foreldrene.

Men hvorfor sier ingen ifra? Barn som blir mishandlet fra veldig ung alder, og over en lengre periode kan ofte ha vanskelig for å forstå at mishandling er galt. Det har blitt en vane, og en «naturlig» del av barnas hverdag. Etter hvert som de blir eldre kan de begynne å få mistanke om at ting ikke stemmer. «Hvorfor blir ingen andre banket opp av foreldrene sine? Er det egentlig min skyld? Burde dette skje med meg?» Barn som opplever mishandling har ofte tilbakegang i utvikling og endring i adferd. Dette kan være endringer som at barnet plutselig begynner å tisse på seg eller begynner å bruke smokk igjen. Barn som tidligere var innesluttet, kan plutselig bli aggressive, eller motsatt. Mangel på matlyst eller søvnløshet er også tegn på at et barn mishandles. Dette er faresignaler som alle burde merke seg.

For små barn som opplever mishandling kan reaksjonene være forskjellige. De yngste har vanskelig for å finne noe mening i hvorfor det skjer i akkurat deres familie. Hvorfor er mamma/pappa både snill og slem? Dette kan da føre til et elske/hate forhold mellom barnet og forelderen det gjelder. Psykologer mener at det trolig er enklere for barn å snakke ut om mishandlingen med andre barn. Barn som lever med vold opplever nemlig ofte at deres signaler til omverdenen ikke blir hørt. Men det er, som tidligere nevnt, forskjellige

reaksjoner. Dette kommer an på hvor lenge og hvor grovt barnet har blitt mishandlet. Mange som har opplevd grov mishandling over lang tid har ofte ikke noe positivt å si om mishandleren, mens de som har opplevd «mildere» mishandling har ofte delt syn på den som mishandler.

Noen overlevende ofre husker ikke hva som skjedde med dem da de var små. De husker at de ble mishandlet, men de husker ikke selve mishandlingen. Traumatiske hendelser blir ofte enten husket godt, eller fortregnt. De fleste ofrene sitter allikevel igjen med bitterhet. Denne bitterheten kan utvikles tidlig i mishandlingsstadiet, men den kan også utvikles senere og flere år etter mishandlingen har tatt slutt. Mishandling kan få store konsekvenser for offeret ved senere anledninger. Barnemishandling bidrar vesentlig til mortalitet (dødelighet) og morbiditet (sykelighet) blant barn, virker negativt inn på psykisk helse og fører til stoffmisbruk (særlig for jenter), fedme og kriminell oppførsel som vedvarer i voksen alder. Noen ofre for barnemishandling kan dra med seg vanene til de neste generasjonene, og ender selv opp med å mishandle sine egne barn. Men heldigvis tar flere barn som har opplevd vold i hjemmet sterkt avstand til det når de blir voksne og skal stifte sin egen familie.

Boka *Du kjenner meg ikke* blir fortalt av hovedperson, og offer i historien, nemlig 14 år gamle John. John forteller at «mannen som ikke er faren hans», altså stefaren, slår han i bakhodet når moren ikke er til stedet. Stefaren truer også med at hvis han tyster skal han bli tatt hånd om så han virkelig kjenner det. Han blir på begynnelsen av boken for det meste psykisk mishandlet (stygge ord etc.), men av og til holder stefaren John med venstre hånd, mens han med flat høyre hånd «SMAKKER» han i bakhodet. Senere utover i boken blir mishandlingen mer hyppig, og så grov at John bestemmer seg for å gjøre motstand. Dette ender i en livstruende slåsskamp mellom John og stefaren. Heldigvis blir John reddet i siste sekund, men han kommer ikke pent fra det. Under ser du et utdrag av en hjerteskjærende samtale mellom John og moren etter slåsskampen. John ligger forslått på sykehuset, og moren er forskrekket over nyhetene om mishandlingen. Hvorfor sa ikke John ifra til moren? Jo, det får du svar på i dette avsnittet:

«Å, herregud! John, hvorfor sa du ingenting? Hvorfor sa du ingenting til meg?» roper hun, og det er både sinne og sorg i stemmen hennes. «Ham» hvisker jeg. «Ham hva da? Hva sier du?» Til tross for at jeg ligger mørbanket i sykehussengen min, bruker jeg mine aller siste krefter på å hvese ut fem ord: «Du – ville – ha – valgt – ham.»

Kjærlighet gjør blind, sies det. Men kjærligheten til ditt eget barn burde alltid være høyest. Et barn skal aldri måtte tvile på om den blir valgt først ovenfor en ny samboer eller kjæreste. Barna er alltid viktigst! Det er i alle fall sånn det burde være...

Christoffer

Mishandleren

Hvorfor mishandler mishandlerne? Det er det virkelig store spørsmålet i barnemishandlings-sakene. Hva får en person til å mishandle et uskyldig barn? Hvordan opplever mishandlerne mishandlingen? Mishandlerne som står frem i media har ofte haugevis med unnskyldninger, og en hyppig brukt unnskyldning er «det var siste utvei». Det vil da si at de har prøvd alle metoder for å straffe barnet, men barnets «urokkelige oppførsel» har fått dem til å ty til vold som straff. For flere har den fysiske straffemetoden begynt med rising, og deretter økt til grovere og voldeligere metoder. Irritasjonsterskelen til forelderen kan ha krympet, og det skal mye mindre til for å få straff.

I boka *Du kjenner meg ikke* blir John mishandlet pga. stefarens skiftende humør. Stefaren har «sine egne grunner» til mishandlingen, nemlig en tidligere, traumatisk opplevelse. Sinnet som sitter igjen etter dette, blir tatt ut på John. Dette er et faktum i mange tilfeller for mishandling. Irritasjon som blir tatt ut på andre. Det er enkelt å ta ut irritasjonen på barn, siden barn ofte gjør merkelige ting fordi de ikke vet bedre. Men en voksens irritasjon burde være en privatsak. Enten det, eller så burde den snakkes ut med en gang. Hvis ikke bygger irritasjonen seg opp til en bombe som slippes når et barn for eksempel søler mat steder den ikke skal osv. I flere tilfeller er alkohol og dop kilder til barnemishandling, men man har også saker der barnemishandling har andre årsaker.

En undersøkelse av en barnemishandlingssak fra 2004, der en adoptivmor holdt sine to velutviklede sønner i bur med bleier og daglig juling, viser at mishandleren led av PTSD (post-traumatic stress disorder). Det viste seg at adoptivmoren hadde blitt mishandlet både i barndommen og senere i ekteskapet. Foreldre som denne moren, støtter seg på barndomsminner og opplevelser fra barndommen. Minner om fare kan ofte gjøre dem paranoide, og dermed utvikler de en frykt for innbilt fare senere i livet. De føler seg ofte truet, og de kan ha lett for å tro at noen mennesker (for eksempel adoptiv barn) er tvers i gjennom onde. Dette kan da føre til buret av barnet det gjelder, slik vi så i dette tilfellet. Flere får også for seg at straff er nødvendig for å forhindre at barnet oppfører seg ondt. Allikevel er det flere foreldre som mishandler barna sine som hevder at de er glade i dem. De mener at mishandlingen er en måte å vise det på, og at de gjør det for barnets beste. Selv om dette er vanskelig å forstå, lever mange barn i den tro at foreldrene straffer dem

fysisk fordi de er glade i dem. Disse barna kan man klassifisere i kategorien «glade barn som ikke burde vært glade».

Roten av mishandling ligger også ofte i sjalusi. I tilfeller der mishandleren er en person utenfra, altså en stemor eller en stefar, er sjalusi en viktig årsak. I filmen *Aurore* finner vi et slikt eksempel. Mishandleren, stemoren, mishandler Aurore fordi hun ligner altfor mye på ektemannens tidligere kone (Aurores mor). Mishandlingen er diskret i begynnelsen av filmen, men en dag forteller faren om Aurores unnfangelse. Faren og stemoren kommer inn på temaet når de prater om Aurores oppførsel. Stemoren hevder at Aurore er tilbakestående, og faren sier at det trolig er sant, med tanke på at han og hans tidligere kone drakk en hel del med sprit den kvelden Aurore ble unnfanget. Allikevel var dette noe av det beste han hadde opplevd. Disse faktaene får Aurores stemor til å se rødt. Herfra blir mishandlingen grovere og hyppigere. Derfor kan man si at i mange tilfeller kan trolig mishandlingen oppleves som vond til og med fra mishandlernes side. Men for andre er opplevelsen mer likegyldig. De ser ikke på barn som mennesker, og tror derfor at de kan gjøre hva de vil med dem.

Kort oppsummert kan altså sjalusi og egne traumatiske hendelser være roten til mishandling. Men er det riktig å mishandle et barn fordi man selv hadde det vondt i barndommen, eller fordi man føler at man ikke får nok oppmerksomhet? Svaret er nei. Det spiller ingen rolle hvordan mishandleren opplever mishandlingen den gjennomfører og hva slags grunnlag han/hun har. Mishandling er galt – uansett.

Kim Morten Larsen (40) - Christoffers stefar

Tilskueren

De fleste av oss vil ikke se eller vite av barnemishandling. Også helsepersonell synes det er et vanskelig tema. Når skal du reagere? Barn må jo få leke, utfolde seg og slå seg uten at foreldrene skal mistenkes for mishandling. Som privatperson kan du melde ifra anonymt til barnevernet, selv om det anbefales å stå frem med navn. Dette er blant annet fordi Barnevernstjenesten da kan ta kontakt med deg dersom det er behov for utdyping av informasjonen du har gitt. Som offentlig ansatt derimot, har man meldeplikt til barnevernet.

Innmeldingen skal skje dersom man mistenker at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt. Offentlig ansatte må oppgi navn ved innmelding av barnemishandling til barnevernet. De kan altså ikke sende bekymringsmelding anonymt. Det er allikevel viktig å huske på at man ikke trenger bevis på at barn utsettes for omsorgssvikt, da det er Barneverntjenesten sin oppgave å kartlegge barnas situasjon.

Men hvordan oppleves barnemishandling for de utenfor? Tilskuerne som egentlig burde gjort noe, men som valgte å la være. Vi som aldri har opplevd å mistenke noen for barnemishandling, kan ha lett for å dømme tilskuerne. Men man skal ikke være så høy på pæra angående akkurat det. En tilskuer har ofte blandede følelser. Hvem skal man tro og hva skal man gjøre? Barnemishandlere kan være svært utspekulerte, og mange har derfor vanskelig for å tro at noe så fælt kan skje rett foran øynene deres. De fleste vil rett og slett ikke tro det. Det er nemlig heftig å være vitne både fysisk og psykisk. Det er enkelt å si til seg selv når man er midt oppi det at «jeg burde ikke blande meg inn i andres saker..» Dessuten er man kanskje ikke helt sikker. Men når mishandlingen avsløres, og barn kanskje til og med har måttet bøte med livet, er tilskuerne de som sitter igjen med størst skyldfølelse. «Jeg sliter med så tung skyldfølelse for det som skjedde med Christoffer, at jeg enkelte dager knapt greier å bevege meg ut av senga... Hvor var det jeg sviktet? Hva kunne jeg gjort annerledes for å forhindre dette?» sier Christoffers biologiske far i et intervju med forfatter Jon Gangdal. Christoffers mormor, Ragnhild Gjerstad, har også slitt med skyldfølelsen: «Vi skulle ha varslet, men gjorde det ikke. Vi fikk en ufyselig følelse at noe var galt, men gjorde ikke noe med den. Nå ber jeg alle som ser utstillingen (utstilling av Christoffers hettegenser på stortinget) lære av mine feil.» Det er lett å være etterpåklok, men hvorfor svikter de normale sansene i slike saker? Når et barn dukker opp med stadig flere uforklarlige sår på kroppen, burde ikke da en varselampe lyse i hodene på de rundt?

I et intervju jeg hadde over telefon med forfatteren av boken *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl*, Jon Gangdal, fikk jeg et ganske solid svar på hvorfor tilskuerne har vanskelig for å si ifra. «Det som er problemet er at de diskuterte aldri mistankene med hverandre. De burde satt seg ned sammen. Mishandlingssaker er akkurat som puslespill – alle har sin egen lille bit. Kun én bit av et puslespill er til liten hjelp, men hvis man samler og setter sammen flere biter gir ting plutselig mye mer mening. De burde satt seg ned og satt sammen alle brikkene. På denne måten kunne de kanskje forstått sakens alvor før det var for sent..» forteller Jon Gangdal engasjert over telefonen. «Dette vil jeg kalle mangel på samhandling. De ser rett og slett ikke mønsteret.»

Jon Gangdal og Christoffers bestemor har utviklet et tett samarbeid på grunnlag av felles engasjement når det gjelder Christoffer-saken. Jeg drister meg til å spørre et sårbart spørsmål, til tross for at jeg muligens burde la vær: «Men, du som har så god kontakt med Ragnhild Gjerstad, vet du hvorfor hun, til tross for god kontakt med eks-svigersønnen, valgte å la være å ta en telefon til han da stefaren og moren påstod at han nektet å sende Christoffer på ferie?» Stillhet. Oi, tenker jeg. Burde jeg kanskje latt være å stille dette spørsmålet. Men endelig lyder det en stemme i andre enden av røret: «Det er vanskelig vet du. Når slike ting skjer har mennesker vanskelig for å tro det. For Ragnhild var det helt uforståelig at en person hun så i øynene hver dag, hennes egen datter, ville utsette sønnen sin for noen som helst type vold. Hun angerer

hver dag på at hun ikke gjorde noe. Det er vanskelig å sette seg i en situasjon der dine nærmeste er syndebukkene.» sier han rolig, men med varme i stemmen.

Jeg stiller flere spørsmål, og Jon svarer mer enn gjerne på det jeg spør om. Snakk om imøtekommende forfatter. Etter en innholdsrik samtale får jeg mailadressen hans slik at jeg kan kontakte han hvis det er mer jeg lurer på. Han har også lovet å sende notater han har gjort seg angående Christoffer-saken. Selv har jeg mine egne teorier. Hvis man tar bestemoren som utgangspunkt, har jeg en følelse av at hun visste at noe var galt, men hun tok allikevel på seg en «passiv beskyttelsesrolle» ovenfor familien. Hun kan, uten å ha tenkt eller ment det, prøvd å fortrenge det faktum at barnebarnet hennes ble mishandlet. Dette er noe som veldig mange tilskuere ville gjort i den samme situasjonen. Spesielt hvis det handler om mishandling innen for deres nærmeste omkrets.

Så det å være tilskuer i mishandlingssaker er altså veldig vanskelig. Man kan komme til å utføre (eller ikke utføre) handlinger som man vil angre på senere. Å være tilskuer kan oppleves som vondt, og slitsomt. Men dette gjelder egentlig alle de tre punktene i problemstillingen min. Så hvorfor skjer da mishandling? Ville det ikke vært mye bedre for alle hvis all mishandling hadde forduftet? Jo, selvsagt ville alt blitt bedre på den måten, men det er ikke lett bare å avslutte en slik ond sirkel som mishandling er. For oss som verken har vært offer, mishandler eller tilskuer er det vanskelig å sette oss inn i, og forstå hvorfor slike ting skjer i dagens samfunn. Men vi har fortsatt en mulighet til å gjøre noe. Har man mistanke om mishandling, så send enten melding til barnevernet eller ring alarmtelefonen (116 111). Husk alltid at det er bedre å ringe en gang for mye, enn en gang for lite. Kontakter du barnevernet eller alarmtelefonen ved mistanke om mishandling kan du redde et barn fra en grusom skjebne. Og det finnes vel ikke noe som er viktigere i verden enn at alle skal leve et godt og trygt liv...?

Ragnhild Gjerstad - Christoffers mormor

Kilder:

- <http://www.familieprat.no/parent/1.2278511>
- <http://www.klikk.no/foreldre/article838690.ece>

- http://www.nkvts.no/tema/Sider/Barnsomopplevervoldihjemmet_Kunnskapsstatus.aspx
- <http://www.sykepleien.no/nyhet/1200950/vager-a-tenke-mishandling>
- *Du kjenner meg ikke* – skrevet av David Klass
- *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl* – skrevet av Jon Gangdal
- *Aurore* – regissert av Luc Dionne
- <http://www.psychologytoday.com/blog/child-myths/200910/child-abuse-why-do-they-do-it>
- <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=10100784>
- Jon Gangdal – telefonintervju 21.11.13 kl. 18.40 (jon@gangdal.com)

Informasjon er hentet fra både artikler, statistikk og primærlitteraturen min. Kildene er satt opp i rekkefølge ettersom opplysningene er brukt i teksten min, men allikevel kan en artikkel ha blitt brukt på to av punktene, og dermed er kildene i litt annerledes rekkefølge. Har du spørsmål angående punkter i teksten? Lurer du på hvor jeg har funnet informasjonen? Bare send meg en melding så skal jeg finne den eksakte artikkelen til deg. Ellers er det bare å sjekke ut kildene. Det står mye spennende på disse sidene, og de er veldig nyttige hvis du lurer på ting angående barnemishandling som dette innlegget ikke belyser.

-Caroline

21. november 2013 23:12:51 [1 Kommentar](#)

Handlingsreferater

Jeg tenker nok du skjønner det sjøl

Denne boken forteller historien om Christoffer Gjerstad Kihle som døde da han bare var åtte år gammel. Dødsårsak ble lenge spekulert rundt, men etter flere år med forskning ble stefaren arrestert og fengslet i Ringerike fengsel der han sitter den dag i dag. Moren har også i disse dager blitt dømt for medvirkning til Christoffers død. Boka er skrevet av Jon Gangdal og har derfor et «nøytralt» perspektiv. Grunnen til at jeg sier nøytralt i gåseøyne, er fordi det meste av informasjonen som forfatteren fikk, ble gitt fra mennesker som stod Christoffer svært nær. Forfatteren har skrevet en bok på grunnlag av Christoffers bestemor sine notater, legeutskrifter, intervjuer gjort av både han selv og andre, etterforskningspapirer osv. Gangdal ville gjerne gjøre boka mer nøytral ved å intervjuer Christoffers mor eller stefar. Men de lot seg ikke intervjuer. Men til tross for at boka mangler belysning fra både offeret og de(n) kriminelles side, er dette en svært god bok. Den tar for seg Christoffers hverdag, atferdsvanskene hans, hvert legebesøk, hvert familiebesøk, alle ferier og andre ting som er viktige når det kommer til denne saken. Christoffer ble diagnostisert med ADHD da han var seks år gammel. Han fikk diverse medisiner, men det så ikke ut til å hjelpe. Moren og stefaren ringte fortvilet til legekantoret og forlangte mer medisin. Besteforeldrene og onkelen synes det var rart at de trengte så mye medisiner, fordi når han var med dem var han helt rolig. Det var ofte stefaren som la Christoffer om nettene. Etter en stund begynte folk rundt å merke uforklarlige merker på Christoffers kropp. Hver gang de spurte hvordan han hadde fått dem, sa han bare: *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl...* Mer medisiner ble skrevet ut, og flere merker ble synlige på Christoffers kropp. En sen kveld ble Christoffer

funnet livløs på soverommet sitt. Halsen og nesen var tett med tørkepapir, og han hadde store skader i hodet. Han hadde også skader på andre deler av kroppen. Etter flere år med forskning ble stefaren dømt for drapet på Christoffer. Moren ble, noen år etter det, dømt for medvirkning. Begge nekter for å ha gjort noe.

Du kjenner meg ikke

Boka *Du kjenner meg ikke* handler om fjorten år gamle John. John er alenebarn og bor sammen med moren, og morens nye kjæreste. John er en grei fyr, men forsvinner litt i mengden på skolen. Han har få venner, men trives helt ok med de vennene han har. Moren jobber ofte sene skift på jobb, og John er derfor nesten alltid alene hjemme med «mannen som ikke er faren hans». Stefaren er en mann med heftig temperament, og under flere anledninger (når moren ikke er til stedet) klasker han til John i bakhodet. I begynnelsen er dette den eneste typen fysisk mishandling John blir utsatt for. Men ettersom John utover i boka møter på mange prøvelser med både venner, jenter, lærere og slemme stefedre, får han et sammenbrudd som tar litt overhånd. John kommer til å plumpe ut med en spydig kommentar til mattelæreren sin, noe som sender han på rektors kontor. Rektor varsler stefaren, og stefaren tar han med seg ned i kjelleren. Her blir han slått gjentatte ganger med et av stefarens lærbelter. Moren er på besøk hos en gammel tante som ligger for døden, og er derfor uvitende om hva slags mishandling som foregår innenfor husets fire vegger. John blir utvist fra skolen, og stefaren lager nye regler for hvordan John skal oppføre seg. En dag da John bestemmer seg for å dra på skoleballet, i stedet for å være hjemme og lage mat til stefaren sin, blir det bråk. Stefaren drar John mot kjellerdøra, og John får et flashback av hva som hendte der nede sist. Denne gangen gjør John motstand, og dette ender i en forferdelig slåsskamp som kan koste John livet.

Aurore

Aurore Gagnon er ei lita jente som bor sammen med moren, faren og søsknene sine i et lite hus i Canada. De er en lykkelig familie, men en dag blir moren syk. Hun blir innlagt på sykehuset, og her føder hun en liten gutt. Fødselen hjelper ikke på helsen hennes, og hun blir dårligere og dårligere. Faren går inn i en slags depresjon, og sender derfor sine to gjenlevende barn, Aurore og søsteren, til å bo med svigerforeldrene sine. Etter hvert som tiden går utvikler det seg et forhold mellom faren og en såkalt «inngiftet kusine» av faren. Moren er fortsatt levende, men hun ligger på sykehuset og har ingen ide om hva som skjer. Den «inngiftede kusinen» flytter etter hvert inn hos faren, og det samme gjør hennes fire barn. Faren får også med seg den nyfødte sønnen fra sykehuset. De syv lever sammen som en familie, men etter morens død gifter faren og «kusinen» seg og dermed bestemmer de også at Aurore og søsteren må komme hjem. Den såkalte stemoren blir slått av hvor lik Aurore er moren sin. Dette er skremmende for henne. Hun blir også fortalt om at Aurores unnfangelse var «noe av det beste faren hadde opplevd». Dette får raseriet til å boble. Dermed blir Aurore et offer for stemorens mishandling. Mishandlingen er alt fra vanlig juling og juling med redskaper, til brenning og kutting. Menneskene i bygda merker at noe er galt, men ingen gjør noe. Selv om stemoren er den som mishandler mest, er også faren med på det. Etter hvert dør Aurore av mishandlingen.

Både stemoren og faren blir satt i fengsel. Stemoren blir etter noen år lagt inn på sykehus der hun dør av kreft. Faren blir sluppet ut tidlig pga. god oppførsel.

8. november 2013 14:08:26 [2 Kommentarer](#)

Bak fasaden **Særemnet 2013.**

Da er vi faktisk i gang. Nå har trolig de fleste, i tredjeklasse på videregående, funnet ut hva de skal ha om på særemnet, og skal jeg være helt ærlig så synes jeg det er veldig spennende.

Å høre hva andre skal ha om, hvilke bøker/filmer de skal lese/se og hva de skal ha som emnet er faktisk mye mer spennende enn det jeg trodde det skulle være.

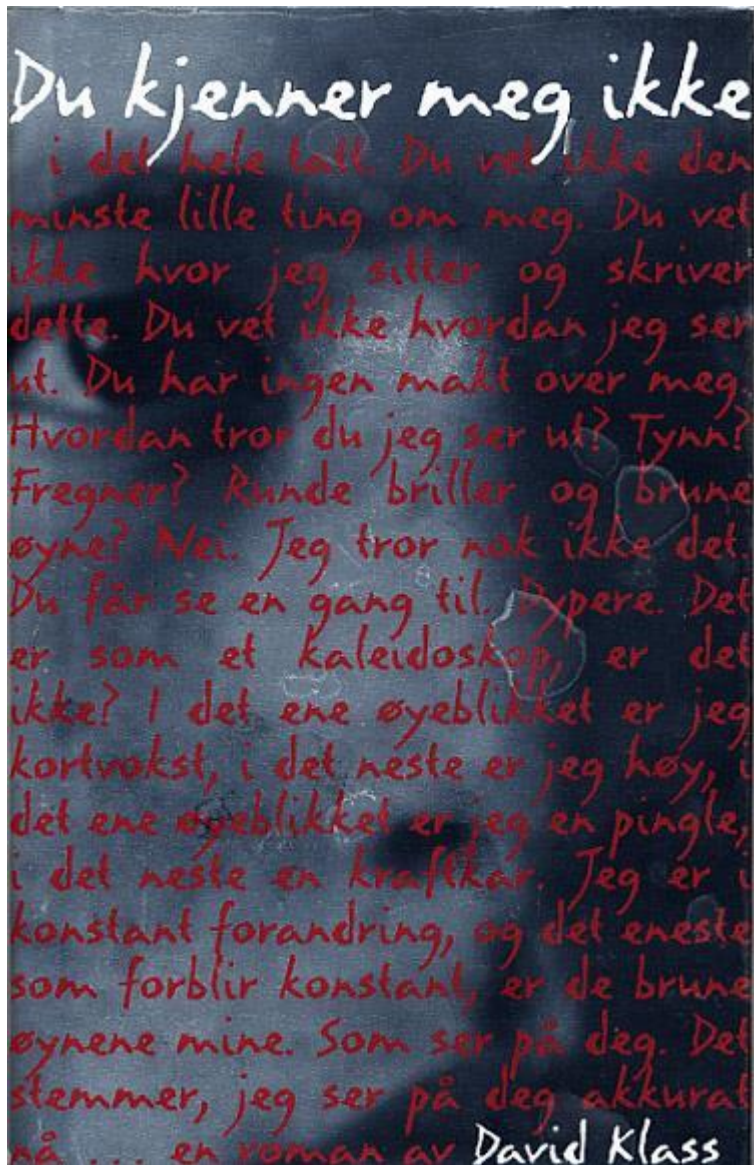
Selv har jeg helt siden før sommeren visst hva jeg skal ha om. Temaet er sårt å prate om, men det er også et viktig tema. Noen ganger er det slik at man må drøfte og reflektere over saker man ikke liker å prate om. Men hvorfor må man egentlig det? Hvorfor må man tenke på at i den store verden skjer det ting som man ikke trodde var mulig. Omkring i verden er det mange som lider. Det er krig, hungersnød og mange lever i fattigdom. Dette er det vi ser og hører om på nyhetene nesten hver dag. Flere hjelpeaksjoner blir satt i gang der for eksempel nordmenn sparer inn penger som de sender ned til de landene der menneskene ikke har det så godt. Dette er gode ordninger.

Men hva med Norge, eller andre rike land? Er det slik at alle som bor i et i-land har det bra? Hva skjer egentlig innenfor de fire veggene i en ordinær families hus? Hva er det egentlig som gjemmer seg bak fasaden?

Nå skal jeg ikke hale ut tiden mer. Her er den virkelige presentasjonen av mitt særemne 2013:

Tema: Barnemishandling

Bok 1: *Du kjenner meg ikke* av David Klass, oversatt av Fartein Døvlle Jonassen

Her ser du det norske omslaget på boka. Gutten som er avbildet er mest sannsynlig hovedpersonen, John, og teksten er hentet fra første kapittel i boka.

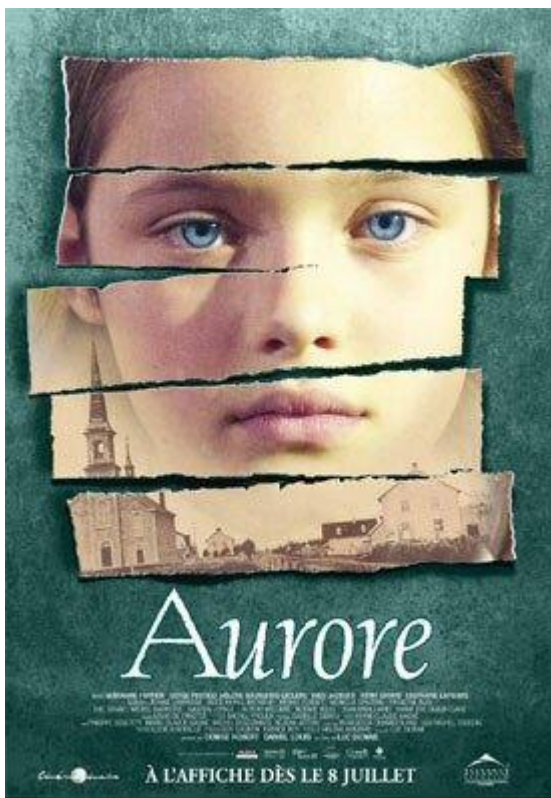
Bok 2: *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl* av Jon Gangdal

Her ser du omslaget på boken, og bildet er av hovedpersonen Christoffer Gjerstad Khile.

Film: *Aurore*, regissert av Luc Dionne

Dette er det franske coveret på filmen om Aurore. På bildet ser du hovedpersonen Aurore Gagnon.

Hva skal jeg gjøre med to forskjellige bøker og en film om barnemishandling? Jo, disse tre historiene har kanskje likt tema, men de er også ytterst forskjellige. Jeg ønsker å gå mer i dybden og sammenligne de tre historiene. På denne måten kan jeg finne forskjeller og likheter, og kanskje se sider som jeg ikke var klar over fantes. Kanskje jeg oppdager fellestrekk som kan gi meg en liten «åpenbaring». For meg virker det helt utrolig at noen kan mishandle noen, og når det kommer til små barn, er det enda verre. Små barn som

mishandles det ene stedet de liksom skal føle seg trygge. Små barn som ikke bare er redde for å gå på skolen, men også redde for å komme hjem.

Hvorfor skjer mishandling? Hvorfor hører vi om mishandlingstilfeller der flere mennesker aka tilskuere visste hva som foregikk, men valgte å la være å si noe? Dette er spørsmål som jeg gjerne vil ha svar på, men jeg vet det blir vanskelig. Verken bøkene eller filmen har noe svar på dette. Derfor velger jeg å la de spørsmålene ligge og heller stille andre spørsmål som jeg, når jeg skal ha presentasjonen av særemnet mitt, klarer å svare på.

De tre historiene jeg har valgt sees fra forskjellige vinkler. Den ene sees fra hovedpersonens (offerets) vinkel. Dermed kan jeg stille spørsmål som: «Hvordan skildrer et mishandlingsoffer sin tilstand?» eller «Hvordan er det å leve i et hjem som ikke er et hjem, men en krigssone?» Den andre sees fra mange forskjellige vinkler, men ikke fra offeret selv. Her kan man stille spørsmål som: «Hvordan er det å stå på sidelinjen og være tilskuer til at noen blir mishandlet?», «Hva er grunnen til at ingen griper inn hvis man mistenker mishandling?» eller «Hvilke tegn skal man se etter for å gjenkjenne mishandling?» Den siste historien sees fra en «allvitende» vinkel. Her kan man stille mange spørsmål, men noen spørsmål kan være: «Hvilke konsekvenser kan mishandling få for offer, vitner og gjerningsmann(menn)?» eller «Hva ville du selv gjort i en slik situasjon?»

Bøkene /filmen er satt opp i lik rekkefølge som presentasjonen av dem litt lengre opp i teksten. Altså de første spørsmålene er til *Du kjenner meg ikke* osv.

Som du sikkert ser er det mange spørsmål man kan stille seg, og ved hjelp av de to bøkene og den ene filmen kan jeg kanskje få svar på noen av spørsmålene. Jeg grugleder meg veldig til å begynne på særemnet mitt. Jeg tror dette blir veldig interessant, og jeg håper dere mener det samme.

Vi sees.

-Caroline

21. oktober 2013 08:59:36

Elevlogg 6

Du er her: Blog

- [Blog](#)

Blog

Videoblogg

Heihei bloggeen!

Her kommer videobloggen min: :D

<file:///C:/Users/be15089505/Documents/Vg3/Norsk%20Bokm%E5/Videoblogg%20i%20fordypningsemne.wmv>

- elev 6

19. desember 2013 13:36:59 [Legg til kommentar](#)

Forventninger

- Ja, da var det ikke lenge igjen før selve framføringen!! -

Torsdag 5 desember er jeg siste mann ut av tre med framføringen min. Det skal bli fantastisk deilig å endelig bli ferdig. Å endelig kunne vise halve klassen og lærer hva jeg har jobbet med i en lang stund, og hvordan resultatet har blitt. Jeg gleder meg. Men jeg må innrømme at jeg gruer meg litt også. Jeg er ikke spesielt glad i muntlige framføringer, men jeg skal fokusere på hvor godt det blir å bli ferdig, og hvor gøy det blir å vise klassen hva oppgaven min har gått ut på.

Temaet mitt: *innvandring til Norge*

Jeg har opplevd tiden som at den har flydd av sted! Plutselig var det skolestart etter en avslappende sommerferie - Trude begynte å prate om et fordypningsemne som har lugget gjemt bak i underbevisstheten - og vips var vi i desember og vi har allerede startet med fremføringer! For min del var det vanskelig å komme i gang fordi jeg slet med å velge både bøker og tema. Jeg skulle ønske jeg hadde tatt det mer på alvor i sommerferien, slik at jeg i hvert fall hadde bestemt meg for bøker og tema da - dette vil jeg virkelig anbefale til alle neste kull! Slik at det hadde vært lettere å komme i gang når skolen startet igjen. Da jeg endelig bestemte meg for tema, fant jeg to bøker med en gang og startet å lese straks! Dette gikk fint, og jeg syntes det var både spennende og gøy. Men mitt neste hinder ble min tredje bok. Det skulle vise seg at det var vanskelig å finne en tredje bok som stemte overens med tema og helst den problemstillingen jeg hadde sett for meg. Jeg erfarte derfor at det er lurt å finne tre bøker (eller filmer) til temaet slik at man vet at man har alt klart! Men jeg fant heldigvis en bok som kunne passe, og fikk tak i den til slutt!

Oppgaven har vært veldig lærerik og krevende - men det har også vært gøy! Jeg skulle ønske vi kunne ha fått enda litt bedre informasjon i form av hjelp med problemstilling og hvordan spesielt analysen og oppgaven skal bli bygd opp. Ellers har det vært veldig bra med at lærer har gitt mye mulighet til veiledningstimer. Det samme med bloggprosjektet - det har vært veldig gøy! Men det skal nok bli godt å bli ferdig også nå. :-) Jeg gru-gleder meg til min egen framføring, og er veldig spent på hvordan de andre sine fremføringer vil bli!

Ønsk meg lykke til med fremføring! :-)

- elev 6

2. desember 2013 10:01:45 [3 Kommentarer](#)

Hvordan opplever innvandrere å bli integrert i Norge?

Heihei! :-)

Her kommer analysedelen til særemnet mitt! Jeg endte opp med å beholde problemstillingen min: "*Hvordan opplever innvandrere å bli integrert i Norge?*". For å svare best mulig på problemstillingen min, har jeg bestemt meg for å ta for meg tre underliggende spørsmål, som skal bygge på hvordan jeg finner ut av svaret mitt. Jeg har derfor valgt "*Hvordan var livene deres før de kom til Norge?*", "*Hvordan var opplevelsen av det å komme til Norge?*" og til slutt "*Hvordan opplevde de nordmenn?*". Jeg har valgt å svare på disse spørsmålene ved å fortelle historiene i fra bøkene jeg har lest, samt stoff jeg har funnet i artikler på nettet. Slik håper jeg at jeg kommer frem til et best mulig svar på problemstillingen min!

Hvordan var livene deres før de kom til Norge?

Alle hovedpersonene i bøkene kom fra et annet land før de kom til Norge. Amal kom fra Somalia, mens både Sajjad og Soofi kom fra Pakistan. Likevel kom Sajjad som fireåring til Norge sammen med familien sin, og vokste derfor opp neste hele livet sitt i Norge. Men hvordan var livet for de to andre før de kom til Norge? Amal og Soofi hadde to helt forskjellige grunnlag før de kom hit.

Amal vokste opp som gatebarn etter at foreldrene døde da hun var to år gammel. Somalia var et krigsherjet land og Amal hadde derfor en barndom preget av sult, krig, grusomheter og soldater. Hun opplever blant annet at flere venner og bekjente dør i løpet av årene og hun er vitne til både voldtekter, død og elendighet.

Hun lever i et samfunn hvor det har blitt en del av hverdagen å ha en kniv, et våpen eller andre liknende gjenstander til å beskytte seg med. Et samfunn der de fleste er vandt til å ha lite mat og rent vann utilgjengelig. Hvor frykt og redsel også er en del av hverdagen. Amal sitt liv i Somalia var fryktelig ulikt hvordan samfunnet i Norge er. 19. november kunne vi lese i Aftenposten at en gruppe som heter Al Shabaab angrep en politistasjon i Somalia og drepte flere mennesker. Landet er altså fortsatt preget av grusomheter.

Amal Aden

Soofi vokste opp i Sialkot, som på den tiden tilhørte India, men som i løpet av Soofis barndom ble en del av Pakistan. Da Sialkot fortsatt tilhørte India var det både hinduer, muslimer og sikher som bodde der. Soofi og familien var selv muslimer. Men da det ble bestemt at Sialkot skulle tilhøre Pakistan, flyttet nesten alle hinduer og sikher ut av byen. Soofi vokste opp med en veldig stor del av familien sin boende rundt seg. Soofis liv i hjemlandet ble i stor grad preget av religionen til både han og familien. Islam har blant annet regler om både matlaging og klestradisjoner. Svinekjøtt er forbudt for muslimer å spise og det er også forskjellige måter kjøtt skal slaktes på og hvordan spesielt kjøtt skal tilberedes. For muslimer skilles det mellom halal og haram, hvor halal er det som er riktig, og haram er det som er forbudt. Kjøtt skal slaktes slik at det blir halalslaktning. Halalslaktning går ut på at dyret skal tappes for blod uten bedøvelse, noe som går i mot norsk lov. Men ifølge en artikkel på Islamsk Råd Norge sin hjemmeside, har det blitt godkjent som halalkjøtt selv om det er med bedøvelse. Shalwar kameez er den vanligste klesdrakten i Pakistan og brukes av både menn og kvinner. Det er en lang skjorte i tunikafasong som går litt nedenfor knærne og en vid bukse som er holdt sammen i livet. Shalwar kameez blir laget av et ganske dyrt stoff. Soofis familie var ikke så fryktelig rike, så de hadde ikke råd til shalwar kameez. Isteden måtte de finne andre, rimeligere løsninger. I hjemmene i Pakistan var det også delt i en mannsfære og en kvinnesfære i hjemmene. Hos Soofi var det farens arbeidsrom som ble rommet hvor mennene oppholdt seg, mens kvinnene oppholdt seg lenger inn i huset. Soofi var altså vandt til å ha en stor og intern familie rundt seg. Hverdagen ble påvirket av religionen og det fantes regler for kvinner og menn, både i hjemmene og ellers. Det ble en stor forskjell da også han kom til Norge.

Hvordan var opplevelsen av det å komme til Norge?

Alle innvandrere erfarer forskjellige opplevelser av det å komme til Norge. Noen finner seg ganske greit til rette, mens andre opplever det som veldig vanskelig. Å kunne engelsk, få hjelp eller å ha slektninger her er forskjellige forutsetninger som kan bidra til at det blir enklere for innvandrere å få et hyggelig møte med Norge. Men ikke alle har en eller noen av disse forutsetningene, og møtet med Norge og nordmenn kan da bli både vanskelig og mindre hyggelig. Ved hjelp av de tre bøkene jeg har lest, skal jeg fortelle hvordan disse personene opplevde det å komme til Norge, som eksempler.

Da Amal kom til Norge ble hun plassert i hjemmet til onkelen og hans familie. Tidlig skulle det vise seg at familien ikke fikk Amal til Norge fordi de ønsket å ta vare på sitt familiemedlem. Snarere skulle det være helt motsatt. De behandlet Amal som tjenestepiken deres. De fikk henne til å vaske, rydde, støvsuge, lage mat og passe ungene. Gjorde hun ikke dette eller gjorde noe feil, var det skriking og nedlatende ord som ble ropt mot henne. En morgen kommer det to menn fra barneverntjenesten og henter Amal. Hun blir plassert på en barneverninstitusjon, men her trives hun ikke. Barneverntjenesten henter Amal igjen og gir henne en hybel hvor hun får bo, alene. Samt en pengesum som hun får hver måned til å klare seg med. De lar henne klare seg helt på egen hånd og sender henne også på skole med en gang. Men det er vanskelig å følge med på skolen. Tankene til Amal er fortsatt i Somalia. Hun har vansker for å forstå at Norge er så annerledes enn Somalia som det kan bli. Ingen forklarer henne hvordan det fungerer her, og ingen forstår hvor alene hun føler seg. Det blir enda vanskeligere å konsentrere seg og følge med i timene, når hun heller aldri har holdt i en blyant engang. Amal er frustrert, sint, alene og motløs. Hennes første møte med Norge ble ikke lett.

Sajjad vokser så å si opp hele livet i Norge. Men uansett hvor godt norsk han snakker, hvor flink han er på skolen og hvor flink han er i fotball – slik som de andre norske guttene – blir han likevel slengt dritt etter fordi han ikke er «norsk». Mennesker han ikke kjenner ser stygt på han, roper «pakkis» og prater høyt nedlatende om innvandrere til andre slik at han hører det. Sajjad har norske venner. Men noen av foreldrene deres har et dårlig inntrykk av innvandrere, og oppfører seg dermed rasistiske når Sajjad er på besøk hos dem. Sajjad opplever blant annet at faren til en venninne roper pakkis til han, og at innvandrere kommer hit og ødelegger norsk ungdom når han er på besøk. Selv om Sajjad ser på seg selv som norsk, gjør likevel ikke alle nordmenn det.

Da Soofi kom til Norge, hadde han slektninger her som hjalp han med å tilrettelegge seg. Soofi fikk bo på hybelen til slektningen, i tillegg til at han skaffet Soofi jobb som hjelpearbeider i pakkeavdelingen i Oslo Kjøttcenter. Selv om Soofi fant seg til rette med både hybel og jobb ganske raskt (noe mange innvandrere ikke gjorde). Merket han ganske tidlig at det var mange utfordringer i Norge som han ikke var forberedt på. Det å ikke beherske norsk gjorde at han ikke visste mye, og fikk heller ikke muligheten til å følge med på hva som foregikk i Norge. Lønna og prisnivået som var for innvandrere oppdaget Soofi også at var betydelig bedre enn i Pakistan, men også at i forhold til landet han bodde i var prisene veldig høye, og lønna ble derfor lav. Han kjente også på det å komme fra et samfunn der religion og familie var de to viktigste fundamentene. Det ble derfor så mange små og store uvante ting som han ikke forsto i Norge.

Derfor beskriver Soofi møtet med Norge som også veldig skremmende og forvirrende, selv om han vil si at han opplevde det å komme til Norge som veldig hyggelig. Væremåten mellom kvinner og menn ble også en stor forskjell. To av motsatt kjønn kunne gå rundt å holde hender, kysse og klemme hverandre, åpenlyst foran alle. Soofi opplevde dette som skummelt. Dette var ikke normalt, og skjedde så å si aldri i Pakistan. Når folk skulle bade på sommeren gjorde de det nesten helt nakne i Soofis øyne. Dette skyldes at Soofi var vant til å beskytte seg mot solen, mens vi nordmenn, blir anbefalt av legen om å sole oss. Fordi vi trenger nødvendige vitaminer.

Muhammad Anwar Soofi - til høyre

Bøkene jeg leste viser veldig godt tre forskjellige opplevelser. Amal erfarer et uhyggelig møte med Norge. Hun blir verken behandlet godt av familie eller barneverntjenesten. Hun ønsker og trenger hjelp, men barneverntjenesten mener at en hybel og penger er alt hun trenger. Resten får hun klare på egenhånd. Sajjad som ser på seg selv som norsk, blir likevel behandlet som om han er en fremmed innvandrere. Han snakker flytende norsk, er flink på skolen og er en hyggelig og ordentlig gutt. Han erfarer derfor at Norge også kan ha ganske store fordommer mot Norge, og at dette påvirker hvordan innvandrere oppfatter Norge og nordmenn. Soofi derimot får hjelp av slektninger, og opplevelsen av å komme til Norge blir derfor ganske så hyggelig. Men også han erfarer at Norge kan være skremmende å møte. Forskjellene mellom landet han kommer fra og hvordan det blir praktisert i Norge er store, og kan være vanskelige å forstå for innvandrere.

Hvordan opplevde de nordmenn?

Nordmenn kan være imøtekommende og hyggelige. Men vi er også kjent for å være ganske så lukkede mennesker. Vi kan dermed bli oppfattet som arrogante og overlegne. I tillegg til at det alltid vil være noen som har fordommer mot innvandrere. Tenk etter hvordan du reagerer når du hører en innvandrere snakke perfekt norsk. Hvor lenge tenker du da på at vedkommende ikke har norsk opprinnelse? De fleste glemmer det nok etter bare noen få sekunder! Men hva hvis vedkommende ikke kan norsk? Hvordan ville du ha oppført deg? Kommunikasjonen blir vanskeligere, og kanskje lar du være å hilse, smile eller prate med

vedkommende? Nordmenn kan ha lett for å oppføre seg likegyldige og avvisende mot innvandrere. Og spesielt hvis de ikke kan snakke noe norsk.

Amal sitt første møte med nordmenn var dessverre ikke fullt så vellykket. Onkelen og familien som «skulle ta vare på henne» fikk henne hit for å ha henne som en tjenestehjelp. Takket være barneverntjenesten kommer hun seg vekk i fra familien. Men møtet med disse var heller ikke like positivt. De ansatte ga henne et sted og bo, og penger for å klare seg. Men mer hjelp var det lite å få. Å forstå at det å komme til et fremmedland, hvor du ikke kan språket, regler eller normer, var ikke noe disse menneskene tok hensyn til. Amal tok flere ganger kontakt med barneverntjenesten og prøvde å forklare at hun trengte hjelp. Hun var uforstående med hvordan ting ble gjort her, og hun visste ikke hvordan hun skulle oppføre seg. Ting som var lov i Somalia, var forbudt her. Hun trengte hjelp til å forstå. Hun trengte også noen som kunne ta seg av henne, *som kunne bry seg om henne*. Men denne hjelpen får hun ikke. Mot slutten av boken blir Amal kjent med Liv. Liv bor i samme blokk som Amal, sammen med to andre venninner. Liv blir Amals venninne, og hun gir Amal et mye bedre inntrykk av nordmenn. Liv hjelper Amal med lekser, hjelper henne med å øve på norsken og hun bidrar til å skaffe Amal en jobb. Hun lar Amal få være med og feire julen med familien hennes. Amal blir også kjent med kjæresten til Liv, Rune. Det er han som lot Amal få jobb på arbeidsplassen sin. Rune er en omsorgsfull og snill sjef. Liv og Rune blir fort de nærmeste vennene til Amal, og bidrar til at Amal sitt syn på nordmenn blir totalt endret etter møtet med onkelen, familien og barneverntjenesten.

Sajjads opplevelse av nordmenn var veldig splittet. Selv hadde han norske venner. Men flere ganger opplevde han at nordmenn hadde en negativ oppfatning av innvandrere. Han erfarte blant annet at nordmenn ga innvandrere skylden for at narkotika var kommet til landet. Samt at innvandrere kun var kommet hit for å «ta over» Norge. Men det verste han opplevde var at nordmenn veldig ofte ropte «pakkis» etter både han og andre innvandrere, som et skjellsord. Spesielt «jævla pakkis» var det flere nordmenn som ropte etter Sajjad, og han kunne merke at det lå mye hat bak disse to ordene. Khalid Hussain skrev denne boken, og kalte den «Pakkis», nemlig av den grunn at han ønsket å få frem et nytt syn hos nordmenn angående innvandrere. Han ønsket at innvandrere skulle kunne unngå å bli ropt «pakkis» etter. Han ønsket ikke at et slikt ord, et skjellsord, skulle bli forbundet med innvandrere. I Aftenposten i 2011, kan vi lese at ordet «pakkis» ikke blir betegnet som skjellsord i like stor grad som det ble før. Det har blitt betraktelig færre som bruker ordet, og vi kan i dag se at det er faktisk innvandrerungdom selv som bruker ordet, og omtaler hverandre som «pakkis». Men hvis en nordmann kaller en innvandrer for «pakkis», blir det fortsatt sett på som et skjellsord.

Khalid Hussain

Soofi derimot, opplevde mer at nordmenn ikke forsto seg på innvandrere. Som muslim, ble det så klart forskjeller mellom Soofi, og Norge som har/hadde? Kristendom som statskirke. Soofi opplevde derfor at nordmenn aldri forsto meningen bak hvorfor innvandrere, og spesielt muslimer, gjorde som de gjorde. Spesielt i forhold til kvinner, ble det vanskelig for nordmenn å forstå hvorfor både mennene og kvinnene godtok at kvinnene må kle seg slik de gjør. Nordmenn forsto ikke at disse innvandrerne var født i et land hvor det er stor fare for både voldtekt og bortføring av kvinner. Og hvor det da blir sett på som at det er kvinnen som har oppfordret til det, hvis det skulle skje. Derfor må kvinnene dekke seg til, slik at de forhåpentligvis skal kunne unngå dette. Det samme gjaldt ekteskap. Nordmenn mener at det er kjærligheten som ekteskapet skal være basert på. Men for innvandrere er det naturlig at foreldre og familie skal kunne være med på å bestemme dette. Det er forskjell på tvangsekteskap og arrangert ekteskap. Dessverre er det veldig lett for nordmenn å se på begge disse som det samme: tvangsekteskap. Hos Soofi sin familie var det arrangert ekteskap som ble praktisert, og barna fikk ha et ord med i avgjørelsen. Vanligvis er det også slik at barna selv ønsker at foreldre skal peke ut en ektefelle. Dette er fordi de forhører seg med mange familier og familiemedlemmer, og gjør derfor en god jobb med å finne en god og ordentlig ektefelle til sitt barn.

Kildene:

- "Min drøm om frihet" - av Amal Aden
- "Pakkis" - av Khalid Hussain
- Bokhandleren på Grønland - av Liv Hilde boe
- <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article4066277.ece>
- <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/Mange-drept-da-Al-Shabaab-angrep-politistasjon-i-Somalia-7378050.html>
- <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article4226846.ece>

- <http://www.irn.no/siste-nytt-om-halalmat/entry/halalkjott-og-halalslaktning-i-norge>

- <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article4011318.ece>

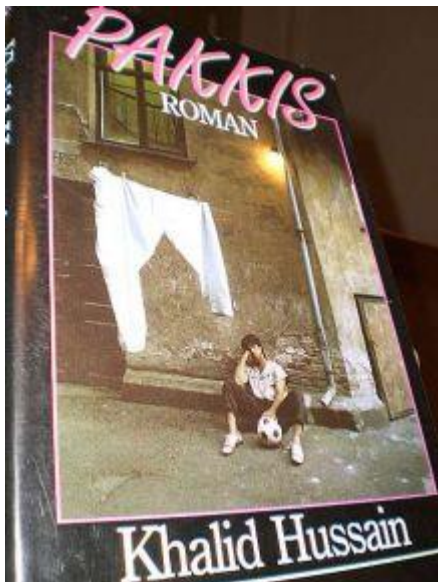
- Nora Constance

22. november 2013 17:56:24 [2 Kommentarer](#)

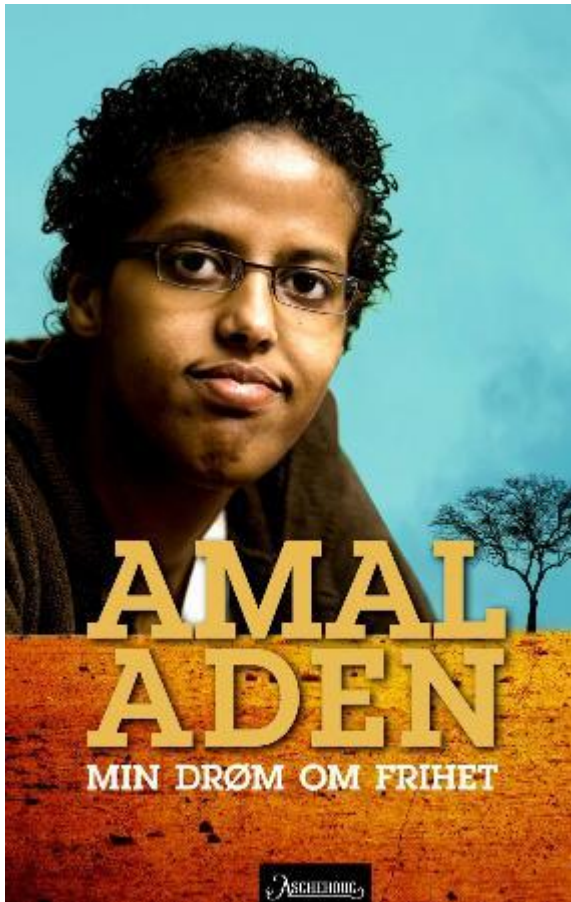
Handlingsreferat

Her kommer handlingsreferatet av de bøkene jeg leser. Jeg vil gjerne få frem at takket være de bøkene jeg har lest, har jeg fått et nytt syn på både innvandrere og nordmenn. Dette var utrolig lærerike bøker, og jeg har derfor anbefalt disse bøkene til både nære og bekjente!

Pakkis

Pakkis er skrevet av Khalid Hussain. Boka omhandler Sajjad, en pakistansk gutt på 15 år som vi følger i løpet av noen år. Sajjad og familien kom til Norge da Sajjad var 4 år gammel. Han startet i barnehagen med norske gutter og jenter, og språket kom av seg selv ganske så fort. Urdu, som er morsmålet hans, vet han ikke hvordan skrives, og klarer så vidt å snakke det. Han går i olabukse, t-skjorte og har venner som er både norske og innvandrere. Han gjør det bra på skolen og har en lærer som er opptatt av at rasisme er galt. Uansett hvor norsk Sajjad føler seg, og høres ut, ser flertallet likevel på han som en pakistaner, en gutt som *ikke* er *norsk*. Sajjad har likevel et annet liv innenfor de fire husveggene til familien. Her er både far og mor veldig opptatt av at Sajjad kun skal ha pakistanske venner, kle seg som en muslim og be i moskeen. Sajjad sliter med en kulturkonflikt, og vet ikke hvilket land og kultur som er hans hjem. Det norske samfunnet behandler han som en pakistaner og familien behandler han som en pakistaner, men han føler seg norsk? En dag sier faren til Sajjad at han må dra til Pakistan gifte seg med ei jente fra Pakistan. Sajjad nekter. Familien blir rasende, men forstår Sajjad til slutt. Sajjad unngikk å måtte dra tilbake til Pakistan, men er fortsatt usikker på om Norge er riktig land for han å være. Han omtaler Norge som sitt fengsel.

Min drøm om frihet

Denne boken er en blanding av en selvbiografi og roman, skrevet av Amal Aden. I «Min drøm om frihet» blir vi kjent med ei lita jente på 7 år, som heter Amal. Vi befinner oss i krigsfylte Somalia, hvor Amal har mistet sin nærmeste familie, og lever som gatebarn. Amal kjemper seg i gjennom årene som kommer, og overlever gatelivet med sult, krig, grusomheter og soldater. I en alder av 15 år, får hun beskjed om at en onkel og hans familie i et rikt land av et paradiset - Norge – har sporet henne opp, og ønsker å ta seg av henne. Hennes venner anbefaler henne å ta denne muligheten, og reise til Norge. «Paradiset» som Amal tror hun skal komme til, viser raskt å være det strake motsatte. Onkelen som skulle ta vare på henne, bruker Amal som sin egen tjenestepike. Amal kommer seg etter en viss tid vekk fra onkelen og hans familie. Men det er her møtet med Norge starter. Amal blir tatt hånd om av en barneverntjeneste og et sosialkontor, som kun skaffer henne en hybel og penger for å kunne klare seg alene. Amal møter på en gammel bekjent som bidrar til at livet hennes består av slåssing, skulking av skole, tygging av khat og generelt trøbbel. Amal ønsker ikke et slikt liv og ber barnverntjenesten og sosialkontoret om hjelp. Men hjelp er det siste hun får. Hun blir fra seg av at hun ikke får noe hjelp. Hun er lei av å bli misforstått av nordmenn, fordi hun ikke kan språket eller har kunnskaper nok om det norske samfunnet. Til slutt blir hun kjent med Liv, som er forståelsesfull, villig til å lytte og hjelper Amal med å få livet på riktig vei. Liv blir Amals beste venninne, og Rune, kjæresten til Liv, er personen som gir Amal mulighet til en jobb hos McDonalds. Livet blir snudd opp ned. Amal begynner på skolen, lærer seg norsk, får en jobb og holder seg unna rusmidler og trøbbel. Hun

drar tilbake til Somalia for å oppsøke noen fjerne slektninger. Her møter hun Yassin som hun gifter seg med, og som hun streber sterkt for å kunne få godkjent oppholdstillatelse til i Norge. Yassin får til slutt oppholdstillatelse, men når han kommer til Norge, viser det seg at han kun har brukt Amal for å komme seg til et rikt land. Slektinger av Yassin oppsøker Amal og skjeller henne ut for å ha norske venner, at hun går i bukser og har en jobb som går ut på å steke svinekjøtt. En kveld blir Yassin truende mot Amal, og hun sier i fra til sine nærmeste venner; Liv og Rune. De skjønner at Amal ikke er trygg, og de kjører henne til krisesenteret i Tønsberg. Amal er ikke gift lenger, og boken avslutter med at dermed kan hennes liv i frihet begynne.

Bokhandleren på Grønland

I «Bokhandleren på Grønland» blir vi kjent med Muhammad Anwar Soofi. Hans fortelling er skrevet i hånden av Liv Hilde Boe. Soofi, som han blir omtalt som, er en pakistaner som forteller om livet sitt. Hele livet har han vokst opp i India (og Pakistan som ble opprettet under hans levetid). Men som 32 åring får han et brev fra en slektning som spør Soofi om han vil starte et nytt liv i et nytt land – Norge. Soofi tar sjansen og reiser fra kone, barn og familie. I løpet av livet sitt har han alltid hatt troen på at mangfold kan bety rikdom og skjønnhet, og han ønsker at nordmenn også skal kunne se på mangfold på den måten. Gjennom boken forteller Soofi hvordan regler, menneskene og hverdagslivet i Pakistan fungerer. Han gir oss et større innblikk av det å være muslim, og han forteller om stridene mellom både hinduer og muslimer, og innad mellom muslimene. Soofi kommer til Norge i 1974. Han forteller om hvordan han opplever vanskelighetene med å forstå samfunnet og det å forstå hvor stor forskjell det er på Norge og Pakistan. Soofi får likevel en «lett og grei» start i det nye landet, takket være sine slektninger. De har allerede har bosatt seg, skaffet seg arbeid og lært seg noe norsk, og har muligheten til å hjelpe Soofi med å starte sitt nye liv. Soofi la stor vekt på arbeid, og hadde flere jobber. Men han hadde ikke noe ordentlig «liv» i Norge, noe som skyldes at både kone og hans sønn var hjemme i Pakistan. Safia, konen, og sønnen kommer til slutt til Norge. Noe som gjorde det betydelig lettere for Soofi. Soofi la ganske raskt vekt på at han ønsket å styrke samholdet mellom norsk-pakistanere, og forholdet mellom innvandrere og nordmenn. Soofi var med, og til og med president, i flere foreninger, som jobbet for å styrke samhold mellom pakistanere. Samtidig som de skulle kunne få et bedre forhold til nordmenn. Han åpner også en liten butikk med Safia, hvor de selger forskjellige pakistanske matvarer, tepper og ukeblader. Senere åpner de en liten bokhandel sammen hvor de importerer bøker, blader og ukeblader fra Pakistan. Videre i boken forteller Soofi oss om forskjellene mellom Norge og Pakistan. Som av og til kan være store hindre for innvandrere i Norge. Ekteskap, kvinnesyn og eldreomsorg er bare noen av emnene som vi i Norge og pakistanere har forskjellige holdninger til. Innvandrere har sine egne erfaringer, men når de kommer til Norge er det helt andre regler – og det kan være vanskelig å rette seg etter disse. Soofi tror ikke at nordmenn forstår hvor vanskelig det er for innvandrere å komme til et nytt og fremmed land, som har ulike verdier og lover. Soofi mener at for at vi

skal klare å inkludere andre kulturer inn i det norske samfunnet, må vi begynne med gjensidig respekt, aspekt og til slutt fred. *Men han ser lys i framtiden.*

- elev 6

9. november 2013 21:47:31 [2 Kommentarer](#)

Tema og kanskje en problemstilling?

I mitt første innlegg på bloggen skal jeg presentere blant annet temaet jeg har valgt i fordypningsoppgaven min.

Temaet jeg har valgt er *innvandring til Norge*. Grunnen til dette er fordi jeg gjerne har lyst til å lese selvbiografier og opplevelser av hvordan andre mennesker føler på det å komme hit til vårt kjære land. Jeg lurer på om det er vanskelig, lett, slitsomt eller morsomt? Er det en dans på røde roser, eller følger det med torner på rosene? Hvordan opplever de oss nordmenn? Er vi imøtekomne, tilbakeholdne, hyggelige eller unnviker vi de nye landsborgerne våre? Hvordan opplever *de* det?

I dette første innlegget skal vi også gjerne ha en foreløpig problemstilling. Jeg har kommet frem til en problemstilling, men den er absolutt foreløpig. Det kan godt være at den må bli noe forandret! Men det er: *Hvordan opplever innvandrere å bli integrert i Norge?*

Hvordan opplever andre det å komme til vårt land og vår kultur? Er forskjellen så stor at det blir svart-hvitt?

- elev 6

21. oktober 2013 18:57:15

Elevlogg 5

Du er her: [Særemne Norsk](#)

- [Særemne Norsk](#)

Særemne Norsk

Konklusjon og avslutning

00:00
[Konklusjon.flv](#)

Da har jeg prøvd meg på en liten videoblogg, så ja..

GOD JUL!

17. desember 2013 21:13:21 [2 Kommentarer](#)

Tanker om fremføring

Da er det min tur til å fremføre i morgen. Kjenner jeg er utrolig nervøs allerede nå, så lurer på hvordan dette blir i morgen... I forhold til tida så ligger jeg sånn mellom 18-25 minutter alt etter hvor fort jeg snakker (må snakke saktere) og hvor mye sammendrag om filmene jeg forteller.

Uten manus blir litt "eeh" og "hmm" innimellom (prøver å skjerpe meg der), men dette er mye for å finne igjen hvilken informasjon jeg nå skal formidle, fremfor at jeg har glemt ting, eller at jeg har fotografisk minne og kan alle setninger utenatt.

Dette blir GODT å bli ferdig med!

Får gå igjennom to ganger til før jeg legger meg, wiho!

27. november 2013 21:19:51 [Legg til kommentar](#)

Tjoho! Analyse

Etter litt fundering og rådveiledning har jeg kommet fram til denne problemstillingen:

Hvilke likhetstrekk er det mellom de fem "beste" filmene og er det noen likhetstrekk mellom livet til skuespillerne/regissørene på førsteplassen og femteplassen?

Første del av problemstillingen min er hvilke likhetstrekk det er mellom de fem "beste" filmene på imbd's top 250 liste. Jeg har satt opp dette litt punktvis for at det skal være lettere å se likhetene ved hver film.

Handler om kriminelle og det gode i det onde

- o Frihetens regn: Morderne og tyvene er snille mot hverandre og oppfører seg. Støtter og hjelper hverandre.
- o Gudfaren og Gudfaren 2: Mafiafamilier bestemmer ting i samhold og hvordan familiekjærlighet og -samhold er viktig.
- o Pulp Fiction: Torpedoene har følelser og samvittighet: ta vare på Mia Wallace og angrer på sine synder. I tillegg hvordan tøffe karer, som Butch, har forbilder, faren, farfaren og oldefaren, og gullklokka er et symbol på dette.

- o Den gode, den onde og den grusomme: Viser hvor «kameratslige» tyver er mellom hverandre og at også de har en slags samvittighet: den gode lar den grusomme leve.

Hvordan det som egentlig er ærlig og godt blir slemt.

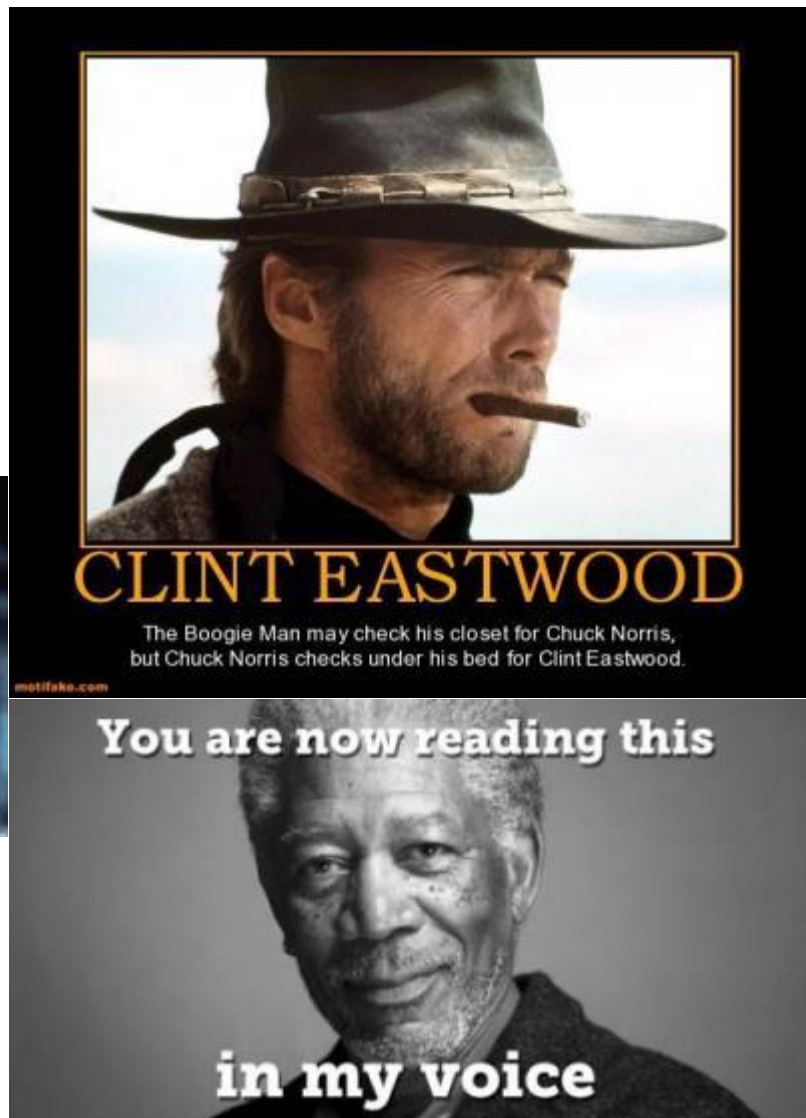
- o Frihetens regn: de som burde vært snille, som direktøren og vaksjefen, er slemme og korrupte.
- o Gudfaren 1 og 2: senatorer og politisjefer er korrupte.
- o Pulp Fiction: Politimannen som voldtar Butch og Marsellus Wallace.
- o Den gode, den onde og den grusomme: soldatene som kjempet i borgerkrigen og skulle frigjøre USA drev med overgrep i fangeleirene.

Sterke, mannlige hovedroller med kjente skuespillere og karakterer.

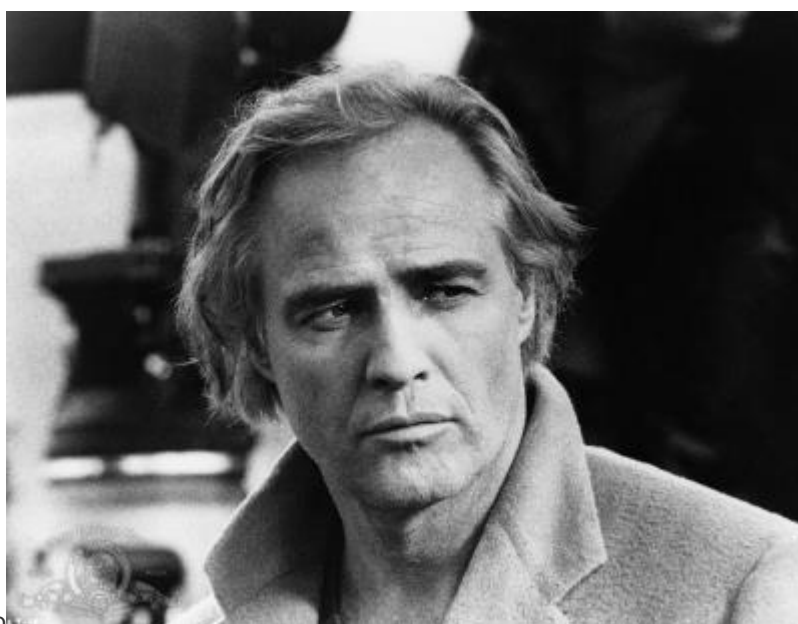
- o Clint Eastwood
- o Morgan Freeman
- o John Travolta (som vi kjenner som to typer: flørtepusen eller tøffingen)

- o Samuel L. Jackson

- o Al Pacino

- o Marlon Brando

Lange scener som gir rom for stillheter mellom skuespillerne og det blir da mer fokus på samtalene og det som blir sagt mellom linjene. Dette gjør at alle filmene varer ganske lenge. Kan føles litt som at de er unødvendig lange, men det at vi får vite mye om karakterene mellom linjene, gjør at vi føler mye sterkere det båndet mennesker imellom, kriminell eller ikke-kriminell.

Med den **andre delen** av problemstillingen min har jeg funnet ut at Clint Eastwood har spilt sammen med, og/eller vært regissør for alle hovedskuespillerne i Frihetens Regn (Morgan Freeman og Tim Robbins) og i Den gode, den onde og den grusomme, selvfølgelig. I tillegg har jeg funnet ut at Eastwood og Freeman er noen av verdens mest kjente skuespillere og begge to er på lista til Empire magazine's kåring over 100 beste skuespillere der Eastwood er på 2.plass og Freeman er på 31. I tillegg er de gode venner og har da samarbeidet og spilt inn mange filmer sammen.

Begge regissørene har opprinnelse fra et europeisk land: Sergio Leone var italiensk og hadde veldig berømte foreldre, Frank Darabont ble født i en flyktningleir i Frankrike fordi foreldrene hadde flyktet fra den Ungarske revolusjonen.

I tillegg har begge regissørene noen faste skuespillere som dukker opp i mange av filmene: Aldo Sambrell og Benito Stefanelli for Leone, Jeffrey deMunn og William Sadler for Darabont.

21. november 2013 19:40:40 [Legg til kommentar](#)

Sammendrag

Heihei!! 😊

ENDELIIG har jeg fått sett alle fem filmene, og det tok meg bare 853 minutter, eller 14 timer og 13 minutter...

Teksten i innlegget er lengre sammendrag av alle filmene. Sammendragene ble så lange fordi filmer allerede er komprimerte med kun det nødvendige. Jeg har prøvd å få et enda kortere sammendrag i lydfilene.

WARNING: Anbefaler litt lavt volum når du skal høre - satt litt nærme pc'en så lyden er veldig høy 😊

Pulp Fiction

Pulp Fiction er en svart komedie film regissert av Quentin Tarantino i 1994.

Handlingen er lagt til 90-tallet og handler om Vincent og Jules, Mia og Marsellus Wallace og Butch Coolidge. Filmen er delt opp i to kapitler der det ene kapitlet handler om Vincent Vega og hans liv som ansatt hos Marsellus Wallace. Det andre kapitlet handler om Butch Coolidge. Forklarer nå litt mer inngående om de ulike kapitlene.

Filmen begynner på en diner der en mann og en dame snakker om hvor det er best å gjøre et ran, for så at de plutselig begynner å rane den dineren de er på.

Vincent Vega

Vincent (John Travolta) jobber sammen med Jules Winnfield som torpedo for Marsellus Wallace. Filmen begynner med at Jules og Vincent kjører sammen til et hotell. Man får inntrykk av at det er noe helt normalt de skal gjøre når man hører dem snakke om helt hverdagslige ting, men når de har parkert tar de hver sin store pistol og stormer et hotellrom, dreper to personer og henter en koffert. På hotellrommet er det en tredje person, Marvin, som jobber som informant for Jules. I den neste scenen, ankommer de baren til Marsellus Wallace, men nå har de plutselig byttet klær.

På kvelden har Vincent vært innom dealeren sin og kjøpt heroin. Deretter drar han for å hente Mia Wallace (som en tjeneste for sjefen) og tar henne med til en diner. På denne dineren er det en dansekonkurranse som Vincent og Mia vinner. Tilbake i Wallace-huset tar Mia en overdose, Vincent friker ut og kjører henne til dealeren der de setter en sprøyte med adrenalin og Mia overlever.

Filmen slutter med et tilbakeblikk som viser hva som skjedde i det tidspunktet fra at Vincent og Jules drepte de to guttene på hotellrommet til de dukker opp i baren hos Marsellus Wallace. Det viser seg at det var en fjerde person på badet i hotellrommet som prøver å skyte ned Vincent og Jules. Vincent og Jules skyter denne fjerde personen ned og tar med seg Marvin i bilen. Ved et uhell skyter Vincent, Marvin i hodet og de må kjøre til Jimmie (venn av Jules) for å rengjøre bilen og bytte klær. Etter denne voldsomme morgenen bestemmer Vincent og Jules seg for å spise på en diner, og det er her de blir utsatt for ran fra de to personene som filmen begynte med. Jules redder situasjonen ved å unngå at hvert fall han og Vincent blir ranet og Jules bestemmer seg for å slutte som torpedo.

Butch Coolidge

Vårt første møte med Butch er når han som liten gutt møter en kamerat av hans avdøde far. Kameraten leverer en gullklokke som faren, bestefaren og oldefaren til Butch har hatt. Når denne historien er fortalt møter vi Butch som avdankende proffbokser rett før en «fikset» kamp. Neste bilde er etter kampen, Butch kommer løpende ut og det viser seg at han har drept sin motstander. Han blir kjørt til et hotell der kjæresten venter. Det viser seg at kjæresten har glemt igjen gullklokka i leiligheten og Butch må dra tilbake og finne klokka. Han lurte Marsellus Wallace og det er derfor utrygt for ham å ferdes utenfor hotellrommet. I leiligheten venter derfor Vincent Vega, men han er uoppmerksom og blir drept av Butch.

På vei tilbake kjører Butch på Marsellus Wallace og de blir holdt fange hos en homofil, småpsykotisk butikkeier. Etter hvert kommer en venn av butikkeieren og de tar med seg Marsellus inn på et lite rom for å voldta han. Butch klarer å komme seg fri fra knutene, løper ut av butikken, men snur og redder Marsellus fra de to voldtektsmennene. Som takk gir Marsellus Butch noen timer til å komme seg ut av byen på. Han kjapper seg da tilbake til kjæresten sin på en av voldtektsmennene sin motorsykel («chopper») og de kjører avgårde.

Gudfaren

Gudfaren er en drama/krim film fra 1972 regissert av Francis Ford Coppola.

Handlingen er lagt til New York på sent 40-tallet og handler om mafiafamilien Corleone.

Lederen i Corleone-familien er Vito Corleone, faren i familien, også kjent som Gudfaren. I begynnelsen av filmen er det et bryllup for datteren til Vito, Connie. Denne dagen kommer også mange av dem som Vito har hjulpet gjennom mange år, og mange kommer da fordi de trenger mer hjelp. Familien Corleone driver med mye ulovlig virksomhet, men har mange senatorer, politimenn og andre høyere ledere i lomma som hjelper han ved å «ikke se» på hva Vito driver med. En dag blir Vito skutt fordi han ikke vil begynne med narkotika og det blir da krig mellom de fem store mafia-familiene. Mens faren ligger på sykehus tar eldste sønnen over, men han vil bare gå til krig og tenker ikke fornuftig, han blir da drept ved et bakhold og Michael, yngste sønnen som egentlig skulle bli advokat, må ta over. Michael tar ansvar og dreper Sollozzo og en politimann og må flykte til Sicilia. Der møter han en dame, men hun blir drept av en bilbombe, og Michael forstår at han ikke lenger er trygg på Sicilia, han drar derfor hjem for å fullføre det han begynte på. Filmen slutter i dåpen til nevøen til Michael samtidig som en parallellhandling skjer der alle overhodene for de fem familiene blir drept av Michaels menn.

Gudfaren 2

Gudfaren 2 er en oppfølger av Gudfaren lagd i 1974 med Francis Ford Coppola som regissør på denne og. I denne filmen skjer det hopping mellom historiene: Vitos liv (den opprinnelige Gudfaren) da han flyttet til New York og hvordan Michael klarer seg som Gudfar.

Vitos liv

Vito levde med storebroren, moren og faren ved byen Corleone på Sicilia. En dag blir faren drept av mafiasjefen på Sicilia, så sverger broren hevn, men han blir drept han og. Moren går da til mafiasjefen og ber han om å skåne hennes siste sønn, det vil ikke mafiasjefen og moren ofrer da sitt liv for at Vito skal kunne komme seg unna. Han drar da til New York og må bo 3 måneder i karantene på Ellis Island. I New York får Vito seg en kone og han jobber hardt og er en omtentksom person. I bydelen han bor i er det en ny mafia «den sorte hånd» som påstår han beskytter innbyggerne. Vito går imot «den sorte hånd» og dreper han under en festdag. Etter hvert får Vito bygd opp respekt i New York og folk kommer til han med problemene sine.

En gang drar Vito med familien (kone og tre sønner) til Sicilia for å besøke familie og Vito for å ta hevn.

«Nåtiden»

Med Michael som ny sjef har det oppstått familieproblemer. Connie, søsteren, lever et luksuriøst liv med en ny mann hver uke og bryr seg ikke om barna. I tillegg jobber Michael så mye at han og Kay, kona, ikke ser

hverandre så mye. Etter at faren døde har også festene familien er med i, mistet litt av det italienske preget som var i eneren. En kveld blir det skutt inn i soveromsvinduet til Michael og Kay og Michael forstår at det må være en på innsiden som har gjort dette mulig. Johnny Ola og Roth vil få i land en avtale med Michael så fort som mulig angående hoteller i Havana, Michael er usikker og da han skjønner at det er Roth som stod bak skytingen på eiendommen hans, får han livvakten sin til å drepe Johnny Ola og et forsøk på å drepe Roth.

I mellom alt dette er det en rettssak mot Corleone-familien og deres business. I rettssaken sitter en komite der noen medlemmer er på siden til Corleone mens andre er på siden til Roth.

Da Michael kommer tilbake får han vite at Fredo har gjemt seg i New York. Etter hvert kommer han hjem, men Michael har funnet ut at det var Fredo som var mannen på innsiden og vil derfor ikke lenger ha noe med han å gjøre. Kay har abortert etter Havana og hun vil skille seg fra Michael. Dette vil ikke han for han vil ha den samme familiekjærligheten og tilhørigheten som han hadde med sin far, men tidene har endret seg. Etter at moren til Michael dør, flytter Connie hjem for å ta seg av Michael og Fredo og Michael for skværet opp. For å få orden på sakene igjen får Michael broren sin, Fredo, drept og han får Roth drept. Filmen slutter med at Michael sitter på en stol ute i hagen sin og tenker tilbake på da familien var samlet og på hvordan det var mellom de tre brødrene da faren levde.

Den gode, den onde og den grusomme

Den gode, den onde og den grusomme er en westernfilm fra 1966 regissert av Sergio Leone. Handlingen er under den amerikanske borgerkrigen og handler om «den gode» som blir kalt «Blondie», «den onde» som blir kalt «Engløyne» og «den grusomme» som heter Tuco. Alle tre er ekstremt flinke til å skyte, de skyter helt nøyaktig, og dette redder dem flere ganger.

Blondie og Tuco er kompanjonger. Tuco er «wanted», Blondie fører han med seg til en by, får dusørpengene og i det Tuco skal bli hengt, skyter Blondie tauet og begge to rømmer. Etter hvert går Blondie lei og lar Tuco være igjen i ørkenen. I mens er Engløyne på utkikk etter Bill Carson som vet hvor 200 000 dollar i gullpenger ligger nedgravd. Utrolig nok overlever Tuco vandringen i ørkenen, og han sverger hevn på Blondie. Når de finner hverandre igjen tar Tuco Blondie til fange og lar han gå igjennom ørkenen slik han selv gjorde. Midt i ørkenen møter de Bill Carson som forteller Tuco at gullet ligger på en gravplass ved Sad Hill og forteller Blondie under hvilken grav pengene er gjemt.

Tuco og Blondie kler på seg grå uniformer (sørstatene) og rir mot Sad Hill. På veien møter de på nordstatssoldater og blir tatt til fange og sendt til en fangeleir. Her møter de Engløyne. Tuco har tatt navnet Bill Carson og Engløyne presser han da til å fortelle hvor gullet ligger gjemt. Engløyne tar Blondie som gissel og de drar mot Sad Hill. Tuco tar dem igjen og sammen med Blondie klarer de å drepe hjelperne til

Engløyne. Oppe på Sad Hill møtes alle tre igjen og de har en skyte duell som ender med at Engløyne blir skutt og drept. Blondie sparer livet til Tuco så han selv slipper å grave. De finner pengene og deler likt seg imellom. Igjen forlater Blondie, Tuco i ødemarken med gullsekkene sine.

Frihetens regn

Frihetens regn er en dramafilm fra 1994 regissert av Frank Darabont. Handlingen er lagt til et fengsel på sent 40-tallet i USA.

Filmen begynner med at de filmer Andy Dufresne sin rettsak der han blir dømt for å ha drept kona og elskeren hennes. Han blir dømt til 2 ganger livstid i Shawshank fengselet i New England. Her møter han bl.a. Red som blir venn med Andy de årene han sitter i fengsel. I fengselet møter han også vaksjef Mr. Hadley og fengselsdirektør Mr. Norton. Red er en mann som «fikser ting» og han får da kjøpt en geologhammer til Andy, som han skal bruke for å forme steiner og lage et sjakkspill til Red og han. Etter hvert oppdager fengselsvaktene og direktøren at Andy er flink med tall, så han begynner å skrive selvangivelsen til alle vaktene i tillegg til å føre regnskapet til Norton. Kontoret til Andy er i det gamle biblioteket, og med pengestøtte fra et fond og nye bøker, får han bygget opp biblioteket slik at folk kan ta eksamen her.

Red snakker om hvordan fanger blir «institusjonalisert» altså at de blir så vant til å være innenfor tjukke fengselsvegger at livet utenfor virker skremmende. I fengselet har man en funksjon, men utenfor er man bare en tidligere straffedømt. Dette skjedde med en gammel fange som het Brooks. Da han slapp ut oppdaget han at livet skremte han og han tok da sitt eget liv.

En dag kommer Tommy Williams som forteller at i det forrige fengselet han var i delte han celle med Elmo Blatch. En dag hadde Elmo fortalt hvordan han hadde drept en profesjonell golfspiller og elskerinnen som hadde vært gift med en bankdirektør. Det morsomme, ifølge Elmo, med denne historien var at bankdirektøren hadde fått skylda for drapet. Når Andy forteller dette til Norton og ber han om å få en ny rettsak, sier Norton at det er uaktuelt og Andy får to måneder på glattcella. I tillegg blir Tommy skutt av Hadley fordi han skaper «opptøyer» og han kan få Andy ut.

Etter to måneder på glattcella syns kompisene hans at han oppfører seg merkelig, og etter å ha henta et tau, tror alle at han skal ta livet sitt. Morgenen etter er Andy borte: «som en fis i vinden». Det viser seg at Andy har gravd en tunnel i 19 år med geologhammeren sin. Gjennom denne tunnelen har han kommet seg inn i et av kloakkrørene som førte ut. Etter 40 år slipper også Red ut og han drar da til Mexico og Zihuatanejo hvor Andy har slått seg ned. en stol ute i hagen sin og tenker tilbake på da familien var samlet og på hvordan det var mellom de tre brødrene før i tiden.

Håper lyden funker nå! 😊

4. november 2013 21:57:00 [Legg til kommentar](#)

Emne og problemstilling

Da har jeg bestemt meg for at fordypningsemnet mitt, høsten 2013, skal inneholde fem filmer. Jeg har valgt disse fem filmene fordi de er, gjennom avstemning på imdb.com, kåret til de fem beste filmene noensinne. (Link her: http://www.imdb.com/chart/top?ref=nm_ch_250_4).

Disse fem filmene er:

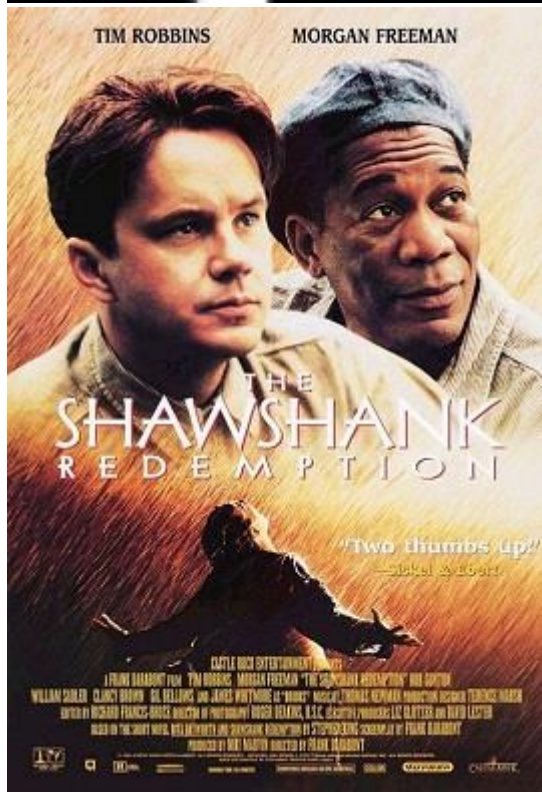
1. Frihetens regn (<http://www.youtube.com/watch?v=6hB3S9blaco>)
2. Gudfaren (<http://www.youtube.com/watch?v=sY1S34973zA>)
3. Gudfaren 2 (http://www.youtube.com/watch?v=qJr92K_hKl0)
4. Pulp Fiction (<http://www.youtube.com/watch?v=s7EdQ4FqbhY>)
5. Den gode, den onde og den grusomme (<http://www.youtube.com/watch?v=JdkSuurdbDA>)

For utførelse av prosjektet har jeg bestemt meg for å grovt sammenlikne alle fem filmene i forhold til sjanger, årstall og hovedrolleinnhaver (mannlig? kvinnelig?). Til den dypere «forskningen» har jeg valgt å sammenlikne «Frihetens regn», fordi det er denne filmen som er "nummer 1", og «Den gode, den onde og den grusomme», fordi dette er den eldste av alle filmene og det ser ut som det er denne som er mest ulik de andre filmene på lista.

Spørsmålet jeg skal prøve å besvare er da: **Hvilke likheter er det mellom filmer som er kåret til å være de beste filmene noensinne?**

Grunnen til at jeg har valgt å ha film som stoff til særemnet er fordi jeg liker å se på film. I tillegg har jeg som mål at jeg skal lese de 10 beste bøkene i verden en gang og/eller se de ti beste filmene, men jeg har hatt litt

startproblemer. Særemnet er en gylden mulighet til å få begynt på dette målet, og nå er jeg i en periode der jeg ser mye på film, så det ble "De beste filmene" som jeg bestemte meg for.

20. oktober 2013 16:55:36 [Legg til kommentar](#)

Elevlogg 7

Du er her: [Blog](#)

- [Blog](#)

Blog

Innlegg 5

Her kommer en lydfil som oppsummerer og forklarer min problemstilling "Hvordan har krigen i Afghanistan påvirket norske soldater, og var det verdt det?"

Webkameraet funkete ikke, ble derfor lydfil.

God jul :)

18. desember 2013 19:36:24 [Legg til kommentar](#)

Innlegg 4

Nå sitter jeg på Ringerike bibliotek i timen før min fremføring. Føles passe klar, men kan innrømme at sjakk VM passer dårlig om dagen. Selvom det er spennende å følge med, så har jeg likevel lagt ned flerfoldige timer med arbeid for å kunne holde denne fremføringen i 20 minutter. Det hele startet før sommerferien, da jeg leste boken "Brødre i blodet", og ble inspirert. Jeg har lest fire bøker, sett en film og lest tosifret antall artikler for å finne både problemstilling og innfallsvinkler til oppgaven. Selvsagt har bare et fåtall av artiklene vært til nytte, men jeg har funnet mange gode kilder.

Nå har likevel dagen kommet, og man kjenner alvoret på kroppen. Nervene rister litt mer i kroppen, og pulsen er litt høyere enn den pleier å være, men likevel langt fra ødeleggende. Jeg sitter igjen med en hel del kunnskap om et emne alle gutter og menn i sin natur liker. Kort sagt er jeg stort fornøyd med valg av emne, og også hvordan jeg har disponert tiden min. Nå er det like før jeg skal gå til timen, og jeg ser frem til å avslutte kapitlet, og fokusere på annet skolearbeid. Særemnet har jo så klart blitt prioritert i andre fagtimer, og også gått utover lekser jeg har hatt til andre fag!

Dette blir bra!

22. november 2013 13:26:46 [Legg til kommentar](#)

Innlegg 3

Med utgangspunkt i bøkene jeg har lest ble problemstillingen "Hvordan har krigen i Afghanistan påvirket norske soldater, og var det verdt det?" utviklet. Dette fordi viktige trekk i alle tre bøkene er hvordan hverdagen til en profesjonell kriger er, hva dem opplever i krig, og andre trekk ved deres personlighet. Igjenom andre kilder fra internett har vurderingen om hvorvidt innsatsen har vært verdt det, blitt enklere.

Noen tanker rundt «Trond Bolle – Alles helt, min mann»

I boka om Trond Bolle ser man en utrolig engasjert soldat. Han har heletiden vist godt lederskap, kommet med kreative forslag, og kritisk tenkning. Dette har gitt

hatt en bratt karrierestige. I skarpe operasjoner har han handlet raskt og ansvarlig, og Trond var faktisk også en av 3-4 specialsoldater som reiste til Marokko og utførte en privat gisselaksjon for barna til Anne Cecilie Hopstock. Siden ble han tatt opp i E14. Norges hemmeligste etterretningsgruppe. Dette skyldes hans motivasjon og ekstreme evne til praktisk og kritisk tenkning. I E14 jobbet han i gruppe på fire personer både på Balkan, i Afghanistan og andre land. Familielivet var ikke enkelt da han reiste på kort varsel og i uvisst tid.

Trond sitt største mål var å være en god familiemann og far. Dette sier Bjørg (kona) at han klarte, men at det var vanskelig med en fraværende mann i farlige situasjoner. De hadde allikevel troen på ekteskapet, og jeg fikk inntrykk av at dem var en sammenknyttet familie. I boken er det sitert en rekke mailer som Trond sender til Bjørg når han er ute. Disse viser hans hjemlengsel, motivasjon og krigens påvirkning på Trond.

Trond var alltid rolig da ting stod på som verst. Han legitimerte krigen, og syntes krigen var verdt innsatsen fordi han utgjorde en forskjell fra hva de aller fleste andre mennesker kunne utrette. Mot hans siste oppdrag viser Trond ovenfor venner og familie at han har sluttet å se vitsen med krigen. Han har i flere perioder tidligere i livet vært lei av tjenesten sin, men ikke som denne gangen. Trond skal assistere sine kolleger i Afghanistan fordi kolleger av han har blitt hardt skadet i angrep. I stedet for å sende noen av sine underordnede ned til konflikten motiveres han selv til å dra, selv om han ikke ser grunnen til å krige mer i Afghanistan (Noe svekker brorskapet, og motivasjonen øker).

Krigen har påvirket Trond igjennom læring, familieliv og psykisk helse. Han har følt seg spesiell, og i tillegg fått utfordrende oppgaver han har vokst på. Fra å være en lite flink skoleungdom har krigen og militæret utviklet han til en person som var en høytstående person i det akademiske etterretnings-miljøet. (Han var også medlem av Det Norske Selskap, hvor han også uttrykte at han var lei av krigen).

Noen tanker rundt «Brødre i blodet»

Emil Johansen bygger seg fort opp til å bli en kriger i sin jobb på Rena, og hans psykiske styrke økes. Som Trond må også Emil både ta liv, og ofre sitt eget liv for Norge og sine medsoldater. I boka «Brødre i blodet» skildres mange kamphandlinger mot Taliban, og dette beskriver i stor grad baksiden av den jobben soldatene gjør. Da det aldri noen sinne er «heldig» å krige en krig mot noen som aldri har angrepet ditt land direkte. På andre siden beskriver trefningene, som beskrevet i boka, veldig godt hvordan de norske soldatene ofrer sitt eget liv for medsoldatene og sivilbefolkningen, men også hvordan de er villige til å avslutte andres liv i saken for internasjonal fred.

Utover dette har boka som mål å legitimere norske soldater, gi dem all ære de fortjener for innsatsen og motet de viser, men i all hovedsak skal boka også vise den gjennomsnittlige nordmann at det ikke er ondt å være soldat, men at krig medfører fred.

I intervjuer og i boka «Brødre i blodet» leser man også hvordan krigen har påvirket Emil, familien hans, vennene og medsoldatene til Emil. Disse påvirkningene har vært og vil bli viktige for mitt videre arbeide med oppgaven.

Noen tanker rundt «Norges hemmelige krigere»

I boka forklarer Bakkeli hvordan norske menn blir til Stortingets fremste våpen og virkemiddel i omverdenen. Man blir introdusert til et miljø med seriøse og dyktige menn som setter alt på spill for internasjonal fred. Bakkeli skriver om hvordan spesialstyrkene her hjemme er bygd opp, og også hva de forskjellige styrkene driver med. Det innebærer alt fra anti-terror til gisselsituasjoner. Med fortellinger fra en rekke operasjoner ser man at norske soldater har en utrolig høy dyktighet, og det internasjonale spesialstyrke samfunnet anerkjenner norske soldater som svært kyndige. Han forsker videre på hvorfor vi anerkjennes slik, og han tar også opp risikoen yrket innebærer. Noe kapittelet «Uansett hva du gjør, bli ikke tatt til fange» forklarer bare i seg selv.

Avslutningsvis tar Bakkeli opp hvordan norske soldater preges av krig, og at de fleste soldater opplever alt utenom det normale, og lever ett traumatisk liv hjemme i årene etter tjeneste.

Som i boka til Emil Johansen, får Bakkeli frem de mange sidene ved soldattjenesten igjennom skildringer fra kamphandlinger. Som tidligere nevnt får disse skildringene frem den krigermentaliteten som viser seg hos soldater og ofringene de gjør. Skildringene er viktige virkemidler i alle bøkene, og man føler sympati og stolthet ovenfor de norske soldatene.

En kort sammenligning av de 3 bøkene:

Til felles har alle tre bøkene at de kommer fra samme forlag, og at de omhandler stort sett samme ting. Nemlig norske soldater i krig.

Allikevel er bøkene skrevet på totalt forskjellige måter, da boka om Trond bolle er en biografi skrevet av andre enn ham selv. Brødre i blodet omhandler forfatterens erfaringer i krig, og våre hemmelige soldater er skrevet av en ekstern tredjepart og journalist.

Stort sett er boka om Trond Bolle og Brødre i blodet veldig like. Det tar sikte på en enkelt person, Trond og Emil, og de forsøker å vise allmennheten hva norske

soldater opplever i og rundt krig.

Våre hemmelige soldater tar sikte på en hel yrkesgruppe, nemlig spesialsoldatene i Norge, og dette skiller denne boka fra de to andre.

Dette er kun korte utdrag av mitt arbeide. Jeg har også tatt i betraktning hva andre soldater viser igjennom undersøkelser, hva den militære ledelsen og statssekretærer, statsminister og soldater sier om hvorvidt det norske bidrag var verdt det. Tall som forteller om skader og tap har også blitt undersøkt, samt dette har jeg lest en bok som omhandler det norske spesialstyrke miljøet, og andre artikler som vedrører krigens påvirkning, og om det var verdt det.

19. november 2013 17:29:53 [Legg til kommentar](#)

Innlegg 2

Her kommer mitt manus for lydfilen under:

Trond Bolle:

Sorg og savn etter Trond.

Trond sitt liv som ung, skoletiden, veien til å bli marinejeger. Flyttingen etter Tronds karriere. Barn og trøbbel med Odin. Trond blir E14-agent. Krig og etterretning. Hans siste oppdrag.

Norges hemmelige krigere:

Beskrivelse av Norges elitesoldat miljø.

En koalisjon av villige og internasjonal annerkjennelse.

Risikoen ved å være elitesoldat. Ikke bli tatt til fange

Individualister og gode lagspillere

Treningen, opptaket og hverdagen til en norsk kriger.

Brødre i blodet:

Starter med Emil sine første steg mot å bli kriger, oppvekst og interesser

Møter opp på Rena leir for å bli infanterist i TMBN

Treningen

Første oppdrag i krig

Treningen

Andre gang til krig

Å ta tap, miste en venn og bror.

Mer krig

En vanskelig hverdag etter krigen, mister nær venn. (Vennen dør i samme bil og angrep som Trond Bolle)

Våre hemmelige soldater:

Boken omfatter norske spesialstyrker fra 1940, igjennom krigen og den kalde krigen, frem til den dag i dag.

Spesialstyrkenes virksomhet og betydning frem til i dag.

Mitt fokus har vært å granske de norske spesialstyrkene fra etter 1990. Her er det forklart oppbygning,

endringer og virksomheten til de forskjellige kommandoinstansene i Norge. Nøye beskrivelser av utstyr og internasjonalt samarbeid.

4. november 2013 17:07:16 [Legg til kommentar](#)

Innlegg 1

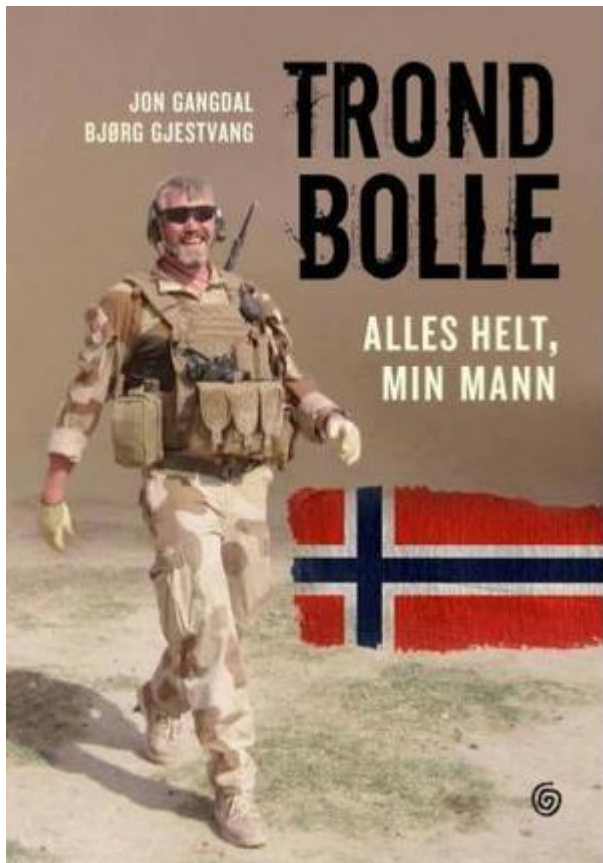
Har nå lest fire bøker, og ut ifra de fire bøkene og en artikkel fra Aftenposten skal jeg komme frem til en problemstilling under mitt tema "Norges spesialstyrker i Afghanistan".

Jeg har lest disse bøkene:

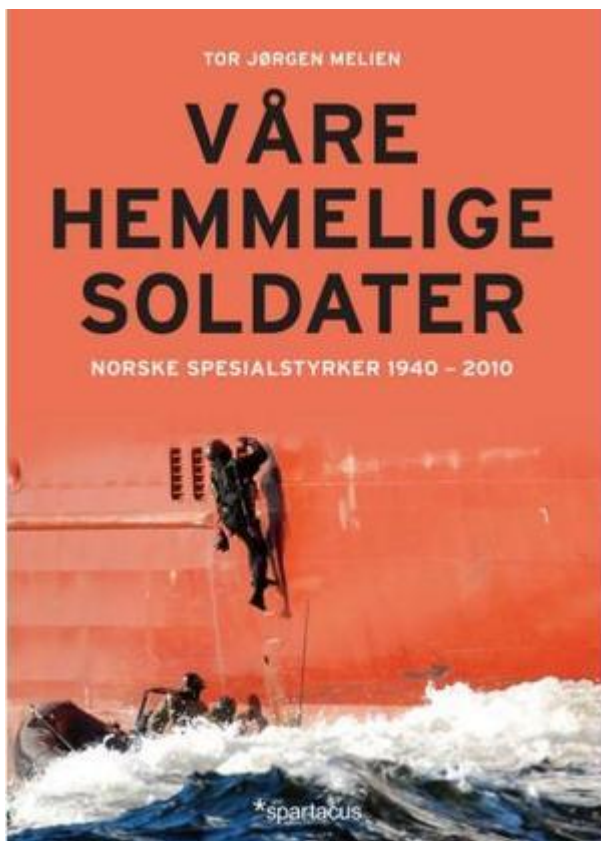
"Brødre i blodet" - Emil Johansen

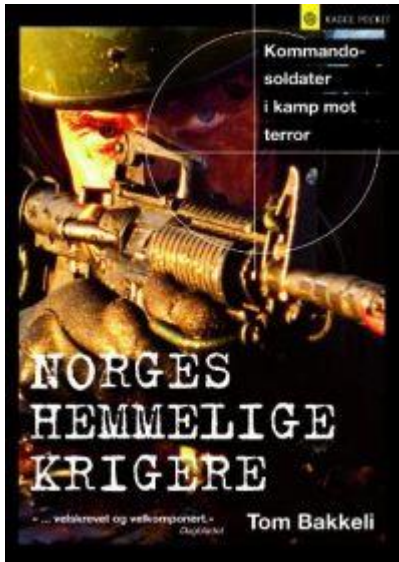
Trond Bolle, Alles helt, min mann - Bjørq Vestvang og Jon Gangdal

Våre hemmelige soldater - Tor Jørgen Melien

Norges hemmelige krigere - Tom Bakkeli

Kort handler bøkene (Bilde 1 og 2) om personer som har bidratt for Norge i Afghanistan, og dems opplevelser. Bok 3 og 4 omhandler Norges spesialstyrker, deres opptak, trening, hverdag i krig og fredstid. Alt som omhandler spesialstyrkene i form av både skildringer og faktatekst.

Mitt store spørsmål så langt er; Hva har Norge igjen for sitt bidrag i Afghanistan, og var det verdt det? Ut ifra dette vil jeg arbeide videre og se på bøkene i en helhet. Hvordan påvirker bøkene? Har de en intensjon? Hva er funksjonene til disse bøkene?

Det er et spennende arbeid, og man lærer utrolig mye man eller aldri tenker over. Bøkene er skrevet på forskjellige måter, og gir informasjon på forskjellige måter og om forskjellige ting innenfor militærverdenen. Avslutter innlegget med et beskrivende bilde fra norsk bidrag i Afghanistan:

Dette bildet beskriver godt hvordan norske soldater ser ut i Afghanistan. De har våpen og pansrede biler. Tilgjengjeld utfører de utrolig risikofylte oppdrag. De vet aldri helt hvor fienden er eller åssen de angriper.

21. oktober 2013 09:00:49 [1 Kommentar](#)